

Župančičeva 3, p. p. 644a, 1001 Ljubljana

T: 01 369 66 00

F: 01 369 66 09

E: gp.mf@gov.si

Številka: IPP 007-427/2024/47
Ljubljana, 12.06.2025
EVA 2024-1611-0038
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Predlog Zakona o plačilnih in javnofinančnih storitvah – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na svoji ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji SKLEP: Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga Zakona o plačilnih in javnofinančnih storitvah (EVA 2024-1611-0038) in ga pošlje Državnemu zboru v obravnavo po rednem postopku. Barbara Kolenko Helbl, generalna sekretarka Priloga: – besedilo predloga zakona Sklep prejmejo: – Državni zbor Republike Slovenije, – vsa ministrstva, – Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo, – Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije, – Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje, – Uprava Republike Slovenije za javna plačila.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
– Milena Bremšak, generalna direktorica Direktorata za javno računovodstvo, Ministrstvo za finance, – Urška Kos, generalna direktorica Uprave Republike Slovenije za javna plačila.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
Pri pripravi gradiva niso sodelovali zunanji strokovnjaki in niso nastali s tem povezani stroški, ki bremenijo javnofinančna sredstva.
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- Klemen Boštjančič, minister za finance,
- mag. Saša Jazbec, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,
- Milena Bremšak, generalna direktorica Direktorata za javno računovodstvo, Ministrstvo za finance.

5. Kratek povzetek gradiva:

Predlog tega zakona v celoti nadomešča veljavni Zakon o plačilnih storitvah za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 77/16 in 47/19; v nadaljnjem besedilu: ZOPSPU-1), ki ureja naloge in organiziranost Uprave Republike Slovenije za javna plačila (v nadaljnjem besedilu: UJP), ki deluje kot organ v sestavi Ministrstva za finance, ter vodenje Registra proračunskih uporabnikov in plačilne storitve, ki jih UJP izvaja za neposredne in posredne uporabnike državnega in občinskih proračunov (državo / državne organe oziroma občine ter javne zavode, javne agencije in javne sklade).

Pri izvajanju ZOPSPU-1 se je izkazalo, da naslov in normativno področje navedenega zakona ne ustrežata dejanskemu stanju in potrebam uporabnikov storitev, ker UJP poleg standardnih plačilnih storitev opravlja tudi širok spekter specializiranih strokovnih nalog oziroma storitev za potrebe proračunskih uporabnikov, proračunov, upravljavcev sredstev sistema enotnega zakladniškega računa države oziroma občin (v nadaljnjem besedilu: EZR), nadzornikov, nosilcev javnih pooblastil in vzdrževanja celovitega ter enotnega sistema obdelave podatkov za proračunske, davčne, statistične, analitične in druge namene, vezane predvsem na spremljanje izvrševanja proračunov, nadzor proračunskih izplačil in vplačil ter za izvajanje upravljanja denarnih sredstev sistema EZR, kot tudi naloge, vezane na vodenje Registra proračunskih uporabnikov in storitve na področju elektronskega poslovanja, zlasti v zvezi z izmenjavo računov in priloženih dokumentov v elektronski obliki. Poleg tega med uporabnike storitev UJP sodijo tudi fizične in pravne osebe, ki nimajo statusa neposrednega ali posrednega proračunskega uporabnika.

Za plačilne in druge storitve UJP je značilno, da gre za storitve, ki so dinamične in usmerjene k uporabnikom in njihovim potrebam ter se morajo permanentno prilagajati sodobnim trendom in standardom ter zunanemu bančnemu in poslovnemu okolju in plačilnim sistemom na državni in mednarodni ravni, zlasti na področju ponujanja novih storitev, plačilnih instrumentov, elektronske izmenjave podatkov, informatizacije in avtomatizacije procesov, varnosti podatkov in transakcij, kakovosti storitev ipd. Zato je predlog zakona oblikovan tako, da omogoča UJP nadaljnji razvoj njegovih storitev in sprotno prilagajanje specifičnim potrebam in zahtevam uporabnikov njegovih storitev.

V primerjavi z veljavnim ZOPSPU-1, ki je podnormiran, in v katerem je večina nalog in storitev zgolj taksativno naštet, predlog zakona podrobneje ureja posamezne naloge in storitve UJP po posameznih vsebinsko oziroma funkcionalno povezanih sklopih in poglavjih. Med nova poglavja sodijo določbe, ki urejajo negotovinska plačilna mesta, plačevanje, razporejanje in poročanje o obveznih dajatvah, opravljanje izvršb na denarna sredstva ipd.

Predlog zakona omogoča, da poleg proračunskih uporabnikov lahko plačilne in javnofinančne storitve UJP uporabljajo tudi fizične in pravne osebe (v nadaljnjem besedilu: drugi uporabniki), kadar so te storitve potrebne za plačilo, prejem, razporejanje, nadzor ali upravljanje javnofinančnih sredstev ali za zagotavljanje preglednosti poslovanja z javnofinančnimi sredstvi ali za ločeno evidentiranje namenskih javnofinančnih sredstev ali za druge namene in v skladu s pogoji, določenimi v tem ali drugem zakonu.

Predlog zakona omogoča prehod UJP na popolno digitalno poslovanje na področju vodenja Registra proračunskih uporabnikov in v ta namen vsebuje določbe, ki urejajo vlaganje vlog strank v postopku v elektronski obliki prek spletnega sistema UJP.

S predlogom zakona se zagotavlja tudi pravna kontinuiteta na področju prenosa in izvajanja Direktive 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju (UL L št. 133 z dne 6. 5. 2014, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/55/EU), ki je bila prenesena v pravni red Republike Slovenije z Zakonom o spremembah in

dopolnitvah Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 47/19; v nadaljnjem besedilu: ZOPSPU-1A).

Namen Direktive 2014/55/EU je zavezati vse kategorije naročnikov, kot jih opredeljujejo področne direktive EU in področni zakoni držav članic, da sprejmejo in obdelajo elektronske račune (v nadaljnjem besedilu: e-računi), če so skladni z evropskim standardom za izdajanje e-računov in katero koli od sintaks s seznama, ki sta določena v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU.

Z uveljavitvijo evropskega standarda za izdajanje e-računov je domačim in tujim gospodarskim subjektom olajšan nastop na notranjem trgu Evropske unije, zlasti pri izvajanju čezmejnih javnih naročil ali na področju trgovine. Na ta način se izboljšuje konkurenčnost in pravna varnost gospodarskih subjektov ter odpravljajo administrativne, pravne, tehnične in druge ovire, ki nastajajo zaradi nezdržljivosti nacionalnih standardov in predpisov držav članic Evropske unije, ki urejajo izdajanje e-računov. S tem se spodbuja razvoj elektronskega poslovanja in državam članicam, naročnikom ter gospodarskim subjektom omogoča ustvarjanje koristi z vidika prihrankov, vpliva na okolje in zmanjševanja upravne obremenitve.

Ob izvajanju zakona po uveljavitvi ZOPSPU-1A, ki urejajo izmenjavo e-računov in obveznosti naročnikov, se je v praksi izkazalo, da je to področje normativno podnormirano in ne zajema vseh razmerij med izdajatelji in prejemniki e-računov in drugimi udeleženci v sistemih izmenjave e-računov. ZOPSPU-1 ne vsebuje določb o osrednjih elementih e-računov, kot je to določeno v omenjeni direktivi. V zakonu se določa obvezna izdaja e-računov proračunskim uporabnikom, standardi, v katerih se e-računi izmenjujejo s proračunskimi uporabniki, obveznost naročnikov za prejem in obdelavo e-računov ter izjeme od obvezne izdaje e-računov.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA
e)	socialno področje	DA
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
1. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje): 1. prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, 2. odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, 3. obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.				

2. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Kratka obrazložitev:

Predlog zakona nima neposrednih finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

DA

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS:
- Združenju občin Slovenije ZOS:
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS:

DA

DA

DA

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

Gradivo je bilo objavljeno na državnem portalu E-uprava oziroma podportalu E-demokracija v rubriki »Predpisi v pripravi«.

Datum objave: 19. 7. 2024.

V delu, ki se nanaša na e-račune, je bilo gradivo objavljeno v okviru predloga Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov dne 19. 7. 2024 in 10. 2. 2025.

V razpravo so bili vključeni: _____/

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06-ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18 in 141/22), kar je razvidno iz objave gradiva na državnem portalu E-uprava oziroma podportalu E-demokracija. Del, ki se nanaša na e-račune in je bil v ta zakon vključen po javni objavi dne 19. 7. 2024, je bil objavljen na e-demokraciji z Zakonom o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov dne 19. 7. 2024 in 10. 2. 2025. Vsebina teh členov, ki se nanaša le na naročnike in proračunske uporabnike, je smiselno prenesena v ta zakon, ob upoštevanju pripomb, prejetih v javni obravnavi in mnenja Informacijskega pooblaščenca.

V času javne razprave smo prejeli predloge in pripombe s strani:

- Banke Slovenije
- Združenje občin Slovenije

Mnenja, predlogi in pripombe so predstavljeni v 7. točki I. poglavja predloga zakona.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
---	----

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
---	----

Klemen Boštjančič
minister

PRILOGE:

- Predlog sklepa Vlade Republike Slovenije
- Predlog zakona
- Obrazec – priloga 2
- Korelacijska tabela
- Izjava o skladnosti
- MSP test
- Mnenje Informacijskega pooblaščenca št. 007-58/2024/5 z dne 6. 3. 2025
- Mnenje Informacijskega pooblaščenca št. 007-13/2025/3 z dne 3. 3. 2025
- Osnutki podzakonskih predpisov, katerih izdajo določa predlog zakona:
 1. Pravilnika o izvajanju Zakona o plačilnih in javnofinančnih storitvah

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

EVA 2024-1611-0038

Številka:

Datum:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na svoji ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga Zakona o plačilnih in javnofinančnih storitvah (EVA 2024-1611-0038) in ga pošlje Državnemu zboru v obravnavo po rednem postopku.

Barbara Kolenko Helbl,
generalna sekretarka

Priloga:

- besedilo predloga zakona

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- vsa ministrstva,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije,
- Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje,
- Uprava Republike Slovenije za javna plačila.

ZAKON O PLAČILNIH IN JAVNOFINANČNIH STORITVAH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Za neposredne in posredne uporabnike državnega in občinskih proračunov (državne organe, občine, ožje dele občin, ki imajo status pravne osebe, javne zavode, javne agencije in javne sklade) (v nadaljnjem besedilu: proračunski uporabniki) veljajo posebnosti pri izvrševanju državnega in občinskih proračunov ter pri upravljanju z denarnimi sredstvi, finančnem poslovanju in evidentiranju javnofinančnih tokov v okviru sistema enotnega zakladniškega računa (v nadaljnjem besedilu: EZR), ki je bil vzpostavljen leta 2002 z Zakonom o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10, 76/23 in 24/25 – ZFisP-1; v nadaljnjem besedilu: ZJF) in z Odredbo o vzpostavitvi sistemov enotnega zakladniškega računa (Uradni list RS, št. 54/02) ter operativno deluje od 1. 1. 2003 dalje.

Enotni zakladniški sistem omogoča, da se prosta denarna sredstva vseh proračunskih uporabnikov združujejo na enem računu. Posebnost slovenskega sistema zakladniškega upravljanja je, da je vzpostavljen ločeno na ravni države in ločeno na ravni vsake občine. Pri razvrščanju posameznega subjekta v sistem (državni ali občinski) je odločilno ustanoviteljstvo subjekta. Posamezna občina ima možnost, da vzpostavi svoj sistem EZR, v katerega so poleg občinskega proračuna vključeni tudi vsi občinski proračunski uporabniki, katerih ustanoviteljica je ta občina, ter upravljavca sredstev sistema EZR občine. Posamezna občina lahko zapre svoj EZR na ravni občine in se skupaj z vsemi svojimi proračunskimi uporabniki vključi v EZR na ravni države.

Osnovne prednosti sistema EZR so:

- združitev sredstev javnega sektorja na enem računu, kar zagotavlja učinkovit pregled nad stanjem denarnih sredstev proračunskih uporabnikov, hkrati pa njihovo učinkovito upravljanje. Pri tem ne gre za centralizacijo upravljanja občinskih proračunov oziroma finančnih načrtov proračunskih uporabnikov, saj le-ti samostojno (npr. občine in njeni proračunski uporabniki) odločajo o porabi sredstev iz svojega proračuna oziroma finančnega načrta;
- konsolidacija sredstev z namenom znižanja stroškov zadolževanja proračunskih uporabnikov; gre za konsolidacijo likvidnostnih presežkov in primanjkljajev znotraj sistema tako, da se likvidnost prenaša od subjektov z likvidnostnimi presežki k subjektom z likvidnostnimi primanjkljaji; preostanek denarnih sredstev pa se nalaga zunaj sistema;
- možnost pridobivanja ugodnega financiranja iz denarnih sredstev sistema EZR države (tako za občino kot za občinske proračunske uporabnike) za različne namene, kot npr. financiranje projektov Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), upravljanje dolga občinskega proračuna ali samo likvidnostno premoščanje neusklajenih prilivov in odlivov ter drugo;
- takojšen vpogled v vplačane obvezne dajatve in njihova takojšnja razpoložljivost (sredstva se odražajo na EZR in se ne vodijo na množici bančnih računov) ter takojšen pregled nad izdatki in drugimi odlivi;
- poenotenje in poenostavitve glede računovodskih evidenc (za občine, vključene v EZR države, ni treba voditi evidenc za upravljavca EZR občine, saj se poslovne knjige ukinejo);
- zmanjševanje stroškov transakcij za opravljena plačila znotraj javnega sektorja in enotna informacijska podpora za upravljanje plačilnih storitev prek enega ponudnika plačilnih storitev, to je Uprave Republike Slovenije za javna plačila (v nadaljnjem besedilu: UJP), ki deluje kot organ v sestavi Ministrstva za finance.

V informacijskem okolju UJP se izvaja plačilni promet med posameznimi proračunskimi uporabniki, vključenimi v sistem EZR države oziroma EZR občine. Gre za tako imenovani interni plačilni promet. Plačilni promet z zunanjimi subjekti se odvija prek informacijskega okolja Banke Slovenije, kjer se tudi vodi EZR države, ki ima vlogo skupnega transakcijskega računa proračunskih uporabnikov, vključenih v EZR, pri čemer vse operativne in podporne naloge v zvezi z obdelavo plačilnih nalogov za proračunske uporabnike opravlja UJP.

UJP ima status ponudnika plačilnih storitev v skladu z Zakonom o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18, 9/18 – popr., 102/20, 113/24 in 17/25 – ZPPDFT-2B - v nadaljnjem besedilu: ZPlaSSIED) in Direktivo (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL L št. 337 z dne 23. 12. 2015, str. 35; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2015/2366/EU).

UJP opravlja plačilne in druge storitve, določene v 4. členu Zakona o plačilnih storitvah za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 77/16 in 47/19; v nadaljnjem besedilu: ZOPSPU-1) in predpisi ministra za finance, kot tudi naloge in storitve, določene z drugimi zakoni in podzakonskimi predpisi, s področja javnih financ, zakladniškega poslovanja, plačilnega prometa, izvršbe in zavarovanja, davčnega postopka, trošarin, dostopa do informacij javnega značaja ipd. Seznam predpisov z delovnega področja UJP je objavljen na spletni strani UJP.

Naslov in normativno področje veljavnega ZOPSPU-1 ne ustrezata dejanskemu stanju, ker UJP poleg standardnih plačilnih storitev, opredeljenih z ZOPSPU-1 in ZPlaSSIED, opravlja tudi širok spekter specializiranih strokovnih nalog oziroma storitev za potrebe proračunskih uporabnikov, proračunov, upravljavcev sredstev sistema EZR, nadzornikov, nosilcev javnih pooblastil in vzdrževanja celovitega ter enotnega sistema obdelave podatkov za proračunske, davčne, statistične, analitične in druge namene, vezane predvsem na spremljanje izvrševanja proračunov, nadzor proračunskih izplačil in vplačil ter za izvajanje upravljanja denarnih sredstev sistema EZR, kot tudi naloge, vezane na vodenje Registra proračunskih uporabnikov in storitve na področju elektronskega poslovanja, zlasti v zvezi z izmenjavo računov in priloženih dokumentov v elektronski obliki (v nadaljnjem besedilu: e-računi). Poleg tega med uporabnike storitev UJP sodijo tudi fizične in pravne osebe, ki nimajo statusa neposrednega ali posrednega proračunskega uporabnika. Podrobnejši podatki o nalogah in storitvah UJP so razvidni iz obvestil in dokumentov ter iz letnih poslovnih poročil UJP, objavljenih na spletni strani UJP.

Pri opravljanju nalog s svojega delovnega področja UJP sodeluje z bančnim okoljem, upravljavci plačilnih sistemov, strokovnimi združenji ter z gospodarskim sektorjem oziroma zunanjim poslovnim okoljem in v ta namen ves čas izpopolnjuje kakovost poslovanja ter sledi sodobnim trendom, standardom in dosežkom stroke ter s tem zagotavlja visoko kakovost storitev, skladno z veljavnimi predpisi in standardi.

UJP zaradi posebnega pomena neprekinjenega in varnega opravljanja plačilnih in drugih storitev, izvrševanja državnega proračuna in proračunov občin, delovanja sistema EZR in stabilnosti finančnega poslovanja Republike Slovenije, zagotavlja in skrbi za upravljanje, vzdrževanje in razvoj samostojne informacijsko-komunikacijske infrastrukture in posebnih informacijskih sistemov, namenjenih za opravljanje plačilnih in drugih storitev, pri čemer mora upoštevati tehnološke standarde, smernice in predpise s področja informacijske varnosti.

Glede na zgoraj navedeno in dejstvo, da so plačilne storitve zgolj en izmed sklopov storitev UJP, ter da storitve UJP poleg proračunskih uporabnikov uporabljajo tudi fizične in pravne osebe, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika, je potrebno obstoječi ZOPSPU-1 nadomestiti z novim zakonom.

Uporaba e-računov je v slovenski pravni red vpeljana z Zakonom o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 59/10), ki je začel veljati 7. 8. 2010. Na podlagi 26. člena

omenjenega zakona je bila pri UJP vzpostavljena enotna vstopna oziroma izstopna točka, prek katere proračunski uporabniki pošiljajo ali prejemajo e-račune. S tem je Republika Slovenija postala ena izmed prvih držav članic Evropske unije, ki so vpeljele poslovanje z e-računi.

Od uveljavitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 111/13; v nadaljnjem besedilu: ZOPSPU-A) morajo vsi proračunski uporabniki od 1. januarja 2015 dalje prejemati račune in spremljajoče dokumente izključno v elektronski obliki. Pravne in fizične osebe (v nadaljnjem besedilu: gospodarski subjekti), ki za proračunske uporabnike dobavljajo blago, izvajajo storitev ali izvajajo gradnjo, morajo proračunskim uporabnikom pošiljati e-račune le prek spletne aplikacije UJP ali prek zainteresiranih ponudnikov plačilnih storitev in ponudnikov procesne obdelave podatkov (v nadaljnjem besedilu: udeleženci sistema izmenjave e-računov), ki imajo z UJP sklenjeno pogodbo o izmenjavi e-računov.

Na območju Republike Slovenije se uporablja standard e-SLOG, ki je enotna standardizirana oblika dokumentov, ki jo je pripravila Gospodarska zbornica Slovenije (v nadaljnjem besedilu: GZS). GZS je s projektom e-SLOG uspel povezati interese in strokovnjake iz več kot 100 podjetij in jih združiti pri pripravi in uveljavljanju enotnih slovenskih priporočil, ki poslovnim subjektom omogočajo elektronsko poslovanje. Rezultat projekta so standardi za elektronske dokumente: račun, naročilnica, dobavnica, opomin in IOP (izpisek odprtih postavk). Nosilec avtorskih pravic za e-SLOG priporočil je GZS, v pripravo in vzdrževanje priporočil pa sta vključena Nacionalni forum za eRačun, katerega član je tudi UJP, ter Sekcija Ponudnikov poslovnih programov S3P pri Združenju za informatiko in telekomunikacije (*vir: *spletna stran GZS – Združenje za informatiko in telekomunikacije*).

Iz letnih poslovnih poročil UJP je razvidno, da je bilo prek enotne vstopne/izstopne točke izmenjano naslednje število e-računov:

- v letu 2015 skupaj 4.455.003 (od tega 3.994.142 prejetih in 460.861 izdanih e-računov);
- v letu 2016 skupaj 4.525.902 (od tega 4.015.598 prejetih in 510.304 izdanih e-računov);
- v letu 2017 skupaj 4.675.727 (od tega 4.080.214 prejetih in 595.513 izdanih e-računov);
- v letu 2018 skupaj 4.867.442 (od tega 4.161.072 prejetih in 706.370 izdanih e-računov);
- v letu 2019 skupaj 5.100.762 (od tega 4.216.425 prejetih in 884.337 izdanih e-računov);
- v letu 2020 skupaj 4.895.719 (od tega 3.830.299 prejetih in 1.065.420 izdanih e-računov);
- v letu 2021 skupaj 5.347.407 (od tega 4.069.159 prejetih in 1.278.248 izdanih e-računov);
- v letu 2022 skupaj 5.894.089 (od tega 4.302.704 prejetih in 1.591.385 izdanih e-računov);
- v letu 2023 skupaj 6.239.676 (od tega 4.361.099 prejetih in 1.878.577 izdanih e-računov);
- v letu 2024 skupaj 6.650.330 (od tega 4.453.693 prejetih in 2.196.637 izdanih e-računov).

V državah članicah EU in v tretjih državah se zdaj uporablja več svetovnih, nacionalnih in regionalnih standardov za izdajanje e-računov, ki večinoma niso medsebojno povezljivi, kar povzroča zapletenost, pravno negotovost in dodatne stroške gospodarskim subjektom, ki uporabljajo e-račune v različnih državah članicah, ter tem subjektom omejuje dostop na nove trge zaradi novih in različnih standardov izdajanja e-računov ob njihovem sodelovanju pri izvajanju čezmejnih javnih naročil ter čezmejni trgovini oziroma ob vsakem dostopu na nov trg. Zato Direktiva 2014/55/EU ureja določitev evropskega standarda za izdajanje e-računov in seznama sintaks, ki ga Evropska komisija objavi v Uradnem listu Evropske unije.

Navedena direktiva zavezuje države članice, da naročnikom, ki izvajajo javna naročila, naložijo obveznost prejetja in obdelave e-računov, če so skladni z evropskim standardom za izdajanje e-računov. Na ta način so zavarovane pravice in interesi domačih ali tujih gospodarskih subjektov, ki se odločijo, da bodo pri izvajanju javnega naročila ali koncesijske pogodbe ali pogodbe o javno zasebnem partnerstvu izdajali e-račune v skladu z navedenim evropskim standardom. S tem je izpolnjen temeljni namen Direktive 2014/55/EU, ki je bila sprejeta zaradi odprave pravnih in tehničnih ter administrativnih ovir, zapletov in stroškov gospodarskih subjektov pri čezmejni trgovini in čezmejnih javnih naročilih. S tem se spodbuja razvoj elektronskega poslovanja in državam članicam, naročnikom ter poslovnim

subjektom omogoča ustvarjanje koristi z vidika prihrankov, vpliva na okolje in zmanjševanja upravne obremenitve.

Vsebina Direktive 2014/55/EU je specifične tehnične narave in je vezana na določitev, vzdrževanje in nadaljnji razvoj ter uporabo evropskega standarda za semantični podatkovni model osrednjih elementov e-računa, ki ga je morala pripraviti pristojna evropska organizacija za standardizacijo, odobrila pa ga je Evropska komisija, skladno z zahtevami in merili, opredeljenimi v prvem odstavku 3. člena navedene direktive. V ta namen je bil izdan Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2017/1870 z dne 16. oktobra 2017 o objavi sklica na evropski standard za izdajanje elektronskih računov in seznama sintaks v skladu z Direktivo 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 266 z dne 17. 10. 2017, str. 19).

Glede na 9. člen Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US, 100/22 – ZNUZSZS, 28/23 in 88/23 – ZOPNN-F; v nadaljnjem besedilu: ZJN-3), v katerem so opredeljena merila za pridobitev statusa naročnika, ter informativni seznam naročnikov, ki je Priloga 3 Uredbe o informativnem seznamu naročnikov in obveznih informacijah v obvestilih za postopek naročila male vrednosti (Uradni list RS, št. 37/16), več kot 95 % vseh naročnikov predstavljajo proračunski uporabniki, za katere velja ZOPSPU-1. Med preostale kategorije naročnikov, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika, spadajo javni gospodarski zavodi, druge osebe javnega prava, javna podjetja, ki opravljajo eno ali več dejavnosti na infrastrukturnem področju, in drugi subjekti, ki jim je pristojni organ Republike Slovenije podelil posebne ali izključne pravice za opravljanje dejavnosti na infrastrukturnem področju (plin, toplota, električna energija, voda, storitve prevoza, pristanišča in letališča, poštna storitve, črpanje nafte in plina ali izkopavanje premoga ali drugega trdnega goriva).

Status naročnika in obveznosti zavezancev pri izvajanju javnih naročil so opredeljeni tudi v drugih področnih zakonih, in sicer v Zakonu o javnem naročanju na področju obrambe in varnosti (Uradni list RS, št. 90/12, 90/14 – ZDU-1I, 52/16 in 122/23; v nadaljnjem besedilu: ZJNPOV) in Zakonu o nekaterih koncesijskih pogodbah (Uradni list RS, št. 9/19, 121/21 – ZJN-3B in 50/23; v nadaljnjem besedilu: ZNKP), Zakonu o javno-zasebnem partnerstvu (Uradni list RS, št. 127/06) ter v Zakonu o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40).

Prenos Direktive 2014/55/EU je v slovenski pravni red opravljen z ZOPSPU-1A, pri čemer je bilo upoštevano dejstvo, da so e-računi v slovenski pravni red vpeljeni z Zakonom o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 59/10, 111/13 in 77/16 – ZOPSPU-1) oziroma z zdaj veljavnim ZOPSPU-1, ki ima na tem področju vlogo posebnega predpisa (lex specialis), ter dejstvo, da večino naročnikov predstavljajo proračunski uporabniki. Z ZOPSPU-1A je veljavnost zakona izjemoma razširjena tudi na naročnike, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika, in sicer v delu, ki se nanaša na obveznost prejemanja in obdelave e-računov, če so bili izdani v skladu z evropskim standardom za izdajanje e-računov. Na ta način je bilo z vidika ekonomičnosti zakonodajnega postopka in normativne preglednosti zagotovljeno, da se zaradi prenosa Direktive 2014/55/EU v slovenski pravni red ne spreminjajo in dopolnjujejo vsi navedeni zakoni na področju javnega naročanja, podeljevanja koncesij, izvajanja koncesijskih pogodb, urejanja javno-zasebnega partnerstva in podeljevanja drugih posebnih ali izključnih pravic gospodarskim subjektom na infrastrukturnem ali drugih področjih.

V Direktivi 2014/55/EU je med drugim predvideno, da novi evropski standard za izdajanje e-računov ne bi smel zamenjati obstoječih nacionalnih standardov in tudi ne omejevati njihove uporabe, če z njim niso v nasprotju, temveč bi morale biti mogoče te standarde še naprej uporabljati vzporedno z njim. To pomeni, da se z navedeno direktivo in predlogom tega zakona ne posega v obstoječi standard e-SLOG.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Poglavitni cilji predloga zakona so:

- normativno urediti posebnosti glede vodenja računov in opravljanja plačilnih in drugih storitev UJP za proračunske uporabnike;
- zagotovitev dostopnosti storitev UJP za širši krog uporabnikov in ureditev posebnosti glede opravljanja storitev UJP za fizične in pravne osebe, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika;
- normativno urediti namen in pogoje ter izjeme glede uporabe plačilnih storitev izven sistema EZR v državi in tujini;
- zagotoviti preglednost poslovanja z javnofinančnimi sredstvi;
- uvedba digitalnega poslovanja pri vodenju Registra proračunskih uporabnikov;
- podrobnejša ureditev posameznih nalog in storitev UJP;
- spodbujanje in nadaljnji razvoj elektronskega poslovanja javne uprave in gospodarstva v skladu z usmeritvami in priporočili Evropske komisije in Vlade Republike Slovenije ter zagotavljanje pogojev za racionalizacijo poslovanja in zniževanje stroškov javnega in zasebnega sektorja;
- odpravljanje administrativnih in drugih ovir za zasebni sektor pri plačevanju storitev javnega sektorja s plačilnimi karticami ali prek sistema spletnega bančništva ali sistema mobilne telefonije;
- zagotovitev pravne kontinuitete v zvezi s prenosom določb Direktive 2014/55/EU v pravni red Republike Slovenije;
- prihranki oziroma nižji stroški proračunskih uporabnikov pri izmenjavi računov, vpliv na okolje;
- avtomatizirana izdaja, dostava, prejem in obdelava podatkov in s tem zmanjšanje možnosti napak in zmanjšanje stroškov dela, povezanih z računi;
- hitrejša in enostavnejša izmenjava računov.

2.2 Načela

Najpomembnejša načela predloga zakona so:

- načelo preglednosti pri upravljanju in porabi javnofinančnih sredstev;
- načelo razvoja elektronskega poslovanja in dostopnosti spletnih storitev javne uprave ter gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti delovanja javnega in zasebnega sektorja, ki zagotavlja polno izkoriščanje vseh gospodarskih in družbenih prednosti digitalne družbe;
- načelo neprekinjenega delovanja in kakovosti storitev UJP, ki zagotavlja zanesljiv in celovit sistem upravljanja podatkov in dokumentov ter neprekinjeno in kakovostno delovanje celotne informacijske infrastrukture za delovanje sistema enotnega zakladniškega računa ter opravljanje plačilnih in javnofinančnih storitev;
- načelo sorazmernosti: predlog zakona se omejuje zgolj na nujno potrebne določbe, vezane na prenos določb Direktive 2014/55/EU, in na razmerja udeležencev sistema izmenjave e-računov med proračunskimi uporabniki;
- načelo razvoja elektronskega poslovanja in dostopnosti spletnih storitev javne uprave ter gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti delovanja javnega sektorja, ki zagotavlja polno izkoriščanje vseh prednosti digitalne družbe;
- načelo pravne varnosti poslovnih subjektov: za naročnike, ki neutemeljeno zavračajo prejem in obdelavo e-računov, izdanih v skladu z evropskim standardom, so v predlogu zakona predvidene sankcije, s čimer se prispeva k večji pravni varnosti gospodarskih subjektov pri sklepanju in izvajanju pogodb o izvedbi javnega naročila, koncesijskih pogodb in pogodb o javno-zasebnem partnerstvu,
- načelo varstva potrošnikov – za izdajanje e-računov potrošnikom je potrebno njihovo predhodno soglasje.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlog zakona poleg plačilnih storitev ureja javnofinančne storitve UJP. V primerjavi z obstoječim ZOPSPU-1, v katerem je večina nalog in storitev zgolj taksativno naštetih, predlog zakona podrobneje ureja posamezne naloge in storitve UJP po posameznih vsebinsko oziroma funkcionalno povezanih sklopih in poglavjih. Med nova poglavja sodijo določbe, ki urejajo negotovinska plačilna mesta, plačevanje, razporejanje in poročanje o obveznih dajatvah, opravljanje izvršb na denarna sredstva ipd.

Predlog zakona omogoča, da poleg proračunskih uporabnikov lahko plačilne in javnofinančne storitve UJP uporabljajo tudi fizične in pravne osebe (v nadaljnjem besedilu: drugi uporabniki), kadar so te storitve potrebne za plačilo, prejem, razporejanje, nadzor ali upravljanje javnofinančnih sredstev ali za zagotavljanje preglednosti poslovanja z javnofinančnimi sredstvi ali za ločeno evidentiranje namenskih javnofinančnih sredstev ali za druge namene in v skladu s pogoji, določenimi v tem ali drugem zakonu.

UJP zagotavlja in skrbi za upravljanje, vzdrževanje in razvoj samostojne informacijsko-komunikacijske infrastrukture. Zaradi posebnega pomena zagotavljanja stabilnosti finančnega poslovanja Republike Slovenije in sistemov EZR na državni in lokalni ravni ter zaradi zagotavljanja neprekinjenega in varnega opravljanja plačilnih in drugih storitev predlog zakona povzema določbe ZOPSPU-1, ki urejajo opravljanje nujnih nalog v času stavke, ter dodatno omogoča UJP, da organizira stalno pripravljenost oziroma dosegljivost javnih uslužbencev izven delovnega mesta.

Predlog zakona omogoča prehod UJP na popolno digitalno poslovanje na področju vodenja Registra proračunskih uporabnikov in v ta namen vsebuje določbe, ki urejajo vlaganje vlog strank v postopku v elektronski obliki.

S predlogom zakona se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2014/55/EU tako, da se bo zakon uporabljal za e-račune, ki so izdani v skladu z obstoječim slovenskim standardom e-SLOG, in hkrati tudi za druge oblike e-računov, če so skladne z evropskim standardom za izdajanje e-računov in katero koli od sintaks s seznama, ki sta določeni v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU. Gre za e-račune, ki jih na podlagi pogodb in naročilnic za izvedbo javnega naročila ali drugih aktov, sklenjenih na podlagi oddanih javnih naročil ali koncesijskih pogodb ali pogodb o javno-zasebnem partnerstvu, prejmejo proračunski uporabniki in osrednji nabavni organi ter subjekti, ki izpolnjujejo pogoje za status naročnika, določeni v ZJN-3 in v področnih zakonih, ki urejajo podeljevanje koncesij in javno-zasebno partnerstvo (v nadaljnjem besedilu: naročniki).

Direktiva 2014/55/EU se uporablja za e-račune, izdane na podlagi izvajanja pogodb, za katere se uporabljajo naslednje direktive:

- Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L št. 216 z dne 20. 8. 2009, str. 76), nazadnje spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 2015/2340/EU z dne 15. decembra 2015 o spremembi Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede pragov za uporabo v postopkih za oddajo naročil (UL L št. 330 z dne 16. 12. 2015, str. 14), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/81/ES), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJNPOV;
- Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014, str. 1), zadnjič spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2017/2366 z dne 18. 12. 2017 o spremembi Direktive 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta glede mejnih vrednosti za uporabo v postopkih za oddajo naročil (UL L št. 337 z dne 19. 12. 2017, str. 21), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/23/EU), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZNKP;

- Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014 str. 65; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/24/EU), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJN-3;
- Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev, ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014 str. 243; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/25/EU), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJN-3.

Glede na navedeno je besedilo zakona oblikovano tako, da velja obveznost prejemanja in obdelave e-računov, če so izdani v skladu z evropskim standardom za izdajanje e-računov, za vse kategorije naročnikov, ki morajo izvajati javna naročila po navedenih predpisih EU in področnih zakonih Republike Slovenije. Zato je v predlogu zakona opredeljeno, da je pojem »naročnik« skupni izraz za naročnika, kot ga opredeljujejo zakoni, ki urejajo javno naročanje, ali koncedenta, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja podeljevanje koncesij, ali javnega partnerja, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja javno-zasebno partnerstvo.

Listine, ki se po tem zakonu obravnavajo kot e-računi in drugi e-dokumenti, so podrobneje opredeljene v 4. členu predloga zakona ter v obrazložitvi navedenega člena. V izogib nejasnosti predlagatelj zakona pojasnjuje, da pojma »e-račun« in »e-dokument« ne zajemata odločb, sklepov ali drugih listin, ki jih izdajajo in pošiljajo sodni, upravni, prekrškovni, nadzorni in drugi organi pri vodenju postopkov iz svoje pristojnosti. Za izdajanje in pošiljanje oziroma vročanje tovrstnih upravnih in sodnih aktov se uporabljajo področni predpisi, ki urejajo vodenje posameznega postopka.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona od proračunskih uporabnikov ne zahteva sprememb obstoječega poslovanja oziroma nabav nove strojne in programske opreme ali drugih materialnih stroškov ali stroškov dela.

Za namen zagotavljanja neprekinjenega poslovanja, ki ga ureja 9. člen predloga zakona, ter izvajanja posebnih varnostnih ukrepov, vključno z zagotavljanjem stalne pripravljenosti oziroma dosegljivost javnih uslužbencev UJP izven delovnega mesta in časa, so v okviru veljavnega državnega proračuna in finančnega načrta UJP zagotovljena sredstva v skladu s področnimi predpisi, ki urejajo delovna razmerja oziroma sistem plač javnih uslužbencev.

Glede na navedeno predlog zakona nima dodatnih finančnih posledic za državni proračun in za druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona so sredstva v državnem proračunu že zagotovljena, zato za obdobje, za katero je proračun že sprejet, dodatna finančna sredstva niso potrebna.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prikaz ureditve v drugih članicah EU

Zaradi posebnosti sistema EZR ni mogoča pravna primerjava izvajanja plačilnih storitev za javne subjekte z ureditvami v pravnih sistemih drugih držav članic EU.

Glede na sistem javnih financ in sistem EZR, kakor ju je vzpostavil Zakon o javnih financah, s tem pa glede na način izvrševanja državnega in občinskih proračunov ter upravljanja denarnih sredstev sistema EZR, ureditev po tem zakonu ni primerljiva s pravnim redom drugih članic EU. Ta ureditev je izvirna in v Sloveniji deluje od 1. 1. 2003. Izkazala se je za zelo učinkovito pri sistemu vplačevanja in razporejanja obveznih dajatev, ker zagotavlja pregledne, popolne, sprotne in točne informacije o vseh javnofinančnih transakcijah in denarnih tokovih na enem mestu, ter pri upravljanju z likvidnostjo državnega in občinskih proračunov. Vzpostavlja celovit ter enoten sistem obdelave podatkov za proračunske, davčne, statistične, analitične in druge namene, povezane predvsem s spremljanjem izvrševanja proračunov in pripravo poročil o izvrševanju proračunov, nadzor nad proračunskimi izplačili in vplačili ter za upravljanje denarnih sredstev sistema enotnega zakladniškega računa. Ta zakon zato ne prinaša nove normativne ureditve delovanja sistema enotnega zakladniškega računa in plačilnega prometa proračunskih uporabnikov, temveč povzema ključne določbe obstoječe normativne ureditve z delovnega področja UJP in tako ustvarja funkcionalno normativno celoto.

Ne glede na navedeno neprimerljivost ureditve izvajanja plačilnih sistemov z ureditvami v drugih državah članicah EU je v nadaljevanju na kratko povzeto, kako imajo Register proračunskih uporabnikov in izvajanje plačilnih storitev urejeno v treh državah članicah EU: Estoniji, Italiji in Hrvaški.

V nadaljevanju so povzete tudi ureditve prenosa Direktive 2014/55/EU in načina izmenjave e-računov z javnimi subjekti v treh državah: Italiji, Hrvaški in Švedski.

5.1.1 Republika Estonija

Na podlagi 64. člena Zakona o državnem proračunu (RT I, 13. 3. 2014, 2 s spremembami in dopolnitvami), tamkajšnje Ministrstvo za finance (oziroma v okviru le-tega Državna zakladnica) izvršuje plačila državnih organov. Državni organ nima odprtega lastnega plačilnega računa pri kreditni ali finančni instituciji, razen če je Ministrstvo za finance izdalo dovoljenje za to (ob izdaji dovoljenja pa lahko določi pogoje za uporabo takšnega računa).

V ta namen Državna zakladnica centralno upravlja vsa vhodna in izhodna plačila državnih subjektov prek svojih bančnih računov pri štirih lokalnih finančnih institucijah – državni subjekti nimajo lastnih transakcijskih računov pri finančnih institucijah, temveč le notranjo bilanco v sistem državne zakladnice. Ta ureditev se imenuje sistem enotnega zakladniškega računa.

Vsak državni organ in fundacija v državni lasti ima svojo edinstveno referenčno številko, na podlagi katere Državna zakladnica Ministrstva za finance evidentira posamezni znesek, položen na bančni račun Ministrstva za finance, na interni račun teh subjektov v e-sistemu državne zakladnice. Ministrstvo za finance ima odprte račune pri štirih bankah (SEB Bank EE891010220034796011 (BIC/SWIFT: EEUHEE2X), Swedbank EE932200221023778606 (BIC/SWIFT: HABAE2X), LHV Bank EE777700771003813400 (BIC/SWIFT: LHVBE22) in Luminor Bank EE701700017001577198 (BIC/SWIFT: RIKOEE22), s katerimi ima podpisano pogodbo za izvajanje poslov plačilnega prometa. Državna zakladnica zagotavlja, da lahko ministrstva, agencije, skladi socialne varnosti in fundacije v državni lasti kadarkoli izvajajo plačila, v okviru proračunskih omejitev in razpoložljivih sredstev posameznega proračunskega uporabnika. Na dan 1. 2. 2024 je bilo v sistemu državne zakladnice vključenih skupaj 220 subjektov: 164 ministrstev in agencij, 52 fundacij, trije skladi in Evropska komisija.

Državna zakladnica nima odprtega (glavnega) računa pri centralni banki, temveč v okviru dovoljenih omejitev aktivno investira likvidnostne presežke na denarne trge za ohranjanje stanja denarnih sredstev na računih Državne zakladnice v štirih lokalnih bankah.

Vsa vplačila in izplačila ministrstev, agencij in fundacij v državni lasti potekajo preko Državne zakladnice. Plačilni nalogi državnih subjektov so s strani Državne zakladnice centralizirano posredovani z uporabo e-plačilnega sistema Državne zakladnice (sistem glavne knjige zakladnice), medtem ko skladi socialne varnosti zaradi velike količine plačilnih transakcij sami pošiljajo svoje plačilne naloge bankam.

Ministrstva in agencije ne smejo imeti odprtih svojih računov pri poslovnih bankah, razen veleposlaništev, prav tako ne smejo najemati ali dajati posojil, garancij ali vlagati v vrednostne papirje, razen če je to izrecno dovoljeno v državnem proračunu. Odbor za socialno zavarovanje (pokojnine, dodatki in dajatve), Sklad zdravstvenega zavarovanja in Sklad za zavarovanje za primer brezposelnosti imajo zaradi velikih plačilnih tokov svoje bančne račune, vendar so ti računi še vedno del celotnega stanja sredstev Državne zakladnice (t. i. "denarni sklad") v vsaki od štirih lokalnih bank, v katerih ima Državna zakladnica račun.

E-sistem Državne zakladnice je aplikacija, ki temelji na spletni banki. Gre za interni bančni sistem za državne subjekte, v katerem se vodijo računi državnih subjektov. Subjekti lahko plačujejo, pošiljajo obvestila, prejemajo sezname transakcij in prejemajo poročila prek sistema e-državne zakladnice. Vse te transakcije se izvajajo hitro in varno. Identifikacija strank temelji na osebni izkaznici ali PIN kodi za mobilno osebno izkaznico.

Državni subjekt lahko vstavi plačila enega za drugim ali uvozi seznam plačil v sistem e-sistem Državne zakladnice in je odgovoren za preverjanje, ali so plačila pravilna in zakonita. Vsa plačila so elektronski prenos sredstev – čeki se ne uporabljajo. Državni subjekti uporabljajo bančne kartice za svoje drobne denarne izdatke. Debetne in kreditne kartice za državne subjekte centralno upravlja Državna zakladnica.

E-sistem Državne zakladnice preverja, ali je vsako plačilo krito s predhodnimi rezervacijami sredstev (tj. dnevnim zahtevkom za sredstva za dva dni vnaprej) in ali je v okviru bilance denarnih sredstev državnega subjekta (npr. računi lastnih prihodkov, gotovinski računi za fundacije v državni lasti). Na podlagi teh pregledov sistem samodejno sprejme ali zavrne plačila. Kontrole proračunskih omejitev za ministrstva in agencije se samodejno izvajajo na platformi za finančno računovodstvo, izhodna plačila subjektov pa se posredujejo v e-sistem Državne zakladnice. Subjekt lahko spremlja stanje in zgodovino plačil v e-sistemu Državne zakladnice. Na primer, status plačila je lahko v teku, posredovan v Državno zakladnico, prepovedan ali izveden.

5.1.2 Republika Italija

5.1.2.1 Javni organi in izvajanje plačilnih storitev

V Ministrstvu za gospodarstvo in finance Italije je organiziran Oddelek za zakladnico (v sedmih direktoratih), ki je odgovoren za tehnično podporo za razvoj nacionalne gospodarske politike z zagotavljanjem stabilne rasti. Izvaja naloge predstavljanja stanja Italije v Evropi in preostalem svetu glede gospodarskih in finančnih zadev ter skrbi za stabilnost in varnost trga z upravljanjem javnega dolga na učinkovit in pregleden način v interesu bodočih generacij. Oddelek za zakladnico zagotavlja tehnično podporo vladnim gospodarskim in finančnim odločitvam ter pripravlja makroekonomske strateške in programske dokumente in analize. Odgovoren je za državno premoženje, finančne intervencije v gospodarstvu ter regulacijo in nadzor kreditnega in finančnega sistema.

Prilive in odlive za državno upravo in druge javne uprave izvaja organiziran sistem državne blagajne. Storitve je urejena z zakonom, ki ureja poslovanje italijanske centralne banke (Banca d'Italia) in s

posebnimi sporazumi med Ministrstvom za gospodarstvo in finance ter Banca d'Italia. Dodelitev storitve je banki podaljšana do leta 2030. Naloge centralne banke dopolnjuje Državni oddelek za splošno računovodstvo (Ragioneria Generale dello Stato, RGS) v Ministrstvu za gospodarstvo in finance Italije, ki med drugimi nalogami pripravlja in upravlja državni proračun, finančne in ekonomske račune javnih organov in državno zakladnico.

Po Zakonu o Italijanski centralni banki Banca d'Italia opravlja tudi funkcijo državne zakladnice. Funkcija zajema izvrševanje vseh plačilnih nalogov, izstavljenih s strani državne uprave v povezavi s proračunskimi sredstvi, in zbiranje vseh plačil v korist države, bodisi neposrednih bodisi posrednih, prek bank, pošt in koncesionarjev za pobiranje davkov.

Proračunska sredstva se vplačujejo in zbirajo prek enotnega računa, ki ga ima država odprtega v Banci d'Italia. Izvajanje storitev Bance d'Italia ureja sklop pravil, ki so del določb v zakonu in predpisih Generalnega državnega računovodstva ter v številnih drugih zakonih, uredbah in sporazumih, ki sta jih podpisala Banca d'Italia in tamkajšnje Ministrstvo za gospodarstvo in finance. V pravilih so opredeljeni vsebina storitev ter organizacijski in računovodski pogoji. Poglavitna dokumenta za to področje sta Konvencija za ustanovitev centralnega oddelka zakladnice države in Konvencija o izvajanju deželne zakladnice države.

Banca d'Italia opravlja naloge zakladnice prek lastnih organizacijskih enot – blagajn – ki so prisotne po vsej državi. Dejavnosti blagajn usklajuje ad hoc Služba centralne uprave banke: Zakladniška služba. Območne enote, ki so bile v preteklosti organizirane v vseh provincah, so se v letu 2017 zahvaljujoč novim tehnološkim rešitvam, podprtim z informacijsko tehnologijo, omejile na 32 enot, v vseh provincah pa ostaja virtualna mreža operativnih enot (Unita Operative), ki opravljajo zakladniške posle na nivoju provinc. Zakladniška služba je v osnovi urejena z zakonodajo in s splošnimi računovodskimi pravili države. Operativne naloge urejajo Navodila o zakladniški službi, odobrena z uredbo Ministrstva za gospodarstvo in finance z dne 29. marca 2007.

Banca d'Italia ima tako vlogo državne zakladnice in omogoča plačila in prejeme, ki se nanašajo na državni proračun in ostale račune, odprte v okviru državne zakladnice ter operacije, za vzdrževanje likvidnosti sistema.

Pomembno vlogo v zakladniškem sistemu ima tudi Poste Italiane s. p. a., ki na podlagi posebnega sporazuma z Ministrstvom za gospodarstvo in finance prek svoje mreže enot izvaja plačilne storitve za državo in organe javne uprave.

Italija uporablja več elektronskih plačilnih sistemov: SEPA, RIBA (trgovski računi), MAV in RAV (plačila javnih storitev) ter F24 (plačila davkov).

V sistemu enotne zakladnice se prihodki organov in transferji iz državnega proračuna zbirajo neposredno na približno 19.000 posebnih računih, odprtih pri Banca d'Italia. Banca d'Italia v imenu države izvaja tudi plačilne storitve za finančne agencije (davčne, carinske, v državni lasti), visoke šole za ekonomijo in finance ter INPS – Nacionalni inštitut za socialno varnost (ki se nanaša na izplačilo začasnega nadomestila). Banca d'Italia je o stanju in izvršenih plačilih dolžna periodično poročati Generalnemu državnemu računovodstvu in državni upravi. V vlogi plačilnega agenta je Banca d'Italia v zvezi z upravljanjem dolžna poročati tudi tamkajšnjemu računskemu sodišču.

Poleg upravljanja prejemkov in izdatkov za osrednjo vladno in lokalne uprave Banca d'Italia skrbi tudi za knjigovodstvo nedržavnih subjektov, vključno z lokalnimi oblastmi: tako imenovano enotno zakladnico, ki je bila predpisana z zakonom. Za italijanske javne finance se je enotni zakladniški sistem izkazal kot koristno orodje za racionalizacijo financ in pretok informacij med vlado, javnimi agencijami in bančnim sistemom.

V zadnjih letih je napredek v predpisih in postopkih privedel do modela državne zakladnice, ki pospešuje širjenje in izmenjavo podatkov ter spletnih plačilnih storitev. Več kot 95 odstotkov transakcij se sedaj opravi po spletu. Model temelji na medsebojni povezavi med Sistemom javnih povezav in Nacionalnim medbančnim omrežjem, kot je predvideno v Informatiziranemu sistemu javnih plačil (Sistema informatizzato della Public Amministrazione, SIPA).

V informacijskem sistemu za transakcije sektorja države (Sistema informativo delle operazioni degli enti pubblici, SIOPE) se elektronsko beležijo plačila in prejemi državnih blagajn. Sistem SIOPE so v skladu z 28. členom zakona št. 289/2002 skupaj vzpostavili Državni oddelek za splošno računovodstvo (Ragioneria Generale dello Stato, RGS), Banca d'Italia, ISTAT in bančna skupnost. Sistem ureja zakon 196/2009, člen 14, odstavki 6-11. SIOPE upravlja Banca d'Italia v skladu s konvencijo z dne 31. marca 2003.

SIOPE je nova infrastruktura, ki bo javnofinančnim subjektom in bankam, ki opravljajo zakladniške storitve, omogočila izmenjavo informacij z namenom izboljšanja kakovosti podatkov, ki se uporabljajo za spremljanje javnofinančnih odhodkov in sledenje plačil podjetjem, ki oskrbujejo javnofinančne subjekte. Popolna dematerializacija pretoka informacij med subjekti sektorja država in bankami, ki opravljajo zakladniške storitve, ter standardizacija protokola, ki ureja izmenjavo teh informacij, bo povečala stopnjo digitalizacije posameznih državnih organov in izboljšala učinkovitost plačilnega sistema javnega sektorja. Infrastrukturo SIOPE+ je razvila Banca d'Italia v imenu Državnega oddelka za splošno računovodstvo (RGS). V skladu s členom 1(533) zakona št. 11/2016 morajo državni organi svojim ponudnikom zakladniških storitev ali storitev upravljanja gotovine predložiti naloge za zbiranje in plačilo izključno v digitalni obliki v skladu s standardom, ki ga je določila Agencija za digitalno Italijo (Agenzia per l'Italia Digitale, AgID), in jih posredovati po SIOPE+.

Državni oddelek za splošno računovodstvo (RGS) omogoča javnosti dostop do odprtih podatkov javne uprave (portal OpenBDAP – Podatkovna zbirka javne uprave) in proračuna (aplikacija Odprt proračun - Bilancio Aperto) in vodi Register organov PA (Anagrafe Enti della PA), pri čemer pridobiva podatke iz petih informacijskih sistemov:

1. SIOPE – Informacijski sistem o delovanju javnih organov;
2. IPA – Indeks javnih organov;
3. MIUR – Ministrstvo za šolstvo, univerzo in raziskave;
4. ISTAT – sektor S13;
5. DT – Oddelek za zakladnico Ministrstva za gospodarstvo in finance.

Po podatkih za leto 2023 je bilo v Italiji 22.015 registriranih javnih organov.

5.1.2.2 E-računi

V Italiji je uporaba e-računov v javnih naročilih obvezna za ministrstva, davčne agencije in nacionalne varnostne agencije od junija 2014. Od 31. marca 2015 je obvezna za vse javne subjekte. Uporaba e-računov temelji na naslednjih pravnih instrumentih:

- Italijanska zakonodaja številka 244, december 2007 (Italian law number 244 of 24 December 2007), določbe za pripravo letnih in dolgoročnih računovodskih izkazov države (Finance Act 2008);
- Odlok z dne 7. marec 2008 (Decree of 7 March 2008), identifikacija ponudnika sistema izmenjave za izdajanje e-računov ter relativne lastnosti in dolžnosti;
- Odlok z dne 3. april 2013 (Decree of 3 April 2013), uredba o izdaji, prenosu in prejemu e-računov, ki se uporabljajo za javne organe;
- Zakonski odlok z dne 24. april 2014, št. 66 (Decree law of 24 April 2014, n. 66). Nujni ukrepi za konkurenčnost in socialno pravičnost (25. člen);
- Okrožnica Državnega generalnega računovodskega urada št. 37 z dne 4. novembra 2013 (Circular of the State General Accounting Office number 37 of 4 November 2013), prva navodila za izvajanje uredbe o izdaji, prenosu in prejemu e-računov, ki se uporabljajo za javne uprave;

- Zakonodajni odlok št. 148/2018 (Legislative decree n. 148/2018), Prenos Direktive o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju 2014/55/EU.

Sistem izmenjave (*Sistema di Interscambio*) omogoča obdelavo e-računov. E-račun se lahko posreduje državnim upravam na več načinov, in sicer prek:

- certificirane elektronske pošte (CEM);
- spletne strani FatturaPA;
- SDICoop – storitev prenosa;
- storitve SDIFTP;
- SPCoop – storitev prenosa.

Italijanski operativni model za izdajanje e-računov temelji na enotnem eVozlišču *Sistema di Interscambio*, s katerim lahko pošiljatelje in prejemnike e-računov podpre njihov ponudnik storitev. Sistem izmenjave *Sistema di Interscambio* upravlja Agencija za prihodke s tehnologijo in operativno podporo IT ponudnika Sogei, ki je v lasti italijanskega Ministrstva za gospodarstvo in finance. Gospodarski subjekti predložijo e-račune v formatu FatturaPA v okviru *Sistema di Interscambio*, ki deluje kot eDelivery storitev, saj se e-račun posreduje javni upravi na podlagi identifikatorja naslovnika (Unique Office Code). Sistem izmenjave *Sistema di Interscambio* izvaja samo formalni nadzor.

Gospodarski subjekti in javni subjekti lahko uporabijo ponudnika rešitev za oddajanje in prejemanje e-računov in kontrolnih sporočil prek *Sistema di Interscambio*. E-računi se pošiljajo prek *Sistema di Interscambio* državnemu oddelku za računovodstvo, ki je odgovoren za izvajanje revizijskih funkcij na področju finančnega upravljanja javnih institucij in nadzora nad porabo javnih sredstev.

Prejemniki v javni upravi izberejo način, po katerem želijo prejemati e-račune prek *Sistema di Interscambio*:

- certificirana elektronska pošta (CEM);
- SDICoop – storitev sprejema;
- storitev SDIFTP;
- SPCoop – storitev sprejema.

Prejeti e-računi se avtomatsko obdelajo. Prejemniki v javni upravi prejete e-račune digitalno arhivirajo za deset let. V sistemu izmenjave *Sistema di Interscambio* se e-računi ne arhivirajo.

Agencija za prihodke je vzpostavila brezplačne storitve za podporo strokovnjakom na tem področju in jim olajšala prenos ter arhiviranje e-računov. Razvila je aplikacijo za pametne telefone, ki omogoča malim in srednje velikim podjetjem, da ustvarjajo in prenašajo e-račune.

5.1.3 Republika Hrvaška

5.1.3.1 Javni organi iz izvajanje plačilnih storitev

Po Zakonu o plačilnem sistemu (NN 66/18, 114/22), ki velja od 1. 1. 2023, so ponudniki plačilnih storitev v Republiki Hrvaški poleg kreditnih institucij, institucij za izdajo elektronskega denarja, plačilnih institucij in registriranih ponudnikov zagotavljanja informacij o računih tudi Hrvaška narodna banka (če ne deluje kot monetarni organ ali drug javni organ), Republika Hrvaška in enota lokalne ali regionalne samouprave (če ne delujeta kot javni organ), Evropska centralna banka in centralne banke drugih držav članic (kadar ne delujejo kot monetarni ali drugi javni organ), za katere velja, da njihove pravice do opravljanja plačilnih storitev urejajo predpisi, ki urejajo njihove naloge in pristojnosti. Tudi Hrvaška banka za obnovo in razvoj opravlja plačilne storitve v skladu z zakonom, ki ureja njen položaj, dejavnosti in dovoljenja. Zakon o Hrvaški narodni banki (NN 75/08, 54/13 in 47/20) določa, da Hrvaška narodna banka vodi račune kreditnih institucij in opravlja plačilne transakcije po teh računih. Kreditne institucije s sedežem v Republiki Hrvaški so dolžne odpreti račun pri Hrvaški narodni banki. Hrvaška narodna banka vodi

račune Republike Hrvaške in opravlja plačilne transakcije po teh računih, pri čemer lahko pooblasti drugo pravno osebo za opravljanje plačilnih transakcij v skladu s pogoji, ki jih določi Hrvaška narodna banka s soglasjem Ministrstva za finance.

Zakon o proračunu (NN 144/21) v 50. členu določa, da ima proračun Republike Hrvaške enoten račun državnega proračuna, ki se odpre in vodi pri Hrvaški narodni banki in na katerega se vplačujejo vsi prilivi in izvršujejo vsi odlivi proračuna in proračunskih uporabnikov državnega proračuna. Enota lokalne oziroma regionalne samouprave ima enoten proračunski račun, ki se odpre in vodi v kreditni instituciji, na katerem se realizirajo vsi prilivi in odlivi proračuna in proračunskih uporabnikov enote lokalne oziroma regionalne samouprave. Zakon dopušča izjeme od tega pravila, da se ob predhodnem soglasju ministra za finance oziroma župana lahko odpre račun za izvedbo specifičnih transakcij proračuna oziroma proračunskih uporabnikov, pri čemer so način in pogoji odprtja računa predpisani z odlokom ministra za finance. Zakon dopušča tudi, da se izjeme od tega pravila za proračunske uporabnike predpišejo z zakonom o izvrševanju državnega proračuna oziroma z odlokom o izvrševanju proračuna enote lokalne oziroma regionalne samouprave.

V skladu s predpisi je enotni račun državnega proračuna IBAN: HR12 1001 0051 8630 0016 0 (enotni zakladniški račun) odprt pri Hrvaški narodni banki, medtem ko so zakladniški računi občin odprti pri poslovnih bankah. Vse transakcije proračunskih uporabnikov državnega proračuna se izvršujejo prek enotnega zakladniškega računa države. Zakon o proračunu v 52. členu dopušča, da se z zakonom oziroma odlokom o izvrševanju proračuna določi oprostitev obveznosti vplačila namenskih prihodkov in prejemkov v proračun, kar pa mora biti prikazano v proračunu na način in v rokih, ki jih z navodilom predpiše Ministrstvo za finance oziroma upravni organ za finance.

Zakon o izvrševanju državnega proračuna Republike Hrvaške za leto 2024 (NN 149/2023) v 12. členu določa, da se lastni prihodki ter namenski prihodki in prejemki proračunskih uporabnikov vplačujejo na enotni račun državnega proračuna. Z lastnimi prihodki uporabniki krijejo stroške, nastale pri opravljanju tržnih dejavnosti pod tržnimi pogoji, na podlagi katerih so bili lastni prihodki ustvarjeni ter za poravnavanje obveznosti po 74. in 109. členu Zakona o proračunu. Obveznost vplačevanja lastnih prihodkov ter namenskih prihodkov in prejemkov na enotni račun državnega proračuna ne velja za s tem zakonom določene uporabnike.

Na podlagi Zakona o izvrševanju državnega proračuna Republike Hrvaške je tamkajšnji minister, pristojen za finance, sprejel odredbo, s katero so predpisani računi, na katere se vplačujejo prihodki proračuna, obvezne dajatve in prihodki za financiranje drugih javnih potreb, način vplačevanja prihodkov ter način obveščanja imetnikov računov. Navedene račune prihodkov vodi v registru hrvaška Finančna agencija – Fina (v nadaljnjem besedilu: FINA).

FINA je bila ustanovljena z Zakonom o Finančni agenciji (NN št. 117/01, 60/04 in 42/05) 1. januarja 2002 kot pravna naslednica Zavoda za plačilni promet, ustanovljenega na podlagi Zakona o plačilnem sistemu v državi (NN št. 27/93 in 97/00). FINA opravlja naloge informacijsko-tehnične podpore poslovanju sistema državne zakladnice in sistemu zbiranja javnih prihodkov ter druge naloge. FINA vodi več registrov. Opravlja tudi tržne dejavnosti. Ima 170 poslovalnic, 17 IT razvojnih centrov in 2.300 zaposlenih. 2002 je FINA v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za finance, vzpostavila Enotni register računov, centralno elektronsko bazo podatkov o transakcijskih računih potrošnikov in pravnih oseb.

FINA izvaja gotovinske in negotovinske plačilne transakcije ter posreduje obvestila o stanju in prometu na računu državnega proračuna na podlagi pooblastila, določenega v pogodbi med Ministrstvom za finance in Hrvaško narodno banko.

Na podlagi pravilnika, izdanega s strani ministra, pristojnega za finance, je Ministrstvo za finance za vodenje Registra uporabnikov proračuna (v nadaljnjem besedilu: register) pooblastilo FINO.

S pravilnikom so določeni pojmi proračunskih uporabnikov in drugih državnih in občinskih uporabnikov proračuna (v nadaljnjem besedilu: uporabniki proračuna), način in kriteriji vpisa, spremembe podatkov in izbris uporabnikov proračuna iz registra, vsi obvezni podatki, vodeni v registru, ter obrazci za vpis.

FINA kot primarni register za uporabnike proračuna vse podatke o uporabnikih proračuna posreduje v Register poslovnih subjektov, ki ga vodi Državni zavod za statistiko in v katerem so poleg podatkov o uporabnikih proračuna še podatki o drugih pravnih osebah in fizičnih osebah, ki opravljajo dejavnost.

5.1.3.2 E-računi

Republika Hrvaška je opravila prenos Direktive 2014/55/EU s sprejemom Zakona o izdajanju e-računov pri javnem naročanju (hrv. Zakon o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi, Narodne novine, broj 94/2018, 24. 10. 2018)(v nadaljnjem besedilu: Zakon o e-računih). Na podlagi navedenega zakona je bil izdan pravilnik (hrv. Pravilnik o tehničkim elementima, izdavanju i razmjeni elektroničkog računa i pratećih isprava u javnoj nabavi). Hrvaška izmenjuje e-račune v standardu UBL 2.1.

Navedeni zakon je začel veljati 1. 11. 2018, razen prvega odstavka 6. člena, ki naročnike zavezuje, da morajo prejemati in obdelovati e-račune, izdane v skladu z evropskim standardom (ta odstavek oziroma obveznost naročnikov velja od 1. 12. 2018 dalje), ter 7. člena, ki gospodarskim subjektom – izdajateljem računov nalaga obveznost izdajanja e-računov v skladu z evropskim standardom (ta člen je začel veljati 1. 7. 2019).

Zakon o e-računih zavezuje javne in sektorske naročnike, ki oddajajo javna naročila, in gospodarske subjekte (pravne in fizične osebe), ki na trgu ali v postopkih javnega naročanja ponujajo izvedbo gradenj, dobavo blaga ali izvedbo storitev, ter posrednike oziroma ponudnike storitev procesne obdelave in izmenjave e-računov.

V 1. členu navedenega zakona je opredeljena izjema tako, da ta zakon ne velja za e-račune, izdane na podlagi pogodb s področja obrambe in varnosti, če sta naročanje in izvajanje pogodbe označena kot zaupna ali ju morajo spremljati posebni varnostni ukrepi v skladu z zakoni in drugimi predpisi, ki veljajo v državi članici EU, pod pogojem, da je država članica EU ugotovila, da ključnih interesov ni mogoče zavarovati z manj vsiljivimi ukrepi.

Zakon o e-računih velja in se uporablja tudi za e-račune, izdane na podlagi pogodb ali naročilnic, katerih vrednosti ne presegajo mejnih vrednosti, določenih s hrvaškim zakonom, ki ureja javna naročila (za blago in storitve ter projektne natečaje v vrednosti pod 26.516,43 EUR in za gradnje v vrednosti pod oziroma 66.291,07 EUR. Gre za evidenčna naročila, katerih vrednosti so primerljive z mejnimi vrednostmi, določenimi v točki a) prvega odstavka ter v drugem odstavku 21. člena slovenskega ZJN-3.

Navedeni hrvaški zakon v 5. členu določa obvezne osnovne elemente e-računa, pri čemer povzema določbe 6. člena Direktive 2014/55/EU. V skladu z drugim odstavkom 16. člena Zakona o e-računih morajo javni naročniki (predvsem državni organi oziroma uporabniki državnega proračuna) prejemati in pošiljati e-račune izključno prek Finančne agencije (v nadaljnjem besedilu: agencija FINA), ki ima vlogo enotne vstopne in izstopne točke za izmenjavo e-računov. V informacijsko infrastrukturo oziroma enotno točko agencije FINA se morajo vključiti tudi drugi ponudniki storitev izmenjave e-računov in procesne obdelave podatkov (v nadaljnjem besedilu: informacijski posredniki), zato ima agencija FINA tudi vlogo centralnega procesorja pri izmenjavi e-računov.

FINA svoje storitve, vezane na izmenjavo in procesno obdelavo e-računov, zaračunava javnim naročnikom po tarifi iz pravilnika, ki je izdan na podlagi osmega odstavka 6. člena zakona (Pravilnik o vrsti i visini naknada za usluge za primanja i slanja elektroničkih računa za javne naručitelje u javnoj nabavi. Obveznost pošiljanja in prejemanja e-računov prek agencije FINA ne velja za sektorske

naročnike in enote lokalne ter regionalne samouprave in osebe javnega prava, ki se v več kot 50 odstotkih financirajo s sredstvi enot lokalne in regionalne samouprave ali so pod njihovim upravljavskim nadzorom tako, da več kot polovico članov upravnih, vodstvenih ali nadzornih organov imenujejo lokalni organi. Ta kategorija naročnikov lahko e-račune pošilja in prejema prek katerega koli drugega informacijskega posrednika, ki je registriran na območju Republike Hrvaške ali druge države članice EU. V zvezi s pojmom »sektorski naročnik« predlagatelj zakona pojasnjuje, da po hrvaškem zakonu, ki ureja javno naročanje, v to kategorijo naročnikov spadajo javna podjetja oziroma gospodarske družbe, ki opravljajo eno ali več dejavnosti na infrastrukturnem področju, in subjekti, ki jim je pristojni državni organ podelil posebne ali izključne pravice. Gre za hrvaške naročnike, ki so primerljivi s slovenskimi naročniki, opredeljenimi v točkah c), č) in d) prvega odstavka v zvezi s tretjim do šestim odstavkom 9. člena ZJN-3. Zakon o e-računih omogoča, da informacijski posredniki poleg storitev izmenjave e-računov svojim komitentom zagotavljajo tudi storitve hrambe e-računov.

Za izvajanje navedenega zakona je agencija FINA vzpostavila enotno točko in posebno aplikacijo (Servis eRačun z moduli e-Račun za državo – izdajatelji in e-Račun za državo – naročniki) ter vzpostavila register uporabnikov aplikacije eRačun.

Agencija FINA je članica PEPPOL, ki omogoča čezmejno izmenjavo e-računov in druge dokumentacije v postopkih javnih naročil.

Za nadzor nad izvajanjem navedenega hrvaškega zakona sta pooblaščen ministrstvo, pristojno za finance, ki izvaja nadzor v delu, ki se nanaša na skladnost izdanih e-računov z veljavnimi davčnimi predpisi, ter ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, ki nadzira skladnost e-računov z evropskim standardom za izdajanje e-računov.

5.1.4 Švedska

Na Švedskem določata poslovanje z e-računi za osrednje vladne organe dva zakona, in sicer:

- Odlok o računovodstvu (Ordinance for accounting - Förordning (2000:606) om myndigheters bokföring §21f);
- Uredba o elektronski izmenjavi informacij (Ordinance for electronic information exchange - Förordning (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte § 3).

V skladu z zgoraj navedenima odlokoma so bili izdani podrobnejši predpisi o obvezni uporabi e-javnih naročil v postopkih naročanja. Centralne vladne agencije so povezane z omrežjem PEPPOL (Pan-European Public Procurement OnLine) od novembra 2018 dalje.

Švedska je pripravila zakonodajo za izvajanje Direktive o izdajanju e-računov pri javnem naročanju in predpisala obvezno uporabo e-računov za lokalne in regionalne vlade. Vlada je sprejela ukrepe, s katerimi od dobaviteljev zahteva, da pošljejo e-račune javnemu sektorju s 1. aprilom 2019. Zakon velja za pogodbe, podpisane po tem datumu, in da se omogoči lažji prehod za dobavitelje. Predlog predstavlja podpirne ukrepe za dobavitelje in tudi za občine, ki ne uporabljajo e-računov. Novi zakon je parlament potrdil junija 2018. Švedska uporablja standard PEPPOL BIS Billing 3.0.

Centralni organi uporabljajo platformo za prejetje in obdelavo e-računov, katero upravljajo ponudniki rešitev v okviru sporazumov, ki jih sklenejo z Agencijo za pravne, finančne in upravne storitve. Švedska spodbuja uporabo omrežja PEPPOL za elektronsko naročanje, ki omogoča medsebojno sporazumevanje med javnim in gospodarskim sektorjem.

Lokalni in regionalni organi uporabljajo več platform. Švedska sledi modelu, po katerem se gospodarski subjekti in osrednji organi povežejo s ponudniki elektronskih rešitev, odgovornimi za prenos, sprejem in obdelavo e-računov. Na Švedskem uporabljene rešitve temeljijo na priporočilih podjetja Single Face To Industry (SFTI) glede standardov za sporočila in drugo infrastrukturo. Podjetje SFTI priporoča uporabo

omrežja PEPPOL v švedskem javnem sektorju in njegovih dobaviteljih. SFTI vodita Švedsko združenje za lokalne skupnosti in regije (SKL), DIGG (Agencija za digitalno vlado) in Nacionalna agencija za javna naročila. SFTI sestavljajo javne uprave, gospodarski subjekti in IT ponudniki. Njen cilj je priporočiti standarde za e-javna naročila v javnem sektorju in podpreti njegovo uporabo. Dejavna je v mednarodni standardizaciji v CEN, OASIS in podobnih organizacijah.

5.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Za izvajanje plačilnih storitev za javne subjekte ni mogoča pravna primerjava z ureditvami v drugih državah, ki niso članice EU, pri čemer velja enaka obrazložitev kot pri točki 5.1 tega poglavja.

Ureditev, ki jo zasleduje predlog zakona na področju e-računov, ni predmet urejanja v drugih pravnih sistemih, saj Direktiva 2014/25/EU zavezuje le članice EU.

5.3 Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Prenos Direktive 2014/55/EU je bil v slovenski pravni red opravljen z ZOPSPU-1A. Z uveljavitvijo tega zakona bo prenehal veljati ZOPSPU-1. S tem zakonom se zagotavlja pravna kontinuiteta na področju prilagojenosti pravu EU in v ta namen opravlja ustrezen prenos navedene direktive, kot je razvidno iz priložene korelacijske tabele.

UJP lahko kot državni organ opravlja plačilne storitve in storitve izdajanja elektronskega denarja ter sodeluje s plačilnimi sistemi in drugimi ponudniki plačilnih storitev v skladu z ZPlaSSIED in predpisi EU, ki so bili z uveljavitvijo navedenega zakona preneseni v pravni red Republike Slovenije oziroma z njim podrobneje urejeni, in sicer Direktiva 98/26/ES, Direktiva 2009/110/ES, Direktiva 2014/92/EU, Direktiva 2015/2366/EU, Direktiva 2018/843/EU, Uredba 924/2009/ES, Uredba 1093/2010/EU, Uredba 260/2012/EU, Uredba 2015/751/EU, Uredba 2015/847/EU. Polni naslovi in identifikacijski podatki navedenih predpisov EU so podrobneje opredeljeni v 2. členu ZPlaSSIED.

S predlogom zakona se urejajo naloge oziroma storitve UJP, ki so posebne in namenjene oziroma prilagojene potrebam proračunskih uporabnikov, proračunov, upravljavcev sredstev sistema EZR, nadzornikov, nosilcev javnih pooblastil in omogočajo vzdrževanje celovitega ter enotnega sistema obdelave podatkov za proračunske, davčne, statistične, analitične in druge namene, vezane na plačevanje in razporejanje davkov, prispevkov in drugih obveznih dajatev, spremljanje izvrševanja državnega in občinskih proračunov, nadzor proračunskih izplačil in vplačil, ter za izvajanje upravljanja denarnih sredstev sistema EZR na ravni države in občin, kot tudi naloge, vezane na vodenje Registra proračunskih uporabnikov in storitve na področju elektronskega poslovanja, pri čemer zakon pooblašča ministra, pristojnega za finance, da podrobneje predpiše postopke, pogoje in posebne zahteve za opravljanje posameznih nalog oziroma storitev z delovnega področja UJP.

Predloga zakona v delu, ki ureja storitve UJP za proračunske uporabnike, Register proračunskih uporabnikov, vrste računov proračunskih uporabnikov in javnofinančne storitve ni treba usklajevati s pravnim redom EU, ker na ravni EU ni posebnega predpisa, ki bi urejal ta področja.

5.4 Posvetovanje z Evropsko centralno banko

V skladu s četrnim odstavkom 127. člena in petim odstavkom 282. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, katere prečiščeno besedilo je dostopno na spletni strani [EUR-Lex - 12016ME/TXT - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016M0016%2FEN%2F20160629), ter tretjo in šesto alinejo prvega odstavka 2. člena Odločbe Sveta 98/415/ES z dne 29. junija 1998 o posvetovanju nacionalnih organov z Evropsko centralno banko glede osnutkov pravnih predpisov (UL L 189, 3. 7. 1998), je bil predlog zakona v delu izvajanja plačilnih storitev poslan v pregled Evropski centralni banki (v nadaljnjem besedilu: ECB), ki je v svojem pismu z dne 26. 8. 2024 ugotovila, da predlog zakona ne posega v neodvisnost Banke Slovenije, ne krši prepovedi monetarnega

financiranja in ni drugače pomemben za področje pristojnosti ECB. Zato se je ECB odločila, da v zvezi s predlogom zakona ne bo sprejela mnenja.

Izmenjava e-računov ne spada med plačilne storitve in ne posega na področja v pristojnosti ECB.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic:

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Določbe predloga zakona bodo imele administrativne posledice za UJP pri vodenju Registra proračunskih uporabnikov. Namen digitalnega poslovanja je odprava administrativnih bremen in zmanjšanje stroškov UJP, vezanih na ročno obdelavo in hrambo dokumentarnega gradiva v fizični (papirni) obliki.

Predlog tega zakona nima drugih administrativnih posledic v postopkih oziroma pri poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov, in sicer:

- ne predvideva uvedbe novega postopka ali administrativnih bremen;
- ne predvideva ukinitve postopka;
- ne predvideva spoštovanja načela »vse na enem mestu« ter organa in kraja opravljanja dejavnosti oziroma izpolnjevanja obveznosti;
- ne določa podatkov oziroma dokumentov, ki so potrebni za izvedbo postopka in jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti, ter načina njihovega pridobivanja;
- ne povzroča ustanovitve novih organov, reorganizacije ali ukinitve obstoječih organov;
- ne povzroča potreb po novih zaposlitvah ali dodatnem usposabljanju javnih uslužbencev ali finančnih in materialnih sredstvih;
- ne predvideva ukinitve postopkov in dejavnosti ter zmanjšanja števila zaposlenih v javni upravi in finančnih ter materialnih sredstev.

b) pri obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Določbe predloga zakona, ki urejajo vodenje Registra proračunskih uporabnikov, bodo imele za posledico zmanjšanje administrativnih bremen za stranke oziroma proračunske uporabnike, saj bodo svoje vloge za vključitev v register oziroma izključitev iz registra ali vloge za spremembo podatkov v registru posredovali UJP v elektronski obliki ter prek spletnega sistema UJP prejeli odločbe, sklepe in ostalo dokumentacijo.

Vsi proračunski uporabniki pri uporabi plačilnih storitev UJP (aplikacija UJPnet) uporabljajo kvalificirana digitalna potrdila, zato uvedba digitalnega poslovanja na področju Registra proračunskih uporabnikov ne bo povzročala dodatnih stroškov ali administrativnih obremenitev. Kvalificirana digitalna potrdila so javnim uslužbencem in proračunskim uporabnikom na voljo brezplačno.

Namen digitalnega poslovanja na področju vodenja Registra proračunskih uporabnikov je odprava administrativnih bremen in zmanjšanje stroškov proračunskih uporabnikov, vezanih na ročno obdelavo in hrambo dokumentarnega gradiva v fizični (papirni) obliki.

Z nadaljnjim razvojem sistema za spletno plačevanje bo širšemu krogu uporabnikov iz javnega in zasebnega sektorja omogočeno negotovinsko plačevanje storitev proračunskih uporabnikov (npr. sodne in upravne takse, druge stroške upravnih ter sorodnih postopkov, globe za prekrške) in drugih storitev javnega sektorja (npr. nakup kart za gledališče, ribolov, muzeje, nakup literature, plačevanje šolnine, članarine...) prek spletnega bančništva oziroma s plačilnimi karticami ali prek sistema mobilne telefonije. Podobni pozitivni učinki bodo doseženi tudi z nadaljnjim razvojem negotovinskih plačilnih mest UJP. S

tem bodo poenostavljeni in pospešeni postopki plačevanja storitev proračunskih uporabnikov ter zagotovljena večja dostopnost storitev.

Na podlagi veljavnega ZOPSPU-1 morajo proračunski uporabniki prejemati e-račune od 1. januarja 2015 dalje, kar pomeni, da v delu e-računov ni dodatnih obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

Predlog tega zakona nima drugih administrativnih posledic glede obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov, in sicer:

- ne določa dokumentacije, ki jo mora stranka predložiti, ter ne povzroča povečanja ali zmanjšanja obsega dokumentacije;
- ne povzroča dodatnih stroškov strankam;
- ne določa časa, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Na podlagi veljavnega ZOPSPU-1 smejo proračunski uporabniki od 1. januarja 2015 dalje sprejemati le e-račune, s čimer se je občutno zmanjšala količina dokumentov javnega sektorja v papirni obliki, ovojev, pisarniških naprav in materialov (tiskalniki, tonerji, fotokopirni stroji, papir, arhivske škatle, mape) ter stroški vzdrževanja strojne opreme in poslovnih prostorov, posledično pa so se občutno znižali tudi stroški, povezani z upravljanjem in hrambo dokumentarnega gradiva, ter zmanjšalo obremenjevanje okolja oziroma prispevalo k varstvu okolja in ohranjanju narave.

Zakon v delu izvajanja nalog na področju Registra proračunskih uporabnikov predvideva zgolj elektronsko poslovanje za vse proračunske uporabnike, kar pomeni, da se bo še dodatno zmanjšala količina dokumentov javnega sektorja v papirni obliki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Na podlagi veljavnega ZOPSPU-1 morajo gospodarski subjekti pri izvajanju javnih naročil pošiljati proračunskim uporabnikom izključno e-račune. Na ta način je gospodarskim subjektom omogočeno, da ustvarijo znatne prihranke pri izdajanju, pošiljanju in hrambi računov, ki obsegajo večji delež knjigovodske dokumentacije.

Z nadaljnjim razvojem sistema za spletno plačevanje in negotovinskih plačilnih mest ter novimi storitvami UJP se zasledujejo cilji spodbujanja elektronskega poslovanja in povečuje dostopnost storitev javnega sektorja ter uvajajo administrativno enostavne rešitve, ki finančno in administrativno razbremenjujejo gospodarske subjekte in prispevajo k ustvarjanju pogojev za gospodarsko pobudo, trajnostno rast in konkurenčnost domačega tržnega gospodarstva.

Ker je obveznost izdajanje e-računov uveljavljena od 1. januarja 2015 dalje, predlog tega zakona nima dodatnih posledic ali pozitivnih učinkov za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Zniževanje stroškov gospodarstva in prihranki gospodarskih subjektov lahko pozitivno prispevajo k povečanju investicijske aktivnosti gospodarstva in k povečanju plač za zaposlene ter k ohranitvi ali odpiranju novih delovnih mest.

Storitve javnega sektorja bodo bolj dostopne tudi invalidnim osebam, starejšim osebam in drugim uporabnikom, ki imajo omejeno možnost gibanja.

Predlog zakona nima drugih posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

- nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja;
- razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna;
- razvojne dokumente EU in mednarodnih organizacij.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

UJP bo sprejeti zakon predstavil ciljnim skupinam (resorna ministrstva, proračunski uporabniki, gospodarski subjekti, fizične osebe ipd.) na svoji spletni strani ter po potrebi na brezplačnih seminarjih in delavnicah.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Za spremljanje izvajanja zakona je pristojen UJP.

Metode in merila za spremljanje in ugotavljanje doseganja ciljev določi generalni direktor UJP, ki o izvajanju zakona in doseženih ciljih ter nadaljnjih ukrepih poroča ministru za finance v obliki rednih mesečnih in letnih poročil o delu UJP.

Minister za finance poroča Vladi Republike Slovenije o izvajanju zakona in doseženih ciljih, če tako zahteva Vlada Republike Slovenije.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Pri pripravi predloga zakona ni bilo stikov z lobisti.

Predlog zakona je bil posredovan v predhodno mnenje Informacijskemu pooblaščenču. Informacijski pooblaščenec je izdal mnenje št. 007-58/2024/5 z dne 6. 3. 2025. Informacijski pooblaščenec je v delu, ki se nanaša na e-račune, izdal mnenje v okviru predloga Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov. Na podlagi mnenj je pripravljavec zakona z Informacijskim pooblaščencom opravil dodatno posvetovanje dne 3. 4. 2025. Predlagatelj zakona je mnenje in stališča Informacijskega pooblaščenca v celoti upošteval.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18 in 141/22), kar je razvidno iz objave gradiva na državnem portalu E-uprava oziroma podportalu E-demokracija v rubriki »Predpisi v pripravi« (datum objave 19. 7. 2024).

Javna objava predloga zakona na podportalu E-demokracija, med katero je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe, je potekala od 19. 7. 2024 do 20. 8. 2024. V delu, ki se nanaša na e-račune, je bilo gradivo objavljeno v okviru predloga Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov dne 19. 7. 2024 in 10. 2. 2025.

V času javne objave je predlagatelj zakona prejel predloge s strani Banke Slovenije in Združenja občin Slovenije. Pripomb javnosti na del predloga Zakona o izmenjavi elektronskih računov in drugih elektronskih dokumentov, ki se nanaša izključno na naročnike in proračunske uporabnike, s strani javnosti ni bilo.

Predlogi Banke Slovenije:

Banka Slovenije je podala pripombe k četrtemu odstavku 28. člena predloga zakona (sedaj 26. člen), ki ureja odpiranje in vodenje posebnih namenskih transakcijskih računov (v nadaljnjem besedilu: PNTR). Banka Slovenije je predlagala, da se v uvodni del prvega stavka četrtega odstavka 28. člena (sedaj 26. člen) vključi soglasje Banke Slovenije tako, da bi se ta glasil »Posebni namenski transakcijski račun se lahko ob soglasju ministra, pristojnega za finance, in soglasju Banke Slovenije, odpre pri Banki Slovenije za:«, ter da se črtata tretja in peta alineja, ki urejata odpiranje PNTR za tuja gotovinska sredstva, zasežena na podlagi zakona, če gotovina v tujih valutah, v katerih se ne vodi EZR, ter odpiranje PNTR za tuje valute, v katerih se ne vodi EZR.

Navedeni predlog glede predhodnega soglasja Banke Slovenije za odpiranje PNTR je bil v celoti sprejet. Predlog za črtanje tretje in pete alineje četrtega odstavka 28. člena (sedaj tretje in četrte točke 26. člena), ni bil sprejet. Tretja in peta točka omogočata odprtje posebnega namenskega transakcijskega računa za tuja gotovinska sredstva, zasežena na podlagi zakona, če je gotovina v tujih valutah, v katerih se ne vodi EZR ter za tuje valute, v katerih se ne vodi EZR. Z izključitvijo določbe tretje točke iz zakona bi nastala pravna praznina. Namreč Uredba o postopku upravljanja z zaseženimi predmeti, premoženjem in varščinami (Uradni list RS, št. 22/02, 110/02 – ZDT-B, 8/07, 48/07 in 102/12) ureja položitev zaseženih sredstev v tuji valuti, ki ni ameriški dolar, švicarski frank oziroma angleški funt, na poseben namenski transakcijski račun, odprt pri Banki Slovenije. Z brisanjem te določbe bi zato nastala pravna praznina. Ministrstvo za pravosodje bo hrambo teh zaseženih sredstev urejalo pri naslednji spremembi zakonodaje, ki bo urejala premoženje, odvzeto v kazenskih postopkih in v sklopu tega uredilo tudi način hrambe teh sredstev.

Dopolnitev prvega stavka pa omogoča Banki Slovenije, da zavrne izdajo soglasja za odpiranje in vodenje PNTR za sredstva v tujih valutah, v katerih se ne vodi EZR. V drugem odstavku 2. člena predloga zakona je namreč opredeljeno, da se razmerja med Banko Slovenije in državo oziroma imetniki računov urejajo sporazumno, kar pomeni, da lahko Banka Slovenije zahteva spremembo ali prekinitev pogodbe, ki ureja način vodenja posebnih namenskih transakcijskih računov.

Predlogi Združenja občin Slovenije:

Združenje občin Slovenije je v zvezi s tretjim odstavkom 15. člena predloga zakona, ki ureja status občinskih organov ali organizacij, občinske uprave ter organov skupne občinske uprave in ožjih delov občine, ki nimajo statusa pravne osebe, predlagalo dopolnitev prehodne določbe 54. člena (sedaj 62. člen) predloga zakona tako, da bi UJP pred izdajo odločbe o izključitvi iz Registra proračunskih uporabnikov tiste organe, ki še niso uredili statusa, pisno povabil k ureditvi.

Predlog Združenja občin Slovenije ni bil sprejet, ker 63. člen predloga zakona zavezuje UJP, da iz Registra proračunskih uporabnikov izključi organe skupne občinske uprave po uradni dolžnosti. To pomeni, da za organe skupne občinske uprave ni nobenega prehodnega obdobja za uskladitev poslovanja, ter da bodo postopki izključitve iz Registra proračunskih uporabnikov uvedeni v 30 dni od uveljavitve zakona.

V Register proračunskih uporabnikov se v skladu s predlogom zakona ne vpisujejo občinski organi in organizacije, vključno z organi skupne občinske uprave ter ožji deli občin, ki nimajo statusa pravne

osebe, ampak se obravnavajo kot stroškovna mesta znotraj občine kot neposrednega proračunskega uporabnika. ZJF sicer kot proračunske uporabnike definira tudi občinske organe in organizacije, kar pomeni tudi župana, občinski svet, nadzorni odbor in občinsko upravo, vendar predpisi na področju javnih financ te organe obravnavajo kot stroškovna mesta in ne kot samostojne nosilce finančnih načrtov. Organi posamezne občine in skupne občinske uprave, ki jih ustanovi več občin, niso pravne osebe oziroma ne morejo biti nosilci pravic in obveznosti ter in nimajo statusa poslovnega subjekta v Poslovnem registru Slovenije ter posledično v pravnem prometu ne morejo uporabljati lastnih identifikacijskih oznak (npr. matične številke, davčne številke, šifre proračunskega uporabnika). Predlog zakona ne posega v akte, s katerimi so občine ustanovile organe skupne občinske uprave, kar pomeni, da lahko organi skupnih občinskih uprav še naprej opravljajo svoje naloge za občine ustanoviteljice, pri čemer ti organi delujejo kot organizacijska enota oziroma stroškovno mesto (uporabnik proračuna) tiste občine, v kateri imajo sedež, kot je opredeljeno v prvem odstavku 49. b člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 11/14 – popr., 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A, 80/120- ZIUOOPE in 62/24 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZLS). Podrobnejše informacije o statusu občinskih organov in skupnih občinskih uprav so podane v obrazložitvi k 16. in 65. členu predloga zakona.

Združenje občin Slovenije je glede izvajanja 32. člena (plačilne kartice) na pripravljavca naslovilo vprašanje ali se kartični račun šteje za račun, ki ga občina ne bi smela imeti za namene pridobitve plačilne kartice. Vprašanje se nanaša na točenje goriv.

Omenjeni člen je bil razširjen. Vsebina člena daje tudi odgovor na vprašanje Združenja občin, in sicer, da bo proračunskim uporabnikom omogočena uporaba plačilnih kartic z odloženim plačilom pod pogojem, da se celotni znesek vseh nakupov blaga ali storitev (zbirna specifikacija oziroma račun izdajatelja kartice) plača enkrat mesečno na dan, ki ga s pogodbo določita proračunski uporabnik in izdajatelj plačilne kartice, in sicer neposredno v breme računa proračunskega uporabnika, ki je odprt pri UJP.

Izdajatelj plačilne kartice lahko za proračunskega uporabnika vodi kartični račun, ki je namenjen za evidentiranje vseh nakupov blaga in storitev oziroma knjiženje plačilnih transakcij, izvršenih s posamezno plačilno kartico v obračunskem obdobju. Tovrstni računi so interni / evidenčni računi pri posameznem izdajatelju plačilne kartice in nimajo identifikacijske številke, ki je enakovredna mednarodni številki bančnega računa (IBAN, angleško International Bank Account Number), ki omogoča enolično identifikacijo računa, na podlagi katere je mogoče razbrati državo ponudnika plačilnih storitev, ponudnika plačilnih storitev, ki račun vodi, in imetnika računa, ter posledično tovrstni računi nimajo funkcije transakcijskega ali plačilnega računa. Zato odpiranje in vodenje kartičnih / evidenčnih računov pri izdajateljih plačilnih kartic ni v nasprotju z določbami prvega in drugega odstavka 27. člena ZOPSPU-1 ter določbami prvega in drugega odstavka 31. člena predloga Zakona o plačilnih in javnofinančnih storitvah.

8. PODETEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA. PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESEK PLAČILA ZA TA NAMEN

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki oziroma pravne osebe in niso nastali s tem povezani stroški, ki bremenijo javnofinančna sredstva.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Pri delu Državnega zbora Republike Slovenije in njegovih delovnih teles bodo sodelovali naslednji predstavniki predlagatelja:

- Klemen Boštjančič, minister za finance;
- mag. Saša Jazbec, državna sekretarka, Ministrstvo za finance;
- Milena Bremšak, generalna direktorica Direktorata za javno računovodstvo, Ministrstvo za finance.

II. BESEDILO ČLENOV

ZAKON O PLAČILNIH IN JAVNOFINANČNIH STORITVAH

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

(1) Ta zakon ureja opravljanje plačilnih in javnofinančnih storitev za neposredne in posredne uporabnike državnega proračuna in proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: proračunski uporabniki) ter za druge uporabnike storitev v skladu s pogoji, določenimi v tem zakonu, Register proračunskih uporabnikov, izmenjavo elektronskih računov (v nadaljnjem besedilu: e-računi) in drugih elektronskih dokumentov (v nadaljnjem besedilu: e-dokumenti) s proračunskimi uporabniki in naročniki ter naloge in organiziranost Uprave Republike Slovenije za javna plačila (v nadaljnjem besedilu: UJP).

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju (UL L št. 133 z dne 6. 5. 2014, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/55/EU).

2. člen (uporaba zakona za Banko Slovenije)

(1) Določbe tega zakona, ki urejajo obveznosti ponudnikov plačilnih storitev, se ne uporabljajo za Banko Slovenije.

(2) Ministrstvo, pristojno za finance, in Banka Slovenije se dogovorita o načinu izmenjave podatkov med UJP in Banko Slovenije v zvezi z vodenjem enotnega zakladniškega računa države in samoupravnih lokalnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: občina) ter posebnih namenskih transakcijskih računov, odprtih pri Banki Slovenije, in opravljanjem plačilnih storitev prek teh računov, v skladu s predpisi, ki določajo pristojnosti Banke Slovenije.

3. člen (pomen izrazov)

Posamezni izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. »drugi uporabniki storitev« so fizične in pravne osebe, ki niso vpisane v Register proračunskih uporabnikov in uporabljajo plačilne in javnofinančne storitve UJP;
2. »enota proračunskega uporabnika« je samostojni organizacijski del posrednega proračunskega uporabnika;
3. »enotni zakladniški račun« (v nadaljnjem besedilu: EZR) je račun države oziroma občine, odprt pri Banki Slovenije, ki ima vlogo skupnega transakcijskega računa vseh subjektov, vključenih v posamezni sistem EZR;
4. »e-dokument« je poslovni dokument, izdan, poslan in prejet v strukturirani elektronski obliki, ki omogoča samodejno in elektronsko obdelavo v skladu s predpisanimi tehničnimi in drugimi pogoji ter je povezan s postopki naročanja, nabave, posredovanja, izdajanja računov in plačila in enakovredno zamenjuje poslovni dokument v papirni obliki;

5. »elektronski plačilni instrumenti« so plačilne kartice, mobilne elektronske denarnice, spletne elektronske denarnice in drugi elektronski plačilni instrumenti, ki omogočajo negotovinski prenos sredstev;
6. »e-račun« pomeni račun ali drugo enakovredno knjigovodsko listino, ki vsebuje zapise o poslovnih dogodkih, na osnovi katerih se spreminjajo sredstva ali obveznosti do njihovih virov, prihodki ali odhodki, ne glede na to, kako se imenuje (dobropis, bremepis, avansni račun, zahtevki za plačilo, obračun negativnih obresti in podobno), in je izdana, poslana in prejeta v strukturirani elektronski obliki, ki omogoča samodejno in elektronsko obdelavo v skladu s predpisanimi tehničnimi in drugimi pogoji, ter enakovredno zamenjuje račun v papirni obliki;
7. »e-SLOG« je nacionalni standard za izdajanje e-računov in e-dokumentov na območju Republike Slovenije, ki je vsebinsko usklajen z evropskim standardom za izdajanje e-računov;
8. »evropski standard« je standard za izdajanje e-računov, ki ga pripravi evropska organizacija za standardizacijo in je javno objavljen v skladu z Direktivo 2014/55/EU;
9. »gospodarski subjekt« je gospodarski subjekt, kot ga opredeljujejo zakoni, ki urejajo javno naročanje, ali koncesionar, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja podeljevanje koncesij, ali zasebni partner, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja javno-zasebno partnerstvo;
10. »imetnik računa« je upravljevec sredstev sistema EZR ali proračun Republike Slovenije ali proračunski uporabnik ali nadzornik, ki sredstva računa vodi v svoji poslovni knjigi;
11. »izmenjava e-računa in e-dokumenta« je proces pošiljanja od izdajatelja do prejemnika e-računa in e-dokumenta;
12. »izdajatelj e-računa oziroma e-dokumenta« je poslovni subjekt ali fizična oseba, ki opravlja dejavnost ter izda e-račun oziroma e-dokument;
13. »javno naročilo« in »podizvajalec« imata enak pomen kot v zakonu, ki ureja javno naročanje;
14. »nadzornik« je proračunski uporabnik ali nosilec javnih pooblastil, na podlagi zakona pristojen za pobiranje obveznih dajatev, vodenje evidenc, terjatev in obveznosti iz naslova obveznih dajatev, usklajevanje in poročanje ter izterjavo terjatev obveznih dajatev;
15. »naročniki« so naročniki, kot jih opredeljujejo zakoni, ki urejajo javno naročanje, ali koncedenti, kot jih opredeljuje zakon, ki ureja podeljevanje koncesij, ali javni partnerji, kot jih opredeljuje zakon, ki ureja javno-zasebno partnerstvo;
16. »obvezne dajatve« imajo enak pomen kot v zakonu, ki ureja javne finance;
17. »ovojnica« je dokument izdajatelja e-računa ali e-dokumenta, na podlagi katerega se izvaja izmenjava e-računa ali e-dokumenta;
18. »podračuni« so zakladniški podračun upravljavca sredstev sistema EZR države, zakladniški podračuni upravljavcev sredstev sistema EZR občin, podračuni proračunskih uporabnikov, podračuni javnofinančnih prihodkov (v nadaljnjem besedilu: podračuni JFP), podračun proračuna Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: podračun proračuna države) in podračuni proračunov občin, ki so odprti pri UJP in vključeni v posamezni sistem EZR ter se uporabljajo za namene, določene v tem ali drugem zakonu;
19. »posebni namenski transakcijski računi« so računi proračunskih uporabnikov, odprti pri Banki Slovenije, na katerih se ločeno vodijo sredstva za namene, določene s tem zakonom;
20. »posebni računi z ničelnim stanjem« so računi proračunskih uporabnikov, odprti pri bankah in hranilnicah, ki jih izbere ministrstvo, pristojno za finance, in se uporabljajo izključno za dvig in polog gotovine ter konec dneva izkazujejo ničelno stanje;
21. »poslovni subjekti« so vse enote Poslovnega registra Slovenije;
22. »potrošniki« so fizične osebe, kakor jih opredeljuje zakon, ki ureja varstvo potrošnikov in so prejemniki e-računov oziroma e-dokumentov;
23. »prejemnik e-računa oziroma e-dokumenta« je potrošnik ali poslovni subjekt ali proračunski uporabnik ali naročnik, ki mu je namenjen e-račun oziroma e-dokument;
24. »prejemniki« so proračunski uporabnik, blagajna javnega financiranja (proračun države, proračuni občin, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije) ter drugi proračunski uporabniki po zakonu, ki so jim razporejena sredstva obveznih dajatev;

25. »proračunski uporabniki« so subjekti, vpisani v Register proračunskih uporabnikov kot neposredni oziroma posredni proračunski uporabniki;
26. »račun« je skupni izraz za vse vrste računov, ki jih imajo proračunski uporabniki odprte v skladu s predpisi, in za račune, ki jih imajo nadzorniki, ki niso proračunski uporabniki, odprte za nadzor nad plačili obveznih dajatev;
27. »sintaksa« ima enak pomen kot v Direktivi 2014/55/EU;
28. »sistem za spletno plačevanje« je informacijsko-komunikacijska infrastruktura UJP, namenjena spletnemu plačevanju blaga in storitev proračunskih uporabnikov ter obveznih dajatev;
29. »skrbnik« je eden od nadzornikov, ki evidentira in razrešuje plačila obveznih dajatev, ki jim ni mogoče določiti nadzornika;
30. »trgovalni račun« je račun, namenjen za nakup, prodajo, preknjižbo in hrambo ter druge oblike razpolaganja z nematerializiranimi vrednostnimi papirji in drugimi finančnimi instrumenti in njihovem upravljanju na domačem in tujih kapitalskih trgih, v skladu z omejitvami in posebnimi pogoji, določenimi s tem zakonom, ter posebnimi zakoni, ki urejajo ravnanje s finančnim premoženjem in finančno poslovanje proračunskih uporabnikov;
31. »upravljavalec sredstev sistema EZR« je ministrstvo, pristojno za finance, oziroma uprava občine, ki upravlja denarna sredstva sistema EZR države oziroma občine;
32. »zunanji ponudnik« je subjekt, ki nima statusa proračunskega uporabnika in je v sistem za spletno plačevanje UJP vključen kot ponudnik spletnih storitev prek enotnega portala, ki ga upravlja ministrstvo, pristojno za upravljanje informacijsko-komunikacijskih sistemov državne uprave.

4. člen

(uporabniki plačilnih in javnofinančnih storitev)

(1) Proračunski uporabniki plačilne storitve in druge storitve UJP, ki jih opredeljuje ta zakon (v nadaljnjem besedilu: javnofinančne storitve UJP) uporabljajo izključno prek UJP, razen če zakon določa, da posamezne plačilne storitve za proračunske uporabnike v državi ali tujini opravlja drug ponudnik plačilnih storitev.

(2) Drugi uporabniki storitev lahko uporabljajo plačilne in javnofinančne storitve UJP, potrebne za plačilo, prejem, razporejanje, nadzor ali upravljanje javnofinančnih sredstev ali za zagotavljanje preglednosti poslovanja z javnofinančnimi sredstvi ali za ločeno evidentiranje namenskih javnofinančnih sredstev ali za druge namene in v skladu s pogoji, ki jih določa zakon.

2. NALOGE, NAČELA DELOVANJA IN ORGANIZIRANOST UJP

2.1. Naloge UJP

5. člen

(naloge UJP)

(1) UJP opravlja naslednje naloge:

1. vodi Register proračunskih uporabnikov;
2. vodi račune, določene s tem zakonom ali drugim predpisom;
3. opravlja naloge ponudnika plačilnih storitev v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja plačilne storitve, storitve izdajanja elektronskega denarja in plačilne sisteme;
4. zagotavlja podatke o računih in plačilnih storitvah;
5. nudi podporo izvajanju spletnih plačil blaga in storitev proračunskih uporabnikov in zunanjih ponudnikov ter spletnih plačil obveznih dajatev;
6. za proračunske uporabnike ter pristojne organe in organizacije zbira in pošilja podatke o plačilnih transakcijah za statistične, davčne in analitične namene v skladu z zakonom ali predpisi ministra, pristojnega za finance;

7. zbira podatke o računih, ki jih imajo proračunski uporabniki v skladu s tem zakonom odprte izven sistema EZR v državi ali tujini, in o stanjih na teh računih;
8. na negotovinskih plačilnih mestih omogoča plačevanje obveznih dajatev s plačilnimi karticami ali mobilnimi denarnicami, ki podpirajo plačevanje s plačilnimi karticami ali drugimi negotovinskimi plačilnimi instrumenti, ki jih odobri UJP;
9. opravlja storitve na področju plačevanja, razporejanja in poročanja o obveznih dajatvah;
10. opravlja izvršbe na denarna sredstva, ki jih imajo dolžniki na računih pri UJP;
11. opravlja naloge v zvezi z evidentiranjem in unovčenjem menic;
12. unovčuje izvršnice v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje zamud pri plačilih;
13. opravlja naloge v zvezi z izdajo, naročanjem tiskanja, prodajo, distribucijo in uničenjem tobačnih znamk, v skladu s predpisi, ki urejajo trošarine;
14. opravlja naloge v zvezi z izbiro izdajatelja za izdajo identifikacijskih oznak in varnostnih elementov, namenjenih za zagotavljanje sledljivosti zavojčkov in embalaže tobačnih izdelkov, v skladu s predpisi, ki urejajo sledljivost tobačnih in povezanih izdelkov;
15. opravlja naloge enotne vstopne in izstopne točke, prek katere proračunski uporabniki prejemajo in pošiljajo izdane e-račune in e-dokumente;
16. nudi podporo za poročanje naročnikov o izvršenih plačilih na podlagi pogodb, sklenjenih v postopkih javnega naročanja, v skladu s predpisi, ki urejajo način objave javno dostopnih informacij javnega značaja iz pogodb o izvedbi javnega naročila, koncesijskih pogodb in pogodb o javno-zasebnem partnerstvu;
17. nudi podporo za poročanje o usklajevanju medsebojnih terjatev in obveznosti za sredstva v upravljanju;
18. opravlja druge naloge, določene z zakoni.

(2) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi postopke, pogoje in posebne zahteve, povezane z opravljanjem nalog UJP iz prejšnjega odstavka.

6. člen

(opravljanje nujnih nalog v času stavke)

Zaradi nemotenega in neprekinjenega opravljanja plačilnih in drugih storitev, izvrševanja državnega proračuna in proračunov občin, delovanja sistema EZR, stabilnosti finančnega poslovanja Republike Slovenije in izpolnjevanja mednarodnih obveznosti UJP tudi v času stavke zagotavlja opravljanje nujnih nalog iz svoje pristojnosti. Zaradi tega je pravica do stavke javnih uslužbencev oziroma javnih uslužbenk UJP (v nadaljnjem besedilu: javni uslužbenci UJP) omejena. Javni uslužbenci UJP med stavko opravljajo naslednje nujne naloge:

1. vodenje in posodabljanje podatkov o proračunskih uporabnikih, proračunih, upravljavcih sredstev sistema EZR, nadzornikih in računih ter opravljanje nalog v upravnem postopku in drugih nalog v zvezi z vodenjem Registra proračunskih uporabnikov, če bi njihova opustitev pomenila zamudo nepodaljšljivega roka za UJP ali stranko v postopku ali ogrozila izvrševanje državnega proračuna ali proračunov občin ter delovanje sistema EZR;
2. vodenje računov, opravljanje plačilnih storitev ter zagotavljanje podatkov o plačilnih transakcijah in stanju sredstev na računih in o drugih predpisanih informacijah za imetnike računov, proračune, upravljavce sredstev sistema EZR in prejemnike;
3. opravljanje izvršb na podlagi sklepov o izvršbi ali sklepov o zavarovanju, izdanih v skladu z zakonom, ki ureja izvršbo in zavarovanje, in zakonom, ki ureja davčni postopek, ter unovčenje menic ter drugih instrumentov za zavarovanje plačil v breme dolžnikovih računov pri UJP;
4. razporejanje obveznih dajatev na račune prejemnikov;
5. nudenje podpore za izvajanje izmenjave e-računov s proračunskimi uporabniki;
6. nudenje podpore za izvajanje spletnih plačil za spletne storitve proračunskih uporabnikov in zunanjih ponudnikov;
7. zagotavljanje neprekinjenega delovanja informacijskih sistemov UJP.

2.2. Načela delovanja UJP

7. člen

(načelo zaščite javnofinančnih sredstev)

UJP opravlja naloge tako, da je zagotovljena varnost plačil oziroma javnofinančnih tokov v plačilnih sistemih in varovan interes imetnikov računov.

8. člen

(načelo neprekinjenega poslovanja)

(1) UJP zagotavlja sistem neprekinjenega poslovanja, ki pomeni materialne, kadrovske in finančne vire ter aktivnosti, potrebne za ohranjanje poslovanja v primeru motenj ali prekinitev delovanja. Sistem neprekinjenega poslovanja temelji na oceni možnih tveganj pri opravljanju nalog iz tega zakona in drugih predpisov.

(2) Zaradi posebnega pomena neprekinjenega in varnega opravljanja plačilnih in javnofinančnih storitev, izvrševanja državnega proračuna in proračunov občin, delovanja sistema EZR in stabilnosti finančnega poslovanja Republike Slovenije UJP zagotavlja in skrbi za upravljanje, vzdrževanje in razvoj samostojne informacijsko-komunikacijske infrastrukture in posebnih informacijskih sistemov, namenjenih za opravljanje nalog in storitev, določenih v tem zakonu in drugih predpisih, pri čemer upošteva tehnološke standarde, smernice in predpise s področja informacijske varnosti.

9. člen

(načelo kakovosti storitev)

UJP zagotavlja kakovost storitev po uveljavljenih metodologijah in standardih, ki veljajo pri opravljanju plačilnih in javnofinančnih storitev.

2.3. Organiziranost UJP

10. člen

(organiziranost UJP)

(1) UJP je organiziran kot organ v sestavi ministrstva, pristojnega za finance. UJP sestavljajo Urad UJP in območne enote UJP, ustanovljene za posamezno območje.

(2) Sedež UJP je v Ljubljani.

(3) Območne enote UJP, njihovo območje in sedež določi Vlada Republike Slovenije.

11. člen

(vodenje UJP)

(1) UJP vodi generalni direktor ali generalna direktorica (v nadaljnjem besedilu: generalni direktor), ki vodi tudi Urad UJP.

(2) Generalni direktor poleg nalog predstojnika organa v skladu z zakoni, ki urejajo vodenje državnih organov, določa:

1. obliko in vsebino obrazcev ter dokumentacijo, ki se uporablja pri vodenju Registra proračunskih uporabnikov;

2. obliko in vsebino obrazcev ter dokumentacijo, ki se uporablja za dostop in uporabo aplikativne programske opreme, namenjene za opravljanje oziroma uporabo plačilnih in javnofinančnih storitev UJP;
3. splošne pogoje poslovanja UJP v zvezi z opravljanjem posameznih plačilnih in javnofinančnih storitev, uporabo informacijskih sistemov UJP in preostalih storitev, ki jih izvaja v skladu s predpisi.

12. člen

(pripravljenost na domu)

(1) UJP za namen zagotavljanja neprekinjenega poslovanja v skladu s prvim odstavkom 8. člena tega zakona zaradi tekoče obdelave plačilnih storitev ter zaradi namestitve ali vzdrževanja informacijskih sistemov in drugih dogodkov, ki se izvajajo izven delovnega časa UJP in bi lahko vplivali na neprekinjeno poslovanje, organizira pripravljenost na domu.

(2) Javni uslužbenec UJP, ki med odrejeno pripravljenostjo prejme sporočilo o zastoju delovanja elektronskih storitev, za katere se zahteva neprekinjeno poslovanje, ali o drugem dogodku, ki vpliva na neprekinjeno poslovanje, se nemudoma zglozi na delovnem mestu oziroma napako odpravi na daljavo z uporabo informacijske tehnologije.

(3) V primerih, ko je treba zagotoviti neprekinjeno pripravljenost na domu, se pripravljenost na domu praviloma organizira na način, da se izvaja tedensko kroženje javnih uslužbencev, ki jim je stalna pripravljenost na domu odrejena.

(4) Pripravljenosti ni mogoče odrediti javnim uslužbencem UJP, ki jim v skladu z določbami zakona, ki ureja delovna razmerja, ni mogoče odrediti nadurnega ali nočnega dela. V primerih, ko se lahko odredi nadurno ali nočno delo na podlagi predhodnega soglasja, se lahko pripravljenost javnemu uslužbencu UJP odredi le na podlagi njegovega predhodnega soglasja.

(5) UJP javnega uslužbenca z odrejeno pripravljenostjo za delo seznani najmanj tri dni vnaprej, razen ko potrebe po odreditvi pripravljenosti zaradi narave stvari ni bilo mogoče predvideti.

(6) Ure pripravljenosti se ne vštevajo v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Če javni uslužbenec med pripravljenostjo dejansko dela, se ure dejanskega dela vštevajo v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Delo, opravljeno med odrejeno pripravljenostjo za delo na dan, ko je javni uslužbenec že opravil dnevno ali tedensko delovno obveznost, se šteje kot delo preko polnega delovnega časa.

3. REGISTER PRORAČUNSKIH UPORABNIKOV

13. člen

(Register proračunskih uporabnikov)

(1) Register proračunskih uporabnikov je enotna informatizirana zbirka podatkov, povezana s Poslovnim registrom Slovenije in registrom transakcijskih računov.

(2) V Registru proračunskih uporabnikov se vodijo in dnevno posodablajo podatki o Republiki Sloveniji, proračunskih uporabnikih, proračunih, upravljavcih sredstev sistema EZR, nadzornikih (v nadaljnjem besedilu: enote registra) in računih ter drugi podatki, določeni s tem zakonom.

(3) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi način vodenja Registra proračunskih uporabnikov ter postopke odpiranja in zapiranja računov proračunskih uporabnikov in nadzornikov.

14. člen **(primarni register)**

Za neposredne uporabnike državnega proračuna in proračunov občin, proračune in upravljavce sredstev sistema EZR ter za subjekte iz 15. člena tega zakona, ki pridobijo pravno sposobnost neposredno na podlagi zakona ali drugega ustanovitvenega akta, objavljenega v Uradnem listu Republike Slovenije, in se zaradi določb zakona ali ustanovitvenega akta ne smejo registrirati pri nobenem drugem registrskem organu, je Register proračunskih uporabnikov primarni register oziroma registrski organ UJP.

15. člen **(vključitev v Register proračunskih uporabnikov)**

(1) V Register proračunskih uporabnikov se vključijo:

1. Republika Slovenija, kot pravna oseba javnega prava;
2. kot neposredni uporabniki državnega proračuna: državni organi in drugi subjekti, za katere zakon določa, da so neposredni uporabnik državnega proračuna;
3. kot neposredni uporabniki občinskega proračuna: občina in ožji deli občine, ki jim je s statutom občine dodeljen status pravne osebe;
4. kot posredni uporabniki: javni zavodi, javni skladi in javne agencije, katerih ustanovitelj je država oziroma občina, razen če zakon določa drugače.

(2) Javni zavod, javna agencija ali javni sklad, ki ga ustanovi več občin, je posredni uporabnik proračuna tiste občine, v kateri ima sedež.

(3) Občinski organi ali organizacije, občinska uprava, vključno z organi skupne občinske uprave, ter ožji deli občine, ki nimajo statusa pravne osebe, se ne vključijo v Register proračunskih uporabnikov kot proračunski uporabniki.

16. člen **(identifikacija enote registra)**

(1) UJP proračunskim uporabnikom, proračunom in upravljavcem sredstev sistema EZR ob vključitvi v Register proračunskih uporabnikov dodeli šifro enote registra.

(2) UJP ob vpisu v Register proračunskih uporabnikov pri proračunskem uporabniku vnese šifro proračuna, šifre proračunov ustanoviteljev in šifro upravljavca sredstev sistema EZR. Šifra enote registra je v primeru proračuna občine enaka šifri proračunskega uporabnika.

(3) Podatke za dodelitev šifre neposrednega uporabnika državnega proračuna ter druge podatke, ki vplivajo na vključitev neposrednega uporabnika državnega proračuna v Register proračunskih uporabnikov, zagotavlja ministrstvo, pristojno za finance.

(4) V primeru reorganiziranja organov državne uprave se organu državne uprave dodeli nova šifra proračunskega uporabnika, če:

1. se mu spremenita naziv in področje dela ali
2. sprememba delovnega področja pomeni več kot 20 odstotkov zadnjega sprejetega finančnega načrta.

(5) Če se ustanovi nov državni organ ali če se državnemu organu spremeni šifra proračunskega uporabnika in ima ta državni organ tudi organ v sestavi, se spremeni tudi šifra organa v sestavi.

(6) Nadzorniku, ki nima statusa proračunskega uporabnika, se dodeli evidenčna številka v Registru proračunskih uporabnikov in ob vpisu vnesejo ostali podatki iz drugega odstavka tega člena.

(7) Šifre iz prvega odstavka tega člena in evidenčne številke iz prejšnjega odstavka enolično opredelijo posamezno enoto registra in so enolična identifikacija enote Registra proračunskih uporabnikov.

(8) Po izključitvi enote registra iz Registra proračunskih uporabnikov se njena šifra oziroma evidenčna številka ne sme znova uporabiti.

17. člen

(vsebina Registra proračunskih uporabnikov)

(1) Register proračunskih uporabnikov vsebuje podatke o:

1. Republiki Sloveniji;
2. proračunskih uporabnikih;
3. proračunih;
4. upravljavcih sredstev sistema EZR;
5. nadzornikih in skrbnikih;
6. računih;
7. obveščanju o plačilnih transakcijah in stanju na računih.

(2) Podatki o Republiki Sloveniji so:

1. identifikacija Republike Slovenije (šifra državnega proračuna, naziv, kratek naziv, naslov – naselje, ulica, hišna številka in dodatek k hišni številki, poštna številka in naziv pošte, pravnoorganizacijska oblika, matična številka, davčna številka, skupina po standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev (v nadaljnjem besedilu: SKIS) in podatki za stike – elektronski naslov, telefonska številka);
2. dejavnost (šifra glavne dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti – SKD);
3. podatki o zastopnikih in pooblaščenih osebah (osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, elektronski naslov, matična številka občana /v nadaljnjem besedilu: EMŠO/, datuma imenovanja in razrešitve, vrsta zastopnika). Pri zastopniku Republike Slovenije se vpiše predsednik Vlade Republike Slovenije s pripisom: »če glede posameznih zadev s posebnim zakonom ni drugače določeno«;
4. datum ustanovitve;
5. datum vpisa v Register proračunskih uporabnikov.

(3) Podatki o proračunskih uporabnikih so:

1. identifikacija proračunskega uporabnika (šifra proračunskega uporabnika, naziv, kratek naziv in naziv v tujem jeziku, če sta navedena v ustanovitvenem aktu, naslov – oznaka in naziv statistične regije, šifra in naziv občine, naselje, ulica, hišna številka in dodatek k hišni številki, poštna številka in naziv pošte, pravnoorganizacijska oblika, matična številka, davčna številka, status, naslednik, SKIS in podatki za stike – elektronski naslov, telefonska številka);
2. vključenost v proračun (tip, skupina in podskupina proračunskega uporabnika ter šifra proračuna, ki mu proračunski uporabnik pripada);
3. dejavnost (šifra glavne dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti – SKD);
4. ustanovitelj (šifra, naziv, tip in matična številka ustanovitelja, šifra proračuna, delež ustanovitelja);
5. podatki o zastopnikih in pooblaščenih osebah (osebno ime, lastnoročni podpis, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, elektronski naslov, EMŠO, datuma imenovanja in razrešitve, vrsta zastopnika);
6. upravljanje likvidnosti (skupina za upravljanje likvidnosti in pripadnost sistemu EZR);
7. plačne skupine (oznaka plačne skupine);
8. vpisi v Register proračunskih uporabnikov (datumi ustanovitve ter vključitve in izključitve);

9. obveznost za poročanje (oznaka DA ali NE za posamezno vrsto poročila – premoženjska bilanca v skladu z zakonom, ki ureja javne finance, in letna poročila v skladu z zakonom, ki ureja računovodstvo).

(4) Podatki o proračunih so:

1. identifikacija proračuna (šifra državnega proračuna in proračunov občin, naziv, kratek naziv, naslov in podatki za stike – elektronski naslov, telefonska številka);
2. šifre proračunov ustanoviteljev (šifre in nazivi);
3. upravljavec sredstev sistema EZR (šifra in naziv);
4. podatki o zastopnikih (osebno ime, lastnoročni podpis, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, elektronski naslov, EMŠO, datuma imenovanja in razrešitve, vrsta zastopnika);
5. vpisi v Register proračunskih uporabnikov (datumi ustanovitve ter vključitve in izključitve).

(5) Podatki o upravljavcih sredstev sistema EZR so:

1. identifikacija upravljavca sredstev sistema EZR (šifra za upravljanje likvidnosti sistemov EZR, naziv, kratek naziv, naslov in podatki za stike – elektronski naslov, telefonska številka);
2. upravljavec sredstev sistema EZR (šifra in naziv);
3. podatki o zastopnikih (osebno ime, lastnoročni podpis, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, elektronski naslov, EMŠO, datuma imenovanja in razrešitve, vrsta zastopnika);
4. vpisi v Register proračunskih uporabnikov (datumi vključitve in izključitve ter zadnje spremembe);
5. podatki za povezave z drugimi podatkovnimi zbirkami (matična številka, davčna številka in SKIS).

(6) Podatki o nadzornikih oziroma skrbnikih so identifikacija nadzornika oziroma skrbnika (šifra nadzornika oziroma skrbnika, naziv, kratek naziv, naslov, pravnoorganizacijska oblika, tip, matična številka, davčna številka, status in podatki za stike – elektronski naslov, telefonska številka).

(7) Podatki o računih so:

1. tip računa;
2. številka računa;
3. številka računa za plačilo stroškov plačilnih storitev;
4. številka računa za pripis obresti;
5. popoln oziroma dolg naziv računa;
6. kratek naziv računa;
7. valute računa;
8. vrsta računa po zahtevah registra transakcijskih računov;
9. imetnik računa;
10. souporaba računa;
11. podatki o posebnem računu z ničelnim stanjem (številka računa, poslovna identifikacijska koda banke, kratek naziv, naslov, matična številka, davčna številka, datumi odprtja in zaprtja ter zadnje spremembe);
12. podatki o zastopnikih in pooblaščenih osebah (osebno ime, lastnoročni podpis, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, elektronski naslov, EMŠO, datuma imenovanja in razrešitve, vrsta zastopnika);
13. identifikacijski podatki o osebah, pooblaščenih za razpolaganje s sredstvi na računu in podpisovanje plačilnih nalogov (osebno ime, lastnoročni podpis, način podpisovanja, omejitve razpolaganja);
14. nadzorniki;
15. skrbnik;
16. aktivnost;
17. oznaka za vloge,
18. oznaka za likvidnostna posojila,
19. oznaka za objavo v registru transakcijskih računov;
20. datum odprtja računa;

21. datum zadnje spremembe;
22. oznaka opravljenega prenosa v register transakcijskih računov;
23. datum zaprtja računa;
24. pravni naslednik računa;
25. šifra proračunskega uporabnika računovodje, ki vodi računovodstvo imetnika;
26. šifra proračunskega uporabnika prejemnika;
27. SKIS.

(8) Podatki za obveščanje o plačilnih transakcijah in stanju na računih so:

1. imena prejemnikov obvestil;
2. naslovi prejemnikov obvestil (naslov in elektronski naslov);
3. način dostave obvestil;
4. vrsta obvestila.

(9) UJP lahko v Registru proračunskih uporabnikov vodi tudi druge podatke, potrebne za vodenje računov in identifikacijo posamezne enote registra ali njenega zastopnika ali pooblaščen osebe. Drugi osebni podatki se lahko vodijo le, če vrsto osebnih podatkov in namen njihove obdelave določa zakon.

18. člen

(uporaba zakona, ki ureja splošni upravni postopek)

V postopkih vključitve proračunskega uporabnika v Register proračunskih uporabnikov in izključitve proračunskega uporabnika iz njega se uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, razen če je s tem zakonom določeno drugače.

19. člen

(način vložitve vlog strank v postopku)

(1) Vse vloge v postopkih vključitve proračunskega uporabnika v Register proračunskih uporabnikov in izključitve proračunskega uporabnika iz njega, kot tudi vloge, s katerimi se sporočajo podatki, ki se vodijo v Registru proračunskih uporabnikov, ter spremembe teh podatkov, se vlagajo izključno v elektronski obliki.

(2) Vloga se lahko vloži prek informacijskega sistema UJP, namenjenega za sprejem vlog in obveščanje (v nadaljnjem besedilu: spletni sistem UJP). Vloga, vložena v spletni sistem UJP, se šteje za vloženo z dnem, ko spletni sistem UJP vložniku samodejno potrdi prejem.

20. člen

(postopek vključitve v Register proračunskih uporabnikov)

(1) Uporabnik javnofinančnih sredstev, ki se v skladu z določbami 15. člena tega zakona vključi v Register proračunskih uporabnikov, ali njegov ustanovitelj vlogo za vključitev v Register proračunskih uporabnikov vloži najpozneje v petih delovnih dneh od ustanovitve, spremembe pravnoorganizacijske oblike oziroma vpisa v drug primarni register.

(2) Naziv proračunskega uporabnika se mora jasno razlikovati od nazivov drugih proračunskih uporabnikov, vključenih v Register proračunskih uporabnikov.

(3) Če UJP ugotovi, da je v vlogi naveden enak ali podoben naziv, kot ga ima drug proračunski uporabnik, ki je že vključen v Register proračunskih uporabnikov, pozove predlagatelja, da v 90 dneh sporoči nov naziv proračunskega uporabnika, ki bo ustrezal zahtevam iz prejšnjega odstavka.

(4) Če uporabnik javnofinančnih sredstev ali njegov ustanovitelj ne dopolni vloge za vključitev v roku, ki ga v pozivu za dopolnitev določi UJP, ta vloge ne zavrže, temveč nadaljuje postopek na podlagi dokumentov, ki so objavljeni v Uradnem listu Republike Slovenije, predpisov lokalnih skupnosti, objavljenih v uradnem glasilu, in dokumentov, ki jih pridobi iz Poslovnega registra Slovenije, iz katerih je razvidna ustanovitev, sprememba pravnoorganizacijske oblike, ustanoviteljev, zastopnikov ali druga statusna sprememba, pomembna za ugotovitev statusa proračunskega uporabnika in vpis podatkov v Register proračunskih uporabnikov.

(5) Če uporabnik javnofinančnih sredstev, ki se vključi v Register proračunskih uporabnikov, ali njegov ustanovitelj ne vloži vloge za vključitev v Register proračunskih uporabnikov, UJP uvede postopek po uradni dolžnosti na podlagi dokumentov iz prejšnjega odstavka.

(6) Če je uporabnik javnofinančnih sredstev subjekt iz prvega odstavka 15. člena tega zakona, izda UJP odločbo o vključitvi v Register proračunskih uporabnikov, dodeli proračunskemu uporabniku šifro proračunskega uporabnika in v Register proračunskih uporabnikov vpiše vse podatke, določene s tem zakonom.

(7) V primeru tretjega odstavka tega člena izda UJP subjektu, ki se vključi v Register proračunskih uporabnikov, začasno odločbo o vključitvi v Register proračunskih uporabnikov, v kateri določi začasen naziv proračunskega uporabnika. Po prejemu podatkov o novem nazivu, ki ustreza zahtevam tretjega odstavka tega člena, UJP izda glavno odločbo, s katero razveljavi začasno odločbo. Če predlagatelj ne dopolni vloge v roku iz tretjega odstavka tega člena, z glavno odločbo naziv proračunskega uporabnika določi UJP.

(8) Če subjekt, glede katerega se odloča o vpisu v Register proračunskih uporabnikov, ni subjekt iz prvega odstavka 15. člena tega zakona, UJP izda odločbo o zavrnitvi vloge za vključitev v Register proračunskih uporabnikov.

(9) Če UJP ugotovi, da ima več proračunskih uporabnikov v nasprotju z drugim odstavkom tega člena enak ali podoben naziv, pozove te proračunske uporabnike, naj v 90 dneh sporočijo spremenjeni naziv. O spremembi naziva UJP izda odločbo. Če se proračunski uporabnik ne odzove na poziv, UJP po uradni dolžnosti izda odločbo, s katero določi naziv, ki se jasno razlikuje od nazivov drugih proračunskih uporabnikov, ter spremembo naziva vpiše v Register proračunskih uporabnikov.

(10) Zoper odločbe iz šestega, sedmega, osmega in devetega odstavka tega člena je dovoljena pritožba v 15 dneh od vročitve odločbe. Pritožba zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

(11) Kadar je proračunski uporabnik vpisan v sodni register, UJP odločbo iz sedmega in devetega odstavka tega člena vroči pristojnemu registrskemu sodišču. Sodišče po prejemu odločbe UJP izvede postopek za vpis naziva subjekta po uradni dolžnosti v skladu z zakonom, ki ureja sodni register.

21. člen

(vpis sprememb podatkov)

(1) Enote registra vsako spremembo podatkov, ki se vodijo v Registru proračunskih uporabnikov, sporočijo UJP v petih delovnih dneh po nastanku spremembe.

(2) Za enote registra, ki opustijo dolžnost iz prejšnjega odstavka, vpiše UJP spremembe podatkov v Register proračunskih uporabnikov po uradni dolžnosti na podlagi podatkov, pridobljenih iz drugih javnih registrov in evidenc. Če vpis sprememb podatkov ni mogoč po uradni dolžnosti ali na podlagi podatkov iz drugih registrov, UJP pozove enoto registra, da v petih delovnih dneh predloži zahtevane podatke oziroma dokumente.

(3) UJP o vpisu sprememb podatkov izda obvestilo in ga pošlje enoti registra, na katero se sprememba nanaša.

(4) UJP vodi Register proračunskih uporabnikov tako, da je zagotovljeno trajno spremljanje vseh vpisov v Register proračunskih uporabnikov (zgodbina podatkov).

22. člen

(izključitev iz Registra proračunskih uporabnikov)

(1) UJP izvede postopek izključitve iz Registra proračunskih uporabnikov na podlagi vloge proračunskega uporabnika oziroma njegovega ustanovitelja ali pravnega naslednika.

(2) Subjekt iz prejšnjega odstavka najpozneje v petih delovnih dneh od začetka veljavnosti akta o statusnem preoblikovanju oziroma akta o izbrisu iz primarnega registra o tem obvesti UJP ter predloži zahtevano dokumentacijo za izključitev iz Registra proračunskih uporabnikov.

(3) Če subjekt iz prvega odstavka tega člena ne dopolni vloge za izključitev v roku, ki ga v pozivu za dopolnitev določi UJP, ta vloge ne zavrže, temveč nadaljuje postopek na podlagi dokumentov, objavljenih v Uradnem listu Republike Slovenije, in dokumentov, ki jih pridobi iz Poslovnega registra Slovenije, iz katerih je razvidna odločitev ustanoviteljev o prenehanju obstoja proračunskega uporabnika ali sprememba pravnoorganizacijske oblike, ustanoviteljev, zastopnikov ali druga statusna sprememba, pomembna za prenehanje statusa proračunskega uporabnika, ter proračunskega uporabnika izključi iz Registra proračunskih uporabnikov.

(4) Če subjekt iz prvega odstavka tega člena ne vloži vloge za izključitev iz Registra proračunskih uporabnikov, UJP na podlagi dokumentov iz prejšnjega odstavka uvede postopek po uradni dolžnosti.

(5) Ob vključitvi EZR občine v sistem EZR države UJP uvede postopek izključitve upravljavca sredstev sistema EZR občine iz Registra proračunskih uporabnikov po uradni dolžnosti.

(6) UJP ob upoštevanju 15. člena tega zakona izda odločbo o zavrnitvi vloge za izključitev ali odločbo o izključitvi proračunskega uporabnika iz Registra proračunskih uporabnikov. Zoper to odločbo je dovoljena pritožba, ki se vloži v 15 dneh od vročitve odločbe. Pritožba zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

(7) UJP pred izključitvijo proračunskega uporabnika iz Registra proračunskih uporabnikov preveri njegove račune, ki jih vodi v skladu s tem zakonom, in ga pozove, da v 15 dneh od dneva prejema poziva pri UJP zapre vse odprte račune. Če proračunski uporabnik ne zapre računov v roku iz prejšnjega stavka, UJP zapre račune po uradni dolžnosti in denarna sredstva prenese na račun, namenjen za izvrševanje državnega proračuna oziroma proračuna občine, v katerega so bili vključeni računi proračunskega uporabnika.

23. člen

(prevzem podatkov)

(1) UJP dnevno prevzema od upravljavca Poslovnega registra Slovenije in registra transakcijskih računov podatke, potrebne za vzdrževanje Registra proračunskih uporabnikov in opravljanje nalog s svojega delovnega področja.

(2) UJP je podatke in dokumente, ki jih potrebuje za vodenje Registra proračunskih uporabnikov, upravičen dobivati brezplačno.

24. člen
(uporaba podatkov Registra proračunskih uporabnikov)

Državni organi, upravljalci sredstev sistema EZR in upravljalci javnih zbirk podatkov lahko brezplačno prevzemajo podatke iz 17. člena tega zakona v obsegu, ki ga potrebujejo za vodenje svojih registrov in uradnih evidenc ali za namen svojih z zakonom predpisanih pristojnosti.

25. člen
(dostop do javnih podatkov Registra proračunskih uporabnikov)

UJP zagotavlja dostop do javnih podatkov posameznega proračunskega uporabnika v Registru proračunskih uporabnikov na način in pod pogoji, določenimi v predpisih, ki urejajo posredovanje in ponovno uporabo informacij javnega značaja.

4. RAČUNI IN PLAČILNE STORITVE

26. člen
(vrste računov)

(1) UJP za izvajanje in evidentiranje javnofinančnih tokov, kot jih opredeljuje zakon, ki ureja javne finance, ter za opravljanje plačilnih storitev vodi naslednje račune:

1. zakladniške podračune upravljavcev sredstev sistema EZR države in EZR občin, namenjene za upravljanje denarnih sredstev posameznega sistema EZR;
2. podračune proračunov države in občin, namenjenih za opravljanje plačilnih storitev za neposredne proračunske uporabnike;
3. podračune JFP, namenjene plačevanju in razporejanju obveznih dajatev;
4. podračune proračunskih uporabnikov in enot proračunskih uporabnikov (v nadaljnjem besedilu: proračuni proračunskih uporabnikov), namenjene za opravljanje plačilnih storitev;
5. druge račune, določene z drugimi predpisi.

(2) UJP vodi evidenčne račune za račune proračunskih uporabnikov, odprte izven sistema EZR v državi in tujini v skladu s tem zakonom.

(3) UJP vodi podračune JFP in opravlja plačilne storitve za subjekte, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika, če so subjekti nosilci javnih pooblastil in imajo v Registru proračunskih uporabnikov status nadzornika ali status skrbnika.

(4) Posebni namenski transakcijski račun se lahko ob soglasju ministra, pristojnega za finance, in soglasju Banke Slovenije odpre pri Banki Slovenije za:

1. sredstva donacij, če donator zahteva ločeno vodenje sredstev;
2. sredstva Evropske unije, namenjena za izvedbo določenega programa oziroma projekta, če je ločeno vodenje sredstev določeno v predpisih Evropske unije;
3. tuja gotovinska sredstva, zasežena na podlagi zakona, če je gotovina v tujih valutah, v katerih se ne vodi EZR;
4. sredstva sukcesije in druga sredstva nasledstva;
5. tuje valute, v katerih se ne vodi EZR;
6. upravljanje denarnih sredstev sistema EZR države;
7. potrebe poravnave poslov iz naslova nematerializiranih vrednostnih papirjev, katerih izdajatelj je Republika Slovenija.

(5) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi postopke in način vodenja računov pri UJP, način opravljanja plačilnih storitev UJP, način obveščanja o plačilnih transakcijah, izvršenih v dobro ali v breme računov, odprtih pri UJP.

27. člen

(prepoved ponovne uporabe računa)

Po zaprtju podračuna oziroma evidenčnega računa se ista številka podračuna oziroma evidenčnega računa ne sme znova uporabiti.

28. člen

(zagotavljanje podatkov o računih in plačilnih storitvah)

(1) UJP poleg plačilnih storitev:

1. za imetnike računov, proračune in upravljavce sredstev sistema EZR ter nosilce javnih pooblastil pripravlja in pošilja obvestila o plačilnih transakcijah in stanju sredstev na računu ter druge informacije, ki jih določata zakon ali podzakonski predpis;
2. upravljavcem sredstev sistema EZR zagotavlja podatke o stanju sredstev in prometu na podračunih v okviru EZR posameznega upravljavca;
3. upravljavcu sredstev sistema EZR države zagotavlja podatke o stanju sredstev in prometu na podračunih v okviru vseh EZR;
4. za proračunske uporabnike ter pristojne organe in organizacije zbira in pošilja podatke o plačilnih transakcijah za statistične, davčne in analitične namene v skladu z zakonom in drugimi predpisi;
5. zbira in evidentira podatke o računih, ki jih imajo proračunski uporabniki in Republika Slovenija v skladu s tem zakonom lahko odprte izven sistema EZR v državi ali tujini, in o stanju sredstev na teh računih ter tudi podatke o plačilnih transakcijah, izvršenih v breme ali dobro teh računov, če je to za posamezno vrsto računa s tem zakonom izrecno določeno;
6. zbira in evidentira podatke o drugih računih in plačilnih transakcijah ter stanju sredstev na teh računih, če tako določa drug zakon ali predpis ministra, pristojnega za finance.

(2) V primeru neizvršene ali nepravilno izvršene ali preklicane oziroma zavrnjene plačilne transakcije lahko UJP pri drugih ponudnikih plačilnih storitev opravi poizvedbe in zahteva ter brezplačno pridobiva podatke o plačilni transakciji, vključno z osebnimi in drugimi zaupnimi podatki (ime in naslov plačnika ali prejemnika, IBAN oziroma številka transakcijskega računa, davčna številka, referenca, namen plačila, koda namena, znesek, datum plačila, telefonska številka, e-poštni naslov, revizijske sledi, korespondenca s stranko) ali kopije plačilnih nalogov in druge podatke, potrebne za učinkovito izsleditev plačilne transakcije ali za obravnavo reklamacij ali zahtevkov proračunskih uporabnikov in drugih oseb, na katere se plačilna transakcija nanaša.

(3) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi način zagotavljanja podatkov o računih in plačilnih transakcijah.

29. člen

(vključitev podračuna v poslovanje z direktno obremenitvijo)

(1) Proračunski uporabnik lahko vključi podračun v poslovanje z direktno obremenitvijo prek UJP na podlagi predloženega zahtevka za vključitev v poslovanje z direktnimi obremenitvami v skladu s splošnimi pogoji za poslovanje z direktnimi obremenitvami za proračunske uporabnike, ki jih sprejme generalni direktor UJP.

(2) Nadzornik lahko vključi podračun JFP v poslovanje z direktno obremenitvijo prek UJP na podlagi pooblastila imetnika podračuna JFP in s predložitvijo zahtevka za vključitev v poslovanje z direktnimi obremenitvami.

(3) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi način vključitve podračuna JFP v poslovanje z direktno obremenitvijo.

30. člen **(obveznost zaprtja računov)**

(1) Pravna oseba, ki je pridobila status proračunskega uporabnika in je predhodno poslovala prek enega ali več računov pri drugih ponudnikih plačilnih storitev, v 30 dneh po dokončnosti odločbe o vključitvi v Register proračunskih uporabnikov zapre vse račune pri drugih ponudnikih plačilnih storitev.

(2) Proračunski uporabnik, ki prenese del nalog na drugega proračunskega uporabnika in ima v ta namen odprtega enega ali več računov, te zapre.

31. člen **(prepoved odpiranja računov in uporabe plačilnih storitev izven sistema EZR)**

(1) Proračunski uporabnik ne sme odpirati ali uporabljati plačilnih, transakcijskih, fiduciarnih, skupnih ali drugih računov pri drugih ponudnikih plačilnih storitev in uporabljati plačilne storitve izven sistema EZR, razen kadar ta zakon določa drugače.

(2) Ponudniki plačilnih storitev zavrnejo zahtevek za odprtje računa ali naročilo plačilnih storitev, ki je v nasprotju s prejšnjim odstavkom.

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena lahko:

1. proračunski uporabnik pri bankah in hranilnicah, ki vodijo posebne račune z ničelnim stanjem na podlagi krovne pogodbe, sklenjene z ministrstvom, pristojnim za finance, odpre in uporablja posebne račune z ničelnim stanjem izključno za dvig ali polog domače in tuje gotovine. Banke in hranilnice iz prejšnjega stavka UJP brezplačno sporočajo podatke o plačilih, opravljenih v breme in dobro teh računov, ter o stanju sredstev na njih;
2. diplomatska predstavništva in konzulati Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: DPK) odpirajo in uporabljajo račune pri bankah v državi, kjer ima DPK sedež, če predhodno pridobijo soglasje ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve. Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, o odprtju teh računov obvesti UJP, ki odpre evidenčne račune. DPK ali ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, UJP brezplačno sporoča podatke o stanju sredstev na njih;
3. kulturni atašeji oziroma kulturno-informacijski centri ali umetniške rezidence ali druge organizacijske oblike, ki delujejo v okviru ministrstva, pristojnega za kulturo, v drugi državi kot dislocirana enota DPK v okviru skupnih projektov ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, in ministrstva, pristojnega za kulturo, če predhodno pridobijo soglasje ministrstva, pristojnega za kulturo, lahko odprejo in uporabljajo račune pri bankah v državi, kjer ima posamezen DPK sedež. Ministrstvo, pristojno za kulturo, o odprtju teh računov obvesti UJP, ki odpre evidenčne račune. Ministrstvo, pristojno za kulturo, UJP brezplačno sporoča podatke o stanju sredstev na njih;
4. obrambni atašeji, obrambni predstavniki pri mednarodnih organizacijah in drugi uslužbenci Republike Slovenije na obrambnem področju, izenačeni z diplomati v sprejemnih državah oziroma pri mednarodnih organizacijah, vojaška predstavništva v tujini ter slovenski kontingenti na mednarodnih operacijah in misijah odpirajo in uporabljajo račune pri bankah v državi, kjer delujejo, če predhodno pridobijo soglasje ministrstva, pristojnega za obrambo. Ministrstvo, pristojno za obrambo, o odprtju teh računov obvesti UJP, ki odpre evidenčne račune. Ministrstvo, pristojno za obrambo, UJP brezplačno sporoča podatke o stanju sredstev na njih;

5. Republika Slovenija za namen upravljanja sredstev varnostnih rezerv odpre in uporablja račun pri banki, ki ga upravlja Slovenska izvozna in razvojna banka (v nadaljnjem besedilu: SID banka) v skladu z zakonom, ki ureja zavarovanje in financiranje mednarodnih gospodarskih poslov, in zakonom, ki ureja pooblastilo SID banke. SID banka o odprtju tega računa obvesti UJP, ki odpre evidenčni račun. Banka, ki za Republiko Slovenijo oziroma SID banko vodi navedeni račun, UJP brezplačno sporoča podatke o plačilih, opravljenih v breme in dobro tega računa, ter o stanju sredstev na tem računu;
6. Republika Slovenija s soglasjem ministra, pristojnega za finance, za namen zadolževanja in upravljanja državnega dolga ter za namen servisiranja dolga odpre in uporablja račun v tujini. Imetnik računa o odprtju posameznega računa obvesti UJP, ki odpre evidenčni račun. Imetnik računa, ki ima račun odprt v tujini, UJP sporoča podatke o stanju sredstev na njih;
7. proračunski uporabniki odpirajo in uporabljajo trgovalne račune pri ponudnikih investicijskih storitev v skladu s predpisi, ki urejajo trg finančnih instrumentov, ter za namene, določene v tem zakonu in zakonu, ki ureja javne finance, ali v drugem zakonu, ki za proračunske uporabnike določa pogoje upravljanja finančnega premoženja. Ponudniki investicijskih storitev, ki za proračunske uporabnike vodijo trgovalne račune, in proračunski uporabniki, ki odpirajo trgovalne račune v tujini, obvestijo UJP o odprtju trgovalnih računov in mu brezplačno sporočajo podatke o stanju sredstev na njih.

(4) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi:

1. način odpiranja in uporabe posebnih računov z ničelnim stanjem ter način in rok sporočanja podatkov o plačilih, opravljenih v breme in dobro teh računov, ter stanju sredstev na računih (1. točka prejšnjega odstavka) in
2. obseg in način sporočanja podatkov v zvezi z računi, odprtimi izven sistema EZR (2. do 7. točka prejšnjega odstavka).

32. člen **(elektronski plačilni instrumenti)**

(1) Ob upoštevanju prepovedi odpiranja računov iz prvega odstavka prejšnjega člena lahko proračunski uporabnik izven sistema EZR uporablja naslednje elektronske plačilne instrumente:

1. plačilne kartice;
2. elektronske denarnice na mobilnih telefonih, prenosnih računalnikih ali drugih prenosnih elektronskih napravah (v nadaljnjem besedilu: mobilna elektronska denarnica), ki jih zagotavljajo ponudniki elektronskih storitev (v nadaljnjem besedilu: izdajatelj mobilne elektronske denarnice);
3. elektronske denarnice na spletnem uporabniškem računu (v nadaljnjem besedilu: spletna elektronska denarnica) pri upravljavcu spletnega plačilnega sistema, ki omogoča pošiljanje in prejemanje elektronskega denarja prek spleta (v nadaljnjem besedilu: izdajatelj spletne elektronske denarnice);
4. druge sodobne elektronske plačilne instrumente, ki omogočajo negotovinski prenos sredstev.

(2) Proračunski uporabnik lahko uporablja elektronski plačilni instrument poslovnega subjekta, ki ga nadzoruje Banka Slovenije, ali drug pristojni nadzorni organ Evropske unije ali države, v kateri ima svoj sedež ali podružnico.

(3) Za namen preglednosti finančnega poslovanja proračunskih uporabnikov se upoštevajo naslednje zahteve:

1. proračunski uporabnik za vse prenose denarnih sredstev, izvršene z uporabo plačilnega instrumenta v obračunskem obdobju, neposredno bremeni račun proračunskega uporabnika, odprt pri UJP;
2. proračunski uporabnik vzpostavi in vodi evidenco o plačilnih transakcijah, izvršenih s posameznim plačilnim instrumentom iz prvega odstavka tega člena.

(4) Proračunski uporabniki pri uporabi plačilnih kartic oziroma izdajatelji plačilnih kartic proračunskim uporabnikom upoštevajo naslednje omejitve in prepovedi:

1. izdajatelj plačilne kartice lahko za proračunskega uporabnika vodi evidenčni kartični račun, namenjen za evidentiranje vseh nakupov blaga in storitev oziroma plačilnih transakcij, izvršenih s posamezno plačilno kartico. Evidenčni kartični račun se ne sme uporabljati kot transakcijski ali plačilni račun;
2. proračunski uporabnik plačilne kartice ne sme uporabljati za obročne nakupe. Izdajatelji plačilnih kartic in ponudniki blaga ter storitev proračunskim uporabnikom zavrnejo zahtevek za pridobitev plačilne kartice oziroma nakup, ki je v nasprotju z navedeno prepovedjo;
3. proračunski uporabnik lahko uporablja plačilno kartico z odloženim plačilom pod pogojem, da se celotni znesek vseh nakupov blaga ali storitev plača enkrat mesečno na dan, ki ga s pogodbo določita proračunski uporabnik in izdajatelj plačilne kartice;
4. proračunski uporabnik lahko uporablja predplačniško kartico pod pogojem, da se prenos sredstev za kritje dobroimetja na predplačniški kartici ali morebitno vračilo neporabljenega dobroimetja ter evidentiranje transakcij in stanja sredstev izvedeta v skladu s prejšnjim odstavkom.

(5) Proračunski uporabniki pri uporabi elektronskih denarnic oziroma izdajatelji elektronskih denarnic proračunskim uporabnikom upoštevajo naslednje omejitve in prepovedi:

1. za namen poslovanja z mobilno ali spletno elektronsko denarnico lahko proračunski uporabnik pri izdajatelju elektronske denarnice odpre uporabniški račun, ki se ne sme uporabljati kot plačilni ali transakcijski račun. Proračunski uporabnik takoj zapre uporabniški račun, če izdajatelj elektronske denarnice svojo storitev ali sistem nadgradi tako, da uporabniški račun prevzame funkcijo transakcijskega ali plačilnega računa z identifikacijsko številko računa, ki omogoča enolično identifikacijo države ponudnika plačilnih storitev, ponudnika plačilnih storitev, ki račun vodi, in imetnika računa;
2. proračunski uporabnik lahko uporablja mobilno elektronsko denarnico pod pogojem, da se prenos sredstev za kritje dobroimetja v mobilni elektronski denarnici ali morebitno vračilo neporabljenega dobroimetja ter evidentiranje transakcij in stanja sredstev izvedejo v skladu s tretjim odstavkom tega člena;
3. proračunski uporabnik lahko spletno elektronsko denarnico uporablja za namen pošiljanja elektronskega denarja spletnim trgovcem ali za prejemanje elektronskega denarja od spletnih kupcev blaga in storitev, ki jih proračunski uporabnik ponuja prek spleta, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - a. proračunski uporabnik pri odprtju uporabniškega računa pri izdajatelju spletne elektronske denarnice vzpostavi ustrezno povezavo s svojim računom, odprtim pri UJP;
 - b. če izdajatelj spletne elektronske denarnice pogojuje izvedbo plačilne transakcije ali odprtje uporabniškega računa z uporabo plačilne kartice, lahko proračunski uporabnik za plačila blaga in storitev v breme spletne elektronske denarnice uporabi plačilno kartico, pri čemer proračunski uporabnik in izdajatelj plačilne kartice upoštevata zahteve iz tretjega in četrtega odstavka tega člena;
 - c. spletna elektronska denarnica se lahko uporablja za enkratna plačila blaga in storitev do višine ponudbe oziroma predračuna spletnega trgovca. Po izvedbi enkratnega plačila mora biti stanje v spletni elektronski denarnici 0 eurov;
 - č. proračunski uporabnik, ki spletno elektronsko denarnico uporablja za prejemanje plačil od svojih kupcev oziroma uporabnikov storitev, vse prilive denarnih sredstev prenese v dobro podračuna pri UJP najpozneje naslednji delovni dan;
 - d. proračunski uporabnik lahko priliv denarnih sredstev oziroma denarno dobroimetje iz prejšnjega odstavka v istem dnevu uporabi za poravnavo svoje obveznosti oziroma enkratno plačilo blaga ali storitev pod pogojem, da se po izvedbi plačila neporabljeno dobroimetje sredstev prenese na račun pri UJP v skladu s prejšnjo točko ter da je zagotovljena ustrezna evidenca o plačilnih transakcijah v skladu s tretjim odstavkom tega člena.

(6) Proračunski uporabniki pri svojem poslovanju ne smejo uporabljati e-denarnih žetonov ali drugih kriptosredstev, razen če zakon ali na njegovi podlagi izdani predpis določa drugače.

(7) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi vrste elektronskih plačilnih instrumentov in način poslovanja proračunskih uporabnikov s posameznimi elektronskimi plačilnimi instrumenti izven sistema EZR.

33. člen **(uporaba posebnega zakona)**

Za opravljanje plačilnih storitev UJP se uporabljajo določbe zakona, ki ureja plačilne storitve, storitve izdajanja elektronskega denarja in plačilne sisteme, razen določb, ki urejajo skupne plačilne račune, sklenitev pogodbe o plačilnih storitvah in obvladovanje operativnih varnostnih tveganj ter poročila o incidentih.

5. SISTEM ZA SPLETNO PLAČEVANJE

34. člen **(sistem za spletno plačevanje storitev proračunskih uporabnikov in zunanjih ponudnikov)**

(1) UJP nudi podporo za spletno plačevanje blaga in storitev proračunskih uporabnikov ter obveznih dajatev. V ta namen vzdržuje informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo, ki omogoča, da se s plačilnimi karticami ali prek sistema spletnega bančništva in sistema mobilne telefonije ali z drugimi elektronskimi plačilnimi instrumenti negotovinsko plačujejo obvezne dajatve v upravnih, sodnih in drugih uradnih postopkih ali storitve in blago, ki jih proračunski uporabniki zagotavljajo svojim strankam prek svojih spletnih portalov oziroma spletnih trgovin.

(2) UJP nudi uporabo enotnega spletnega portala, ki deluje v okviru sistema za spletno plačevanje in omogoča enostavno, hitro ter brezplačno vzpostavitev spletne trgovine, namenjene izvajanju spletnih nakupov ter plačil storitev in blaga proračunskih uporabnikov.

(3) UJP nudi podporo iz prvega odstavka tega člena za spletno plačevanje storitev in obveznih dajatev, ki jih zunanji ponudniki ponujajo svojim strankam v okviru izvajanja javnih pooblastil ali drugih pristojnosti prek enotnega portala, ki ga upravlja ministrstvo, pristojno za upravljanje informacijsko-komunikacijskih sistemov državne uprave.

(4) Proračunski uporabniki, ki svojim strankam omogočajo spletna plačila storitev in blaga ter obveznih dajatev v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena, prejemajo plačila in izmenjujejo podatke o plačilnih transakcijah le prek sistema za spletno plačevanje, ki ga upravlja UJP.

(5) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi način izvajanja nalog UJP v zvezi s sistemom za spletno plačevanje obveznih dajatev, storitev in blaga proračunskih uporabnikov in zunanjih ponudnikov.

6. NEGOTOVINSKA PLAČILNA MESTA

35. člen **(storitve na negotovinskih plačilnih mestih)**

(1) UJP zagotavlja na svojih negotovinskih plačilnih mestih pravnim in fizičnim osebam plačevanje obveznih dajatev s plačilnimi karticami ali mobilnimi denarnicami, ki podpirajo plačevanje s plačilnimi karticami ali drugimi negotovinskimi plačilnimi instrumenti, ki jih odobri UJP.

(2) UJP lahko vzpostavi enotno virtualno (spletno) plačilno mesto, prek katerega se s plačilnimi karticami ali prek sistema spletnega bančništva in sistema mobilne telefonije ali z drugimi plačilnimi instrumenti negotovinsko odrejajo in izvršujejo plačilne transakcije za namene, določene v prejšnjem odstavku.

7. PLAČEVANJE, RAZPOREJANJE IN POROČANJE O OBVEZNIH DAJATVAH

36. člen

(naloge UJP na področju plačevanja, razporejanja in poročanja o obveznih dajatvah)

(1) UJP v okviru nalog, vezanih na plačevanje, razporejanje in poročanje o obveznih dajatvah, opravlja naslednje storitve:

1. razporeja obvezne dajatve iz podračunov JFP na podračune prejemnikov;
2. zagotavlja in usklajuje podatke in informacije o plačilih, razporeditvah in vračilih obveznih dajatev z nadzorniki oziroma skrbniki ter prejemniki na ravni države in občin;
3. nudi podporo nadzornikom za poročanje o stanju odprtih terjatev in obveznosti iz naslova obveznih dajatev ter omogoča prevzem navedenih podatkov prejemnikom.

(2) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi:

1. skupine in vrste podračunov JFP;
2. način plačevanja in razporejanja obveznih dajatev na podračune in račune prejemnikov;
3. obliko in način sporočanja podatkov s plačilnih nalogov za plačilo obveznih dajatev oziroma podatkov za razčlenitev plačil s prehodnih davčnih in prehodnih carinskih podračunov na podračune prejemnikov;
4. vsebino, obliko, način in roke sporočanja podatkov o plačilnih transakcijah, vezanih na plačevanje, razporejanje in razčlenjevanje obveznih dajatev prejemnikom, nadzornikom in skrbnikom.

37. člen

(obveznost preverjanja podatkov na plačilnem nalogu pri plačilu obveznih dajatev)

(1) Za pravilno prepoznavanje plačnika, vrste obvezne dajatve ter nadzornika so pri plačilu obveznih dajatev na plačilnem nalogu navedeni aktiven podračun JFP, objavljen v registru transakcijskih računov, referenca odobritve in drugi podatki, določeni v predpisu iz 2. točke drugega odstavka prejšnjega člena.

(2) Ponudniki plačilnih storitev zavrnejo plačilni nalog, na katerem je plačnik navedel neobstoječi ali ukinjeni podračun JFP ali referenco, ki ni v skladu s predpisom iz 2. točke drugega odstavka prejšnjega člena.

38. člen

(poročanje o stanju odprtih terjatev in obveznosti iz naslova obveznih dajatev)

(1) UJP nudi programsko podporo za poročanje nadzornikov oziroma skrbnikov o stanju odprtih terjatev in obveznosti iz naslova obveznih dajatev ter omogoča programski prevzem navedenih podatkov prejemnikom.

(2) Nadzorniki oziroma skrbniki poročajo o odprtih terjatah in obveznostih iz naslova obveznih dajatev računovodskim službam prejemnikov štirikrat letno, in sicer:

1. do 5. maja za poročevalsko obdobje od 1. januarja do 31. marca;
2. do 5. avgusta za poročevalsko obdobje od 1. aprila do 30. junija;
3. do 5. novembra za poročevalsko obdobje od 1. julija do 30. septembra;
4. do 5. februarja (naslednjega leta) za poročevalsko obdobje (preteklega leta) od 1. oktobra do 31. decembra.

(3) Če dan za poročanje o terjatvah in obveznostih iz naslova obveznih dajatev iz prejšnjega odstavka ni delovni dan, je rok za poročanje naslednji delovni dan.

(4) Nadzorniki oziroma skrbniki poročajo o terjatvah in obveznostih iz naslova obveznih dajatev v elektronski obliki prek spletne aplikacije pri UJP v strukturi, določeni v predpisu iz 4. točke drugega odstavka 36. člena tega zakona.

(5) Za enotno izvajanje predpisov s področja obveznih dajatev se v zvezi s poročanjem iz drugega odstavka tega člena na osrednjem spletnem mestu državne uprave, objavljajo navodila nadzornikom za evidentiranje terjatev obveznih dajatev, terjatev obveznih dajatev, posredovanih v davčno izvršbo, in odpis terjatev obveznih dajatev.

8. OPRAVLJANJE IZVRŠBE NA DENARNA SREDSTVA IMETNIKOV RAČUNOV

39. člen

(opravljanje izvršbe na denarna sredstva imetnikov računov)

(1) Izvršbe in zavarovanja na denarna sredstva proračunskih uporabnikov se lahko opravljajo izključno prek podračunov, odprtih pri UJP.

(2) Določbe zakona, ki urejajo izvršbo na dolžnikovih denarnih sredstvih pri organizaciji za plačilni promet, se ne uporabljajo za naslednje račune, na katerih se vodijo posebna proračunska sredstva, ki ne morejo biti predmet izvršbe:

1. zakladniški podračun upravljavca sredstev sistema EZR države in EZR občine;
2. podračuni JFP;
3. posebni namenski transakcijski računi, odprti pri Banki Slovenije;
4. posebni računi z ničelnim stanjem, odprti pri banki ali hranilnici za namen enkratnega pologa ali dviga gotovine;
5. podračuni UJP, namenjeni za zbiranje obveznih dajatev, vplačanih prek negotovinskih plačilnih mest;
6. drugi podračuni, katerih imetnik je UJP in se uporabljajo za namen opravljanja nalog in storitev, določenih s tem ali drugim zakonom.

9. MENICE IN IZVRŠNICE

40. člen

(obveznost priglasitve izdane, akceptirane in avalirane menice)

(1) Proračunski uporabniki v osmih dneh po izdaji ali akceptiranju ali avaliranju menice pošljejo UJP naslednje podatke:

1. naziv, naslov in šifra proračunskega uporabnika, izdajatelja ali akceptanta ali avalista menice;
2. status proračunskega uporabnika iz naslova menice (glavni dolžnik oziroma izdajatelj, akceptant, porok oziroma avalist);
3. ime, sedež, naslov, matična in davčna številka meničnega upnika;
4. vrsta menice;
5. zaporedna številka izdane ali akceptirane ali avalirane menice;
6. datum izdaje ali akceptiranja ali avaliranja menice;
7. kraj izdaje ali akceptiranja ali avaliranja menice;
8. menični znesek in valuta;
9. višina osnovnega zavarovanja obveznosti;

10. datum dospelosti ali zapadlosti;
11. podatki o pogojih in omejitvah v zvezi z unovčenjem iz menične izjave in klavzule.

(2) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi način priglasitve izdane, akceptirane in avalirane menice.

41. člen (unovčenje menic)

(1) UJP unovči domicilirano menico v breme podračuna, ki ga ima menični dolžnik ali porok pri UJP, na način in pod pogoji, določenimi v zakonu, ki ureja plačilne storitve, storitve izdajanja elektronskega denarja in plačilne sisteme.

(2) Vse menice, ki jih izda ali akceptira ali avalira proračunski uporabnik, se unovčijo izključno v breme njegovega podračuna, odprtega pri UJP.

(3) Za unovčenje menice se ne uporabljajo sredstva, ki se vodijo na računih iz drugega odstavka 39. člena tega zakona.

42. člen (unovčenje izvršnic)

(1) UJP unovči izvršnico v breme podračuna, ki ga ima dolžnik ali porok pri UJP, na način in pod pogoji, določenimi v zakonu, ki ureja preprečevanje zamud pri plačilih.

(2) Vse izvršnice, ki jih je izdal proračunski uporabnik, se unovčijo izključno v breme njegovega podračuna, odprtega pri UJP.

(3) Za unovčenje izvršnice se ne uporabljajo sredstva, ki se vodijo na računih iz drugega odstavka 39. člena tega zakona.

10. IZMENJAVA E-RAČUNOV IN E-DOKUMENTOV

43. člen (izmenjava e-računov in e-dokumentov prek enotne vstopne in izstopne točke)

Za izmenjavo e-računov in e-dokumentov, ki jih prejemajo ali pošiljajo proračunski uporabniki, je UJP enotna vstopna oziroma izstopna točka.

44. člen (izdaja e-računov)

Poslovni subjekti ter fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, in za proračunske uporabnike dobavljajo blago ali izvajajo storitve na podlagi sklenjenega obligacijskega razmerja ali imajo zahteve za plačila na drugi pravni podlagi, proračunskim uporabnikom izdajajo izključno e-račune.

45. člen (standardi za izmenjavo e-računov in e-dokumentov)

- (1) E-računi se s proračunskimi uporabniki izmenjujejo v:
1. standardu e-SLOG;

2. sintaksah, skladnih z evropskim standardom za izdajanje e-računov in uvrščenih na seznam, določen v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU.

(2) E-dokumenti se s proračunskimi uporabniki izmenjujejo v standardu e-SLOG.

46. člen **(način izmenjave e-računov in e-dokumentov)**

(1) E-računi in e-dokumenti se s proračunskimi uporabniki izmenjujejo le prek UJP.

(2) Poslovni subjekti in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, proračunskim uporabnikom pošiljajo e-račune prek spletnega programa UJP ali zainteresiranih ponudnikov plačilnih storitev in ponudnikov procesne obdelave podatkov (v nadaljnjem besedilu: udeleženci sistema izmenjave e-računov), ki imajo z UJP sklenjeno pogodbo o izmenjavi e-računov. UJP na svoji spletni strani objavi seznam udeležencev sistema izmenjave e-računov, s katerimi ima sklenjene pogodbe.

(3) E-računi in e-dokumenti se s proračunskimi uporabniki izmenjujejo z uporabo ovojnice. Ovojnica e-računov vsebuje podatke za identifikacijo pošiljatelja in prejemnika e-računa, podatke o izvoru e-računa, podatke za plačilo in podatke o prilogah. Ovojnica e-dokumentov vsebuje podatke za identifikacijo pošiljatelja in prejemnika e-dokumenta, podatke o izvoru e-dokumenta in podatke o prilogah.

(4) Če je izdajatelj e-računa fizična oseba, ki opravlja dejavnost, se v ovojnici e-računa za namen avtomatske obdelave plačila e-računa obdeluje transakcijski račun in davčna številka te fizične osebe.

(5) Minister, pristojen za finance, določi način izmenjave e-računov in e-dokumentov prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke.

47. člen **(izdajanje e-računov in e-dokumentov potrošnikom)**

(1) Proračunski uporabniki izdajajo potrošnikom e-račune in e-dokumente, če se stranki o tem predhodno izrecno dogovorita. Dokazno breme glede izrecnega predhodnega dogovora s potrošnikom o izdajanju e-računov in e-dokumentov nosi proračunski uporabnik.

(2) Kadar proračunski uporabnik izda potrošniku e-račun ali e-dokument, mu priloži vizualizirano vsebino v standardnem formatu, ki omogoča vpogled v vsebino e-računa ali e-dokumenta.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena, lahko potrošnik kadar koli zahteva, da mu proračunski uporabnik račune ali dokumente izdaja v papirni obliki. Dokazno breme glede tega, da je potrošnik izrecno zahteval od proračunskega uporabnika, da mu izdaja račune ali dokumente v papirni obliki, nosi potrošnik.

(4) V ovojnici e-računa, izdanega potrošniku, se za namen avtomatske obdelave plačila e-računa obdeluje transakcijski račun potrošnika. V ovojnici e-računa in e-dokumenta se za namen dostave e-računa oziroma e-dokumenta potrošniku obdeluje transakcijski račun ali davčna številka ali elektronski naslov potrošnika.

48. člen

(prejem in obdelava e-računov, izdanih v skladu z evropskim standardom)

(1) Naročniki prejemajo in obdelujejo e-račune gospodarskih subjektov, s katerimi imajo sklenjene pogodbe, če so e-računi skladni z evropskim standardom za izdajanje e-računov in katero koli od sintaks s seznama, ki so določene v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z drugim odstavkom 2. člena Direktive 2014/55/EU.

(2) Obveznost iz prejšnjega odstavka velja tudi za e-račune podizvajalcev, ki jih svojim e-računom priloži glavni izvajalec, kadar je s pogodbo ali drugim aktom določeno, da naročnik neposredno plačuje podizvajalcu, v skladu s pogoji, določenimi v zakonu, ki ureja javno naročanje.

(3) Pogodba iz prvega in drugega odstavka tega člena je pogodba ali okvirni sporazum o izvedbi javnega naročila, kot jo opredeljujejo zakoni, ki urejajo javno naročanje, ali koncesijska pogodba, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja podeljevanje koncesij, ali pogodba o javno-zasebnem partnerstvu, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja javno-zasebno partnerstvo. Za pogodbo se šteje tudi naročilnica, dobavnica ali drug dokument, ki je podlaga za izstavitvev oziroma prejem e-računa.

(4) Obveznost iz prvega odstavka tega člena velja tudi za e-račune, ki jih prejmejo naročniki pri pogodbah, za katere se predpisi, ki urejajo javno naročanje, koncesije in javno-zasebno partnerstvo, ne uporabljajo, če se naročnik in gospodarski subjekt s pogodbo sporazumno dogovorita o izdajanju oziroma prejetju e-računov.

(5) Z določbami prvega, drugega in četrtega odstavka tega člena se ne posega v pravico naročnika, da e-račun zavrne zaradi stvarnih, pravnih ali drugih napak in pomanjkljivosti, vezanih na količino in specifikacijo ter kakovost blaga in storitev ali gradenj ali na primopredajo predmeta naročila ali na druge vsebinske razloge za zavrnitev oziroma reklamacijo računa, določene s pogodbo.

49. člen

(podatki na e-računu)

(1) E-račun, ki se izdaja naročniku, mora med drugim vsebovati ključne elemente informacij, da se omogoči čezmejna interoperabilnost (v nadaljnjem besedilu: osrednji elementi e-računa), in sicer:

1. identifikator procesa (poslovni proces, zaradi katerega nastaja transakcija, na primer pogodba, naročilnica, dobropis, popravek računa) in identifikator e-računa (številka računa in datum računa);
2. obdobje, na katero se e-račun nanaša (datum oziroma obdobje dobave blaga ali opravljene storitve);
3. informacije o prodajalcu blaga oziroma izvajalcu storitev ali gradenj (na primer ime, poslovni naslov, kontaktni podatki, matična številka, davčna številka oziroma identifikacijska številka za namene davka na dodano vrednost);
4. informacije o naročniku (na primer ime, poslovni naslov, davčna številka oziroma identifikacijska številka za namene davka na dodano vrednost, matična številka);
5. informacije o prejemniku plačila (na primer ime, poslovni naslov, številka transakcijskega računa, matična številka, davčna številka);
6. informacije o davčnem zastopniku prodajalca blaga oziroma izvajalca storitev ali gradenj, če ga ima (na primer ime in poslovni naslov davčnega zastopnika ter identifikacijska številka za namene davka na dodano vrednost);
7. sklic na pogodbo ali naročilnico ali drug dokument, ki je podlaga za izdajo e-računa;
8. podatki o dobavi blaga ali opravljeni storitvi (na primer ime prejemnika blaga oziroma storitve, kraj in datum izvedene dobave);
9. navodilo za plačilo (na primer način plačila, številka transakcijskega računa, koda namena, namen, referenca);
10. skupne informacije o odbitku ali pribitku (npr. popusti, zamudne obresti);

11. informacije o vrstični postavitki e-računa (razčlenitev storitve ali blaga po vrsticah, na primer vrsta blaga ali storitve, količina, osnova za davek na dodano vrednost, stopnja davka na dodano vrednost, odbitek);
12. skupni zneski e-računa (na primer vsota neto zneskov, vsota popustov, vsota dajatev, skupni znesek DDV, znesek za plačilo) ter
13. skupna razčlenitev DDV (razčlenitev po posameznih kategorijah, stopnjah in razlogih za oprostitev).

(2) Podatki iz 3. točke prejšnjega odstavka v primeru, da se nanašajo na fizično osebo, ki opravlja dejavnost, so osebno ime, naslov, kontaktni podatki in davčna številka. Podatki iz 5. točke prejšnjega odstavka, so v primeru, ko je prejemnik plačila fizična oseba, osebno ime in naslov ter številka transakcijskega računa. Osebni podatki se zbirajo in obdelujejo z namenom identifikacije prodajalca blaga oziroma izvajalca storitev ali gradenj in prejemnika plačila.

(3) Če e-račun poleg osrednjih elementov e-računa iz prvega odstavka tega člena vsebuje še druge elemente, ti ne smejo vsebovati osebnih podatkov, razen če predpis iz četrtega odstavka tega člena določa drugače.

(4) E-račun vsebuje podatke, ki jih kot obvezne določajo predpisi, ki določajo obvezne sestavine računov.

50. člen

(izjeme izdaje ali prejema e-računa)

Ne glede na 45. in 49. člen tega zakona obveznost izdaje ali prejema e-računa ne velja za:

1. račune, izdane na podlagi pogodb, sklenjenih na podlagi zakona, ki ureja javno naročanje na področju obrambe in varnosti, če gre za naročila, za katera bi izvedba postopkov naročanja povzročila posredovanje informacij, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z bistvenimi varnostnimi interesi Republike Slovenije, vključno z naročili vojaške opreme, pri kateri je treba sprejeti ukrepe za zaščito teh interesov, in za naročila, namenjena izvajanju obveščevalne in protiobveščevalne dejavnosti, če ta naročila vsebujejo tajne podatke v skladu z zakonom ali jih morajo spremljati posebni varnostni ukrepi;
2. zahtevke za plačilo, poročila, obračunske liste, dobropise, bremepise in druge spremljajoče obračunske dokumente, ki jih Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) posredujejo bolnišnice, zdravstveni domovi, lekarne, zasebniki, v delu, ki se nanaša na izvajanje koncesijske pogodbe, zdravilišča, dobavitelji medicinskih pripomočkov in drugi izvajalci zdravstvenih storitev, ki opravljajo storitve v breme zdravstvenega zavarovanja;
3. zahtevke za plačilo, poročila, obračunske liste, bremepise in druge spremljajoče obračunske dokumente, ki jih ZZZS posredujejo domovi za starejše in posebni socialnovarstveni zavodi v javni mreži, zavodi za usposabljanje in varstveno-delovni centri v javni mreži ter izvajalci dolgotrajne oskrbe, ki opravljajo storitve v breme zdravstvenega zavarovanja oziroma zavarovanja za dolgotrajno oskrbo;
4. listine, ki se izmenjujejo prek spletnega programa, namenjenega upravljanju denarnih sredstev sistema enotnega zakladniškega računa države oziroma občine (tj. program EZRLKV);
5. račune, izdane pri gotovinskem poslovanju.

11. PODPORA ZA POROČANJE O USKLAJEVANJU MEDSEBOJNIH TERJATEV IN OBVEZNOSTI ZA SREDSTVA V UPRAVLJANJU

51. člen

(poročanje o usklajevanju medsebojnih terjatev in obveznosti za sredstva v upravljanju)

(1) UJP omogoča proračunskim uporabnikom programsko podporo za namen poročanja podatkov o usklajevanju medsebojnih terjatev in obveznosti za sredstva v upravljanju v skladu s predpisi, ki urejajo računovodstvo.

(2) UJP omogoča ministrstvu, pristojnemu za finance, avtomatski prevzem podatkov iz prejšnjega odstavka.

12. NADOMESTILA IN STROŠKI

52. člen

(nadomestila in stroški)

(1) UJP subjektom, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika, razen Republiki Sloveniji, za posamezne storitve, ki jih opravlja po tem zakonu, zaračunava nadomestila in stroške storitev.

(2) UJP za namen opravljanja nalog, določenih s tem zakonom, prevzema obveznosti za plačilo stroškov in nadomestil, ki jih zaračunavajo ponudniki storitev na področju izmenjave e-računov in e-dokumentov, sistema za spletno plačevanje oziroma plačevanja s plačilnimi karticami ali prek sistema spletnega bančništva ali prek sistema mobilne telefonije, ki se izvajajo prek spletne aplikacije UJP ali prek negotovinskih plačilnih mest UJP, ter v drugih primerih, določenih z zakonom.

(3) Nadomestila in stroški iz prvega odstavka tega člena so namenski prihodek proračuna Republike Slovenije, ki ga UJP uporablja za zagotavljanje neprekinjenega poslovanja in upravljanje, vzdrževanje ter razvoj informacijsko-komunikacijske infrastrukture in posebnih informacijskih sistemov, opredeljenih v drugem odstavku 8. člena tega zakona.

(4) Minister, pristojen za finance, podrobneje določi vrste stroškov in nadomestil ter način in pogoje njihovega zaračunavanja ter pogoje, pod katerimi UJP prevzema obveznosti plačil stroškov in nadomestil.

13. OBDELAVA OSEBNIH PODATKOV

53. člen

(obdelava osebnih podatkov)

(1) UJP za namen opravljanja plačilnih in javnofinančnih storitev v skladu s tem zakonom obdeluje naslednje osebne podatke posameznikov, prejemnikov javnih sredstev:

1. osebno ime;
2. naslov;
3. številka transakcijskega računa;
4. davčna številka (v primeru vračila obveznih dajatev).

(2) UJP za namen opravljanja plačilnih in javnofinančnih storitev v skladu s tem zakonom obdeluje naslednje osebne podatke posameznikov, plačnikov javnih sredstev:

1. osebno ime;

2. naslov;
3. številka transakcijskega računa ali številka plačilne kartice ali telefonska številka ali elektronski naslov;
4. davčna številka (v primeru plačila obveznih dajatev).

(3) UJP za namen vodenja Registra proračunskih uporabnikov, odpiranja in vodenja računov, izvajanja varnosti plačilnega prometa, upravljanja finančnega premoženja države in občin, obveščanja imetnikov računov ter identifikacijo zastopnika in pooblaščenih oseb za zastopanje prek sredstev elektronske identifikacije zbira in obdeluje osebne podatke zastopnikov subjektov vpisa v Register proračunskih uporabnikov ter pooblaščenih oseb za zastopanje in oseb, pooblaščenih za razpolaganje s sredstvi na računu in podpisovanje plačilnih nalogov, ter oseb, pooblaščenih za prejemanje obvestil o plačilnih transakcijah in stanju na računih, v obsegu, kot je določeno za kategorijo posameznikov v 17. členu tega zakona.

(4) UJP za namen opravljanja nalog v zvezi z izdajo, naročanjem, prodajo, distribucijo in uničenjem tobačnih znamk zbira in obdeluje naslednje osebne podatke posameznikov, ki jih trošarinski zavezanci pooblastijo za prevzem tobačnih znamk:

1. osebno ime in
2. številka osebnega dokumenta.

(5) UJP za namen opravljanja nalog enotne vstopne in izstopne točke obdeluje naslednje osebne podatke potrošnikov:

1. elektronski naslov ali
2. številka transakcijskega računa ali
3. davčna številka.

(6) UJP za namen zagotavljanja plačilnih in javnofinančnih storitev, določenih v tem ali drugem zakonu, upravljanja informacijsko-komunikacijskih sistemov, upravljanja dostopnih pravic uporabnikov, avtentikacije uporabnikov, nadzora uporabnikov, reševanja poizvedb in reklamacij uporabnikov ter zagotavljanja informacijske varnosti zbira in obdeluje naslednje osebne podatke uporabnikov spletnih in mobilnih aplikacij ter druge informacijske infrastrukture, ki jo zagotavlja UJP:

1. osebno ime;
2. naziv PU ali poslovnega subjekta, v katerega imenu uporabnik deluje, službeni naslov, službeni e-naslov, službena telefonska številka, mobilna telefonska številka za obveščanje prek SMS;
3. javni del ključa digitalnega potrdila uporabnika;
4. podatki o sredstvu elektronske identifikacije;
5. začetno osebno geslo, ki ga ob prvi prijavi uporabniku spletne aplikacije dodeli UJP;
6. uporabniško ime, ki ga aplikacija dodeli samodejno (sestavljeno je iz prvih treh črk uporabnikovega imena in petmestne številke).

54. člen

(skupno upravljanje osebnih podatkov)

(1) UJP kot upravljavec informacijsko-komunikacijske infrastrukture UJP, namenjene izvajanju plačilnih in javnofinančnih storitev, ter proračunski uporabnik oziroma zunanji ponudnik kot organ, ki zbira in obdeluje osebne podatke posameznikov iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena in je uporabnik informacijsko-komunikacijske infrastrukture UJP, sta skupna upravljavca osebnih podatkov posameznikov iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena v informacijsko-komunikacijski infrastrukturi UJP.

(2) UJP kot upravljavec informacijsko-komunikacijske infrastrukture UJP, namenjene izmenjavi e-računov in e-dokumentov, ter proračunski uporabnik, ki zbira in obdeluje osebne podatke posameznikov

iz petega odstavka prejšnjega člena, sta skupna upravljavca osebnih podatkov posameznikov iz petega odstavka prejšnjega člena v informacijsko-komunikacijski infrastrukturi UJP.

(3) Proračunski uporabnik oziroma zunanji ponudnik brezplačno uporablja informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo UJP na način in pod pogoji, določenimi v splošnih pogojih poslovanja UJP, sprejetih na podlagi 3. točke drugega odstavka 11. člena tega zakona, v katerih je določena tudi vsebina skupnega upravljanja v skladu s predpisi s področja varstva osebnih podatkov.

(4) Osebnne podatke v informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo UJP, razen v sistem za spletno plačevanje, vnaša proračunski uporabnik, ki je odgovoren za točnost in ažurnost osebnih podatkov iz prvega, drugega, petega in šestega odstavka prejšnjega člena ter za zagotovitev ustreznih varnostnih postopkov in ukrepov pri vpisovanju in dostopanju proračunskega uporabnika do osebnih podatkov v informacijsko-komunikacijski infrastrukturi UJP. Za varnost informacijsko-komunikacijske infrastrukture UJP je odgovoren UJP.

(5) Podatke v sistem za spletno plačevanje vnaša posameznik sam. Glede podatkov, ki se vnašajo v sistem za spletno plačevanje, je proračunski uporabnik oziroma zunanji ponudnik samostojni upravljavec osebnih podatkov.

(6) Informacije, ki jih upravljavec osebnih podatkov zagotavlja posamezniku v skladu s predpisi s področja varstva osebnih podatkov, zagotavljata upravljavca ločeno ter v skladu s svojimi zakonitimi pristojnostmi zbiranja in obdelovanja osebnih podatkov.

(7) Kadar posameznik UJP predloži zahtevo glede dostopa, dopolnitve, popravka, blokiranja ali izbrisa osebnih podatkov, UJP to zahtevo v treh delovnih dneh od prejema posreduje proračunskemu uporabniku oziroma zunanjemu ponudniku.

(8) Dopolnitev, popravek, blokiranje ali izbris osebnih podatkov, ki so del izvršene plačilne transakcije ali izmenjanega e-računa ali e-dokumenta, razen izbrisa po poteku roka hrambe iz prvega oziroma tretjega odstavka 55. člena zakona, pri UJP ni mogoč.

14. HRAMBA PODATKOV IN DOKUMENTOV

55. člen

(hramba podatkov in dokumentov)

(1) UJP hrani dokumentacijo o računih deset let po zaprtju računov in dokumentacijo v zvezi z opravljanjem plačilnih storitev deset let od datuma opravljene storitve.

(2) UJP hrani podatke mesečnih poročil o realiziranih plačilih iz naslova pogodb, sklenjenih po izvedenem postopku javnega naročanja, dve leti od prenehanja veljavnosti pogodbe.

(3) UJP zagotavlja e-račune in e-dokumente proračunskih uporabnikov dve leti od izmenjave e-računa ali e-dokumenta prek UJP.

(4) UJP hrani prometne podatke o izmenjanih e-računih in e-dokumentih dve leti od prejema ali posredovanja e-računa. Za namen preverjanja dostave e-računa ali e-dokumenta od izdajatelja do prejemnika e-računa in e-dokumenta nabor prometnih podatkov obsega identifikacijsko številko e-računa ali e-dokumenta, datum posredovanja in prejema, identifikacijske podatke izdajatelja in prejemnika e-računa in e-dokumenta ter podatke o dostavi e-računa ali e-dokumenta. Identifikacijski podatki izdajatelja oziroma prejemnika e-računa ali e-dokumenta vsebujejo vsaj davčno številko.

Identifikacijski podatki potrošnika, vsebujejo elektronski naslov ali številko transakcijskega računa ali davčno številko.

(5) Rok hrambe, določen za dokumentacijo iz prvega odstavka tega člena, velja tudi za hrambo osebnih podatkov iz 17. člena ter prvega in drugega odstavka 53. člena tega zakona.

(6) Dokumentacija o prevzemu tobačnih znamk s strani trošarinskih zavezancev in osebni podatki, navedeni v četrtem odstavku 53. člena tega zakona, se hranijo dve leti po zaključku leta, v katerem je bil izveden prevzem tobačnih znamk.

(7) Osebni podatki, navedeni v šestem odstavku 53. člena tega zakona, se hranijo deset let po prenehanju uporabe spletnih in mobilnih aplikacij ter druge infrastrukture UJP.

(8) UJP lahko za proračunske uporabnike v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva, zagotavlja storitve hrambe e-računov in e-dokumentov.

(9) Za hrambo prometnih podatkov o izmenjanih e-računih in e-dokumentih, ki se izvaja v skladu s četrtem odstavkom tega člena, se ne uporabljajo določbe zakona, ki ureja varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva, in na njegovi podlagi izdanih predpisov.

15. INFORMACIJE JAVNEGA ZNAČAJA

56. člen

(posredovanje informacij javnega značaja o e-računih in e-dokumentih)

(1) Ne glede na določbe zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, UJP ni zavezanec za posredovanje informacij javnega značaja za podatke o e-računih in e-dokumentih, ki jih izdajajo ali prejemajo drugi proračunski uporabniki.

(2) Na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja so prosilcem podatki o e-računih in e-dokumentih, ki so informacije javnega značaja, dostopni pri proračunskih uporabnikih.

16. NADZOR

57. člen

(nadzor nad izvajanjem zakona)

Za nadzor nad izvajanjem tega zakona je pristojen UJP.

17. KAZENSKÉ DOLOČBE

58. člen

(prekrški proračunskih uporabnikov)

(1) Z globo od 1.000 do 4.100 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba proračunskega uporabnika ali odgovorna oseba v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti, če proračunski uporabnik:

1. ne zapre računov pri drugih ponudnikih plačilnih storitev v roku iz prvega odstavka 30. člena tega zakona;

2. odpre ali uporablja račun v državi ali tujini oziroma uporablja plačilne storitve izven sistema EZR v nasprotju s prvim odstavkom 31. člena tega zakona;
3. odpre ali uporablja posebni račun z ničelnim stanjem v nasprotju s prvim stavkom 1. točke tretjega odstavka 31. člena tega zakona;
4. odpre ali uporablja trgovalni račun v državi ali tujini v nasprotju s 7. točko tretjega odstavka 31. člena tega zakona, ali po odprtju trgovalnega računa v tujini v nasprotju s 7. točko tretjega odstavka 31. člena tega zakona UJP ne sporoča podatkov ali mu sporoča nepopolne ali napačne podatke o stanju sredstev na teh računih;
5. pridobiva ali uporablja elektronske plačilne instrumente v nasprotju z 32. členom tega zakona;
6. UJP ne pošlje podatkov o izdanih, akceptiranih in avaliranih menicah v skladu s 40. členom tega zakona;
7. pošilja ali prejema e-račune in e-dokumente zunaj enotne vstopne oziroma izstopne točke pri UJP (prvi odstavek 46. člena).

59. člen **(prekrški ponudnikov storitev)**

(1) Z globo od 2.500 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje ponudnik plačilnih storitev, ki:

1. ne zavrne zahtevka proračunskega uporabnika za odprtje računa ali naročila plačilne storitve, ki je v nasprotju s prvim odstavkom 31. člena tega zakona (drugi odstavek 31. člena);
2. UJP v skladu z drugim stavkom 1. točke tretjega odstavka 31. člena tega zakona ne sporoča podatkov o plačilih, opravljenih v breme in dobro posebnih računov z ničelnim stanjem, ter o stanju sredstev na računih;
3. UJP v skladu tretjim stavkom 5. točke tretjega odstavka 31. člena tega zakona ne sporoča podatkov o plačilnih transakcijah, opravljenih v breme in v dobro računa, ki ga po pooblastilu Republike Slovenije odpre SID banka, ter o stanju sredstev na tem računu.

(2) Z globo od 2.500 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje ponudnik investicijskih storitev, ki UJP v skladu z drugim stavkom 7. točke tretjega odstavka 31. člena ne obvesti o odprtju trgovalnih računov ali mu ne sporoča podatkov.

(3) Z globo od 2.500 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje ponudnik storitev, ki v skladu z drugo točko četrtega odstavka 32. člena tega zakona ne zavrne zahtevka proračunskega uporabnika za pridobitev plačilne kartice ali uporabniku plačilne kartice omogoči obročni nakup.

(4) Z globo od 1.000 do 4.100 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba ponudnika plačilnih storitev, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena, odgovorna oseba ponudnika investicijskih storitev, ki stori prekršek iz drugega odstavka tega člena, ter odgovorna oseba ponudnika storitev, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

60. člen **(prekrški zavezancev za prejemanje e-računov, izdanih v skladu z evropskim standardom)**

(1) Z globo od 2.500 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje naročnik, ki zavrne prejem in obdelavo e-računa, če je e-račun skladen z evropskim standardom za izdajanje e-računov in katero koli od sintaks s seznama, ki sta določena v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU, in sicer:

1. če je e-račun izdal domači ali tuji gospodarski subjekt na podlagi pogodbe, kot je opredeljena v tretjem odstavku 48. člena tega zakona (prvi odstavek 48. člena);
2. če gre za e-račun podizvajalca, ki ga svojemu računu priloži glavni izvajalec, kadar je s pogodbo ali drugim aktom določeno, da naročnik neposredno plačuje podizvajalcu, v skladu s pogoji, določenimi v zakonu, ki ureja javno naročanje (drugi odstavek 48. člena);

3. če gre za e-račune, za katere se predpisi, ki urejajo javno naročanje, koncesije in javno-zasebno partnerstvo, ne uporabljajo, če se naročnik in gospodarski subjekt s pogodbo dogovorita o izdajanju oziroma prejemanju e-računov (četrti odstavek 48. člena).

(2) Z globo od 1.000 do 4.100 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba naročnika ali odgovorna oseba v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

61. člen
(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

18. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

62. člen
(uskladitev pravnoorganizacijskih oblik)

(1) Pravne osebe javnega prava, ki so na dan uveljavitve tega zakona vpisane v Register proračunskih uporabnikov kot proračunski uporabnik in niso subjekti iz prvega odstavka 15. člena tega zakona, svojo pravnoorganizacijsko obliko uskladijo s tem zakonom do 1. januarja 2030 in o tem obvestijo UJP.

(2) Če pravna oseba javnega prava iz prejšnjega odstavka ne namerava uskladiti svoje pravnoorganizacijske oblike s tem zakonom in ne želi obdržati statusa proračunskega uporabnika, lahko odda vlogo za izključitev iz Registra proračunskih uporabnikov.

(3) Če pravna oseba javnega prava svoje pravnoorganizacijske oblike ne uskladi s tem zakonom, UJP po poteku roka iz prvega odstavka tega člena opravi njeno izključitev iz Registra proračunskih uporabnikov po uradni dolžnosti v skladu z 22. členom tega zakona.

63. člen
(izključitev organov skupnih občinskih uprav iz Registra proračunskih uporabnikov)

Organi skupne občinske uprave ter ožji deli občin, ki niso pravne osebe, ki so na dan uveljavitve tega zakona v Register proračunskih uporabnikov vpisani kot neposredni uporabnik občinskega proračuna, se izključijo iz Registra proračunskih uporabnikov po uradni dolžnosti. UJP uvede postopek izključitve v 30 dneh od uveljavitve tega zakona. Ne glede na šesti odstavek 22. člena tega zakona pritožba zoper odločbo o izključitvi zadrži njeno izvršitev.

64. člen
(uskladitev nazivov proračunskih uporabnikov)

UJP v 90 dneh po uveljavitvi tega zakona preveri, če so nazivi proračunskih uporabnikov v skladu z določbo drugega odstavka 20. člena tega zakona.

65. člen
(nadaljnja uporaba samostojnih sistemov za spletno plačevanje)

Ne glede na 34. člen tega zakona uporaba sistema za spletno plačevanje storitev proračunskih uporabnikov ni obvezna za proračunske uporabnike, ki so pred uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 111/13) vzpostavili samostojne sisteme za spletno plačevanje.

66. člen
(vključitev Republike Slovenije v Register proračunskih uporabnikov)

Z dnem uveljavitve tega zakona UJP v Register proračunskih uporabnikov vključi Republiko Slovenijo kot pravno osebo, pri čemer se pri naslednjih podatkih vpiše:

1. šifra državnega proračuna: 10995;
2. naziv: Republika Slovenija;
3. kratek naziv: RS;
4. naslov: Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana;
5. podatek za stike: glavni predal Generalnega sekretariata Vlade Republike Slovenije;
6. telefonska številka: telefonska številka Generalnega sekretariata Vlade Republike Slovenije;
7. pravnoorganizacijska oblika: 301 (Republika Slovenija);
8. matična številka: 5854814000;
9. davčna številka: 17659957;
10. SKIS: 13 (Država);
11. SKD: 84.110 (splošna dejavnost javne uprave);
12. ustanovitev: 25. 6. 1991.

67. člen
(veljavnosti pogodb med UJP in udeleženci sistema izmenjave e-računov)

Pogodbe, ki jih je UJP sklenil v skladu s četrtem odstavkom 28. člena Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 77/16 in 47/19), ostanejo v veljavi kot pogodbe, sklenjene v skladu z drugim odstavkom 46. člena tega zakona.

68. člen
(izdaja podzakonskih predpisov)

Minister, pristojen za finance, izda predpise iz drugega odstavka 5. člena, tretjega odstavka 13. člena, petega odstavka 26. člena, tretjega odstavka 28. člena, tretjega odstavka 29. člena, četrtega odstavka 31. člena, sedmega odstavka 32. člena, petega odstavka 34. člena, drugega odstavka 36. člena, drugega odstavka 40. člena, petega odstavka 46. člena in četrtega odstavka 52. člena tega zakona v dvanajstih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

69. člen
(razveljavitev predpisov)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

1. Zakon o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 77/16 in 47/19);
2. drugi odstavek 3. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10, 76/23 in 24/25 – ZFisP-1);
3. Pravilnik o načinu izmenjave elektronskih računov prek enotne vstopne in izstopne točke pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 32/19), ki se uporablja do začetka uporabe predpisa iz petega odstavka 46. člena in četrtega odstavka 52. člena tega zakona;

4. Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, št. 46/03);
5. Pravilnik o načinu vodenja registra neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov ter postopkih odpiranja in zapiranja računov (Uradni list RS, št. 25/17), ki se uporablja do začetka uporabe predpisa iz tretjega odstavka 13. člena tega zakona;
6. Pravilnik o postopkih in pogojih vodenja računov neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 109/12, 92/14, 24/15, 77/16 – ZOPSPU-1 in 25/23), ki se uporablja do začetka uporabe predpisa iz petega odstavka 26. člena, tretjega odstavka 28. člena in tretjega odstavka 329. člena tega zakona;
7. Pravilnik o izvajanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 34/19, 25/23 in 82/23), ki se uporablja do začetka uporabe predpisa iz petega odstavka 26. člena in tretjega odstavka 28. člena tega zakona;
8. Pravilnik o načinu zbiranja in posredovanja podatkov na računih proračunskih uporabnikov odprtih izven sistema enotnega zakladniškega računa (Uradni list RS, št. 26/17), ki se uporablja do začetka uporabe predpisa iz tretjega odstavka 28. člena in četrtega odstavka 31. člena tega zakona;
9. Pravilnik o dvigih ter pologih domače in tuje gotovine neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov državnega in občinskih proračunov, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije preko posebnega računa z ničelnim stanjem (Uradni list RS, št. 89/02, 94/02 – popr., 117/07, 58/09 – ZPlaSS, 109/09, 59/10 – ZOPSPU in 77/16 – ZOPSPU-1), ki se uporablja do začetka uporabe predpisa iz 1. točke četrtega odstavka 31. člena tega zakona;
10. Pravilnik o načinu izvajanja nalog podpore za spletno plačevanje storitev proračunskih uporabnikov in zunanjih ponudnikov prek sistema spletnih plačil, ki ga upravlja Uprava Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 29/17), ki se uporablja do začetka uporabe predpisa iz petega odstavka 34. člena in četrtega odstavka 52. člena tega zakona;
11. Pravilnik o plačevanju in razporejanju obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov (Uradni list RS, št. 21/18, 56/18, 18/21, 29/23 in 82/23), ki se uporablja do začetka uporabe predpisa iz drugega odstavka 36. člena tega zakona;
12. Pravilnik o načinu priglasitve izdane menice (Uradni list RS, št. 27/17), ki se uporablja do začetka uporabe predpisa iz drugega odstavka 40. člena tega zakona.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek naslednji predpisi, izdani na podlagi Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 59/10 in 111/13) in Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 77/16 in 47/19), ostanejo še naprej veljavni in se uporabljajo kot predpisi, izdani na podlagi tega zakona:

1. Pravilnik o zbiranju podatkov o plačilnih transakcijah zavezancev za informacije javnega značaja (Uradni list RS, št. 60/14 in 77/16 – ZOPSPU-1) kot predpis, izdan na podlagi drugega odstavka 5. člena tega zakona;
2. Pravilnik o poslovanju sistema enotnega zakladniškega računa države oziroma občine (Uradni list RS, št. 27/24) kot predpis, izdan na podlagi drugega odstavka 5. člena tega zakona;
3. Pravilnik o izvajanju Zakona o trošarinah (Uradni list RS, št. 62/16, 67/16 – popr., 62/18, 13/19, 108/21, 71/22, 151/22, 4/23, 100/23 in 103/24) kot predpis, izdan na podlagi drugega odstavka 5. člena tega zakona;
4. Sklep o določitvi, območju in sedežu območnih enot Uprave Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 47/15 in 77/16 – ZOPSPU-1) kot sklep, izdan na podlagi tretjega odstavka 10. člena tega zakona.

70. člen **(začetek veljavnosti)**

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu (vsebina zakona)

Predlog zakona ureja opravljanje plačilnih in javnofinančnih storitev za neposredne in posredne uporabnike državnega proračuna in proračunov občin (v nadaljnjem besedilu: proračunski uporabniki). Med proračunske uporabnike sodijo državni organi, občine in ožji deli občin, ki imajo status pravne osebe, javni zavodi, javne agencije in javni skladi. Seznam proračunskih uporabnikov je javno dostopen na spletnem portalu UJP. V skladu z navedenim med proračunske uporabnike spadata tudi Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) ter Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZPIZ). S tem so zajeti uporabniki vseh štirih javnofinančnih blagajn, kot jih opredeljuje Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O, 76/23 in 24/25 – ZFisP-1; v nadaljnjem besedilu: ZJF), in sicer proračun Republike Slovenije, občinski proračuni, blagajna zdravstvenega zavarovanja ter blagajna pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

V tem členu je uporabljena besedna zveza »samoupravna lokalna skupnost«, ki pomeni tiste samoupravne lokalne skupnosti, za katere ZJF določa, da morajo sprejeti svoj proračun in poslovati prek sistema enotnega zakladniškega računa. V skladu s 1. členom ZJF v to kategorijo trenutno sodi občina, kot temeljna oblika lokalne samouprave, zato se v nadaljevanju zakona uporablja izraz občina v ustreznih sklonih.

Iz tega člena je razvidno, da predlog zakona ureja opravljanje plačilnih in javnofinančnih storitev tudi za druge uporabnike, to je fizične in pravne osebe, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika, in sicer v skladu z nameni in pogoji, določenimi v drugem odstavku 4. člena predloga zakona ali v drugem zakonu.

Plačilne storitve so zgolj en izmed sklopov storitev iz delovnega področja UJP. Navedeni organ v sestavi Ministrstva za finance poleg plačilnih storitev opravlja še vrsto drugih storitev in specializiranih strokovnih nalog oziroma javnofinančnih storitev, ki so taksativno naštet v 5. členu predloga zakona, zato je naslov zakona ustrezno prilagojen tako, da zajema širši spekter storitev in širši krog uporabnikov teh storitev.

Predlog zakona ureja tudi Register proračunskih uporabnikov ter naloge in organizacijo UJP.

Ta zakon ureja izmenjavo e-računov in drugih e-dokumentov s proračunskimi uporabniki in obveznost sprejema e-računov s strani naročnikov. Z zakonom se zagotavlja pravna kontinuiteta v zvezi s prenosom določb Direktive 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju (UL L št. 133 z dne 6. 5. 2014, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/55/EU) v pravni red Republike Slovenije.

Vsebina prvega odstavka 1. člena predloga zakona je podrobneje opredeljena v nadaljevanju tega gradiva oziroma obrazložitvah k posameznim členom zakona.

Prenos Direktive 2014/55/EU je opravljen z Zakonom o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 47/19; v nadaljnjem besedilu: ZOPSPU-1A). Zaradi zagotavljanja pravne kontinuitete pri izvajanju navedene direktive predlog tega zakona ureja prenos Direktive 2014/55/EU v slovenski pravni red.

Zaradi prenosa navedene direktive so s tem zakonom zajeti vsi e-računi, ki jih na podlagi pogodb in naročilnic za izvedbo javnega naročila ali drugih aktov, sklenjenih na podlagi oddanih javnih naročil, ali koncesijskih pogodb, ali pogodb o javno-zasebnem partnerstvu, prejemajo subjekti, ki izpolnjujejo pogoje za status naročnika, določene v zakonih, ki urejajo javno naročanje, koncesije in javno-zasebno

partnerstvo. Med tovrstne področne zakone sodijo Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US, 100/22 – ZNUZSZS, 28/23 in 88/23 – ZOPNN-F; v nadaljnjem besedilu: ZJN-3), Zakon o javnem naročanju na področju obrambe in varnosti (Uradni list RS, št. 90/12, 90/14 – ZDU-1I in 52/16; v nadaljnjem besedilu: ZJNPOV), Zakon o nekaterih koncesijskih pogodbah (Uradni list RS, št. 9/19 – v nadaljnjem besedilu: ZNPK), Zakon o javno-zasebnem partnerstvu (Uradni list RS, št. 127/06 – v nadaljnjem besedilu: ZJZP), Zakon o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40).

Na ta način oziroma s področnimi zakoni so zajeti vsi predpisi EU, navedeni 1. členu Direktive 2014/55/EU, in sicer:

- Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L št. 216 z dne 20. 8. 2009, str. 76), nazadnje spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 2015/2340/EU z dne 15. decembra 2015 o spremembi Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede pragov za uporabo v postopkih za oddajo naročil (UL L št. 330 z dne 16. 12. 2015, str. 14), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/81/ES), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJNPOV;
- Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014, str. 1), zadnjič spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2017/2366 z dne 18. 12. 2017 o spremembi Direktive 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta glede mejnih vrednosti za uporabo v postopkih za oddajo naročil (UL L št. 337 z dne 19. 12. 2017, str. 21), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/23/EU), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZNPK;
- Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014 str. 65; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/24/EU), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJN-3;
- Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštinih storitev, ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014 str. 243; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/25/EU), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJN-3.

V primerjavi s parcialnim prenosom Direktive 2014/55/EU po posameznih področnih zakonih, ki urejajo javno naročanje, koncesije in javno-zasebno partnerstvo je z vidika ekonomičnosti in normativne preglednosti bolj smotno, da so obveznosti zavezancev v zvezi z izvajanjem Direktive 2014/55/EU urejene na enem mestu oziroma z enim zakonom.

K 2. členu (uporaba zakona za Banko Slovenije)

Pri pripravi besedila je bilo upoštevano tudi načelo neodvisnosti Banke Slovenije v skladu s 7. členom Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke ter 2. členom Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 59/11 in 55/17; v nadaljnjem besedilu: ZBS-1) in mnenjem Evropske centralne banke (CON/2010/55 z dne 9. 7. 2010 in CON/2013/62 z dne 19. 8. 2013). Predlog zakona ne nalaga dodatnih obveznosti Banki Slovenije in ne posega v njeno institucionalno neodvisnost. Vse pravice in obveznosti Banke Slovenije v zvezi z vodenjem EZR države in občin ter posebnih namenskih transakcijskih računov in opravljanjem plačilnih storitev prek teh računov se urejajo s pogodbo ali drugim pravnim aktom (npr. tehničnim protokolom), ki ga sporazumno sklenejo Ministrstvo za finance, občina, Banka Slovenije in UJP, pri čemer se uporabljajo določbe ZBS-1 ter drugih zakonov in predpisov EU, ki določajo ekonomsko in monetarno politiko držav članic EU in pogoje denarnega financiranja ter druga finančna razmerja med nacionalnimi centralnimi bankami držav članic EU in pravnimi osebami javnega prava.

V skladu s četrtrim odstavkom 127. člena in petim odstavkom 282. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, katere prečiščeno besedilo je dostopno na spletni strani [EUR-Lex - 12016ME/TXT - EN - EUR-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12016ME/TXT)

Lex (europa.eu), ter tretjo in šesto alinejo prvega odstavka 2. člena Odločbe Sveta 98/415/ES z dne 29. junija 1998 o posvetovanju nacionalnih organov z Evropsko centralno banko glede osnutkov pravnih predpisov (UL L 189, 3. 7. 1998), je bil predlog zakona poslan v pregled Evropski centralni banki (v nadaljnjem besedilu: ECB), ki je v svojem pismu z dne 26. 8. 2024 ugotovila, da predlog zakona ne posega v neodvisnost Banke Slovenije, ne krši prepovedi monetarnega financiranja in ni drugače pomemben za področje pristojnosti ECB. Zato se je ECB odločila, da v zvezi s predlogom zakona ne bo sprejela mnenja.

K 3. členu (pomen izrazov)

Ta člen opredeljuje najpomembnejše izraze, ki se uporabljajo v zakonu. Da bi se izognili nepotrebnemu podvajanju normativne ureditve, napotuje zakon na izraze oziroma opredelitve posameznih izrazov, urejene z drugimi področnimi zakoni in predpisi EU, kot npr. poslovni subjekt, naročnik, javno naročilo, pogodba.

Pojem »drugi uporabniki« zajema fizične in pravne osebe, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika, kadar uporabljajo plačilne in javnofinančne storitve UJP, skladno z drugim odstavkom 4. člena predloga zakona.

Enotni zakladniški sistem (v nadaljnjem besedilu: EZR) je sistem upravljanja z javnimi financami po enotnih pravilih za državni proračun, občinske proračune in vse proračunske uporabnike, ki so podrobneje urejena v ZJF in zakonu, ki ureja izvrševanje državnega proračuna, ter v podzakonskih predpisih s področja zakladniškega poslovanja. Ta ureditev je izvirna v EU in je bila v Sloveniji uvedena 1. januarja 2003. Izkazala se je za zelo učinkovito v sistemu upravljanja likvidnosti državnega in občinskih proračunov. Vzpostavlja celovit in enoten sistem obdelave podatkov za proračunske, davčne, statistične, analitične in druge namene, povezane predvsem s spremljanjem izvrševanja proračunov in pripravo poročil o izvrševanju proračunov, nadzorom nad proračunskimi izplačili in vplačili ter upravljanjem denarnih sredstev sistema EZR.

EZR je račun države oziroma občine, odprt pri Banki Slovenije, ki ima vlogo skupnega transakcijskega računa vseh subjektov, ki so vključeni v posamezni sistem EZR. V okviru EZR so pri UJP odprti podračuni, in sicer zakladniški podračuni upravljavcev sredstev sistema EZR države ali občin in podračuni proračunskih uporabnikov, ki so vključeni v posamezni sistem EZR in se uporabljajo za namene, določene v tem ali drugem zakonu. Posamezne vrste podračunov v sistemu EZR so podrobneje opredeljene v prvem odstavku 26. člena predloga zakona. V skladu 13. členom Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18, 9/18-popr., 102/20, 113/24 in 17/25 -ZPPDFT-2B; – v nadaljnjem besedilu: ZPlaSSIED) se za namen izvajanja plačilnih storitev kot transakcijski račun šteje enotni zakladniški račun države ali občine, ki je odprt pri Banki Slovenije, ter račun, ki je kot podračun enotnega zakladniškega računa države ali občine odprt pri UJP. Podrobnejše informacije o sistemu EZR in njegove osnovne prednosti so podrobneje predstavljene v Uvodu k predlogu zakona (1. točka, poglavje I. UVOD).

V praksi med e-račune spadajo knjigovodske listine, ki vsebujejo zapise o poslovnih dogodkih, na podlagi katerih se spreminjajo sredstva ali obveznosti do njihovih virov, prihodki ali odhodki, ne glede na to, kako se imenujejo (račun, dobropis, bremepis, avansni račun, zahtevek za plačilo, ipd.). Za e-račune, kot tudi e-dokumente (e-naročilnice, e-dobavnice, e-potrditve e-naročilnice, e-opomin, e-IOP ipd.), je značilno, da so te listine izdane, poslane in prejete v strukturirani elektronski obliki, ki omogoča elektronsko obdelavo, skladno s tehničnimi in drugimi pogoji, določenimi s posebnimi predpisi in standardi, ter enakovredno zamenjuje tovrstne dokumente v papirni obliki. Interna listina (primer obračuna DDV pri inventurnih primanjkljajih), ni e-račun in zato zanj ne velja obvezna izmenjava e-računov.

Kot drugi standardizirani dokumenti se lahko obravnavajo tudi drugi podobni poslovni dokumenti, s katerimi se zagotavlja avtomatizacija in optimizacija poslovnih procesov znotraj poslovnega subjekta (npr. proizvodnja, naročanje, vodenje in popis zalog, reverz, razporejanje zalog, kontrola kakovosti, podpora prodajnim kanalom, podpora kupcem ali uporabnikom, garancijsko vzdrževanje, logistika, distribucija, knjiženje, primopredaja blaga ali storitev, obvladovanje obveznosti, in upravljanje terjatev, reševanje reklamacij ipd.) ali pri poslovanju med različnima subjektoma ter zagotavlja medsebojno usklajenost dokumentov, ki so neposredno ali posredno povezani z izvedbo naročila ali storitev ali dobavo oziroma prevzemom blaga ter z izdanimi ali prejetimi e-računi. Predlog zakona za te dokumente ne predpisuje obvezne izmenjave, ampak si te dokumente izmenjujejo poslovni subjekti dogovorno.

Na območju Republike Slovenije se uporablja standard e-SLOG, ki je enotna standardizirana oblika e-računa oziroma nacionalni standard na območju Republike Slovenije, ki je semantično usklajen z evropskim standardom za izdajanje e-računov. Ta nacionalni standard je pripravila Gospodarska zbornica Slovenije (v nadaljnjem besedilu: GZS). GZS je s projektom e-SLOG uspel povezati interese in strokovnjake iz več kot 100 podjetij in jih združiti pri pripravi in uveljavljanju enotnih slovenskih priporočil, ki poslovnim subjektom omogočajo elektronsko poslovanje. Rezultat projekta so standardi za elektronske dokumente: naročilnico, potrditev naročila, dobavnico, prevzemnico, račun, opomin, IOP in povratnico IOP. Nosilec avtorskih pravic za e-SLOG in priporočil je GZS, v pripravo in vzdrževanje priporočil pa sta vključena Nacionalni forum za eRačun (ki ga vodita UJP in GZS) ter Sekcija Ponudnikov poslovnih programov S3P pri Združenju za informatiko in telekomunikacije.

Evropski standard je standard za izdajanje e-računov, ki ga pripravi evropska organizacija za standardizacijo v skladu z zahtevami Evropske komisije, določenimi v 3. členu Direktive 2014/55/EU. Postopek sprejema in način objave evropskega standarda v Uradnem listu Evropske unije ter vzdrževanje in nadaljnji razvoj evropskega standarda in seznama sintaks je podrobneje urejen v 3., 4. in 5. členu Direktive 2014/55/EU. V ta namen je bil izdan Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2017/1870 z dne 16. oktobra 2017 o objavi sklica na evropski standard za izdajanje elektronskih računov in seznama sintaks v skladu z Direktivo 2014/55/EU. V primeru revizije in posodobitve evropskega standarda za izdajanje e-računov in seznama sintaks Evropska komisija objavlja spremembe in dopolnitve v Uradnem listu Evropske unije ter na svoji spletni strani skladno z določbami 4. in 5. člena Direktive 2014/55/EU.

Imetnik računa je upravljavec sredstev sistema EZR države (Ministrstvo za finance) oziroma EZR občine (občinska uprava) ali proračun Republike Slovenije ali proračunski uporabnik ali nadzornik obveznih dajatev, ki sredstva računa vodi v svoji poslovni knjigi.

Izmenjava e-računa in e-dokumenta je proces pošiljanja in prejema e-računa in e-dokumenta od izdajatelja e-računa do prejemnika e-računa oziroma potrošnika.

Nadzornik je proračunski uporabnik, ki je na podlagi zakona pooblaščen za pobiranje obveznih dajatev, vodenje evidenc, terjatev in obveznosti iz naslova obveznih dajatev, usklajevanje in poročanje ter izterjavo terjatev obveznih dajatev (primer: Finančna uprava Republike Slovenije; v nadaljnjem besedilu FURS; občine). Med nadzornike sodijo tudi nosilci javnih pooblastil, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika, kadar v okviru javnih pooblastil nadzirajo posamezne obvezne dajatve, kot na primer: DARS, d. d., ki je v skladu z Zakonom o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 97/10 in 40/12 – ZUJF) in Zakonom o cestninjenju (Uradni list RS, št. 102/24) pooblaščen za izvajanje prekrškovnega nadzora nad plačilom cestnine, ter Krajinski park Sečoveljske soline, ki kot upravljavec zavarovanega območja vodi prekrškovne postopke v skladu z Zakonom o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10). Nadzorniki so vpisani v Register proračunskih uporabnikov.

Pojem »naročnik« je skupni izraz za vse kategorije naročnikov na področju javnega naročanja, koncesij in javno-zasebnega partnerstva. Naročniki v skladu z 9. členom ZJN-3 so organi Republike Slovenije,

občine, druge osebe javnega prava, javna podjetja ter drugi subjekti, ki opravljajo eno ali več dejavnosti na infrastrukturnem področju, če jim je za to dejavnost pristojni organ Republike Slovenije podelil posebne ali izključne pravice. Za naročnika se šteje tudi združenje, ki ga oblikujejo eden ali več prej naštetih oseb. Kot oseba javnega prava je opredeljena oseba, ki je ustanovljena s posebnim namenom, da zadovoljuje potrebe splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave, pri čemer se šteje, da gre za industrijsko ali poslovno naravo, če subjekt, ki deluje v pogojih proste konkurence na trgu z drugimi subjekti, izvaja gospodarske dejavnosti, katerih namen je dobava blaga ali storitev zasebnim ali javnim gospodarskim subjektom; je pravna oseba in jo več kot v 50 odstotkih financirajo državni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava ali so pod upravljavskim nadzorom teh organov ali oseb ali imajo upravni, vodstveni ali nadzorni organ, v katerega več kot polovico članov imenujejo državni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava. Javni sklad, javna agencija, javni zavod in javni gospodarski zavod šteje za osebo javnega prava. Nadalje je javno podjetje opredeljeno kot podjetje, na katero ima lahko organ Republike Slovenije, organ samoupravnega lokalne skupnosti ali druga oseba javnega prava neposredno ali posredno prevladujoč vpliv zaradi lastništva, finančne udeležbe ali pravil, ki urejajo njegovo poslovanje.

Po ZJNPOV naročnik pomeni koncedenta, torej subjekta, ki podeli koncesijo. Kot koncedenti so opredeljeni organi Republike Slovenije, občine, druge osebe javnega prava, javna podjetja, ki opravljajo eno ali več dejavnosti iz Priloge II Direktive 2014/23/EU ter drugi subjekti, ki opravljajo eno ali več dejavnosti Priloge II Direktive 2014/23/EU, če jim je za to dejavnost pristojni organ Republike Slovenije podelil posebne ali izključne pravice.

Kot naročnik je opredeljen tudi javni partner po ZJZP. V skladu s 5. členom ZJZP so kot javni partnerji opredeljeni država ali občina, ki v razmerju javno-zasebnega partnerstva v okviru svoje stvarne in krajevne pristojnosti sklene razmerje javno-zasebnega partnerstva, v katerem tudi podeli pravico in obveznost izvajati dejavnost ter pravna oseba javnega prava, ki jo ustanovi država ali občina oziroma druga oseba, ki je javni naročnik po določbah zakona, ki ureja javna naročila, in lahko sklene razmerje javno-zasebnega partnerstva, če tako določa zakon ali na njegovi podlagi izdan predpis.

Obvezne dajatve so vsi davčni prihodki državnega ali občinskega proračuna (npr. dohodnina, DDV, trošarine, davek od dohodka iz dejavnosti) ali prispevki iz naslova zdravstvenega in pokojninskega ter invalidskega zavarovanja, ki pripadajo javnofinančnim blagajnam ZZZS in ZPIZ, ter nedavčni prihodki državnega ali občinskega proračuna, ki so z zakoni in drugimi predpisi predpisani kot splošno obvezni (npr. takse, pristojbine in denarne kazni).

Pojem »elektronski plačilni instrumenti« je skupen izraz za plačilne kartice, mobilne elektronske denarnice, spletne elektronske denarnice in drugi elektronski plačilni instrumenti, s katerimi je njihovim imetnikom omogočeno opravljanje plačil blaga, storitev in drugih obveznih dajatev.

Pojem podračuni so skupen izraz za podračune, ki jih vodi UJP in so določeni v prvem odstavku 26. člena predloga zakona. Podračuni so zakladniški podračun upravljavca sredstev sistema EZR države ali sistema EZR občin, podračuni proračunskih uporabnikov, podračuni javnofinančnih prihodkov (v nadaljnjem besedilu: podračuni JFP) ter podračuni proračunov države in občin, ki so odprti pri UJP in so vključeni v posamezni sistem EZR ter se uporabljajo za namene, določene v tem ali drugem zakonu. Podrobnejša obrazložitev podračunov je v obrazložitvi k 26. členu zakona.

Posebni namenski transakcijski računi so računi proračunskih uporabnikov, odprti pri Banki Slovenije, na katerih se ločeno vodijo sredstva za namene, ki so podrobneje določeni v četrtem odstavku 26. člena predloga zakona, npr. za sredstva donacij, sredstva Evropske Unije, če je zahteva po vodenju ločenih sredstev.

Proračunski uporabniki lahko izven sistema EZR odpirajo posebne račune z ničelnim stanjem, ki se uporabljajo izključno za namene dvigov in plogov domače ali tuje gotovine in morajo konec dneva

izkazovati ničelno stanje. Ti računi se lahko odpirajo pri bankah in hranilnicah, ki jih izbere Ministrstvo za finance in ima z njimi sklenjeno Pogodbo za vodenje gotovinskih računov za neposredne in posredne proračunske uporabnike. Seznam bank je objavljen na spletni strani Ministrstva za finance. Posebni račun z ničelnim stanjem ima vsak dan končno stanje nič. Pred dvigom gotovine je treba isti dan na tem računu zagotoviti kritje. Proračunski uporabnik je dolžan zagotavljati ničelno stanje na svojem računu, zato je denarna sredstva na posebnem računu z ničelnim stanjem računu dolžan dvigniti na dan nakazila kritja. Za polog gotovine se upošteva navodila in delovni čas banke, pri kateri ima proračunski uporabnik odprt posebni račun z ničelnim stanjem. Banka je dolžna zagotavljati ničelno stanje na računu, zato ob koncu vsakega delovnega dne nakaže pozitivno stanje iz posebnega računa z ničelnim stanjem na podračun proračunskega uporabnika, odprt pri UJP.

Kot poslovni subjekti so opredeljene vse enote Poslovnega registra Slovenije (v nadaljnjem besedilu: PRS). Zakon o poslovnem registru Slovenije (Uradni list RS, št. 49/006, 33/07 – ZSReg-B, 19/15, 54/17, 18/23 – ZDU-10 in 75/23 – ZGD-1L) določa, da so enote PRS poslovni subjekt, deli teh subjektov in podružnice tujih podjetij. Poslovni subjekti so pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane dejavnosti, ali s predpisom ali z aktom o ustanovitvi določene dejavnosti. Deli poslovnih subjektov so podružnice, poslovne enote, predstavništva, združne enote, režijski obrati in drugi deli poslovnih subjektov, ki se registrirajo pri registrskem organu in tisti deli poslovnih subjektov, ki se ne registrirajo pri registrskem organu, pa jim je mogoče opredeliti naslov, opravljajo pa na istem ali drugem naslovu različno ali isto dejavnost kot poslovni subjekt.

Navedeno pomeni, da obveznost izdajanja e-računov proračunskim uporabnikom v zakonu veljajo za vse subjekte, vpisane v PRS, kot npr. gospodarske družbe, samostojni podjetniki, društva, zadrage, registrirani sobodajalci, skupnost zavodov, narodnostne skupnosti, nevladne organizacije, državni organi in občine. Poslovni subjekt po tem zakonu ni tuja pravna oseba, ki ni subjekt vpisa v PRS. Je pa poslovni subjekt podružnica tuje pravne osebe s sedežem v Republiki Sloveniji, ki je subjekt vpisa v PRS. Poslovni subjekti, ki niso subjekti vpisa v PRS (torej tuje pravne osebe), po predlogu zakona niso zavezani k izdajanju e-računov proračunskim uporabnikom.

Glede izraza potrošnik se zakon sklicuje na Zakon o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 130/22), ki v 18. točki 4. člena določa, da je »potrošnik« fizična oseba, ki pridobiva ali uporablja blago, storitve in digitalno vsebino za namene zunaj njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti. Potrošnik v tem zakonu nastopa do proračunskih uporabnikov kot prejemnik e-računov, ki jih izdajajo proračunski uporabniki.

Izraz »prejemnik« pomeni proračunskega uporabnika oziroma blagajno javnega financiranja (proračun države, proračuni občin, ZZZS in ZPIZ), kateremu so razporejena sredstva obveznih dajatev. V zakonu se izraz prejemnik pojavlja tudi v drugih vlogah (npr. prejemnik javnih sredstev, prejemnik obvestil). V tem primeru je pojem oziroma pomen prejemnika pojasnjen z dodatnim opisom oziroma zapisom pri tem izrazu.

Pojem proračunski uporabniki pomeni subjekte, ki so kot posredni in neposredni proračunski uporabniki vpisani v Register proračunskih uporabnikov. V Register proračunskih uporabnikov se vpišejo subjekti, ki jih določa 15. člen predloga zakona. Med proračunske uporabnike spadajo državni organi, občine ter ožji deli občin, ki imajo pravno subjektiviteto, javni zavodi, javni skladi in javne agencije ter druge pravne osebe javnega prava, za katere zakon določa, da so proračunski uporabniki.

V zakonu se uporablja izraz »račun« kot skupni izraz za vse vrste računov, ki jih imajo proračunski uporabniki odprte v skladu s predpisi, in za račune, ki jih imajo nadzorniki, ki niso proračunski uporabniki, odprte za nadzor nad plačili obveznih dajatev (npr. zakladniški podračun, podračun JFP, podračuni proračunskih uporabnikov). Vrste posameznih računov so podrobneje opredeljene v 4. poglavju predloga zakona ter obrazložene k členom 4. poglavja.

Sistem za spletno plačevanje je informacijsko-komunikacijska infrastruktura UJP, namenjena spletnemu plačevanju blaga in storitev proračunskim uporabnikom ter obveznih dajatev in je podrobneje urejen v 34. členu predloga zakona.

V praksi UJP pri razporejanju obveznih dajatev občasno obravnava plačila davkov, prispevkov, taks in drugih javnih dajatev, ki jim ni mogoče določiti nadzornika. Zato se v zakonu uporablja izraz »skrbnik«, ki pomeni enega izmed nadzornikov, ki evidentira in razrešuje tista plačila obveznih dajatev, ki jim ni mogoče določiti nadzornika. Tako je za primer povprečnin oziroma sodnih taks in drugih stroškov državnih organov na podlagi zakona o prekrških ter globe za prekrške, s katerimi se kršijo predpisi države, kot skrbnik določen FURS.

Trgovalni račun je namenjen za nakup, prodajo, preknjižbo in hrambo ter druge oblike razpolaganja z nematerializiranimi vrednostnimi papirji in drugimi finančnimi instrumenti in njihovega upravljanja na domačem in tujih kapitalskih trgih, skladno z omejitvami in posebnimi pogoji, določenimi s tem zakonom ter posebnimi zakoni, ki urejajo ravnanje s finančnim premoženjem in finančno poslovanje proračunskih uporabnikov. Več o trgovalnem računu je navedeno v obrazložitvi k 31. členu.

Upravljevec sredstev sistema EZR je v skladu z 68. členom ZJF Ministrstvo za finance oziroma občinska uprava, ki upravlja denarna sredstva sistema EZR države oziroma občine na način in po pravilih, določenih v ZJF in s podzakonskimi predpisi.

Izraz »zunanji ponudnik« označuje poslovne subjekte, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika in so v sistem za spletno plačevanje UJP, ki ga ureja 34. člen predloga zakona, vključeni kot nosilci javnega pooblastila ali druga institucija, pristojna za izvajanje različnih spletnih elektronskih storitev in pooblastil prek enotnega portala, ki ga je vzpostavilo Ministrstvo za javno upravo v skladu s 7. členom Zakona o storitvah na notranjem trgu (Uradni list RS, št. 21/10 in 75/23 – ZGD-1L). Portal trenutno upravlja Ministrstvo za digitalno preobrazbo. Ker je navedeni portal uvrščen v informacijske-komunikacijske sisteme državne uprave iz 74.a člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21, 189/21, 153/22 in 18/23; v nadaljnjem besedilu: ZDU-1), je uporabljena besedna zveza »ministrstvo, pristojno za upravljanje informacijsko-komunikacijskih sistemov državne uprave«. Pomen izraza »enotni portal« je podrobneje predstavljen v obrazložitvi k 34. členu predloga zakona.

V predlogu zakona so uporabljeni tudi izrazi »transakcijski račun«, »plačilni račun«, »plačilna transakcija«, »plačilna storitev«, »direktna obremenitev«, »plačilni instrument« in »ponudnik plačilnih storitev«, ki imajo enak pomen kot v ZPlaSSIED. Ker gre za temeljni področni zakon, ki celovito ureja plačilne storitve in s katerim je opravljen prenos predpisov Evropske unije s področja plačilnih storitev, se v njem uporabljene izrazi in njihov pomen raztezajo tudi na druge predpise, ki te izraze uporabljajo, zato je njihova opredelitev v predlogu tega zakona odveč. Enako velja tudi za druge izraze, katerih pomen je podrobneje opredeljen v področnih zakon (npr. menica in menični izrazi, izvršnica ipd.).

K 4. členu (uporabniki plačilnih in javnofinančnih storitev)

Za UJP, kot ponudnika plačilnih storitev, kakor tudi za proračunske uporabnike veljajo posebnosti in omejitve ter pogoji poslovanja v povezavi s sistemom javnih financ in sistemom EZR ter izvrševanjem proračuna v skladu ZJF, zakonom, ki ureja izvrševanje proračuna in tem zakonom. V skladu z navedenimi predpisi lahko proračunski uporabniki naročajo in uporabljajo plačilne storitve izključno v okviru sistema EZR in opravljajo plačilne transakcije le prek podračunov EZR, ki so odprti pri UJP, razen manjšega deleža plačilnih transakcij, ki se v skladu s 31. členom predloga zakona izjemoma izvajajo izven sistema EZR. To pomeni, da je EZR skupni transakcijski račun vseh proračunskih uporabnikov, ki so vključeni v sistem EZR, da sistem EZR deluje kot zaprt sistem za omejen oziroma zaprt krog uporabnikov (približno 2.786 proračunskih uporabnikov) in da za urejanje razmerij med udeleženci tega

sistema veljajo posebna pravila, ki jih je treba normativno urediti s posebnim zakonom. Zaradi zagotovitve nemotenega delovanja in komunikacije med udeleženci tega zaprtega sistema je bil UJP zadolžen za vzpostavitev in vodenje Registra proračunskih uporabnikov ter samostojne oziroma ločene informacijsko-komunikacijske infrastrukture, ki se vzdržuje in nadgrajuje v skladu s posebnimi zahtevami upravljalcev sistema EZR in uporabnikov drugih storitev, ki jih ureja ta zakon.

UJP ima status ponudnika plačilnih storitev v skladu z direktivo EU, ki ureja plačilne storitve na notranjem trgu, ter določbami ZPlaSSIED, ki ureja kategorije ponudnikov plačilnih storitev, vrste plačilnih storitev, obveznosti in pravice ponudnikov in uporabnikov plačilnih storitev ter pogoje opravljanja plačilnih storitev. S predlogom tega zakona pa se urejajo naloge oziroma plačilne in druge storitve UJP, ki so posebne in povezane izključno s poslovanjem proračunskih uporabnikov v sistemu EZR, pri čemer zakon pooblašča ministra, pristojnega za finance, da podrobneje predpiše postopke in način opravljanja posameznih nalog z delovnega področja UJP.

Zakon napotuje na izjeme oziroma posebne zakone, ki proračunskim uporabnikom izjemoma in pod strogo določenimi pogoji omogočajo uporabo plačilnih storitev pri drugih ponudnikih plačilnih storitev v državi in tujini ter poslovanje izven sistema EZR. Te izjeme so podrobneje opredeljene v 4. poglavju tega zakona, ki ureja vrste računov in plačilne storitve. Med posebne zakone, na katere napotuje predlog tega zakona, sodita npr. ZJF, ki v 61. členu ureja sistem EZR in račune pri Banki Slovenije, ter ZBS-1, ki v 12. členu določa naloge oziroma storitve Banke Slovenije.

Predlog zakona kot bistveno novost uvaja opravljanje plačilnih in javnofinančnih storitev UJP za druge uporabnike, to je fizične in pravne osebe, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika, in sicer kadar so te storitve potrebne za plačilo, prejem, razporejanje, nadzor ali upravljanje javnofinančnih sredstev ali za zagotavljanje preglednosti poslovanja z javnofinančnimi sredstvi ali za ločeno evidentiranje namenskih javnofinančnih sredstev ali za druge namene in v skladu s pogoji, določenimi v tem ali drugem zakonu. V to kategorijo uporabnikov storitev UJP sodijo npr. nosilci javnih pooblastil, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika, udeleženci medbančnega sistema izmenjave e-računov in e-dokumentov, fizične in pravne osebe, ki na negotovinskih plačilnih mestih UJP plačujejo obvezne dajatve, ali imetniki plačilnih kartic ali drugi plačilni instrumenti, ki prek sistema za spletno plačevanje UJP plačujejo elektronske storitve v upravnih, sodnih in drugih uradnih postopkih ali druge storitve, blago in izdelke, ki jih proračunski uporabniki zagotavljajo svojim strankam prek spletnih portalov. Kot drugi uporabniki storitev UJP se štejejo tudi trošarinski zavezanci za tobačne izdelke, ki pri UJP naročajo in kupujejo tobačne znamke. Med tovrstne uporabnike storitev sodijo tudi subjekti, s katerimi UJP sklepa dogovore, protokole in sporazume o izmenjavi podatkov oziroma informacij javnega značaja za analitične, raziskovalne ali druge namene.

UJP drugim uporabnikom storitev omogoča brezplačen dostop do spletnih aplikacij, ki so bile vzpostavljene za opravljanje posameznih nalog. Podrobnejše informacije so predstavljene v obrazložitvi členov predloga zakona, ki urejajo posamezne storitve.

K 5. členu (naloge UJP)

V tem členu so taksativno našteje naloge in storitve UJP, s čimer je izpolnjena zahteva 120. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a; v nadaljnjem besedilu Ustava RS), Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a), ki določa, da organizacijo uprave in njene pristojnosti ureja zakon ter da upravni organi opravljajo svoje delo samostojno v okviru ustave in zakonov ter na njihovi podlagi.

Posamezne naloge in storitve UJP so podrobneje opredeljene v poglavjih in členih tega zakona. Podrobnejša obrazložitev vsake naloge oziroma storitve UJP je podana v obrazložitvi k posameznemu členu predloga zakona, ki podrobneje ureja naloge, navedene v 5. členu predloga tega zakona, in sicer so naloge vodenja Registra proračunskih uporabnikov podrobneje urejene v členih od 13 do 25, vodenja računov v 26. členu, zagotavljanja podatkov o računih in plačilnih storitvah v obrazložitvi k 28. členu, nudenje podpore izvajanju spletnih plačil za storitve proračunskih uporabnikov in zunanjih ponudnikov ter plačilo obveznih dajatev v 34. členu. Podpora za poročanje o usklajevanju medsebojnih terjatev in obveznosti za sredstva v upravljanju je opisana v obrazložitvi k 36. členu predloga zakona. V 28. členu je urejeno in v obrazložitvi k členu pojasnjeno pošiljanje podatkov o plačilnih transakcijah za statistične, davčne in analitične namene ter zbiranje podatkov o računih, ki jih imajo proračunski uporabniki odprte izven sistema EZR v državi ali tujini, in o stanjih na teh računih ter opravljanje storitev po posebnih dogovorih, sporazumih in protokolih. Plačevanje obveznih dajatev na negotovinskih plačilnih mestih je urejeno v 35. členu, storitve v zvezi s plačevanjem, razporejanjem in poročanjem o obveznih dajatvah pa v členih od 36 do 38. Naloge UJP v zvezi opravljanjem izvršbe na denarna sredstva so podrobneje obrazložene pri predlaganem 39. členu, v zvezi z unovčenjem in evidentiranjem menic pri 40. in 41. členu ter v zvezi z unovčenjem izvršnic pri 42. členu.

UJP skladno s 3. točko prvega odstavka 5. člena opravlja naloge ponudnika plačilnih storitev v skladu s predlogom tega zakona in ZPlaSSIED. V 29. do 33. členu so urejene posebnosti opravljanja plačilnih storitev za proračunske uporabnike, kar je dodatno pojasnjeno v obrazložitvah k tem členom.

V 13. in 14. točki prvega odstavka 5. člena so navedene naloge v zvezi z izdajo, naročanjem tiskanja, prodajo, distribucijo in uničenjem tobačnih znamk, skladno s predpisi, ki urejajo trošarine ter naloge v zvezi z izbiro izdajatelja, izdajo identifikacijskih oznak in varnostnih elementov, namenjenih za zagotavljanje sledljivosti zavojčkov in embalaže tobačnih izdelkov. Vrste tobačnih izdelkov in pogoje za njihovo sprostitev v porabo ali prosti promet urejajo določbe 81. do 87.a člena Zakona o trošarinah (Uradni list RS, št. 47/16, 92/21, 192/21, 140/22 in 38/24). Tobačni izdelki, razen elektronskih cigaret, se sprostijo v porabo ali prosti promet le, če so označeni s tobačno znamko, razen če jih pooblaščen uvoznik prevaža v trošarinsko skladišče. Tobačno znamko lahko pridobi trošarinski zavezanec, ki je imetnik trošarinskega skladišča oziroma pooblaščen ali začasno pooblaščen prejemnik oziroma uvoznik. Tobačna znamka je nalepljena na embalažo pod celofanskim ali drugim papirjem tako, da je vidna in je ni mogoče odstraniti, ne da bi bila poškodovana embalaža, razen pri originalni embalaži za cigare, cigarilose, drobno rezani tobak in drug tobak za kajenje, ki ne vsebuje celofanskega ali drugega papirja, kjer je tobačna znamka lahko nalepljena neposredno na embalažo. V X. poglavju Pravilnika o izvajanju zakona o trošarinah (Uradni list RS, št. 62/16, 67/16 – popr., 62/18, 13/19, 108/21, 71/22, 151/22, 4/23, 100/23 in 103/24: v nadaljnjem besedilu: pravilnik) je urejeno naročanje, prodaja, distribucija, vračanje in uničenje tobačnih znamk. Prvi odstavek 47. člena pravilnika določa, da naloge v zvezi z naročanjem tobačnih znamk pri tiskarju oziroma dobavitelju, njihovo prodajo, dobavo in izdajo trošarinskemu zavezancu ter vračanjem opravlja UJP. UJP prek javnega naročila izbere tiskarja, ki za obdobje sklenjene pogodbe tiska in dobavlja tobačne znamke, ki morajo biti izdelane skladno z 49. členom pravilnika in razpisno dokumentacijo ter tehničnimi specifikacijami, s katerimi UJP določi podobo tobačnih znamk (dimenzije, barvo, širino vzorčnega roba, grafično rešitev in kombinacijo varnostnih elementov tobačnih znamk, razporeditev oznak, tehnične specifikacije papirja za tiskanje tobačnih znamk ipd.). Podrobnejše informacije o vsakokratnem javnem naročilu in pogodbah, sklenjenih med UJP in izbranimi tiskarji oziroma dobavitelji tobačnih znamk, so dostopne prek portal javnih naročil. UJP na podlagi prednaročila trošarinskega zavezanca, ki ima veljavno trošarinsko dovoljenje, naroči izdelavo tobačnih znamk pri izbranem tiskarju. UJP od tiskarja prevzame naročeno količino tobačnih znamk in jih proda trošarinskemu zavezancu. Tobačne znamke, ki niso uporabljene oziroma nalepljene na tobačne izdelke oziroma poškodovane in neuporabne se morajo uničiti skladno z 50. členom pravilnika. UJP o količini izdanih tobačnih znamk posameznemu trošarinskemu zavezancu za tobačne izdelke mesečno pisno obvešča Ministrstvo za finance in Finančno upravo Republike Slovenije.

Naloge v zvezi z izbiro izdajatelja, izdajo identifikacijskih oznak in varnostnih elementov, namenjenih za zagotavljanje sledljivosti zavojčkov in embalaže tobačnih izdelkov, UJP izvaja skladno z določbami 2. do 6. člena Uredbe o izvajanju Izvedbene uredbe (EU) o tehničnih standardih za vzpostavitev in delovanje sistema sledljivosti tobačnih izdelkov (Uradni list RS, št. 104/21) v povezavi z 22. členom Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (Uradni list RS, št. 9/17, 29/17 in 31/24), ter na podlagi izvedenega javnega razpisa, objavljenega v Uradnem listu Republike Slovenije, izbere izdajatelja odgovornega za ustvarjanje in izdajo posebnih identifikacijskih oznak in z njim sklene pogodbo, v kateri se uredijo medsebojna razmerja v zvezi z ustvarjanjem in izdajo identifikacijskih oznak. Pogoji in merila za izbiro izdajatelja se določijo v skladu z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2018/574 z dne 15. decembra 2017 o tehničnih standardih za vzpostavitev in delovanje sistema sledljivosti tobačnih izdelkov (UL L št. 96 z dne 16. 4. 2018, str. 7), zadnjič popravljeno s Popravkom (UL L št. 252 z dne 8. 10. 2018, str. 47), (v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba 2018/574/EU). Generalni direktor UJP s sklepom imenuje navedenega izdajatelja za obdobje petih po predhodni pridobitvi soglasja ministra, pristojnega za finance, in ministra, pristojnega za zdravje.

V 15. točki prvega odstavka 5. člena predloga zakona je urejeno, da UJP opravlja naloge enotne vstopne in izstopne točke, prek katere proračunski uporabniki prejemajo in pošiljajo e-račune in e-dokumente, ter druge naloge v skladu z zakonom, ki ureja izmenjavo e-računov in e-dokumentov. Naloga UJP kot enotne vstopne in izstopne točke in izmenjava e-računov s proračunskimi uporabniki ter sprejemanje e-računov s strani naročnikov je podrobneje urejena v členih od 43. do 50. člena predloga zakona.

Skladno s 16. točko predlaganega prvega odstavka 5. člena UJP nudi podporo za poročanje naročnikov o izvršenih plačilih na podlagi pogodb, sklenjenih v postopkih javnega naročanja, skladno s Pravilnikom o objavah pogodb s področja javnega naročanja, koncesij in javno-zasebnih partnerstev (Uradni list RS, št. 5/15 in 53/22), ki v osmem in devetem odstavku 3. člena določa, da zavezanec mesečno sporoča javno dostopne informacije javnega značaja iz pogodbe o izvedbi javnega naročila, ki se nanašajo na plačilne transakcije iz naslova posameznih objavljenih pogodb. Zavezanec do 18. v mesecu za predpretekli mesec poroča prek portala UJP identifikacijske podatke o prejemniku plačila (naziv, davčna številka, naslov: ulica, hišna številka, poštna številka, kraj) ter znesek in datum izvršenega plačila v dobro transakcijskega računa posameznega prejemnika plačila. UJP prejete podatke za namen javne objave in analitične in druge obdelave posreduje ministrstvu, pristojnemu za javna naročila, ki jih javno objavi na portalu javnih naročil.

UJP opravlja tudi druge naloge, določene z zakoni. Konkreten primer takšnih nalog, ki jih UJP trenutno opravlja, je 10. a člen Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18 in 141/22 – v nadaljnjem besedilu: ZDIJZ) v skladu s katerim UJP zbira in javno objavlja podatke o plačilnih transakcijah, izvršenih v breme registriranih zavezancev, določenih z ZDIJZ. Osnovna naloga UJP je namreč izvajanje plačilnega prometa za proračunske uporabnike. Za ta namen ima vzpostavljeno infrastrukturo za izvrševanje plačilnih transakcij proračunskih uporabnikov in posledično razpolaga s podatki o plačilnih transakcijah le-teh. Proračunski uporabniki ne zajemajo vseh zavezancev po ZDIJZ. Zavezanci po ZDIJZ so namreč tudi javni gospodarski zavodi, javna podjetja ter poslovni subjekti, v katerih imajo osebe javnega prava 100% delež v osnovnem kapitalu. Za te subjekte UJP po svojem osnovnem zakonu ni pristojen, zato tudi ne razpolaga s temi podatki. Je pa smotno, da le-ta zbira manjkajoče podatke z namenom ureditve na enem mestu. UJP ima namreč glede na področje dela in infrastrukturo, ki ima razvito za izvajanje svojih nalog še možnosti, da prevzema dodatne naloge oziroma izvaja storitve, ki jih ta zakon ne ureja. Namen te določbe je, da se v zakonu, ki celovito ureja področje dela UJP uredi pristojnost UJP, da izvaja naloge tudi v skladu z določbami drugih, specialnejših zakonov, ki vsebinsko ne posegajo in urejajo področje dela v UJP.

K 6. členu (opravljanje nujnih nalog v času stavke)

S 6. členom predloga zakona se javnim uslužbencem UJP omejuje pravica do stavke.

77. člen Ustave Republike Slovenije določa, da imajo delavci pravico do stavke. Če to zahteva javna korist, se lahko pravica do stavke, upoštevajoč vrsto in naravo dejavnosti, z zakonom omeji.

UJP izvaja plačilne storitve za proračunske uporabnike, in sicer izvršuje plačilne naloge za domača, čezmejna in druga plačila ter skrbi za neprekinjeno, učinkovito in varno opravljanje plačilnih storitev za proračunske uporabnike. Proračunski uporabniki so državni organi, občine, javni zavodi, javne agencije, javni skladi. Proračunski uporabniki so osebe javnega prava in zagotavljajo izvajanje javnih storitev ter spoštovanje človekovih pravic in drugih svoboščin. Skladno z ustavo mora namreč država zagotoviti izvajanje človekovih pravic, ki jih določa Ustava Republike Slovenije. Tako npr. organi pregona in sodišča skrbijo za izvajanje ustavne pravice nedotakljivosti življenja, prepoved mučenja, varstva osebne svobode, varstva človekove osebnosti in dostojanstva, enakega varstva pravic, sodnega varstva ipd. Tudi drugi državni organi kot npr. Informacijski pooblaščenec, Varuh človekovih pravic skrbijo za izvajanje osnovnih, z ustavo določenih človekovih pravic. Vrtci in šole kot javni zavodi izvajajo ustavno pravico do izobraževanja iz 57. člena Ustave Republike Slovenije. Zdravstveni domovi in bolnišnice kot javni zavodi izvajajo ustavno pravico do zdravstvenega varstva. Centri za socialno delo, ZZZS, ZPIZ izvršujejo pravico državljanov do socialne varnosti in do pokojnine, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje pravico do svobode dela.

Za nemoteno delovanje proračunskih uporabnikov in posledično zagotavljanje ustavno določenih pravic državljanov Republike Slovenije in nasploh delovanja države je potrebno zagotoviti nemoteno izvajanje plačilnega prometa za namen nakazila plač javnim uslužbencem, poravnave obveznosti, ki izhajajo iz storitev, ki jih proračunski uporabniki najemajo za izvajanje svojih osnovnih nalog, plačila davkov in drugih nedavčnih obveznosti do države, izplačila socialnih transferjev, pokojnin ipd.

Za nemoteno izvajanje plačilnih storitev je potrebno zagotoviti tudi izvajanje drugih, podpornih nalog, kot so vzdrževanje podatkov Registra proračunskih uporabnikov, razporejanje obveznih dajatev na račune prejemnikov, izmenjava e-računov za proračunske uporabnike, izvajanje spletnih plačil. Register proračunskih uporabnikov je skupek podatkov o proračunskih uporabnikih, proračunih, upravljavcih sredstev sistema EZR, nadzornikih in računih, ki so temelj za izvajanje ostalih nalog UJP (opravljanje plačilnih storitev, razporejanje obveznih dajatev ...). Če podatki v Registru proračunskih uporabnikov niso ažurni, je lahko onemogočeno izvajanje plačilnih transakcij. Motnja v izvajanju plačilnih storitev v UJP bi pomembno vplivala na poslovanje proračunskih uporabnikov pri plačilu storitev, izplačilu plač, socialnih transferov.... Prav tako bi motnja imela vpliv na izvrševanje pravic državljanov v upravnih in sodnih postopkih, saj organi npr. ne bi imeli pravočasnih informacij o plačilu takse, v primerih, ko je plačilo le-te pogoj za uvedbo upravnega oziroma sodnega postopka.

Skladno s 146. členom Ustave Republike Slovenije država in lokalne skupnosti oziroma občine pridobivajo sredstva za uresničevanje svojih nalog z davki in drugimi obveznimi dajatvami. Sredstva, pridobljena iz tega naslova, se nakazujejo na podračune, ki so odprti pri UJP, ta pa se prerazporejajo na druge podračune glede na namen plačila oziroma upravičenca (prejemnika) teh sredstev, npr. ZPIZ za prispevke za invalidsko zavarovanje, ZZZS za prispevke iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja, občinski proračun iz naslova davka za stavbno zemljišče. Motnje pri prerazporejanju teh sredstev pomenijo motnje pri poslovanju in likvidnosti prejemnika teh sredstev in posledično motnje pri zagotavljanju javnih storitev.

Proračunski uporabniki za izvajanje svojih obveznosti nabavljajo blago in najemajo storitve. S proračunskimi uporabniki se e-računi izmenjujejo le v e-obliki in le prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke. Z nezmožnostjo izmenjave e-računov proračunskih uporabnikov in posledično z neplačilom ali zamudo v izplačilu, obstaja nevarnost, da bodo pogodbeni partnerji proračunskih

uporabnikov odpovedali pogodbo o dobavi blaga ali izvajanju storitev in s tem ogrozili izvajanje funkcij in storitev, ki jih državljanom in gospodarstvu zagotavlja država. S kršenjem obveznosti do pogodbenih partnerjev proračunskim uporabnikom in posledično državi nastajajo dodatni stroški.

Sistem za spletno plačevanje UJP omogoča negotovinsko plačevanje e-storitev v upravnih, sodnih in drugih uradnih postopkih ali drugih storitev, blaga in izdelkov, ki jih proračunski uporabniki in zunanji ponudniki zagotavljajo svojim uporabnikom (fizičnim in pravnim osebam) prek spletnih portalov. V sistemu za spletno plačevanje so med drugim vključeni FURS, sodišča, upravne enote, občine, lekarne. Z nedelovanjem teh storitev se vpliva na širši krog državljanov, ki ne morejo izvajati spletnih plačil in uporabljati storitev proračunskih uporabnikov prek spleta, kakor tudi na nemoteno in učinkovito poslovanje proračunskih uporabnikov.

V skladu z Zakonom o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US – v nadaljnjem besedilu: ZIZ) ponudniki plačilnih storitev izvršujejo sklepe o izvršbi. ZIZ predpisuje postopke v primeru neizvršitve sklepa o izvršbi s strani ponudnika plačilnih storitev ter posledice v primeru neizvršitve sklepa o izvršbi. Z neizvrševanjem sklepov o izvršbi bi UJP kršil zakonske obveznosti pri izvajanju nalog, pravice gospodarskih subjektov in lahko ogrozil poslovanje le-teh. Zaradi varstva upnika v izvršilnem postopku je UJP tudi odškodninsko odgovoren za nepravočasno in nepravilno izvršitev sklepa o izvršbi.

Za izvajanje vseh teh nalog je potrebno zagotavljati nemoteno delovanje informacijskih storitev. UJP mora namreč že po veljavnem Zakonu o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 77/16 in 47/19 – v nadaljnjem besedilu: ZOPSPU-1) zagotavljati zanesljiv in celovit sistem upravljanja podatkov in dokumentov in skrbeti za upravljanje, vzdrževanje in razvoj informacijskega sistema, namenjenega opravljanju zakonskih nalog. UJP mora zagotavljati neprekinjeno delovanje. V primeru prekinitve delovanja informacijskih sistemov UJP, bi bilo moteno oziroma prekinjeno izvajanje nalog in storitev UJP, ki so pomembne za nemoteno izvajanje plačilnega prometa za proračunske uporabnike.

Ker je UJP edini ponudnik plačilnih storitev za proračunske uporabnike in ker morajo proračunski uporabniki celoten plačilni promet izvajati prek UJP, brez zagotavljanja storitev UJP in delovanja sistemov v UJP teh aktivnosti proračunskim uporabnikom ni mogoče zagotavljati. Tudi popolnoma avtomatizirana obdelava podatkov ne more zagotoviti nemotene izvedbe teh nalog. Namreč v teh procesih je potrebna tudi vsebinska presoja določenih procesov, kar pomeni delo posameznih javnih uslužbencev UJP. Potrebno je zagotoviti nemoteno delovanje informacijskih sistemov v UJP. Iz tega razloga nemotene poslovanja in izvajanja bistvenih nalog UJP zaradi zagotovitve nemotene delovanja države ni mogoče zagotoviti z milejšimi ukrepi kot z objektivno omejitvijo stavke javnih uslužbenec UJP.

Morebitna stavka javnih uslužbencev UJP bi, kot izhaja iz zapisanega, povzročila zelo škodljive posledice ter ohromila in pomembno ogrozila nemoteno delovanje in izvajanje nalog države, občin, proračunskih uporabnikov, proračunov in upravljavcev sredstev sistema EZR na področju izvrševanja državnega in občinskih proračunov, delovanja sistema EZR in zagotavljanja stabilnosti finančnega poslovanja Republike Slovenije, izpolnjevanja mednarodnih obveznosti ter na področju financiranja in delovanja javnih služb (npr. na področju vzgoje, izobraževanja, znanosti, kulture, športa, zdravstva, socialnega varstva, otroškega varstva, invalidskega varstva, socialnega zavarovanja in drugih dejavnosti, ki se financirajo iz proračuna). Brez omejitve stavke za javne uslužbence UJP pri nalogah, ki so navedene v predlogu zakona, bi bilo ogroženo uresničevanje osnovnih funkcij državnih organov in drugih oseb javnega prava. Z neizvajanjem teh nalog bi nastala škoda za vse državljane Republike Slovenije kot tudi za gospodarske subjekte. Posredno bi se ogrozilo javno zdravje, socialna varnost, osebna varnost... Stavka, brez omejitve na opravljanje nalog, določenih v predlogu tega člena, bi imela

torej širše posledice in ne bi vplivala le na odnos med delavcem in delodajalcem. V konkretnem primeru se pravica do stavke zaposlenih omeji zaradi človekovih pravic drugih državljanov, pravic gospodarskih subjektov in splošne javne koristi. Ob tem se javnim uslužbencem UJP s tem ne omejuje stavkovnih aktivnosti, ampak se jim nalaga izvajanje nalog, ki so nujno potrebne za zagotavljanje minimuma delovnega procesa, ki zagotavlja varnost in zdravje ljudi ali premoženja in je pogoj za delo in življenje državljanov in drugih organov ter gospodarskih subjektov. Škoda, ki bi nastala javnemu interesu brez omejitve stavke javnih uslužbencev je torej večja kot omejitev pravice javnih uslužbencev UJP do stavke.

Nemoteno in neprekinjeno opravljanje plačilnih in drugih storitev UJP ter posledično nemoteno delovanje vseh omenjenih uporabnikov storitev UJP je zato v javnem interesu in ima poseben pomen za državo. Zato je treba s tem zakonom omejiti pravico do stavke in tako ustrezno zavarovati javno korist in interese države, upoštevajoč pogoje, določene v drugem odstavku 77. člena v zvezi z drugim in tretjim odstavkom 15. člena Ustave Republike Slovenije in v drugem odstavku 7. člena Zakona o stavki (Uradni list SFRJ, št. 23/91, Uradni list RS — stari št. 22/91, Uradni list RS/I, št. 17/91 – ZUDE ter Uradni list RS, št. 13/93, 66/93 in 114/06 – ZUE; v nadaljnjem besedilu: ZStk) ter v mednarodnih aktih, ki zavezujejo Republiko Slovenijo.

Glede na navedeno in vrsto ter pomen dejavnosti UJP so v 6. členu predloga zakona navedene nujne naloge, ki jih morajo javni uslužbenci UJP opravljati tudi v času stavke.

K 7. členu (načelo zaščite javnofinančnih sredstev)

V tem členu je opredeljeno načelo zaščite javnofinančnih sredstev, ki UJP zavezuje, da mora pri opravljanju nalog zagotavljati varnost plačil oziroma javnofinančnih tokov v plačilnih sistemih ter varovati interes imetnikov računov. To pomeni, da mora biti pri izvršitvi plačilne transakcije opravljen varen in pravilen prenos sredstev od plačnika do prejemnika, ter da mora UJP imetnika računa obveščati o vseh morebitnih varnostnih incidentih in kršitvah ali sumljivih plačilnih transakcijah (npr. zloraba ali prekoračitev pooblastil javnih uslužbencev pri izdaji plačilnih nalogov in izvrševanju plačilnih transakcij ipd.), vezanih na upravljanje denarnih sredstev na računu in razpolaganje z njimi, razen če poseben zakon določa drugače. V primeru utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja UJP obvesti pristojne organe kazenskega pregona.

K 8. členu (načelo neprekinjenega poslovanja)

Ta člen zavezuje UJP, da mora zagotavljati in izpopolnjevati zanesljiv in celovit sistem upravljanja podatkov in dokumentov, ki jih obdeluje pri opravljanju nalog po tem zakonu, ter sistem notranjih kontrol zaradi opravljanja nalog in delovanja v skladu z načeli in standardi, določenimi s tem zakonom in drugimi predpisi. UJP mora zagotavljati tudi organizacijske, kadrovske, tehnične in druge pogoje za varno in zanesljivo poslovanje ter pogoje za neprekinjeno delovanje informacijskega sistema za opravljanje plačilnih ter drugih storitev in delovanje sistema EZR. To načelo zavezuje UJP, da mora ugotavljati, ocenjevati, obvladovati in spremljati tveganja, ki jim je ali bi jim lahko bil izpostavljen UJP, ter da mora vzpostaviti in izpopolnjevati sistem kakovosti storitev.

V drugem odstavku tega člena je določena pristojnost UJP, da zagotavlja in skrbi za upravljanje, vzdrževanje in razvoj samostojne informacijsko-komunikacijske infrastrukture ter posebnih informacijskih sistemov, namenjenih za opravljanje nalog in storitev, določenih v ZOPSPU-1. Zaradi posebnega pomena neprekinjenega in varnega opravljanja plačilnih storitev, izvrševanja državnega in občinskih proračunov, delovanja sistema EZR in stabilnosti finančnega poslovanja Republike Slovenije je informacijski sistem UJP samostojen in ločen od centralnega informacijsko-komunikacijskega sistema državne uprave, ki ga upravlja ministrstvo, pristojno za upravljanje informacijsko-komunikacijskih sistemov v skladu s 74.a členom ZDU-1. To pomeni, da UJP ni vezan na infrastrukturo in storitve omenjenega ministrstva, temveč samostojno skrbi za svojo informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo

v ožjem pomenu (strojna, programska in licenčna oprema, najem povezav ipd.), ki je specifična in prilagojena posebnim zahtevam in delovnim procesom v UJP, in za pripadajoče obratovalne stroške (prostori, hlajenje, elekrika, varnostno-tehnična oprema ipd.) ter da tudi zagotavlja upravljanje, vzdrževanje (človeški viri) in nadgradnjo teh informacijskih sistemov, kar vključuje tudi strateško upravljanje razvoja poslovne informacijske arhitekture in sistemov ter elektronskih storitev, elektronsko podporo uporabnikom njegovih programov in storitev ter razvoj novih programskih rešitev, vezanih na plačilne in druge posebne storitve UJP. Vzpostavitev in delovanje podobnih samostojnih informacijskih sistemov, ki so ločeni od centralnega informacijsko-komunikacijskega sistema državne uprave, omogoča 74.a člen ZDU-1, ki omogoča izjeme oziroma posebne ureditve, ki so določene s področnimi zakoni (npr. področje varnosti in obrambe države, zunanjih zadev, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, policije ipd.).

K 9. členu (načelo kakovosti storitev)

UJP mora zagotavljati kakovost storitev po uveljavljenih metodologijah in standardih, ki se uporabljajo v javni upravi in v domačem ter zunanjem poslovnem okolju, v katerem UJP deluje pri opravljanju plačilnih in drugih storitev.

UJP v sodelovanju s širšim bančnim okoljem, v katerega je infrastruktura vpeta, uspešno razvija in uveljavlja veljavne standarde plačilnih storitev na območju EU. V zvezi s tem je razvoj infrastrukture, ki je potrebna za izvajanje plačilnih storitev, odvisen od razvoja standardov in storitev v bančnem sektorju. Ob tem je treba poudariti, da gre za infrastrukturo, katere uporabniki so vsi neposredni in posredni proračunski uporabniki (približno 2.786 proračunskih uporabnikov) ter je namenjena za vodenje njihovih podračunov (približno 10.816 podračunov) in opravljanje plačilnih storitev.

Plačilne storitve so občutljivo področje in posebnega pomena za državo, enako velja tudi za upravljanje infrastrukture, ki omogoča izvajanje teh storitev. Ta mora biti v celoti na voljo 24 ur na dan vse dni v tednu. Ena od posledic, povezanih s tem dejstvom, je, da UJP kakršne koli posege v svojem produkcijskem okolju izvaja v precej ozkih časovnih okvirih, največkrat zunaj delovnega časa in ob koncih tedna. Upravljanje infrastrukture v UJP zahteva visoko stopnjo prilagodljivosti bančnemu okolju in delovanju poravnalnih sistemov (urniki delovanja v bančnem okolju zahtevajo upravljanje do zaključka denarnega trga in uskladtve obdelave transakcij z Banko Slovenije, kar je v večini primerov do 20. ure, nekajkrat na mesec pa tudi do nekaj ur pozneje), in ne nazadnje kadrovske usposobljenosti zaposlenih, vključno z njihovo dosegljivostjo zunaj rednega delovnega časa. Prek informacijskega sistema UJP se v povprečju dnevno obdela in arhivira približno 230.000 plačilno-prometnih transakcij, nekajkrat mesečno približno 490.000 transakcij na dan ter v času izplačevanja pokojnin približno 820.000 transakcij dnevno.

UJP mora pri nabavi opreme, upravljanju, vzdrževanju in nadgradnji svoje informacijsko-komunikacijske infrastrukture upoštevati tehnološke standarde, smernice in skupno varnostno politiko ministrstva, ki je pristojno za upravljanje centralnega informacijsko-komunikacijskega sistema državne uprave. Na ta način so zagotovljene standardizacija in usklajenost informacijsko-komunikacijske opreme in elektronskega poslovanja v državni upravi ter združljivost različnih informacijskih okolij znotraj državne uprave, posledično pa tudi učinkovitejše upravljanje in gospodarna raba javnih sredstev.

K 10. členu (organiziranost UJP)

V tem členu je opredeljena organiziranost UJP. UJP je bil ustanovljen v letu 2003. Zakon o plačilnih storitvah (Uradni list RS, št. 30/02) je v 73. členu določal, da se v sestavi Ministrstva za finance ustanovi UJP, ki ima sedež v Ljubljani. Naloge pa opravlja tudi v kraju podružnic, ki jih določi Vlada Republike Slovenije. Organizacija UJP je bila povzeta od njene predhodnice Agencije Republike Slovenije za plačilni promet, in sicer kot »centralni« organ (sedaj poimenovan kot Urad) in podružnice (kasneje območne enote), kar je tudi veljavna organizacija UJP v skladu z ZOPSPU-1. Zaradi zagotovitve

kontinuitete organiziranosti in načina vodenja UJP je potrebno takšen način organiziranja obdržati in urediti tudi v predlogu tega zakona. Organizacija, kot je navedena, namreč deloma odstopa od določb Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih (Uradni list RS, št. 58/03, 81/03, 109/03, 58/04 – popr., 43/04, 138/04, 35/05, 60/05, 72/05, 112/05, 49/06, 140/06, 9/07, 33/08, 66/08, 88/08, 8/09, 63/09, 73/09, 11/10, 42/10, 82/10, 17/11, 14/12, 17/12, 23/12, 98/12, 16/13, 18/13, 36/13, 51/13, 59/13, 14/14, 28/14, 43/14, 76/14, 91/14, 36/15, 57/15, 4/16, 44/16, 58/16, 84/16, 8/17, 40/17, 41/17, 11/19, 25/19, 54/19, 67/19, 89/20, 104/20, 118/20, 168/20, 31/21, 54/21, 203/21, 29/22, 80/22, 103/22, 125/22, 25/23, 74/23, 127/23, 19/24 in 35/24 – v nadaljnjem besedilu: Uredba o notranji organizaciji in sistemizaciji). Omenjena uredba v četrtem odstavku 21. člena sicer določa, da se lahko v organu v sestavi ministrstva, ki ima sistemizirano več kot 80 delovnih mest, za zaokroženo delovno področje organizira urad, če je za področje sistemizirano najmanj 30 delovnih mest. Skladno s 25. členom pa urad vodi direktor urada. V organizaciji UJP skladno z veljavnim ZOPSPU-1 Urad ni notranja organizacijska enota v smislu uredbe o notranji organizaciji in sistemizaciji, ampak je Urad poimenovanje dela organa, ki ni območna enota. Je torej »uprava« oziroma del UJP, v kateri se izvajajo strokovne in podporne naloge. Območne enote UJP so notranje organizacijske enote, v katerih se izvajajo operativne naloge, torej konkreten plačilni promet in sodelovanje s strankami UJP – proračunskimi uporabniki. Urad v UJP vodi predstojnik, za razliko od urada kot notranje organizacijske enote po uredbi o notranji organizaciji in sistemizaciji, ki ga vodi direktor. UJP namreč tako organizacijsko kot vsebinsko odstopa od tipičnih državnih – upravnih organov. UJP namreč opravlja naloge za državo in proračunske uporabnike, zato so osnovne stranke UJP proračunski uporabniki in ne državljani oziroma gospodarski subjekti. UJP ne izvaja tipičnih upravnih nalog, ampak kot ponudnik plačilnih storitev za proračunske uporabnike izvaja naloge plačilnega prometa. V tem delu nalog je UJP pri naravi izvajanja nalog banka in ne upravni organ. Pri opravljanju plačilnih storitev UJP ne sme hkrati nastopati v vlogi upravnega organa, kar je izrecno opredeljeno v točki »f« prvega odstavka 1. člena Direktive (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL L št. 337 z dne 23. 12. 2015, str. 35; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2015/2366/EU), ki določa, da so ponudniki plačilnih storitev tudi države članice ali njihovi regionalni ali lokalni organi, kadar ne delujejo kot javni organi. V skladu s tem predpisanim pogojem za pridobitev oziroma ohranitev statusa ponudnika plačilnih storitev morajo biti procesi izvajanja plačilnih storitev UJP organizacijsko in funkcionalno ločeni od upravnih in drugih procesov, ki jih UJP izvaja v vlogi organa državne uprave oziroma upravnega ali nadzornega oziroma prekrškovnega organa. Iz tega razloga in iz razloga kontinuitete organiziranosti in načina izvajanja nalog se tudi v predlogu tega zakona ureja enak način organiziranosti, kot je določen v trenutnem ZOPSPU-1.

UJP je organ v sestavi ministrstva, pristojnega za finance, sestavljajo ga Urad UJP in osem (8) območnih enot UJP. Urad UJP ima sedež v Ljubljani. Sedeži območnih enot so v Ljubljani, Kopru, Kranju, Postojni, Novem mestu, Žalcu, Slovenski Bistrici in Murski Soboti ter obsegajo območja krajevnih pristojnosti, ki so podrobneje opredeljena v Sklepu o določitvi, območju in sedežu območnih enot Uprave Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 47/15 in 77/16 – ZOPSPU-1), ki ga je sprejela Vlada Republike Slovenije. V Uradu UJP so sistemizirani Sektor za plačilne storitve in Sektor za informacijsko tehnologijo ter Služba za pravne, kadrovske in splošne naloge ter financiranje in Služba za informacijsko varnost in operativna tveganja.

Za namen delovanja negotovinskih plačilnih mest, ki jih ureja 35. člen predloga tega zakona, območne enote UJP opravljajo naloge še na petih dislociranih lokacijah v Celju (OE UJP Žalec), Novi Gorici (OE UJP Postojna), Mariboru (OE UJP Slovenska Bistrica), Ljubljani (OE UJP Ljubljana) in Novem mestu (OE UJP Novo mesto).

Notranjo organizacijo ter naloge notranjih organizacijskih enot UJP in zaposlenih podrobneje ureja akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v UJP, ki ga v skladu z Uredbo o notranji organizaciji in sistemizaciji določi minister za finance s soglasjem Vlade Republike Slovenije.

K 11. členu (vodenje UJP)

Ta člen ureja vodenje UJP in nekatere najpomembnejše naloge oziroma pristojnosti generalnega direktorja.

Generalni direktor poleg nalog predstojnika organa, ki so opredeljene z zakoni in drugimi predpisi, določa splošne pogoje poslovanja UJP v zvezi z opravljanjem posameznih plačilnih in javnofinančnih storitev in uporabo informacijskih sistemov UJP, pa tudi obliko in vsebino obrazcev ter dokumentacije, ki se uporabljajo pri vodenju Registra proračunskih uporabnikov ter za dostop in uporabo aplikativne programske opreme, ki je namenjena opravljanju oziroma uporabi plačilnih in javnofinančnih storitev UJP.

Zaradi hitrih sprememb, razvoja komunikacijskih rešitev ni smotno, da se oblika in vsebina obrazcev ter dokumentacije za vodenje Registra proračunskih uporabnikov ter dostopa in uporabe aplikativne programske opreme določa s podzakonskim predpisom ministra, pristojnega za finance. Vendar je zaradi specifičnosti informacij in namena teh informacij ter zaradi lažjega izvajanja nalog pomembno, da se vsebina in oblika obrazcev ter dokumentacije določi. S temi obrazci in dokumentacijo se za proračunske uporabnike ne določa dodatnih pravic in obveznosti, ampak so namenjeni le operativi in izvedbi nalog, ki so določene oziroma katerih način izvedbe je določen v zakonu ali v podzakonskem predpisu. S predlaganim zapisom je podobno, kot je urejeno že v veljavnem ZOPSPU-1 dano pooblastilo predstojniku UJP, da določa obliko in vsebino teh obrazcev, seveda ob upoštevanju določb veljavnih predpisov.

V tem členu je dano tudi pooblastilo predstojniku UJP za izdajo splošnih pogojev poslovanja v zvezi z opravljanjem posameznih plačilnih in javnofinančnih storitev in uporabo informacijskih sistemov UJP. Tudi to pooblastilo je dano že v veljavnem ZOPSPU-1 in se s tem zakonom ne spreminja. Zaradi operativnega izvajanja nalog plačilnega prometa, uporabe informacijskih sistemov UJP, posebnosti v zvezi z vodenjem EZR države in občin po ZJF, je potrebno določene postopke poslovanja v teh primerih podrobneje urediti. S splošnimi pogoji se ne določajo naloge in obveznosti, niti ne vsebujejo splošnih in abstraktnih pravil, ampak so izvedbeni akt za opravljanje konkretnih storitev in komunikacijo med UJP in proračunskimi uporabniki.

Vodenje UJP oziroma pooblastila generalnega direktorja so podrobneje določena z aktom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v UJP, ki ga določi minister za finance s soglasjem Vlade Republike Slovenije.

K 12. členu (pripravljenost na domu)

Za namen zagotavljanja neprekinjenega delovanja in za izpolnitev obveznosti po 8. in 9. členu tega zakona organizira UJP pripravljenost na domu, ki pomeni dosegljivost javnih uslužbencev izven delovnega mesta in časa po telefonu ali s pomočjo drugih sredstev. Pripravljenost na domu je namenjena odpravi zastojev podatkov oziroma zastoji delovanja elektronskih storitev, za katere se zahteva neprekinjeno poslovanje, predvsem plačilnega prometa in izmenjave e-računov. Pripravljenost je predvidena tudi za primere drugih dogodkov, zaradi katerih bi lahko prišlo do zastojev delovanja elektronskih storitev oziroma prekinitve neprekinjenega delovanja. Takšni dogodki so lahko menjave baznih strežnikov. Bazni strežniki se zaradi zagotavljanja nemotenega poslovanja menjavajo ponoči oziroma čez vikend. Ker lahko menjava strežnikov vpliva tudi na druge procese v UJP, je potrebno zagotoviti, da so javni uslužbenci, ki ne sodelujejo pri sami menjavi, na razpolago za odpravo morebitnih motenj oziroma zastojev pri delovanju informacijske infrastrukture oziroma pri obdelavi podatkov.

Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl.

US, 15/22, 54/22 – ZUPŠ-1, 114/23 in 136/23 – ZIUZDS – v nadaljnjem besedilu: ZDR-1) in Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E, 40/12 – ZUJF, 158/20 – ZIntPK-C, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 202/21 – odl. US in 3/22 – ZDeb – v nadaljnjem besedilu: ZJU) ne določata vsebinske opredelitve pripravljenosti za delo.

Zakon o skupnih temeljih sistema plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 95/24 – v nadaljnjem besedilu: ZSTSPJS) v 46. členu določa, da javnim uslužbencem pripada dodatek za pripravljenost v kraju bivanja ali v kraju po njegovi izbiri, če je pripravljenost na domu izven delovnega časa pisno odrejena, in sicer v primerih, ki jih določa zakon ali kolektivna pogodba. Višina dodatka za pripravljenost se določi s kolektivno pogodbo za javni sektor. Razlogov in pogojev za pripravljenost ne določa.

Aneks k kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 99/24) je v prvem odstavku 6. člena določil primere, v katerih se lahko javnim uslužbencem odredi pripravljenost na domu. V drugem odstavku pa je določil, da se s kolektivno pogodbo dejavnosti ali z zakonom podrobneje opredelijo primeri, v katerih se odredi pripravljenost na domu in pogoji ter časovne omejitve, pod katerimi se pripravljenost na domu lahko odredi. Določa, da mora biti javnemu uslužbencu v vsakem primeru zagotovljen najmanj en prost konec tedna (sobota in nedelja) v mesecu, ko ne dela in nima odrejene pripravljenosti na domu, razen v primeru naravnih in drugih nesreč.

Višina dodatka za pripravljenost je določena v Kolektivni pogodbi za javni sektor (Uradni list RS, št. 99/24 – v nadaljnjem besedilu: KPJS), ki določa da javnemu uslužbencu pripada dodatek za pripravljenost na domu v višini 20% urne postavke osnovne plače javnega uslužbenca. Dodatek se obračunava le za čas, ko je javnemu uslužbencu odrejena pripravljenost na domu. Primerov, pogojev in časovnih omejitev ne ureja. KPJS, ki velja tudi za državne organe in torej za UJP, ureja tarifni del pravic in dolžnosti in je sklenjena na podlagi ZSTSPJS. Ureja dodatek za pripravljenost, ne pa tudi vsebino izvajanja pripravljenosti.

Kolektivna pogodba za državno upravo, uprave pravosodnih organov in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 99/24), prav tako sprejeta na podlagi ZSTSPJS, ureja uvrščanje delovnih mest v plačne razrede. Kolektivna pogodba ne ureja primerov in pogojev za odreditev pripravljenosti, kot je to potrebno urediti glede na Aneks k kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti.

Uredba o delovnem času v organih državne uprave (Uradni list RS, št. 115/07, 122/07 – popr., 28/16, 40/17, 44/19 in 43/24 – v nadaljnjem besedilu: uredba o delovnem času) v drugem odstavku 5. člena določa, da se lahko v organu zaradi dela, ki mora biti opravljeno brez prekinitve oziroma določenega dne ali v določenem roku zaradi varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ali v izjemnih okoliščinah, uvede dežurstvo ali drugo obliko pripravljenosti za delo. Iz besedila te določbe izhaja, da je dežurstvo oziroma druga oblika pripravljenosti vezana na delo, ki mora biti opravljeno brez prekinitve, določenega dne ali v določenem roku, pri čemer mora biti izpolnjen pogoj varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ali izjemna okoliščina. Uredba je bila sprejeta pred uveljavitvijo Aneks k kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti in ne zadostuje za ureditev pripravljenosti po tej kolektivni pogodbi.

UJP je dolžan zagotoviti nemoteno neprekinjeno poslovanje, kar pomeni, da morajo procesi ter informacijska infrastruktura delovati neprekinjeno tako ponoči kot na dela proste dni (torej 24/7), v času ko se izvaja obdelava podatkov, predvsem pri izvajanju plačilnega prometa in izmenjavi e-računov. V primeru napake oziroma zastoja pri obdelavi podatkov, ki nastane izven delovnega časa, mora biti zagotovljeno takojšnje reagiranje in ne zadostuje, da se pripravljenost zagotovi oziroma omeji le na nastale ali pričakujoče težave oziroma okoliščine. Zastoji niso vsakodnevni, niti tako pogosti, da bi te situacije upravičevale dodatne zaposlitve in stalno prisotnost javnih uslužbencev UJP na delovnem mestu (organiziranje dela v treh izmenah). Uredba (EU) 2024/886 Evropskega parlamenta in sveta z dne 13. marca 2024 o spremembi uredb (EU) št. 260/2012 in (EU) 2021/1230 ter direktiv 98/26/ES in (EU) 2025/2366 glede kreditnih procesov v EUR (t. i. Uredba o takojšnjih plačilih), zavezuje UJP kot

ponudnika plačilnih storitev, da zagotovi takojšnji kreditni prenos, torej izvršitev takoj, 24 ur na dan in na kateri koli koledarski dan.

V UJP je torej potrebno zagotoviti pripravljenost javnih uslužbencev s področja informacijske tehnologije do zaključkov procesov, ki se izvajajo v UJP ter tudi v nekaterih drugih primerih, ko je pričakovati, da lahko določen dogodek povzroči zastoj ali prekinitev teh procesov. Zaradi pomanjkljive pravne podlage, v skladu z Aneksom k Kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti ter po vzoru nekaterih drugih organov državne uprave, ki morajo prav tako zagotoviti pripravljenost, se ta določba umesti v predpis, ki ureja delovno področje in izvajanje nalog UJP.

V prvem odstavku so predvideni primeri, ko se v UJP zagotavlja pripravljenost, in sicer za namen neprekinjenega poslovanja v primerih tekoče obdelave plačilnih storitev ter primere namestitve ali vzdrževanja informacijskih sistemov in drugih dogodkov, ki se izvajajo izven delovnega časa in bi lahko vplivali na neprekinjeno poslovanje. S tem se upošteva tudi določba Aneksa k kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti, ki določa, da se pripravljenost odredi v primerih, v katerih se pričakuje, da bo treba preprečiti ali odpraviti večjo škodo delodajalcu ali drugim osebam ter opraviti nujne in neodložljive naloge, ki so potrebne za preprečitev ali sanacijo razmer, ki bi lahko preprečevale ali ovirale izvajanje temeljnih nalog delodajalca oziroma storitev za uporabnika.

Javni uslužbenec, ki mu je odrejena pripravljenost, mora v čim krajšem možnem času reagirati na prejeta obvestila ter odpraviti napako oziroma izvesti aktivnosti, da se zagotovi neprekinjeno poslovanje. Napako lahko odpravi na daljavo ali pa s prihodom na delovno mesto.

Tretji odstavek določa način organiziranja pripravljenosti, in sicer se na pripravljenosti javni uslužbenci menjajo tedensko. Če tedenske menjave ni mogoče zagotoviti iz razlogov kot so npr. bolniška odsotnost, redni letni dopusti, drugo odrejeno delo preko polnega delovnega časa javnih uslužbencev, ki izvajajo naloge na področjih, ki so pomembna za zagotovitev neprekinjenega delovanja, je potrebno upoštevati omejitve iz Aneksa k kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti, in sicer, da mora biti javnemu uslužbencu zagotovljen vsaj en prost konec tedna v mesecu, ko ni v pripravljenosti in ko ne dela. Te omejitve ni v primeru naravnih in drugih nesreč.

Četrty odstavek ureja omejitve odrejanja pripravljenosti za tiste javne uslužbenke, ki jim po zakonu, ki ureja delovna razmerja ni mogoče odrediti nadurnega in nočnega dela. To je delavki ali delavcu v skladu z določbami tega zakona zaradi varstva nosečnosti in starševstva (do tretjega leta starosti otroka), starejšemu delavcu, delavcu, ki še ni dopolnil 18 let starosti, delavcu, kateremu bi se po pisnem mnenju izvajalca medicine dela, oblikovanem ob upoštevanju mnenja osebnega zdravnika, zaradi takega dela lahko poslabšalo zdravstveno stanje, delavcu, ki ima polni delovni čas krajši od 36 ur na teden zaradi dela na delovnem mestu, kjer obstajajo večje nevarnosti za poškodbe ali zdravstvene okvare, delavcu, ki dela krajši delovni čas v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, predpisi o zdravstvenem zavarovanju ali drugimi predpisi. V primeru starejšega delavca (nad 55 let) in delavca, ki neguje otroka do tretjega leta starosti, se lahko odredi nadurno delo, vendar le na podlagi njegovega izrecnega soglasja, torej se mu lahko odredi tudi pripravljenost. Pravila za odreditev pripravljenosti morajo biti enaka kot so pravila za odreditev nadurnega dela. Pripravljenost namreč pomeni, da javni uslužbenec čaka na delo, ki bi ga bilo potrebno opraviti izven njegovega delovnega časa, kar pomeni, da bo tudi delo opravljeno izven delovnega časa javnega uslužbenca in praviloma po opravljeni dnevni oziroma tedenski delovni obveznosti.

Ure pripravljenosti se po predlaganem šestem odstavku tega člena ne štejejo v delovni čas javnega uslužbenca. Če javni uslužbenec dejansko opravi delo, se ure štejejo v delovni čas oziroma se njihovo delo obravnava po pravilih, ki veljajo za delo preko polnega delovnega časa (nadurno delo). Uredba o delovnem času določa, da za javne uslužbenke, ki imajo premakljiv delovni čas, se štejejo za nadurno delo ure opravljene po dnevni delovni obveznosti. Opravljeno nadurno delo se javnemu uslužbencu izplača ob mesečni plači. Lahko pa javni uslužbenec nadure izkoristi v obliki prostih ur oziroma

celodnevne odsotnosti, ali pa jih prenese v presežek oziroma primanjkljaj obveznih ur v okviru premakljivega začetka oziroma konca delovnega časa, v razmerju ena proti ena, pri čemer mu pripada plačilo dodatkov za delo v manj ugodnem delovnem času.

Pripravljenost se odredi praviloma tri dni vnaprej, razen v primerih, ki jih ni mogoče vnaprej predvideti. Ti primeri so npr. višja sila, nenapovedana odsotnost javnega uslužbenca, ki mu je bila odrejena pripravljenost in je potrebno njegovo pripravljenost nadomestiti s pripravljenostjo drugega javnega uslužbenca ipd.

Dodatke za pripravljenost urejata ZSTSPJS in Kolektivna pogodba, zato se v tem členu ta pravila ne urejajo.

K 13. členu (Register proračunskih uporabnikov)

Po uveljavitvi Zakona o plačilnem prometu (Uradni list RS, št. 30/02), ki je bil pravna podlaga za izvedbo reforme plačilnega prometa in prenos nalog nekdanje Agencije Republike Slovenije za plačilni promet ter ustanovitev UJP, je bil Register proračunskih uporabnikov vzpostavljen kot centralni register neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov, ki združuje podatke, ki jih neposredno zbira UJP, ter podatke, ki jih UJP prevzema iz PRS in registra transakcijskih računov (v nadaljnjem besedilu: RTR). Od njegove vzpostavitve, to je od leta 2003 dalje, je primarni namen Registra proračunskih uporabnikov, da glede na vsebino, sprotnost, nabor in organiziranost podatkov uspešno zadovoljuje potrebe resornih ministrstev, upravljavcev sistemov EZR, proračunskih uporabnikov ter celotne javne uprave in drugih uporabnikov storitev UJP, ki lahko pridobljene podatke uporabljajo za različne namene (npr. za namen načrtovanja in priprave ter spremljanja izvrševanja državnega proračuna in občinskih proračunov v skladu z ZJF, za upravljanje likvidnosti sredstev EZR, za statistične, analitične in davčne namene, za raziskovalne namene ipd.). Podatke iz Registra proračunskih uporabnikov lahko uporabljajo tudi drugi državni organi in nosilci javnih pooblastil pri vodenju postopkov v skladu s svojo pristojnostjo ter pravne in fizične osebe, ki jih potrebujejo pri sklepanju obligacijskih razmerij s proračunskimi uporabniki. Register proračunskih uporabnikov je uradna evidenca. Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20-ZIUPODVE in 3/22 – ZDeb – v nadaljnjem besedilu ZUP) v 179. členu določa, da je uradna evidenca evidenca, ki je vzpostavljena na podlagi zakona, podzakonskega predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil. UJP Register podatkov vzpostavi na podlagi tega zakona, vpis proračunskih uporabnikov v register se izvede z upravo odločbo, podatki pa se vpisujejo na način in postopku, določen v tem zakonu ali podzakonskem aktu. UJP pri izvajanju svojih nalog vodi tudi druge evidence in zbirke podatkov, ki pa po niso uradne evidence.

V Registru proračunskih uporabnikov se vodijo in dnevno posodablajo podatki o Republiki Sloveniji o proračunskih uporabnikih, proračunih, upravljavcih sredstev sistema EZR, nadzornikih, računih ter drugi podatki, ki so podrobneje določeni v 18. členu predloga zakona oziroma v veljavnem Pravilniku o načinu vodenja registra neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov ter postopkih odpiranja in zapiranja računov (Uradni list RS, št. 25/17), ki bo po sprejemu predloga zakona ustrezno urejen v pravilniku.

Register proračunskih uporabnikov, kot enotna informatizirana zbirka podatkov, zagotavlja transparentnost finančnega poslovanja proračunskih uporabnikov in s tem posledično tudi nadzor porabe javnofinančnih sredstev ter širši nabor informacij javnega značaja.

K 14. členu (primarni register)

Za neposredne proračunske uporabnike, proračune in upravljavce sredstev EZR ter za proračunske uporabnike, ki pridobijo pravno subjektiviteto neposredno na podlagi zakona ali drugega

ustanovitvenega akta, je UJP registrski organ oziroma Register proračunskih uporabnikov velja kot primarni register.

Register proračunskih uporabnikov je primarni register za vse državne organe iz izvršilne veje oblasti (npr. vladne službe, ministrstva, organi v sestavi ministrstev, upravne enote), sodne veje oblasti (sodišča) in zakonodajne veje oblasti (Državni zbor, Državni svet) ter tudi za druge samostojne državne organe (npr. Računsko sodišče, Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil, Komisija za preprečevanje korupcije, Informacijski pooblaščenec, Varuh človekovih pravic Republike Slovenije, Državna volilna komisija, Državno odvetništvo Republike Slovenije, Državno tožilstvo Republike Slovenije ipd.). Državni organi nimajo lastnosti pravne osebe oziroma nimajo sposobnosti biti nosilec pravic in obveznosti (procesna predpostavka v postopku) in posledično ne morejo nastopati kot stranka v pravnem, upravnem, izvršilnem ali drugem postopku, v katerih se odloča o pravicah ali obveznostih Republike Slovenije, ter ne morejo pridobiti pravic, ki so značilne za pravne in fizične osebe (npr. lastninske pravice na nepremičnem ali premičnem stvarnem premoženju ipd.). Republiko Slovenijo oziroma državne organe, ki prevzemajo pravice in obveznosti v imenu in za račun Republike Slovenije, pred sodišči in upravnimi organi zastopa Državno odvetništvo Republike Slovenije v skladu s pogoji, določenimi v Zakonu o državnem odvetništvu (Uradni list RS, št. 23/17). Pri izvrševanju državnega proračuna oziroma prevzemanju pravic in obveznosti v imenu in za račun Republike Slovenije lahko državni organi nastopajo v vlogi naročnika po zakonu, ki ureja javno naročanje, ali vlogi delodajalca po predpisih, ki urejajo delovna razmerja javnih uslužbencev in zdravstveno ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ali v vlogi upravljavca stvarnega (nepremičnega in premičnega premoženja) in finančnega premoženja Republike Slovenije in v drugih vlogah, pri katerih se sklepajo pogodbe ali druga obligacijske razmerja, zato je potrebno zagotoviti ustrezno identifikacijo teh organov z dodelitvijo šifre proračunskega uporabnika, ki omogoča njihov vpis in identifikacijo v drugih javnih registrih (npr. dodelitev matične številke in pridobitev statusa poslovnega subjekta v PRS ali dodelitve davčne številke in pridobitev statusa davčnega zavezanca v davčnem registru) ter identifikacijo v uradnih oziroma matičnih evidencah (npr. evidenca pri ZZZS in ZPIZ), skladno s predpisi, ki urejajo vodenje teh javnih registrov in uradnih ter matičnih evidenc.

Register proračunskih uporabnikov je primarni register tudi za občine in ožje dele občine (praviloma krajevne skupnosti), če je v statutu občine določeno, da je ožji del občine pravna oseba javnega prava.

Med subjekte, za katere je Register proračunskih uporabnikov primarni register, se lahko uvrstijo tudi druge pravne osebe javnega prava, ki pridobijo pravno sposobnost neposredno na podlagi zakona ali drugega akta, objavljenega v Uradnem listu Republike Slovenije, če niso vpisane v sodni oziroma PRS ali drug javni register in če so subjekti, ki se vključijo v register po 15. členu predloga zakona.

K 15. členu (vključitev v Register proračunskih uporabnikov)

V tem členu so opredeljeni subjekti, ki se lahko vključijo v Register proračunskih uporabnikov.

ZJF v 3. členu določa, da so neposredni proračunski uporabniki državni oziroma občinski organi ali organizacije ter občinska uprava in tudi, da so posredni proračunski uporabniki javni skladi, javni zavodi in agencije, katerih ustanovitelj je država oziroma občina.

Zakon določa, da se v Register proračunskih uporabnikov vključi tudi Republika Slovenija kot pravno osebo javnega. S tem se uredi register za vpis ter tudi podatki, ki se v registru vodijo o Republiki Sloveniji. Podatki so urejeni v predlaganem 66. členu in so določeni na podlagi trenutno veljavnih predpisov in drugih podatkov o Republiki Sloveniji.

Državni organi s področja zakonodajne, sodne in izvršilne veje oblasti ter samostojni organi, ki imajo status neposrednega uporabnika državnega proračuna, so ustanovljeni na podlagi ustave (Državni zbor, Državni svet..) ali zakona (npr. Komisija za preprečevanje korupcije, Informacijski pooblaščenec,

Računsko sodišče ...). Ministrstva in organi v sestavi ministrstev se ustanovljajo in delujejo v skladu z zakonom, ki ureja državno upravo, ter vladno uredbo, ki ureja organe v sestavi ministrstev.

Status proračunskega uporabnika lahko na podlagi zakona pridobijo tudi druge pravne osebe javnega prava, za katere zakon, s katerim so ustanovljene, določa, da so proračunski uporabniki ali delujejo v drugi organizacijski obliki, ki jo za proračunske uporabnike določa ZJF. Namreč, ne glede na določbo ZJF, ki definira oziroma določa kriterije za proračunske uporabnike, je potrebno pri vključitvi in priznavanju statusa proračunskih uporabnikov upoštevati tudi zakone, ki so določeni pravni osebi javnega prava dodelile takšen status. Med takšne posebne zakone sodi npr. Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ, 65/17, 175/20 – ZIUOPDVE, 57/21 – odl. US, 54/22 – ZUPŠ-1, 100/22 – ZSZUN in 102/23), ki v 51.e členu ureja ustanovitev Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu, ki je na podlagi tega zakona pridobila status neposrednega uporabnika državnega proračuna.

Za namen vodenja evidence proračunskih uporabnikov se v predlogu zakona ohranja doslej veljavna ureditev po kateri se proračunski uporabniki (neposredni in posredni) vpisujejo v Register proračunskih uporabnikov. V Register proračunskih uporabnikov se v skladu s predlogom zakona ne vpisujejo občinski organi in organizacije, vključno z organi skupne občinske uprave ter ožji deli občin, ki nimajo statusa pravne osebe, ampak se obravnavajo kot stroškovna mesta znotraj občine kot neposrednega proračunskega uporabnika. ZJF sicer kot proračunske uporabnike definira tudi občinske organe in organizacije, kar pomeni tudi župana, občinski svet, nadzorni odbor in občinsko upravo, vendar predpisi na področju javnih financ te organe obravnavajo kot stroškovna mesta in ne kot samostojne nosilce finančnih načrtov.

Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 11/14 – popr., 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A, 80/20 – ZIUOOPE in 62/24 – odl. US, 102/24 – ZLK-V; v nadaljnjem besedilu: ZLS) v 19.c členu omogoča občinam, da v svojih statutih lahko določijo, da so ožji deli občine pravne osebe javnega prava. Glede na določbe prvega odstavka 1. člena ZJF in 19.c ter 19.č člena ZLS se ožji deli občin, ki imajo po občinskih statutih status pravne osebe javnega prava, v Registru proračunskih uporabnikov obravnavajo kot neposredni uporabniki občinskega proračuna. Ta kategorija ožjih delov občin lahko sklepa pravne posle oziroma prevzema pravice in obveznosti v okviru nalog, ki so določene s statutom ali odlokom občine, pri čemer uporablja svoje identifikacijske oznake (šifro proračunskega uporabnika, matično številko, davčno številko). V primeru, da je ožji del občine pravna oseba, odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem. Za obveznosti ožjega dela občine subsidiarno odgovarja občina. Pravni posli, ki jih sklene ožji del občine brez predhodnega soglasja župana, so nični, vendar pa lahko predpis občine, ki je potreben za izvršitev občinskega proračuna določi, kateri pravni posli in v kateri višini so ti posli, ki jih sklene ožji del občine, veljavni brez predhodnega soglasja župana.

Status proračunskega uporabnika je pomemben predvsem z vidika financiranja in upoštevanja pravil, ki veljajo za skupino neposrednih ali za skupino posrednih proračunskih uporabnikov. Navedeno pomeni, da je finančni načrt neposrednega uporabnika proračuna sestavni del proračuna, ki ga na državni ravni sprejema Državni zbor Republike Slovenije, na občinski ravni pa občinski svet. Finančni načrt posrednega uporabnika proračuna pa se pripravlja na podlagi izhodišč, ki jih neposredni uporabnik proračuna posreduje posrednemu uporabniku in pri tem upošteva tudi obseg sredstev, ki ga ima v svojem finančnem načrtu neposredni uporabnik za financiranje posrednega uporabnika, ki sodi v njegovo pristojnost. Nadalje je pravnoorganizacijska oblika proračunskih uporabnikov pomemben dejavnik pri vsebinah povezanih s premoženjem, ravnanjem s stvarnim in finančnim premoženjem, z vidika zadolževanja in izdajanja poroštov ter tudi nadzora nad poslovanjem posamezne pravne osebe javnega prava.

Navedeno v prejšnjem odstavku pomeni, da je treba že pri ustanavljanju posamezne pravne osebe skrbno preveriti status v katerem bo ta pravna oseba delovala. To pa pomeni tudi, da v primeru, če predpis določa zgolj, da za osebo javnega prava veljajo pravila, določena za posredne ali neposredne uporabnike proračuna, to ne pomeni, da gre za posrednega ali neposrednega uporabnika proračuna, ki ga je mogoče vpisati v Register proračunskih uporabnikov.

Pri pripravi besedila tega člena predloga zakona sta upoštevana temeljna pogoja iz 6. točke prvega odstavka 3. člena ZJF, ki določa, da so posredni proračunski uporabniki javni skladi, javni zavodi in agencije, katerih ustanovitelj je država oziroma občina. Oba pogoja (ustrezna pravnoorganizacijska oblika in vrsta ustanovitelja oziroma soustanovitelja, t. j. država in/ali občina) morata biti izpolnjena hkrati oziroma kumulativno. Ustanovitelji upoštevajo posebne zakone, ki določajo splošne pogoje za ustanovitev in dejavnost ter vire financiranja javnih agencij, javnih zavodov in javnih skladov, kot so npr. Zakon o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02, 51/04 – EZ-A in 33/11 – ZEKom-C), Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP), Zakon o javnih skladih (Uradni list RS, št. 77/08, 8/10 – ZSKZ-B, 61/20 – ZDLGPE in 206/21 – ZDUPŠOP – v nadaljnjem besedilu: ZJS-1), ter druge posebne zakone, ki podrobneje urejajo ustanovitev in naloge posameznega posrednega proračunskega uporabnika (npr. ZZS, ZPIZ, Agencija za javnopravne evidence in storitve, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, Sklad za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in za odlaganje radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško ...).

Če več občin ustanovi javni zavod ali javno agencijo, je novoustanovljeni subjekt posredni uporabnik proračuna tiste občine, v kateri ima sedež. Ta predlagana rešitev je primerna z vidika ekonomičnosti poslovanja in medsebojne komunikacije med novoustanovljenim subjektom in občino, na območju katere ta subjekt deluje.

V Registru proračunskih uporabnikov so vpisani tudi subjekti, ki niso organizirani kot javni zavod ali javna agencija ali javni sklad ter v njihovem lastništvu ni ustanoviteljskih deležev države ali občin ter zaradi tega ne izpolnjujejo pogojev iz 6. točke prvega odstavka 3. člena ZJF. Tovrstni subjekti lahko uskladijo svojo pravnoorganizacijsko obliko in ustanovitvene akte v prehodnem obdobju, določenem v 63. členu predloga zakona, v nasprotnem primeru jim bo prenehal status posrednega proračunskega uporabnika in bodo izključeni iz Registra proračunskih uporabnikov.

Z vključitvijo v Register proračunskih uporabnikov subjekti, ki niso pravne osebe, ne pridobijo samostojne pravne subjektivitete.

K 16. členu (identifikacijske enote registra)

Enote registra so proračunski uporabniki, proračuni, upravljavci sredstev sistema EZR na ravni države in občin ter nadzorniki in skrbniki, med katerimi so tudi nekateri prekrškovni organi in nosilci javnih pooblastil, ki praviloma nimajo statusa proračunskega uporabnika, če so na podlagi posebnega zakona ali predpisov lokalnih skupnosti pooblaščen za pobiranje obveznih dajatev, vodenje evidenc, terjatev in obveznosti iz naslova obveznih dajatev, usklajevanje in poročanje ter izterjavo terjatev obveznih dajatev.

Zaradi identifikacije subjektov, ki so vpisani v Register proračunskih uporabnikov, so s tem zakonom predpisane šifra proračunskega uporabnika, šifra proračuna, šifre proračunov ustanoviteljev proračunskega uporabnika, šifra upravljavca sredstev sistema EZR. UJP dodeli nadzorniku, ki je nosilec javnih pooblastil, evidenčno številko v Registru proračunskih uporabnikov.

Šifra enolično opredeli posamezno enoto registra in je enolična identifikacija enote Registra proračunskih uporabnikov, uporablja pa se pri pripravi, načrtovanju in izvrševanju proračuna, pošiljanju in medsebojni izmenjavi podatkov ter njihovem povezovanju z drugimi registri ter za davčne, analitične, statistične in druge namene, določene s predpisi. Šifra proračuna in šifra proračunskega uporabnika je v primeru občin enaka. Za nadzornike in skrbnike je identifikacijska enota registra enaka šifri

proračunskega uporabnika. Šifra se ne spremeni do izključitve enote registra iz Registra proračunskih uporabnikov. Po izključitvi enote registra iz Registra proračunskih uporabnikov se njene šifre ne smejo znova uporabiti oziroma ponoviti.

Navedene šifre enotam registra dodeli UJP ob prvem vpisu enote v Register proračunskih uporabnikov. Podatke za dodelitev šifre neposrednega uporabnika državnega proračuna UJP zagotavlja Ministrstvo za finance.

Glede na posebnosti predpisov, ki urejajo pripravo, finančno načrtovanje in izvrševanje državnega proračuna ter pravice proračunske porabe, ki so vezane na šifro proračunskega uporabnika, se s predlaganim členom določa tudi, da se v primeru reorganizacije organov državne uprave, državnemu organu, kateremu se spremeni naziv in področje dela, dodeli nova šifra. Nova šifra se dodeli tudi tistemu državnemu organu, pri katerem sprememba delovnega področja predstavlja več kot 20 odstotkov zadnjega sprejetega finančnega načrta. Ob upoštevanju, da ima lahko državni organ (ministrstvo) organe v sestavi, se tudi organom v sestavi spremeni šifra, če se je ta spremenila ministrstvu.

Zaradi pravilnega prepoznavanja plačnika oziroma davčnega zavezanca, vrste davka ali obvezne dajatve ter nadzornika je v 37. členu predloga zakona urejena obveznost preverjanja podatkov na plačilnem nalogu pri plačilu obveznih dajatev. Iz tega razloga se enotam registra, ki nimajo status proračunskega uporabnika dodeli evidenčna številka, ki je del reference pri plačilu obvezne dajatve.

K 17. členu (vsebina Registra proračunskih uporabnikov)

V Registru proračunskih uporabnikov se vodijo osnovni podatki o Republiki Sloveniji, neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikih ter drugih enotah registra, ki se vpisujejo v Register proračunskih uporabnikov. Tehnično se Register proračunskih uporabnikov vodi kot zbirka vseh proračunskih uporabnikov in njihovih delov, ki so pristojni za upravljanje sredstev sistema EZR ter nadzor nad obveznimi dajatvami, ter vključuje tudi nekatere nosilce javnih pooblastil, če so s posebnimi predpisi pooblašteni za pobiranje obveznih dajatev, vodenje evidenc, terjatev in obveznosti iz naslova obveznih dajatev, usklajevanje in poročanje ter izterjavo terjatev obveznih dajatev.

Register proračunskih uporabnikov vsebuje podatke o Republiki Sloveniji, proračunskih uporabnikih, proračunih, upravljavcih sredstev sistema EZR, nadzornikih in skrbnikih, računih in podračunih ter podatke za obveščanje o plačilnih transakcijah in stanju na računih, ki so taksativno naštet v drugem do sedmem odstavku tega člena. V primerjavi z osnovnim ZOPSPU-1 je dodan nabor podatkov o Republiki Sloveniji, za katero je Register proračunskih uporabnikov primarni register, kot je to podrobneje obrazloženo v obrazložitvi k 14. členu. Pri zastopniku Republike Slovenije je v skladu s 7. členom Zakona o Vladi Republike Slovenije, po katerem vlada zastopa Republiko Slovenijo kot pravno osebo, če glede posameznih zadev s posebnim zakonom ni drugače določeno navedeno, da se pri zastopniku Republike Slovenije vpiše predsednik Vlade Republike Slovenije s pripisom »če glede posameznih zadev s posebnim zakonom ni drugače določeno«. Takšen poseben zakon je npr. Zakon o državnem odvetništvu (Uradni list RS, št. 23/17).

V Registru proračunskih uporabnikov se evidentirajo tudi podatki, ali so zavezanci za oddajo poročil v skladu z zakonom, ki ureja javne finance, ali drugim posebnim zakonom. Ta evidenca je namenjena Ministrstvu za finance in drugim nadzornim organom, pristojnim za obdelavo letnih poročil, določenih s posebnimi predpisi. Iz te evidence bo razvidno, ali je posamezni proračunski uporabnik zavezanec za oddajo letnih poročil, ter vrsta poročil, ki jih mora proračunski uporabnik oddati v skladu s posebnimi predpisi, in sicer ZJF in Zakonom o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE).

UJP v okviru vodenja Registra proračunskih uporabnikov zbira in obdeluje tudi osebne podatke o zakonitih zastopnikih ali osebah, pooblaščenih za zastopanje Republike Slovenije, proračunskega

uporabnika in upravljalca sredstev sistema EZR (osebno ime, lastnoročni podpis, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, EMŠO) ter o osebah, pooblaščenih za razpolaganje s sredstvi na računu in podpisovanje plačilnih navodil (osebno ime, lastnoročni podpis). Namen zbiranja teh podatkov je podrobneje opredeljen v obrazložitvi k 53. členu predloga zakona, ki ureja obdelavo osebnih drugih podatkov.

K 18. členu (uporaba zakona, ki ureja splošni upravni postopek)

Pri odločanju o pridobitvi ali prenehanju statusa proračunskega uporabnika oziroma pri vključitvi v Register proračunskih uporabnikov in izključitvi iz njega se odloča o pravicah, obveznostih in pravnih koristih pravnih oseb in njihovih ustanoviteljev, povezanih s statusom proračunskega uporabnika, kar pomeni upravno in javnopravno zadevo v smislu določb 2. in 4. člena ZUP, zato se subsidiarno uporabljajo določbe ZUP, razen določb, ki urejajo vložitev vlog v fizični obliki, za katere predlog tega zakona v 19. členu ureja vlaganje vlog strank izključno v elektronski obliki.

Postopek vodijo in v njem odločajo uradne osebe UJP, ki izpolnjujejo pogoje, določene z navedenim zakonom in drugimi predpisi. Pri vodenju postopka se neposredno uporabljajo tudi podzakonski predpisi, ki urejajo upravno poslovanje organov državne uprave.

K 19. členu (način vložitve vlog strank v postopku)

S predlogom zakona se vzpostavlja digitalno poslovanje na področju vodenja Registra proračunskih uporabnikov.

Vloge v postopkih vključitve proračunskega uporabnika v Register proračunskih uporabnikov in izključitve proračunskega uporabnika iz njega, kot tudi vloge, s katerimi se sporočajo podatki, ki se vodijo v Registru proračunskih uporabnikov ter spremembe teh podatkov, se vlagajo izključno v elektronski obliki.

Vloga se lahko vloži prek spletnega sistema UJP, namenjenega za sprejem vlog in obveščanje. Vloga, vložena v spletni sistem UJP se šteje za vloženo z dnem, ko spletni sistem UJP vložniku samodejno potrdi prejem.

Z namenom izvajanja tega člena bodo na spletni strani UJP proračunskim uporabnikom na voljo uporabniška oziroma tehnična navodila s podrobnejšimi opisi ter spletni obrazci posameznih vlog, ki bodo omogočali elektronski vnos podatkov in digitalno podpisovanje dokumentov ter prenos podpisanih dokumentov v informacijski sistem proračunskega uporabnika oziroma vložitev prek informacijskega sistema UJP.

Z uvedbo brezpapirnega poslovanja bodo omogočeni pogoji za administrativno razbremenitev proračunskih uporabnikov in UJP ter znižanje stroškov, vezanih na obdelavo in hrambo dokumentarnega gradiva.

Spletni sistem UJP je namenjen izključno proračunskim uporabnikom za izmenjavo dokumentov iz prejšnjega odstavka z UJP, na enem mestu. Gre za kanal prek katerega proračunski uporabniki v postopkih vezanih na vodenje Registra proračunskih uporabnikov komunicirajo z UJP, prek katerega se izmenjujejo dokumenti, povezani z vpisi v Register proračunskih uporabnikov (npr. sprememba zastopnika proračunskega uporabnika). Prek spletnega sistema UJP je vzpostavljen tudi sistem za preverjanje podpisnikov, kjer je omogočeno tudi elektronsko podpisovanje dokumentov. Omogoča samodejno izpolnitev obrazcev (vzpostavljene so kontrole in samodejna izpolnitev določenih podatkov) in posredovanje obrazcev, zahtev (vlog) v nadaljnjo obravnavo UJP ter prejem povratnih informacij v zvezi realizacijo zahtev (obvestila ...).

K 20. členu (postopek vključitve v Register proračunskih uporabnikov)

20. člen predloga zakona glede postopka vključitve v Register proračunskih uporabnikov prevzema dosedanje ureditve v ZOPSPU-1. Dodane so določbe, ki urejajo nazive proračunskih uporabnikov in postopek v primeru enakih oziroma podobnih nazivov proračunskega uporabnika, ki se vpisuje z nazivom ali nazivi že vpisanih proračunskih uporabnikov.

V Register proračunskih uporabnikov se po veljavnem ZOPSPU-1 vključeni subjekti, ki izpolnjujejo posebna merila glede načina ustanovitve, pravnoorganizacijske oblike, dejavnosti in virov financiranja, določena s Pravilnikom o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, št. 46/03). Obstoječi pravilnik, bo s tem zakonom prenehal veljati, subjekti, ki se vključijo v Register proračunskih uporabnikov pa so v tem predlogu določeni v 15. členu, upoštevajo določbe ZJF in veljavnih zakonov, s katerimi se določajo proračunski uporabniki.

Prvi odstavek določa zavezanca za podajo vloge za vključitev v Register proračunskih uporabnikov, ki se mora vložiti v petih delovnih dneh od ustanovitve, spremembe pravnoorganizacijske oblike oziroma vpisa v primarni register.

UJP izvede postopek vključitve v Register proračunskih uporabnikov na podlagi prijave uporabnika javnofinančnih sredstev oziroma njegovega ustanovitelja. Če zavezanec ne vложи vloge za vključitev v Register proračunskih uporabnikov v petih delovnih dneh od ustanovitve, spremembe pravnoorganizacijske oblike ali virov financiranja oziroma od vpisa v primarni register ali če ne dopolni prijave v predpisanem roku, UJP uvede oziroma nadaljuje postopek po uradni dolžnosti na podlagi dokumentov, ki so objavljeni v Uradnem listu Republike Slovenije, predpisov lokalnih skupnosti, objavljenih v uradnem glasilu ter dokumentov, ki jih pridobi iz PRS.

Če gre za subjekt, ki ga določa 15. člen predloga zakona, UJP izda odločbo o vključitvi v Register proračunskih uporabnikov ter enoti registra dodeli šifro proračunskega uporabnika in vpiše vse podatke, določene s tem zakonom in predpisom ministra za finance.

Če ne gre za subjekt iz 15. člena zakona, UJP izda odločbo o zavrnitvi vpisa.

Zoper odločbo o vključitvi v register ali odločbo o zavrnitvi zahteve za vpis v register, je dovoljena pritožba, ki se vložijo pri UJP v petnajstih dneh od vročitve odločbe. O pritožbi odloča Ministrstvo za finance. Zaradi zagotovitve nemotenega delovanja sistema EZR in izvrševanja državnega ter občinskih proračunov je v tem členu določeno, da pritožba zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve. Navedeno pomeni, da se proračunski uporabnik vpiše v Register proračunskih uporabnikov z dnem vročitve odločbe oziroma z datumom, ki je naveden v odločbi, če je vpis v Register proračunskih uporabnikov določen za kasnejše obdobje.

Zaradi jasne identifikacije in varnosti v pravnem prometu ter priprave proračunskih dokumentov in spremljanja izvrševanja proračuna in upravljanja likvidnosti sredstev v sistemu EZR se mora naziv proračunskega uporabnika razlikovati od nazivov vseh drugih proračunskih uporabnikov, ki so vpisani v Register proračunskih uporabnikov. V primeru, da UJP ob vpisu oziroma izdaji odločbe ugotovi, da je v vlogi naveden enak ali podoben naziv, kot ga ima drug proračunski uporabnik, pozove vlagatelja naj v roku 90 dni sporoči spremenjen naziv. Ker je za spremembo naziva potrebno izpeljati določene postopke in spremeniti akt o ustanovitvi, vpis proračunskega uporabnika v Register proračunskih uporabnikov pa je nujno potreben zaradi možnosti poslovanja proračunskega uporabnika, je s tem predlogom določeno, da se za vmesni čas, do spremembe naziva, izda začasna odločba o vpisu v Register proračunskih uporabnikov. UJP lahko v primeru neaktivnosti vlagatelja, po poteku zakonsko določenega roka tudi sam določi naziv proračunskega uporabnika. V 64. členu predloga zakona je predvideno prehodno obdobje za usklajitev obstoječih nazivov proračunskih uporabnikov.

V predlaganem drugem odstavku je določeno, da se mora naziv proračunskega uporabnika jasno razlikovati od nazivov vseh drugih proračunskih uporabnikov, vključenih v Register proračunskih uporabnikov. Iz tega razloga je določeno, da v primeru enakih ali podobnih nazivov UJP pozove proračunske uporabnike, da sporočijo spremenjen naziv. UJP o spremembi izda odločbo, zoper katero je mogoča pritožba. Če se proračunski uporabnik ne odzove, UJP z odločbo, zoper katero je dovoljena pritožba, sam določi nov naziv proračunskega uporabnika.

Če je proračunski uporabnik vpisan v sodni register, UJP odločbo, ki jo izda po desetem odstavku zaradi uskladitve naziva (začasno in glavno odločbo) tega člena vroči pristojnemu registrskemu sodišču. Sodišče po prejemu odločbe UJP izvede postopek za vpis naziva subjekta po uradni dolžnosti, skladno z zakonom, ki ureja sodni register. Zaradi skladnosti podatkov v sodnem (primarnem) registru in Poslovnem registru Slovenije ter Registru proračunskih uporabnikov je potrebno naziv proračunskega uporabnika vpisati tudi v sodni register. To zlasti velja za javne zavode, ki so praviloma vpisani v sodnem registru. Vpis podatkov v sodni register po uradni dolžnosti ali na predlog drugega organa omogoča drugi odstavek 9. člena Zakona o sodnem registru (Uradni list RS, št. 54/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 49/09, 82/13 – ZGD-1H, 17/15, 54/17, 16/19 – ZNPO-1, 75/23 in 102/23 – ZviS-M). V nasprotnem primeru lahko nastane situacija, da ima proračunski uporabnik različne nazive v Registru proračunskih uporabnikov in sodnem registru ter PRS, kar je lahko sporno z vidika pravne varnosti tretjih oseb, ki sklepajo obligacijska razmerja s temi subjekti.

K 21. členu (vpis sprememb podatkov)

UJP dnevno posodablja Register proračunskih uporabnikov na podlagi podatkov, predloženih s strani proračunskih uporabnikov oziroma njihovih ustanoviteljev, na podlagi dokumentov, ki so objavljeni v Uradnem listu Republike Slovenije, ter podatkov, ki jih dnevno prevzema od upravljavca PRS in RTR.

Za zagotovitev, da so v Registru proračunskih uporabnikov najnovejši podatki, in zaradi zanesljivega vodenja računov oziroma podračunov morajo proračunski uporabniki in druge enote registra pravočasno obveščati UJP o vseh spremembah podatkov, ki se vodijo v Registru proračunskih uporabnikov.

Če posamezna enota Registra proračunskih uporabnikov opusti dolžnost, določeno v tem členu, UJP vpiše spremembe podatkov v Register proračunskih uporabnikov po uradni dolžnosti na podlagi dokumentov, ki so objavljeni v Uradnem listu Republike Slovenije, predpisov lokalnih skupnosti, objavljenih v uradnem glasilu ter dokumentov, ki jih pridobi iz PRS. Če dokumenti niso javno objavljeni ali dostopni v uradnih evidencah ter registrih in vpis sprememb podatkov ni mogoč po uradni dolžnosti, UJP pozove enoto registra, naj v petih delovnih dneh predloži zahtevane podatke oziroma dokumente.

UJP o vpisu sprememb podatkov izda obvestilo in ga pošlje enoti registra, na katero se spremembe nanašajo. Vse spremembe podatkov se vpisujejo tako, da je v registru zagotovljeno trajno spremljanje vseh vpisov v register (zgodovina podatkov).

Predlagana ureditev ne spreminja trenutno veljavne ureditve, kot jo določa ZOPSPU-1.

K 22. členu (izključitev iz Registra proračunskih uporabnikov)

Ob statusnih spremembah (pripojitev, razdružitve, prenehanje ipd.), spremembah pravnoorganizacijske oblike, ustanovitelja ter drugih spremembah, zaradi katerih pravna oseba ne more obdržati statusa proračunskega uporabnika ali ob ukinitvi proračunskega uporabnika, se izvede postopek izključitve iz Registra proračunskih uporabnikov.

UJP izvede postopek izključitve iz Registra proračunskih uporabnikov na podlagi vloge za izključitev proračunskega uporabnika oziroma njegovega ustanovitelja ali pravnega naslednika ali po uradni dolžnosti.

Subjekt iz prejšnjega odstavka mora najpozneje v petih delovnih dneh od začetka veljavnosti akta o statusnem preoblikovanju oziroma akta o izbrisu iz primarnega registra o tem obvestiti UJP ter predložiti zahtevano dokumentacijo za izključitev iz Registra proračunskih uporabnikov.

Če zavezanec ne vloži vloge za izključitev iz Registra proračunskih uporabnikov UJP uvede oziroma če predlagatelj ne dopolni vloge v predpisanem roku, UJP nadaljuje postopek izključitve iz registra po uradni dolžnosti na podlagi dokumentov, ki so objavljeni v Uradnem listu Republike Slovenije, predpisov lokalnih skupnosti, objavljenih v uradnem glasilu ter dokumentov, pridobljenih iz PRS.

V tem členu je določba, da UJP po uradni dolžnosti izključi iz Registra proračunskih uporabnikov upravljavce sredstev sistema EZR občin, ki delujejo kot deli občinskih uprav, po njihovi vključitvi v sistem EZR države. S to določbo se želita doseči sprotno obnavljanje podatkov ter debirokratizacija postopka ob prenosu sistema EZR občin v sistem EZR države.

Upošteva se 15. člen tega predloga zakona izda UJP odločbo o zavrnitvi vloge za izključitev ali odločbo o izključitvi proračunskega uporabnika iz Registra proračunskih uporabnikov. Zoper to odločbo je dovoljena pritožba, ki se vloži pri UJP v 15 dneh od vročitve odločbe. O pritožbi odloča Ministrstvo za finance. Zaradi zagotovitve nemotenega delovanja sistema EZR in izvrševanja državnega ter občinskih proračunov je v tem členu določeno, da pritožba zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve. Navedeno pomeni, da se proračunski uporabnik izključi iz Registra proračunskih uporabnikov z dnem vročitve odločbe oziroma z datumom, ki je naveden v odločbi, če je izključitev iz Registra proračunskih uporabnikov določena za kasnejše obdobje. Do kasnejše izključitve bi prišlo v primeru, ko je subjekt izključitve ukinjen, akt o izključitvi je veljaven, uporaba ali ukinitve pa odložena.

V zadnjem odstavku tega člena je predvideno, da UJP pred izključitvijo proračunskega uporabnika iz registra preveri njegove račune in ga pozove, naj zapre vse tiste, ki jih ima še odprte. V primeru pasivnosti proračunskega uporabnika predlog zakona omogoča, da UJP račune zapre po uradni dolžnosti in denarna sredstva prenese na ustrezen račun, namenjen za izvrševanje državnega oziroma občinskega proračuna.

K 23. členu (prevzem podatkov)

V PRS in RTR so vpisani vsi poslovni subjekti, kot jih opredeljuje Zakon o Poslovnem registru Slovenije (Uradni list RS, št. 49/06, 33/07 – ZSReg-B, 19/15, 54/17, 18/23 – ZDU-10 in 75/23 – ZGD-1L; v nadaljnjem besedilu: ZPRS-1) in na podlagi tega zakona sprejeti predpisi, vključno s proračunskimi uporabniki.

ZPRS-1 v 11. členu nalaga vsem registrskim organom oziroma upravljavcem javnih registrov in uradnih evidenc, da morajo Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJPES) sporočiti podatke iz prvega odstavka 8. člena ZPRS-1. Enako velja za ponudnike plačilnih storitev, ki morajo na podlagi 192. člena ZPlaSSIED in podzakonskih predpisov sporočati AJPES vse predpisane podatke o transakcijskih računih in njihovih imetnikih. Med zavezance, ki morajo sporočati podatke AJPES, sodi tudi UJP kot primarni registrski organ za neposredne uporabnike državnega in občinskih proračunov ter za proračunske uporabnike, ki pridobijo pravno sposobnost neposredno na podlagi zakona ali drugega ustanovitvenega akta, objavljenega v Uradnem listu Republike Slovenije, in se ne registrirajo pri nobenem drugem registrskem organu.

UJP pridobiva podatke iz PRS in RTR brezplačno na način, ki je podrobneje urejen z dogovorom, sklenjenim med UJP in AJPES.

UJP in AJPES kot upravljavca registrov dnevno izmenjujeta podatke, potrebne za vodenje in posodabljanje obeh registrov.

V zvezi z vključitvijo v Register proračunskih uporabnikov ali izključitvijo iz tega registra zakon v 19. členu napotuje na uporabo ZUP, kar pomeni, da UJP za odločanje v konkretnem upravnem postopku lahko brezplačno pridobiva podatke tudi iz drugih registrov in uradnih evidenc ali podatke od drugih organov in nosilcev javnih pooblastil, če je to potrebno za ugotovitev dejanskega stanja in sprejem odločbe.

K 24. členu (uporaba podatkov Registra proračunskih uporabnikov)

V tem členu so opredeljeni pogoji uporabe podatkov, ki se vodijo v Registru proračunskih uporabnikov.

Državni organi in upravljavci javnih zbirk podatkov, ki izrazijo interes, da se povežejo z Registrom proračunskih uporabnikov zaradi vodenja svojih zbirk podatkov, lahko od UJP brezplačno prevzemajo podatke v obsegu, potrebnem za vodenje njihovih registrov in uradnih evidenc ali za namen njihovih z zakonom predpisanih pristojnosti.

O načinu izmenjave podatkov se sporazumno dogovorita UJP in prosilec, ki je upravičen do dostopa do podatkov. Med tovrstne uporabnike sodijo npr. pristojni direktorati Ministrstva za finance, Urad za nadzor proračuna, Finančna uprava Republike Slovenije, Ministrstvo za javno upravo, Ministrstvo za notranje zadeve in druga resorna ministrstva, Statistični urad Republike Slovenije, Komisija za preprečevanje korupcije, Gospodarska zbornica Slovenije, Modra zavarovalnica, d. d., Ekonomski inštitut, d.o.o., ter drugi uporabniki.

K 25. členu (dostop do javnih podatkov Registra proračunskih uporabnikov)

V tem členu je opredeljena javnost Registra proračunskih uporabnikov oziroma način zagotavljanja vpogleda v javne podatke Registra proračunskih uporabnikov in dostopa do njih. Namen uporabe podatkov v povezavi z varovanjem podatkov in zasebnosti ni vprašljiv, ker gre za podatke, ki so kot javni določeni z različnimi predpisi, kot taki pa se vodijo tudi v primarnih registrih in uradnih evidencah.

Podatki iz Registra proračunskih uporabnikov, razen varovanih osebnih podatkov ter drugih podatkov, za katere je drugače urejeno s posebnimi predpisi, so enako dostopni vsem na način in pod pogoji, ki so določeni v zakonu in podzakonskih predpisih, ki urejajo dostop do informacij javnega značaja. UJP lahko zaračunava stroške posredovanja informacij javnega značaja na način in pod pogoji ter cenah, določenih v uredbi, ki ureja posredovanje in ponovno uporabo informacij javnega značaja.

K 26. členu (vrste računov)

V tem členu so opredeljene vrste računov, ki jih lahko odpirajo proračunski uporabniki.

Za izvajanje in evidentiranje javnofinančnih tokov ter za potrebe delovanje sistema EZR v skladu z zahtevami iz zakona, ki ureja javne finance, UJP vodi zakladniški podračun upravljavca sredstev sistema EZR države in EZR občine, ki je namenjen za upravljanje denarnih sredstev posameznega sistema EZR, in podračune JFP, na katere se plačujejo obvezne dajatve.

UJP v okviru EZR vodi podračune proračunskih uporabnikov in enot proračunskih uporabnikov ter podračune proračunov države in občin, ki so namenjeni za opravljanje plačilnih storitev oziroma poravnavo obveznosti ali prilive sredstev iz naslova obligacijskih razmerij, ki jih proračunski uporabniki sklepajo s pravnimi in fizičnimi osebami (npr. naročanje ali izvajanje storitev, nakupi ali prodaje blaga, naročanje gradenj ter druge pogodbe). V RTR imajo ti računi oznako S. UJP vodi tudi podračune javnofinančnih prihodkov, ki so namenjeni plačevanju in razporejanju obveznih prihodkov.

Podračuni, ki so odprti pri UJP, imajo s statusnopravnega, obligacijskega, davčnega, računovodskega vidika in z vidika predpisov o izvršbi in zavarovanju enak status kot transakcijski računi po ZPlaSSIED, razen če ta ali poseben zakon določa drugače.

Zaradi spremljanja javnofinančnih tokov in preglednosti finančnega poslovanja proračunskih uporabnikov UJP vodi evidenčne račune za račune, ki jih imajo proračunski uporabniki odprte izven sistema EZR v državi in v tujini v skladu z 31. členom predloga zakona. Tako je zagotovljena preglednost porabe javnofinančnih sredstev in hkrati vzpostavljena baza podatkov za nadzorne, statistične in analitične namene ter za gospodarno in učinkovito upravljanje finančnega premoženja in načrtovanje ter izvrševanje državnega in občinskih proračunov.

Odpiranje posebnih namenskih transakcijskih računov pri Banki Slovenije, ki so namenjeni ločenemu vodenju sredstev, je izjemoma dovoljeno za namene oziroma sredstva, ki so taksativno naštetja v četrtem odstavku tega člena, pod pogojem, da imetnik tega računa predhodno pridobi soglasje ministra za finance in Banke Slovenije. Sredstva na teh računih so izvzeta iz izvršbe zaradi razlogov, navedenih v obrazložitvi k drugemu odstavku 39. člena.

Postopek odpiranja in zapiranja računov pri UJP je podrobneje urejen v Pravilniku o načinu vodenja registra neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov ter postopkih odpiranja in zapiranja računov (Uradni list RS, št. 25/17), ki bo nadomeščen z novim pravilnikom.

K 27. členu (prepoved ponovne uporabe računa)

Zaradi varnosti v pravnem prometu in javnofinančnih tokov je v tem členu urejena prepoved ponovnega odprtja podračuna oziroma evidenčnega računa z enako številko, kot jo je imel zaprti podračun oziroma evidenčni račun.

K 28. členu (zagotavljanje podatkov o računih in plačilnih storitvah)

V tem členu so navedene podporne oziroma javnofinančne storitve, s katerimi UJP zagotavlja širok nabor podatkov za proračunske uporabnike, imetnike računov, upravljavce sredstev EZR, nadzornike, skrbnike in druge subjekte kot tudi informacije javnega značaja.

Način opravljanja plačilnih storitev UJP je podrobneje urejen v ZPlaSSIED in spodaj navedenih podzakonskih predpisih, izdanih na podlagi ZOPSPU-1, ter v splošnih pogojih poslovanja in pogodbah, ki jih UJP sprejme v skladu z ZPlaSSIED.

Naloge UJP v zvezi z vodenjem podračunov proračunskih uporabnikov v okviru sistema EZR so podrobneje opredeljene v Pravilniku o postopkih in pogojih vodenja računov neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 109/12, 92/14, 24/15, 77/16 – ZOPSPU-1 in 25/23), ki bo nadomeščen z novim pravilnikom.

UJP sprejema plačilne naloge v breme računov proračunskih uporabnikov, ki poslujejo v okviru enotnega zakladniškega sistema, in drugih oseb oziroma nadzornikov, določenih s posebnimi predpisi, zagotavlja nadzor nad temi transakcijami in za imetnike računov pripravlja obvestila o plačilnih transakcijah in stanju sredstev na računih ter druge informacije na način, ki je podrobneje urejen v Pravilniku o izvajanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 34/19, 25/23 in 82/23), ki bo nadomeščen z novim pravilnikom.

UJP upravljavcem sredstev sistema EZR zagotavlja podatke o stanju sredstev in prometu na podračunih v okviru EZR posameznega upravljavca zaradi upravljanja denarnih sredstev v skladu s podzakonskim predpisom iz prejšnjega odstavka ter določbami Pravilnika o poslovanju sistema enotnega zakladniškega računa države oziroma občine (Uradni list RS, št. 27/24), Pravilnika o načinu vpisovanja

podatkov, potrebnih za spremljanje izvrševanja proračuna, v plačilna navodila (Uradni list RS, št. 120/07) in Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS št. 50/07, 61/08, 99/09 – ZIPRS1011, 3/13, 81/16, 11/22, 96/22, 105/22 – ZZNŠPP, 149/22 in 106/23).

Vodenje evidenčnih računov pri UJP oziroma način zbiranja podatkov o računih, ki jih imajo proračunski uporabniki, odprte izven sistema EZR, je podrobneje urejen s Pravilnikom o dvigih ter pologih domače in tuje gotovine neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov državnega in občinskih proračunov, ZZZS in ZPIZ preko posebnega računa z ničelnim stanjem (Uradni list RS, št. 89/02, 94/02 – popr., 117/07, 58/09 – ZPlaSS, 109/09, 59/10 – ZOPSPU in 77/16 – ZOPSPU-1) ter s Pravilnikom o načinu zbiranja in posredovanja podatkov na računih proračunskih uporabnikov odprtih izven sistema enotnega zakladniškega računa (Uradni list RS, št. 26/17), ki bosta po uveljavitvi tega zakona nadomeščena z novim pravilnikom.

UJP opravlja storitve po posebnih dogovorih, sporazumih in protokolih, sklenjenih z državnimi organi ali posameznimi proračunskimi uporabniki ali drugimi institucijami, ki izrazijo interes za sodelovanje. Ti akti praviloma urejajo izmenjavo podatkov, ki jih UJP obdeluje pri opravljanju zgoraj navedenih nalog, oziroma podatkov, ki jih naročnik oziroma uporabnik uporablja za davčne, statistične, analitične, proračunske, raziskovalne in druge namene. S temi akti se urejajo tudi dodatne storitve UJP za posamezne naročnike, ki izrazijo interes za sodelovanje z UJP.

UJP opravlja tudi druge javnofinančne storitve, določene s področnimi zakoni ali podzakonskimi predpisi, kot so npr. zbiranje in spletna javna objava podatkov o plačilnih transakcijah, izvršenih v breme računov zavezancev za dostop do informacij javnega značaja, skladno z 10.a členom ZDIJZ in Pravilnikom o zbiranju podatkov o plačilnih transakcijah zavezancev za informacije javnega značaja (Uradni list RS, št. 60/14, 77/16 – ZOPSPU-1).

V primeru neizvršene ali nepravilno izvršene ali preklicane oziroma zavrnjene plačilne transakcije UJP pri drugih ponudnikih plačilnih storitev opravlja poizvedbe in pridobiva podatke o plačilni transakciji ali kopije plačilnih nalogov in druge podatke, ki so potrebni za učinkovito izsleditev plačilne transakcije ali za obravnavo reklamacij ali zahtevkov proračunskih uporabnikov in drugih oseb, na katere se plačilna transakcija nanaša. V praksi so pri izvajanju teh poizvedb nastajale težave, ker so posamezni ponudniki plačilnih storitev odklanjali posredovanje zahtevanih podatkov z obrazložitvijo, da UJP v ZPlaSSIED ali ZOPSPU-1 nima zakonske podlage za zbiranje tovrstnih podatkov. Zaradi zagotovitve ustrezne pravne podlage za zbiranje podatkov in učinkovitega reševanja reklamacij je temu členu dodan drugi odstavek.

V tretjem odstavku je dano pooblastilo ministru za izdajo pravilnika, ki bo podrobneje uredil način zagotavljanja podatkov o računih in plačilnih transakcijah.

K 29. členu (vključitev podračuna v poslovanje z direktno obremenitvijo)

ZPlaSSIED določa, da je SEPA direktna obremenitev (v nadaljnjem besedilu: SDD), plačilna storitev, pri kateri prejemnik plačila, na podlagi plačnikovega soglasja odredi plačilno transakcijo za obremenitev plačnikovega plačilnega računa.

Način poslovanja s SDD prek UJP je trenutno urejen v Pravilniku o postopkih in pogojih vodenja računov neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 109/19, 92/14, 24/15, 77/16-ZOPSPU-1 in 25/23), ki pa za vključitev v poslovanje s SDD zahteva sklenitev pogodbe imetnika podračuna ali nadzornika z UJP.

z 29. členom predloga zakona se uredi, da za vključitev v poslovanje SDD zadostuje zahtevek za vključitev v poslovanje SDD. V drugem odstavku je omogočeno, da vključitev izvede tudi nadzornik, na podlagi pooblastila imetnika podračuna JFP in zahtevka za vključitev v poslovanje s SDD.

Način poslovanja s SDD prek UJP oziroma pravice in obveznosti UJP in uporabnikov te plačilne storitve so podrobneje urejeni s splošnimi pogoji, ki jih sprejme generalni direktor UJP, ter s tehničnimi dokumenti, objavljenimi na spletni strani UJP.

V tretjem odstavku je dano pooblastilo ministru za finance, da s pravilnikom podrobneje predpiše način vključitve podračuna JFP v poslovanje z direktno obremenitvijo. Ta pravilnik bo nadomestil določbe zgoraj omenjenega pravilnika.

K 30. členu (obveznost zaprtja računov)

Podračuni v sistemu EZR, ki so odprti pri UJP, imajo s statusnopravnega, obligacijskega, davčnega, računovodskega vidika in z vidika predpisov o izvršbi in zavarovanju enak status kot transakcijski računi po ZPlaSSIED, kar med drugim pomeni, da proračunski uporabniki lahko prek UJP opravljajo celoten plačilni promet oziroma prejemajo sredstva v dobro proračuna, ki so jih plačali plačniki v državi ali tujini, ter poravnajo obveznosti do prejemnikov sredstev, ki imajo odprte transakcijske račune v državi ali tujini (npr. vsa plačila iz naslova opravljenih storitev, dobav blaga, izvedenih gradenj, avtorskih, podjemnih in drugih pogodb, plače javnih uslužbencev, pokojnine, socialni transferji ipd.).

Plačilne storitve za proračunske uporabnike se praviloma opravljajo prek sistema EZR, zato je v tem členu izrecno opredeljena obveznost zaprtja plačilnih, transakcijskih ali drugih računov pri drugih ponudnikih plačilnih storitev. Pravna oseba, ki je pridobila status proračunskega uporabnika in je predhodno poslovala prek enega ali več računov pri drugih ponudnikih plačilnih storitev, mora v tridesetih dneh po dokončnosti odločbe o vključitvi v Register proračunskih uporabnikov zapreti vse račune pri drugih ponudnikih plačilnih storitev. Pravna oseba, ki je pridobila status proračunskega uporabnika, lahko izjemoma odpira račune izven sistema EZR na način ter pod pogoji, ki so podrobneje opredeljeni v tretjem odstavku 31. člena predloga zakona.

V drugem odstavku je urejena obveznost zaprtja računov v primeru statusne ali organizacijske spremembe posameznega proračunskega uporabnika – oziroma imetnika računa (npr. prenos nalog na drugega proračunskega uporabnika, sprememba šifre proračunskega uporabnika ipd.).

K 31. členu (prepoved odpiranja računov in uporabe plačilnih storitev izven sistema EZR)

Glede na posebnosti delovanja sistema EZR, izvrševanja državnega in občinskih proračunov ter delovanja blagajne zdravstvenega zavarovanja ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja je v prvem odstavku tega člena opredeljena splošna prepoved odpiranja računov in uporabe plačilnih storitev izven sistema EZR.

Drugi odstavek zavezuje ponudnike plačilnih storitev, da morajo zavrniti zahtevek proračunskega uporabnika za odprtje računa ali naročilo plačilnih storitev, ki je v nasprotju s prvim odstavkom tega člena.

Finančno poslovanje proračunskih uporabnikov izven sistema EZR oziroma prek računov, odprtih v državi ali tujini pri drugih ponudnikih plačilnih storitev, je dovoljeno le izjemoma v primerih, ki so določeni v tretjem odstavku tega člena.

Med prvo izjemo sodijo posebni računi z ničelnim stanjem, ki jih proračunski uporabniki lahko uporabljajo izključno za dvig ali polog domače in tuje gotovine in morajo ob koncu dneva izkazovati ničelno stanje. Za gotovinsko poslovanje je treba zagotoviti ustrezne prostorske in varnostno-tehnične pogoje in široko mrežo poslovalnic na območju Republike Slovenije (sprejemna okenca, poslovni prostori, trezorji, varnostno-tehnična oprema, varnostna služba, transport gotovine, zaposleni in materialni stroški ipd.), kar zahteva nesorazmerne stroške. Ob vzpostavitvi sistema EZR je bila sprejeta odločitev, da UJP za proračunske uporabnike ne bo opravljal gotovinskega plačilnega prometa, ter da se ta del finančnega

poslovanja proračunskih uporabnikov izvaja prek bank in hranilnic, ki imajo ustrezno mrežo poslovalnic na območju Republike Slovenije. Proračunski uporabniki lahko odpirajo te račune le pri bankah in hranilnicah, ki jih izbere Ministrstvo za finance. Seznam izbranih oziroma pooblaščenih bank in hranilnic, s katerimi je Ministrstvo za finance sklenilo krovno pogodbo, je objavljen na spletnih straneh Ministrstva za finance in UJP. Posebni računi z ničelnim stanjem so javno objavljeni v Poslovnem registru Slovenije in RTR (imajo oznako M). Poslovanje proračunskih uporabnikov in razpolaganje z javnofinančnimi sredstvi morata biti pregledna in zagotavljati nadzor, ki ga opravljajo pristojni organi. Javna objava teh računov omogoča UJP, da kot prekrškovni organ nadzira izvajanje določb tega zakona ter spremlja vse izvršene plačilne transakcije tako, da je v primeru zlorabe mogoče zbrati ustrezne dokaze, potrebne za izvedbo postopka o prekršku zoper odgovorno osebo proračunskega uporabnika in ponudnika plačilnih storitev. Sredstva na teh računih so izvzeta iz izvršbe zaradi razlogov, navedenih v obrazložitvi k drugem odstavku 40. člena tega zakona. Način odpiranja teh računov in poročanja o stanju denarnih sredstev na teh računih ter plačilnih transakcijah, opravljenih v dobro in breme teh računov, je podrobneje urejen v Pravilniku o dvigih ter plogih domače in tuje gotovine neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov državnega in občinskih proračunov, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije preko posebnega računa z ničelnim stanjem (Uradni list RS, št. 89/02, 94/02 – popr., 117/07, 58/09 – ZPlaSS, 109/09, 59/10 – ZOPSPU in 77/16 – ZOPSPU-1), katere določbe bodo prenesene v pravilnik, ki bo izdan po tem zakonu.

Druga izjema so transakcijski računi, ki jih diplomatska predstavništva in konzulati Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: DPK) lahko odpirajo pri bankah v državi, kjer imajo sedež. Za odpiranje teh računov mora DPK predhodno pridobiti soglasje Ministrstva za zunanje zadeve (v nadaljnjem besedilu: MZZ), ki mora o odprtju teh računov obvestiti UJP. Zaradi vodenja evidenčnih računov pri UJP mora DPK ali MZZ brezplačno sporočati podatke o stanju sredstev na njih.

Tretja izjema so kulturni atašeji oziroma kulturno-informacijski centri ter umetniške rezidence, ki delujejo v drugi državi kot dislocirane enote DPK v okviru skupnih projektov Ministrstva za zunanje zadeve in Ministrstva za kulturo. V to kategorijo izjem sodita npr. SKICA – Slovenski kulturno-informacijski center v Avstriji, ki deluje kot dislocirana enota Veleposlaništva Republike Slovenije na Dunaju, ter SKC – Slovenski kulturni center Berlin, ki deluje v okviru Veleposlaništva Republike Slovenije v Berlinu, kot tudi umetniški rezidenci, ki delujeta v okviru Veleposlaništva Republike Slovenije v Londonu in v okviru Stalnega predstavništva Republike Slovenije pri OZN New York. Podrobnejše informacije o teh organizacijskih enotah in posameznih projektih so dostopne na spletni strani Ministrstva za kulturo ter v javnih razpisih za izbor kulturnih projektov (npr. javni razpis Ministrstva za kulturo št. 5110-14/2019/2 z dne 4. 10. 2019). Ministrstvo za kulturo, mora o odprtju teh računov obvestiti UJP, ki odpre evidenčne račune. Ministrstvo za kulturo, mora UJP brezplačno sporočati podatke o stanju sredstev na njih. Ker pri delovanju teh organizacijskih enot in projektov gre za delitev stroškov med dvema ministrstvom, lahko navedeno obveznost sporočanja podatkov prevzame Ministrstvo za zunanje zadeve, če se o tem pisno dogovori z Ministrstvom za kulturo.

Kot četrta izjema so v tem členu opredeljeni transakcijski računi, ki jih obrambni atašeji, obrambni predstavniki pri mednarodnih organizacijah in drugi uslužbenci Republike Slovenije na obrambnem področju, izenačeni z diplomati v sprejemnih državah oziroma pri mednarodnih organizacijah, vojaška predstavništva v tujini in slovenski kontingenti na mednarodnih operacijah in misijah lahko odpirajo pri bankah v državi, kjer delujejo. V skladu z Zakonom o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) se vojaška služba izvaja tudi izven države v vojaško diplomatskih predstavništvih, organih mednarodnih organizacij, pri drugih organih ali v skupnih poveljstvih in enotah zaradi izvrševanja obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami, ali v obliki stalnih ali začasnih skupin in enot Slovenske vojske, ki so napotene na opravljanje nalog izven države. Za nemoteno izvajanje vojaške službe izven države oziroma financiranje stalnih ali začasnih skupin Slovenske vojske izven države je v posameznih primerih nujno potrebno odprtje transakcijskih računov pri tujih bankah na območju držav, v katerih se izvaja vojaška služba. Obrambni atašeji, obrambni predstavniki pri mednarodnih organizacijah in drugi uslužbenci Republike

Slovenije na obrambnem področju, izenačeni z diplomati v sprejemnih državah oziroma pri mednarodnih organizacijah, vojaška predstavništva v tujini in slovenski kontingenti na mednarodnih operacijah in misijah lahko odpirajo račune pri bankah v državi, kjer delujejo, če predhodno pridobijo soglasje Ministrstva za obrambo. Zakon zavezuje Ministrstvo za obrambo, da mora o odprtju teh računov obvestiti UJP ter mu sporočiti podatke o stanju sredstev na njih. UJP po prejemu obvestila Ministrstva za obrambo odpre evidenčne račune.

Peta izjema je transakcijski račun, ki ga za upravljanje sredstev varnostnih rezerv odpre Republika Slovenija pri banki. S tem računom v imenu in za račun Republike Slovenije upravlja Slovenska izvozna in razvojna banka (v nadaljnjem besedilu: SID banka) skladno z Zakonom o Slovenski izvozni in razvojni banki (Uradni list RS, št. 56/08, 20/09, 25/15 – ZBan-2 in 61/20 - ZDLGPE; v nadaljnjem besedilu: ZSIRB) ter Zakonom o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (Uradni list RS, št. 2/04, 56/08 – ZSIRB in 82/15; v nadaljnjem besedilu: ZZFMGP). ZZFMGP ureja sistem zavarovanja in financiranja mednarodnih gospodarskih poslov v Republiki Sloveniji kot enega izmed instrumentov trgovinske politike, s katerim se zagotavljajo konkurenčni pogoji domačih poslovnih subjektov na tujih trgih. Z ZZFMGP je urejen samo tisti del zavarovanja in financiranja izvoza, kjer ima država zaradi narave rizikov in finančnih zmogljivosti posebno vlogo pri spodbujanju tega izvoza. SID banka kot pooblaščen institucija po ZZFMGP v imenu in za račun Republike Slovenije zavaruje tiste komercialne in nekomercialne rizike (nemarketabilne rizike), ki jih zaradi njihove narave in stopnje tveganja zasebni pozavarovalni sektor ni pripravljen prevzeti ali pa ima za to omejene zmogljivosti. To pomeni, da zasebni trg ni sposoben prevzemati nekaterih rizikov ter nuditi nekaterih financiranj in zavarovanj brez garancije oziroma porošstva države, kar povzroča nedelovanje trga ali obstoj tržnih vrzeli, ki jih zapolnjuje pooblaščen institucija ter tako dopolnjuje finančni trg.

SID banka mora o odprtju teh računov obvestiti UJP, ki odpre ustrezne evidenčne račune. Banka, ki za Republiko Slovenijo oziroma SID banko vodi navedeni račun, mora UJP brezplačno sporočiti podatke o plačilih, opravljenih v breme in dobro tega računa, ter o stanju sredstev na tem računu. Z vodenjem evidenčnih računov pri UJP je zagotovljena ustrezna evidenca vseh poslovnih dogodkov, ki jih SID banka izvaja v imenu in za račun države, skladno s priporočilom Računskega sodišča in Odzivnim poročilom na Revizijsko poročilo RS k Predlogu zaključnega računa proračuna RS za leti 2012 in 2013 v delu, ki se nanaša na Ministrstvo za finance.

Za namen zadolževanja in upravljanja z državnim dolgom ter za namen servisiranja javnega državnega dolga je na nekaterih tujih finančnih trgih potrebno predhodno odprtje računa v tujini. Za ta namen se ob soglasju ministra, pristojnega za finance, odprtje tovrstnega računa z navedeno določbo omogoči. Pri tem se imetnik, Republika Slovenija, zavezuje, da se bodo na UJP sporočali podatki o plačilih, opravljenih v breme in dobro tega računa, ter o stanju sredstev na tem računu v obsegu in na način, ki ju predpiše minister, pristojen za finance.

Dodatna izjema v tretjem odstavku tega člena so trgovalni računi proračunskih uporabnikov, odprti pri ponudnikih investicijskih storitev v skladu s predpisi, ki urejajo trg finančnih instrumentov. Trgovalni račun je namenjen za nakup, prodajo, preknjižbo in hrambo ter druge oblike razpolaganja z nematerializiranimi vrednostnimi papirji in drugimi finančnimi instrumenti in njihovega upravljanja na domačem in tujih kapitalskih trgih, skladno z omejitvami in posebnimi pogoji, določenimi s tem zakonom ter posebnimi zakoni, ki urejajo ravnanje s finančnim premoženjem in finančno poslovanje proračunskih uporabnikov. Državi, občinam in nekaterim proračunskim uporabnikom, ki lahko na podlagi posebnih zakonov kupujejo nematerializirane vrednostne papirje, je treba zagotoviti možnost odpiranja trgovalnih računov, skladno z Zakonom o nematerializiranih vrednostnih papirjih (Uradni list RS, št. 75/15, 74/16 – ORZNP48, 5/17, 15/18 – odl. US in 43/19), s katerim so ukinjeni registrski računi, odprti za nematerializirane vrednostne papirje pri centralni depozitni družbi. Na podlagi ZJF lahko država in občine v okviru upravljanja finančnega premoženja opravljajo tudi transakcije, potrebne za nakup ali prodajo delnic in drugih nematerializiranih vrednostnih papirjev oziroma kapitalskih naložb in vlog v gospodarskih družbah, ter morajo imeti za to odprte trgovalne račune, ki so namenjeni za nakup,

prodajo, preknjižbo in hrambo ter druge oblike razpolaganja z nematerializiranimi vrednostnimi papirji in drugimi finančnimi instrumenti in njihovega upravljanja na domačem in tujih kapitalskih trgih, pri izbranih ponudnikih, ki opravljajo investicijske storitve v skladu z Zakonom o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 77/18, 17/19 – popr., 66/19, 123/21 in 45/24). Podobno velja tudi za nekatere posredne proračunske uporabnike, kot je npr. Sklad za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in za odlaganje radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško (v nadaljnjem besedilu: Sklad NEK), ki mora ravnati s finančnim premoženjem tako, da zagotavlja varnost, donosnost in likvidnost svojih naložb v finančne instrumente v skladu z ZJS-1. Sklad NEK je bil ustanovljen na podlagi Zakona o Skladu za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško (Uradni list RS, št. 47/03 – uradno prečiščeno besedilo in 68/08; v nadaljnjem besedilu: ZSFR). Primarna naloga Sklada NEK je zbiranje sredstev za razgradnjo NEK, varno skladiščenje in končno odlaganje izrabljenega jedrskega goriva ter radioaktivnih odpadkov. Sklad posluje v posebni organizacijski obliki in je bil ustanovljen kot pravna oseba »sui generis« z namenom, opredeljenim v ZSFR. Pri izvajanju ZOPSPU je bilo tudi ugotovljeno, da ima Sklad NEK odprte trgovalne račune izven države, ki jih uporablja izključno za namen portfeljskih investicij oziroma naložb finančnega premoženja Sklada NEK v finančne instrumente. Sklad NEK nalaga sredstva v skladu s 26. členom ZJS-1 ter svojima naložbeno politiko in finančnim načrtom, ki ju na predlog upravnega odbora potrdi Vlada RS. Pri upravljanju sredstev spoštuje načela varnosti, razpršenosti in likvidnosti sredstev. Nadzor nad finančnim poslovanjem Sklada NEK je zagotovljen z veljavnimi predpisi. Ponudniki investicijskih storitev, ki za proračunske uporabnike vodijo trgovalne račune, in proračunski uporabniki, ki odpirajo trgovalne račune v tujini, morajo obvestiti UJP o odprtju trgovalnih računov in mu brezplačno sporočati podatke o stanju sredstev na njih.

Način in obseg sporočanja podatkov sta podrobneje urejena v Pravilniku o načinu zbiranja in posredovanja podatkov na računih proračunskih uporabnikov odprtih izven sistema enotnega zakladniškega računa (Uradni list RS, št. 26/17), ki bo nadomeščen z novim pravilnikom, za izdajo katerega je pooblastilo ministru dano v četrtem odstavku tega člena.

Z vodenjem navedenih evidenčnih računov pri UJP je zagotovljena preglednost porabe javnofinančnih sredstev in hkrati vzpostavljena baza podatkov za nadzorne, statistične in analitične namene ter za gospodarno in učinkovito upravljanje finančnega premoženja in načrtovanje ter izvrševanje državnega in občinskih proračunov.

K 32. členu (elektronski plačilni instrumenti)

V skladu z prvim odstavkom 16. člena ZPlaSSIED je plačilni instrument vsaka naprava ali niz postopkov oziroma oboje, ki je dogovorjena oziroma so dogovorjeni med posameznim uporabnikom in njegovim ponudnikom plačilnih storitev, in je vezan le na tega uporabnika z namenom, da ga uporabi za odreditev plačilnega naloga.

Elektronski plačilni instrumenti uporabniku omogočajo (oddaljeni) dostop do sredstev na plačilnem računu z uporabo elektronske naprave in/ali elektronskih komunikacijskih poti. Mednje uvrščamo kreditna plačila, ki temeljijo na uporabi elektronskega plačilnega naloga, in plačilne kartice, pa tudi direktno obremenitev, kadar so za izvedbo plačila uporabljene elektronske komunikacijske poti.

Negotovinski prenos denarnih sredstev predstavljajo preprost, varen, zanesljiv, hiter in poceni prenos denarnih sredstev ter razpolaganje z njimi pri ponudnikih plačilnih storitev, ki negotovinske prenose denarnih sredstev omogočajo na podlagi uporabe plačilnih instrumentov.

V skladu s 16. členom ZPlaSSIED je izdajanje plačilnih instrumentov plačilna storitev, pri kateri ponudnik plačilnih storitev posluje s plačnikom ter mu zagotavlja plačilni instrument za odreditev in obdelavo plačnikovih plačilnih transakcij.

Glede na definicijo plačilnega instrumenta in storitev izdajanja plačilnih instrumentov, kot je opredeljena v 16. členu ZPlaSSIED, se med uporabnike plačilnih storitev izven sistema EZR uvrščajo tudi proračunski uporabniki, ki nimajo odprtih računov iz tretjega odstavka 32. člena predloga zakona, če uporabljajo plačilne kartice ali druge elektronske plačilne instrumente.

V praksi je določene storitve ali blago mogoče pridobiti le preko spletnega nakupa in plačila s plačilno kartico (npr. licence). V praksi se dogaja, da tuje pravne in fizične osebe (ponudniki blaga in storitev, kupci blaga in uporabniki storitev), s katerimi poslujejo proračunski uporabniki, pogojujejo prodajo blaga ali izvedbo storitve ali svoje plačilo kupljenega blaga ali naročene storitve z uporabo spletnih plačilnih platform, kot so npr. Payoneer ali PayPal.

V primeru službenih potovanj javnih uslužbencev v tujino stroški poslovanja z gotovino in tveganje poslovanja z gotovino opravičujejo uporabo plačilnih kartic ali elektronskih denarnic. S plačilno kartico, ki jo izbrani ponudnik goriva zagotavlja, se proračunskim uporabnikom zagotavlja tudi plačilo goriva za službena vozila.

Veljavni predpisi s področja javnih financ ne urejajo področja pridobivanja in uporabe plačilnih kartic za proračunske uporabnike ali poslovanja z elektronskimi plačilnimi instrumenti. Iz zgoraj navedenih razlogov bi bila, zaradi zagotavljanja nemotenega poslovanja proračunskih uporabnikov, splošna prepoved pridobivanja in uporabe plačilnih kartic ali drugih elektronskih plačilnih instrumentov nesmotrna in bi otežila nemoteno delovanje proračunskih uporabnikov.

Kot izhaja iz prvega in drugega odstavka 31. člena tega predloga zakona velja za proračunske uporabnike splošna prepoved odpiranja računov pri drugih ponudnikih plačilnih storitev in uporabe plačilnih storitev izven sistema EZR, razen če zakon določa drugače. Navedeno pomeni tudi, da za namen uporabe plačilnih kartic ali drugih elektronskih plačilnih instrumentov proračunski uporabnik pri ponudniku plačilnih storitev ne sme odpirati transakcijskega ali plačilnega računa.

Iz tega razloga je v predlaganem tretjem odstavku 32. člena urejena možnost pridobivanja elektronskih plačilnih instrumentov ter osnovna pravila pridobivanja in uporabe elektronskih plačilnih instrumentov za proračunske uporabnike.

Zaradi varnosti plačil je v drugem odstavku določena omejitev, da lahko proračunski uporabnik pridobi elektronski plačilni instrument pri poslovnem subjektu, ki je pod nadzorom Banke Slovenije ali drugega pristojnega nadzornega organa Evropske unije ali države, v kateri ima svoj sedež ali podružnico. Nadzor nad izdajatelji plačilnih instrumentov, ki imajo sedež ali podružnico na območju Republike Slovenije, izvaja Banka Slovenije. Nadzor nad tujimi izdajatelji plačilnih instrumentov izvajajo centralne banke držav, v katerih imajo ti subjekti sedež, ali drugi pristojni organi, določeni s predpisi posamezne države. Kot primer predlagatelj navaja PayPal (Europe) S.à r.l.et Cie, S.C.A. (R.C.S. Luksemburg B 118 349), ki zagotavlja storitve za uporabnike s stalnim prebivališčem v Evropskem gospodarskem prostoru. PayPal ima v Luksemburgu ustrezno pooblastilo kot banka (ali »kreditna institucija« v pravnem smislu) in je pod bonitetnim nadzorom luksemburškega finančnega regulativnega organa, Komisije za nadzor finančnega sektorja (CSSF).

V skladu s tretjim odstavkom morajo izdajatelji plačilnih kartic in izdajatelji elektronskih denarnic, pri katerih imajo proračunski uporabnik odprte evidenčne kartične račune oziroma uporabniške račune (elektronske denarnice), za vse prenose denarnih sredstev, izvršene z uporabo plačilnega instrumenta v obračunskem obdobju, neposredno bremeniti račun proračunskega uporabnika, ki je odprt pri UJP. Predlagana določba zavezuje proračunske uporabnike, da morajo podatke o izvršenih plačilnih transakcijah in stanje denarnih sredstev oziroma dobroimetja na predplačniških karticah in v elektronskih denarnicah voditi v svoji knjigovodski evidenci in poslovnih knjigah, skladno z veljavnimi računovodskimi predpisi. Namen predlagane določbe je, da se zagotovi ustrezna baza podatkov in knjigovodskih listin ter izpiskov kartičnih ali uporabniških računov, na podlagi katerih je omogočen nadzor nad porabo javnih

sredstev, ki ga izvajajo pristojni notranji in zunanji revizorji, ter tudi baza podatkov in listin za namen posredovanja informacij upravičencem, ki zahtevajo podrobnejše podatke o izvršenih plačilnih transakcijah, skladno z zakonom, ki ureja dostop do informacij javnega značaja. S tem bo zagotovljena večja preglednosti poslovanja proračunskih uporabnikov izven sistema EZR.

Proračunski uporabnik lahko s predlaganimi določbami tega člena posluje s plačilnimi karticami in drugimi sodobnimi elektronskimi plačilnimi instrumenti, pri čemer za namen pridobitve in uporabe plačilnega instrumenta ne sme odpreti transakcijskega ali plačilnega računa pri ponudniku plačilnih storitev. Izdajatelj plačilne kartice lahko za proračunskega uporabnika vodi evidenčni kartični račun, ki je namenjen za evidentiranje vseh nakupov blaga in storitev oziroma plačilnih transakcij, izvršenih s posamezno plačilno kartico. Evidenčni kartični račun se ne sme uporabljati kot transakcijski ali plačilni račun.

V četrtem odstavku je določena prepoved uporabe plačilnih kartic za obročne nakupe, s čemer se preprečuje prikrito zadolževanje pri ponudnikih plačilnih kartic. Zadolževanje proračunskih uporabnikov je namreč dovoljeno le v primerih in na način, določenih v veljavnih predpisih s področja javnih financ. Predlagana določba zavezuje izdajatelje plačilnih kartic in ponudnike blaga ter storitev, da pri poslovanju s plačilnimi karticami za proračunske uporabnike, spoštuje omejitve, določene s tem členom.

Proračunskim uporabnikom je omogočena uporaba plačilnih kartic z odloženim plačilom pod pogojem, da se celotni znesek vseh nakupov blaga ali storitev (zbirna specifikacija oziroma faktura izdajatelja kartice) plača enkrat mesečno na dan, ki ga s pogodbo določi proračunski uporabnik in izdajatelj plačilne kartice, in sicer neposredno v breme računa, odprtega pri UJP.

Predlagana določba omogoča proračunskim uporabnikom, da uporabljajo predplačniško kartico ali mobilno elektronsko denarnico za plačilo blaga ali storitve. V to kategorijo sodijo npr. kartice, ki omogočajo proračunskim uporabnikom oziroma njihovim javnim uslužbencem uporabo javnih prevoznih sredstev ali plačilo parkirnine za službena vozila ipd. Prenos sredstev za kritje dobroimetja ali morebitno vračilo neporabljenega dobroimetja mora biti izveden neposredno prek računa, odprtega pri UJP. Proračunski uporabnik mora imeti vzpostavljeno evidenco o porabi in stanju začasno založenih sredstev na predplačniški kartici oziroma mobilni elektronski denarnici. Za namen vodenja te evidence lahko proračunski uporabnik uporablja tudi spletno aplikacijo izdajatelja predplačniške plačilne kartice ali izdajatelja mobilne elektronske denarnice.

Spletne plačilne platforme, kot so npr. Payoneer ali PayPal, od uporabnikov zahtevajo registracijo oziroma odprtje uporabniškega računa, ki se uporablja kot elektronska denarnica. Zato je v petem odstavku omogočeno proračunskim uporabnikom, da za namen poslovanja z elektronsko denarnico pri izdajatelju elektronske denarnice (npr. ponudniku e-storitev, upravljavcu spletne plačilne platforme ipd.) odpre uporabniški račun, ki se ne sme uporabljati kot plačilni ali transakcijski račun. Odpiranje in uporaba tovrstnih uporabniških računov ni v nasprotju s prepovedjo iz prvega in drugega odstavka 32. člena tega zakona, dokler imajo ti uporabniški računi vlogo oziroma funkcijo elektronske denarnice. Če izdajatelj elektronske denarnice svojo storitev ali sistem nadgradi tako, da uporabniški račun prevzame funkcijo transakcijskega ali plačilnega računa z identifikacijsko številko računa, ki je enakovredna mednarodni številki bančnega računa (IBAN, angleško International Bank Account Number), ki omogoča enolično identifikacijo tega računa v mednarodnem bančnem okolju, na podlagi katere je mogoče razbrati državo ponudnika plačilnih storitev, ponudnika plačilnih storitev, ki račun vodi, in imetnika računa, mora proračunski uporabnik takšen uporabniški račun zapreti.

Predlagana določba omogoča proračunskim uporabnikom, da spletno elektronsko denarnico oziroma uporabniški račun pri upravljavcu spletnega plačilnega sistema uporabljajo za namen pošiljanja elektronskega denarja spletnim trgovcem ali za prejemanje elektronskega denarja od spletnih kupcev blaga in storitev, ki jih proračunski uporabnik ponuja prek spleta. Proračunski uporabnik vse prenose denarnih sredstev, izvršene v breme in dobro spletne elektronske denarnice na posamezni spletni

plačilni platformi, opravi neposredno prek računa, odprtega pri UJP. V praksi se dogaja, da posamezni upravljavci spletnih plačilnih platform ali tuji poslovni subjekti (prodajalci, dobavitelji, kupci, izvajalci) pogosto plačilo ali zagotovitev dobroimetja z uporabo plačilne kartice. Zato predlagana določba omogoča, da se transakcije v breme ali dobro spletne elektronske denarnice na spletni plačilni platformi izvedejo tudi s plačilno kartico pod pogojem, da so vse plačilne transakcije v breme in dobro knjižene na evidenčnem kartičnem računu, ter da izdajatelj plačilne kartice za vse kartične plačilne transakcije bremeni neposredno račun proračunskega uporabnika, ki je odprt pri UJP.

Zaradi zagotovitve preglednosti poslovanja in nadzora nad javnofinančnimi denarnimi tokovi mora proračunski uporabnik svoje denarne prilive oziroma dobroimetje iz spletne elektronske denarnice prenesti na svoj račun pri UJP najpozneje naslednji delovni dan tako, da bo ob koncu delovnega dneva stanje v spletni elektronski denarnici nič (0) eurov.

Zaradi finančnih tveganj, ki bi lahko ogrozila likvidnost sistema EZR, je v šestem odstavku tega člena za proračunske uporabnike določena prepoved uporabe e-denarnih žetonov ali drugih kriptosredstev, razen če poseben zakon ali na njegovi podlagi izdani predpis ministra, pristojnega za finance, določa drugače.

Predlagana omejitev se nanaša na kriptosredstva, ki jih ureja Zakon o izvajanju Uredbe (EU) o trgih kriptosredstev (Uradni list RS, št. 95/24).

Morebitne izjeme oziroma pogoji za uporabo kriptosredstev se za proračunske uporabnike določijo v zakonu, ki bo urejal poslovanje z digitalnim eurom.

V sedmem odstavku tega člena je opredeljeno pooblastilo ministru za finance, da podrobneje predpiše vrste plačilnih instrumentov in način poslovanja proračunskih uporabnikov s posameznimi plačilnimi instrumenti.

K 33. členu (uporaba posebnega zakona)

Za UJP pri opravljanju plačilnih storitev neposredno veljajo in se uporabljajo določbe ZPlaSSIED, razen določb, ki urejajo sklenitev pogodbe o plačilnih storitvah, skupne plačilne račune in obvladovanje operativnih varnostnih tveganj ter poročila o incidentih.

Izključitev oziroma omejitev uporabe posameznih določb navedenega zakona je izrecno predvidena v tretjem odstavku 20. člena ZPlaSSIED, ki omogoča, da se z drugim predpisom drugače uredijo pravice in obveznosti UJP in uporabnikov njegovih storitev v zvezi z opravljanjem oziroma uporabo plačilnih storitev.

Plačilne storitve UJP, namenjene proračunskim uporabnikom, se opravljajo na nekomercialni podlagi za zaprt in znan krog uporabnikov storitev, ki so vključeni v sistem EZR, zato za UJP in uporabnike njegovih plačilnih storitev (proračunske uporabnike) ne velja dolžnost sklepanja pogodb o opravljanju plačilnih storitev. Enako velja tudi plačilne storitve, ki jih UJP opravlja za nosilce javnih pooblastil – nadzornike in skrbnike, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika. Določbe posebnih javnofinančnih predpisov so za UJP in proračunske uporabnike in nosilce javnih pooblastil zavezujoče ter se morajo pri opravljanju plačilnih storitev neposredno uporabljati, zato ti predpisi praviloma izključujejo ali bistveno omejujejo pogodbeno svobodo oziroma možnost drugačnega urejanja pravil ravnanja. To pomeni, da je v teh primerih brezpredmetno kakršno koli dodatno urejanje medsebojnih razmerij s pogodbami o opravljanju plačilnih storitev. Morebitni pravni akti (protokoli, sporazumi, dogovori, splošni pogoji poslovanja), s katerimi UJP in proračunski uporabniki ter nosilci javnih pooblastil podrobneje urejajo posamezne obveznosti, se ne štejejo za pogodbe o opravljanju plačilnih storitev v smislu določb ZPlaSSIED.

UJP in proračunski uporabniki lahko izjemoma sklepajo pogodbe o opravljanju plačilnih storitev v smislu določb ZPlaSSIED, kadar se s pogodbo urejajo medsebojna razmerja iz naslova uporabe posameznega plačilnega instrumenta, če uporaba posameznega plačilnega instrumenta ni drugače urejena s posebnim predpisom s področja javnih financ.

S tem členom predloga zakona je izrecno izvzeta tudi uporaba določb ZPlaSSIED, ki urejajo skupni plačilni račun, zlasti zaradi morebitne napačne razlage solidarne odgovornosti imetnikov računov v sistemu EZR oziroma imetnikov podračunov pri UJP v razmerju do upnikov ali tretjih oseb.

Po 15. členu ZPlaSSIED je skupni plačilni račun odpre ponudnik plačilnih storitev v imenu dveh ali več fizičnih oseb ali v imenu dveh ali več pravnih oseb. Vsak posamezni imetnik skupnega plačilnega računa lahko razpolaga s celotnimi denarnimi sredstvi na skupnem plačilnem računu, razen če so v pogodbi o vodenju skupnega plačilnega računa določena drugačna pooblastila za razpolaganje z denarnimi sredstvi na skupnem plačilnem računu. Denarna sredstva na skupnem plačilnem računu se lahko v celoti uporabijo za poplačilo obveznosti posameznega imetnika do tretjih oseb. Dogovor med imetniki skupnega plačilnega računa o višini deležev posameznih imetnikov in odgovornosti posameznega imetnika ne omejuje pravic tretjih oseb, da v postopku izvršbe ali stečaja posameznega imetnika poplačajo svoje terjatve do tega imetnika v breme celotnih denarnih sredstev na skupnem plačilnem računu. Kadar posebni zakon določa, da je izvršba na določena sredstva dolžnika omejena, se v postopku izvršbe zoper posameznega imetnika skupnega plačilnega računa te omejitve upoštevajo glede vsakega posameznega imetnika skupnega plačilnega računa.

Zaradi posebnosti delovanja sistema EZR ter izvrševanja državnega in občinskih proračunov ima EZR vlogo skupnega transakcijskega računa vseh proračunskih uporabnikov, ki so vključeni v sistem EZR. Podračuni v okviru EZR, ki so odprti pri UJP, imajo s statusnopravnega, obligacijskega, davčnega, računovodskega vidika ter z vidika predpisov o izvršbi in zavarovanju enak status kot transakcijski računi po ZPlaSSIED. Glede na to posebnost ter dejstvo, da ZJF jasno opredeljuje odgovornost in pristojnost proračunskih uporabnikov pri upravljanju finančnega premoženja in razpolaganju z njim, se ne morejo neposredno ali smiselno uporabljati določbe ZPlaSSIED, ki urejajo razmerja med imetniki skupnega plačilnega računa.

S tem členom predloga zakona je izvzeta uporaba določb 151. in 152. člena ZPlaSSIED, v katerih je urejeno obvladovanje operativnih varnostnih tveganj in poročila o incidentih. V skladu z določbami 151. in 152. člena ZPlaSSIED ponudniki plačilnih storitev Banki Slovenije enkrat letno ali v krajših časovnih presledkih, kot jih določi Banka Slovenije, predložijo posodobljeno in celovito oceno operativnih in varnostnih tveganj, povezanih s plačilnimi storitvami, ki jih opravljajo, ter oceno ustreznosti ukrepov za zmanjšanje tveganj in nadzornih mehanizmov, ki se izvajajo kot odziv na ta tveganja, ter Banko Slovenije sproti obveščajo tudi o večjih operativnih ali varnostnih incidentih. Banka Slovenije po prejemu obvestila o varnostnem incidentu sporoči Evropskemu bančnemu organu in Evropski centralni banki ustrezne podrobnosti o incidentu. Banka Slovenije sodeluje z Evropskim bančnim organom in Evropsko centralno banko pri ocenjevanju pomembnosti incidenta za druge zadevne organe Evropske unije in domače organe. Ponudniki plačilnih storitev pošiljajo Banki Slovenije najmanj enkrat letno statistične podatke o prevarah in goljufijah, povezanih z različnimi načini plačila. Banka Slovenije te podatke v zbirni obliki sporoči Evropskemu bančnemu organu in Evropski centralni banki.

UJP kot državni organ in posebna kategorija ponudnika plačilnih storitev obvladuje operativna varnostna tveganja in poroča o varnostnih incidentih na način in po postopku ter pod pogoji, določenimi v Zakonu o informacijski varnosti (Uradni list RS, št. 30/18, 95/21, 130/22 – ZEKom-2, 18/23 – ZDU-10 in 49/23 – V nadaljnjem besedilu ZInfV) in drugih zakonih, ki zavezujejo UJP ter podzakonskih predpisih. Banka Slovenije vodi EZR države in EZR občin, ki ima vlogo skupnega transakcijskega računa, ter ima nadzor nad procesi, povezanimi z delovanjem sistema EZR in plačilnimi transakcijami, ki se izvajajo med EZR in zunanjim bančnim okoljem. V sistem EZR so vključeni vsi podračuni proračunskih uporabnikov, ki jih vodi UJP. Glede na posebnosti delovanja sistema EZR in razmerja med

Banko Slovenije, UJP, Ministrstvom za finance in občinami, ki se urejajo s pogodbami, skladno z ZBS-1 in drugim odstavkom 2. člena predloga tega zakona, predlagatelj zakona ocenjuje, da je Banka Slovenije ustrezno seznanjena z operativnimi varnostnimi tveganji in poročili o varnostnih incidentih, ki se nanašajo na plačilne storitve UJP in procese znotraj sistema EZR, ter da zaradi tega UJP ni dolžan obveščati Banke Slovenije na način in pod pogoji, ki veljajo za poslovne banke in druge komercialne ponudnike plačilnih storitev. Morebitne posebne zahteve Banke Slovenije glede obvladovanja operativnih varnostnih tveganj pri vodenju podračunov v sistemu EZR ter poročanja UJP o varnostnih incidentih se lahko uredijo s pogodbo iz drugega odstavka 2. člena predloga zakona.

K 34. členu (sistem za spletno plačevanje storitev proračunskih uporabnikov in zunanjih ponudnikov)

UJP zagotavlja podporo za izvajanje spletnih plačil za storitve, ki jih javni sektor ponuja fizičnim in pravnim osebam prek spletnih portalov ali enotne kontaktne točke, ki jo upravlja ministrstvo, pristojno za informacijsko-komunikacijske sisteme državne uprave.

UJP v ta namen vzdržuje in razvija spletno aplikacijo UJP e-plačila, ki omogoča uporabnikom iz javnega in zasebnega sektorja negotovinsko plačevanje storitev proračunskih uporabnikov (npr. sodne in upravne takse, druge stroške upravnih in drugih postopkov, globe za prekrške) in drugih storitev javnega sektorja (npr. nakup zdravil, vstopnic za gledališče, ribolov, muzeje, nakup literature, plačevanje šolnine, članarine, kotizacije in zamudnine ipd.) prek spletnega bančništva ali s plačilnimi karticami ali prek sistema mobilne telefonije oziroma z drugimi plačilnimi instrumenti.

Poleg tega je za sistem za spletno plačevanje in druge podporne oziroma spremljevalne elektronske storitve UJP značilno, da se izvajajo prek gospodarskih subjektov oziroma ponudnikov storitev spletnega bančništva, plačilnih kartic ter mobilne telefonije (v nadaljnjem besedilu: plačilni servis). V sistem za spletno plačevanje se tako lahko vključijo plačilni servisi, ki izkažejo interes za ta način poslovanja in izpolnijo minimalne tehnične in druge zahteve. Sistem za spletno plačevanje temelji in deluje po načelu odprtosti in dostopnosti za vse proračunske uporabnike, ki se vključijo v ta sistem, ter po načelu gospodarnosti množičnih plačil (storitve so najugodnejše in cenejše, če je v sistem vključenih čim več sodelujočih). Zaradi gospodarnosti poslovanja in nižjih stroškov ter posebnosti plačilnih storitev in transakcij (stranke proračunskih uporabnikov so fizične in pravne osebe, ki imajo odprte račune pri različnih bankah) je v interesu UJP in proračunskih uporabnikov, da lahko hkrati uporabljajo storitve čim širšega kroga ponudnikov plačilnih servisov. Izbira le enega zunanjega ponudnika oziroma izvajalca spletnih in spremljevalnih storitev bi občutno zožila in otežila možnosti poslovanja z zunanjim poslovnim okoljem ter podražila vse tovrstne storitve za proračunske uporabnike.

UJP je v razmerju do plačilnih servisov naročnik in sklepa pogodbe za posamezne sklope storitev, ki jih lahko uporabljajo proračunski uporabniki. S tem so upoštevani cilji Vlade Republike Slovenije na področju odprave administrativnih ovir in bremen ter znižanja stroškov za gospodarstvo in proračunske uporabnike ter cilji na področju usklajenosti informacijsko-komunikacijske opreme celotnega javnega sektorja in dostopnosti storitev ter racionalizacije poslovanja javne uprave (namesto več posameznih javnih naročil in pogodb med proračunskimi uporabniki in plačilnim servisom se sklepa le ena pogodba med UJP in plačilnim servisom; namesto več mesečnih računov posamezni plačilni servis izda le en račun in ga pošlje UJP).

Na ta način so zagotovljeni tudi standardizacija in usklajenost informacijsko-komunikacijske opreme ter elektronskega poslovanja v javnem sektorju, združljivost različnih informacijskih okolij znotraj celotnega javnega sektorja ter učinkovitejše upravljanje in gospodarna poraba javnih sredstev.

Sistem za spletno plačevanje sestavljajo spletne aplikacije:

- UJP e-plačila, prek katere uporabniki spletno plačujejo e-storitve proračunskih uporabnikov (ponudnikov e-storitev);

- UJP e-trgovina, ki proračunskim uporabnikom (ponudnikom e-storitev) omogoča hitro, enostavno in brezplačno vzpostavitev spletne trgovine, prek katere lahko svojim uporabnikom omogočijo spletni nakup in spletno plačilo e-storitev;
- Nadzorni modul, ki proračunskim uporabnikom (ponudnikom e-storitev) in UJP omogoča pregled podatkov o plačilih, opravljenih prek UJP e-plačil ter vzpostavitev in urejanje UJP e-trgovine, urejanje artiklov in pregled nakupov v UJP e-trgovini.

Aplikacija UJP e-plačila trenutno omogoča plačevanje s plačilnimi karticami (Mastercard, Visa, Maestro, Diners Club), mobilno plačevanje z uporabo metode Flik ter prek sistemov VALÚ in mBills ter plačevanje prek spletne banke Bank@Net.

Pri spletnem plačevanju s plačilno kartico uporabnik vnese vse potrebne podatke kartice; zahtevek za plačilo se pošlje do transakcijskega strežnika, ki izvrši kontrolo veljavnosti plačilne kartice. Spletno plačevanje s plačilno kartico poteka v varnem in šifriranem finančnem okolju, ki omogoča takojšnje preverjanje plačnikove plačilne sposobnosti in veljavnost računa pri izdajatelju plačilne kartice.

Pri mobilnem plačevanju s plačilno metodo Flik je uporabnik preusmerjen na spletno stran Bankarta, kjer vpiše podatke o telefonski številki ali elektronskem naslovu ter nato plačilo potrdi v aplikaciji Flik na svojem pametnem telefonu.

Pri mobilnem plačevanju prek sistema VALÚ je uporabnik preusmerjen na spletno stran VALÚ, kjer sledi navodilom za izvedbo plačila. Izbira lahko med vpisom 6-mestne številčne kode ali skeniranjem QR-kode. Neregistrirani uporabniki izvedejo plačilo z vpisom ukaznega niza *180*6-mestna številčna koda*PIN#.

Pri mobilnem plačevanju prek sistema mBills je uporabnik preusmerjen na spletno stran s QR kodo, ki jo poskenira z uporabo mobilne aplikacije mBills in potrdi plačilo.

Pri spletnem plačevanju prek Bank@net je uporabnik preusmerjen v spletno banko. Za plačevanje prek spletne banke Bank@net mora biti uporabnik e-storitve tudi uporabnik te spletne banke oziroma komitent banke OTP d.d. ter upoštevati pogoje poslovanja te banke.

S plačevanjem prek UJP e-plačila z uporabo zgoraj navedenih plačilnih metod, je zagotovljeno plačevanje spletnih storitev ali izdelkov proračunskim uporabnikom, brez stroškov plačilnih storitev, ki jih imajo plačniki pri plačevanju prek spletnih bank ali na poštini oziroma bančnih okencih.

Nadzorni modul je spletna aplikacija namenjena ponudnikom e-storitev in javnim uslužbencem UJP, ki omogoča pregled podatkov o plačilih, opravljenih prek spletne aplikacije UJP e-plačila, stornacijo plačil ter vzpostavitev in urejanje UJP e-trgovine, urejanje artiklov in pregled nakupov v UJP e-trgovini. Ponudniku e-storitev omogoča vpogled v njegove podatke, javnim uslužbencem UJP pa omogoča vpogled v podatke vseh ponudnikov e-storitev ter administriranje ponudnikov e-storitev in uporabnikov Nadzornega modula. Ponudniki e-storitev do Nadzornega modula dostopajo z osebnim ali strežniškim kvalificiranim digitalnim potrdilom enega od registriranih slovenskih overiteljev, dodeljenim uporabniškim imenom in geslom.

UJP e-trgovina je spletni portal namenjen proračunskim uporabnikom (ponudniki e-storitev), ki nimajo razvite lastne spletne trgovine, s pomočjo katerega si lahko hitro, enostavno in brezplačno vzpostavijo spletno trgovino, prek katere lahko ponujajo svoje e-storitve.

V tem členu je zajeta tudi podpora UJP za spletno plačevanje storitev, ki jih zunanji ponudniki, ki nimajo statusa proračunskega uporabnika (npr. Obrtna zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, nosilci javnih pooblastil itd.), ponujajo svojim strankam v okviru izvajanja javnih pooblastil ali drugih

pristojnosti prek enotnega portala, ki ga upravlja ministrstvo, pristojno za informacijsko-komunikacijske sisteme državne uprave.

Način izvajanja storitev UJP iz tega člena je trenutno podrobneje urejen v Pravilniku o načinu izvajanja nalog podpore za spletno plačevanje storitev proračunskih uporabnikov in zunanjih ponudnikov prek sistema spletnih plačil, ki ga upravlja Uprava Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 29/17). V petem odstavku tega člena je dano pooblastilo ministru za podrobnejšo ureditev nalog, ki jih izvaja UJP v pravilniku, ki bo nadomestil ta pravilnik.

Ta člen ne posega v pravice proračunskih uporabnikov, ki so vzpostavili svoje sisteme za spletno plačevanje pred uveljavitvijo ZOPSPU-A. Zato je v predlogu tega zakona dodana prehodna določba (65. člen), ki ureja status oziroma nadaljnjo uporabo samostojnih sistemov za spletno plačevanje.

K 35. členu (storitve na negotovinskih plačilnih mestih)

UJP je na lokacijah svojih območnih enot (8) in dislociranih enotah (5) vzpostavil negotovinska plačilna mesta UJPlačam, na katerih lahko fizične in pravne osebe s plačilnimi karticami ali mobilnimi denarnicami, ki podpirajo plačevanje s plačilnimi karticami, plačujejo obvezne dajatve do države in občin, kot so npr. davek na dodano vrednost, prihodki od premoženja, dohodnina, prispevki za socialno varnost, nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, letna dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu, takse, globe in podobno, ki se plačujejo na podračune JFP.

V drugem odstavku tega člena je predvideno, da UJP lahko vzpostavi enotno virtualno (spletno) negotovinsko plačilno mesto, prek katerega se s plačilnimi karticami ali prek sistema spletnega bančništva in sistema mobilne telefonije ali z drugimi plačilnimi sredstvi negotovinsko odredajo in izvršujejo plačilne transakcije za namene, določene v prvem odstavku tega člena. S tem bo ta plačilna storitev dostopna tudi širšemu krogu uporabnikov, ki nimajo prebivališča ali sedeža v kraju, v katerem so vzpostavljena negotovinska plačilna mesta UJPlačam, ter tudi invalidnim osebam, starejšim osebam in drugim uporabnikom, ki imajo omejeno možnost gibanja.

Na portalu Združenja bank Slovenije je na voljo brezplačen program, prek katerega lahko plačnik izpolni in natisne obrazec UPN.

Na negotovinskih plačilnih mestih UJPlačam ni možno plačati drugih obveznosti (npr. plačilo elektrike, telefona, komunale, oskrbnine v javnih zavodih, RTV-prispevka in podobno), ki se plačujejo na račune proračunskih uporabnikov ali pravnih oseb.

S plačevanjem na negotovinskih plačilnih mestih UJPlačam s plačilnimi karticami in mobilnimi denarnicami je zagotovljeno plačevanje obveznih dajatev brez stroškov plačilnih storitev, ki jih imajo plačniki pri plačevanju prek spletnih bank ali na poštnih oziroma bančnih okencih.

K 36. členu (naloge UJP na področju plačevanja, razporejanja in poročanja o obveznih dajatah)

UJP razporeja obvezne dajatve na račune prejemnikov, zagotavlja in usklajuje podatke in informacije o plačilih, razporeditvah in vračilih obveznih dajatev z nadzorniki oziroma skrbniki ter prejemniki na ravni države in občin ter zagotavlja podporo nadzornikom za poročanje o stanju odprtih terjatev in obveznosti iz naslova obveznih dajatev in omogoča prevzem navedenih podatkov prejemnikom.

UJP vodi več vrst podračunov JFP. Osnovna vrsta podračunov JFP za plačevanje obveznih dajatev so vplačilni podračuni, na katere se plačujejo in razporejajo obvezne dajatve, ki so bile plačane na zbirne prehodne podračune ali na prehodne podračune nadzornikov. S teh podračunov se vračajo preveč ali napačno plačane obvezne dajatve, ki so bile plačane ali razporejene na te podračune.

Za plačevanje obveznih dajatev, ki pripadajo enemu samemu prejemniku in katerih nadzornik za plačevanje in evidentiranje plačanih obveznih dajatev je FURS, vodi UJP prehodne davčne in prehodne carinske podračune po posameznih prejemnikih. S prehodnih davčnih in prehodnih carinskih podračunov se vračajo preveč ali napačno plačane obvezne dajatve, ki so bile plačane ali razporejene na te podračune.

Za plačevanje obveznih dajatev, ki pripadajo več prejemnikom, vodi UJP zbirne prehodne podračune. Na te podračune se obvezne dajatve razporejajo tudi s prehodnih podračunov nadzornikov. Z zbirnih prehodnih podračunov se razporejajo plačane obvezne dajatve in se vračajo preveč ali napačno plačane obvezne dajatve, ki so bile plačane ali razporejene na te podračune.

Za plačevanje obveznih dajatev in za evidentiranje plačanih obveznih dajatev imajo lahko nadzorniki pri UJP odprte prehodne podračune. Na te podračune se lahko vplačuje tudi več vrst obveznih dajatev, ki pripadajo različnim prejemnikom. Nadzorniki obvezne dajatve, ki so bile plačane na te podračune, s teh podračunov razporejajo plačane obvezne dajatve in vračajo preveč ali napačno plačane obvezne dajatve.

UJP ob odprtju podračuna JFP na podlagi prejetega zahtevka s strani nadzornika oziroma po uradni dolžnosti omogoči nadzorniku opravljanje njegovih nalog na podračunu JFP.

Ob odprtju podračuna JFP, na katerem je opravljanje nalog omogočeno več različnim nadzornikom, UJP določi skrbnika na podlagi zahtevka predlagatelja ali nadzornika za odprtje podračuna JFP. UJP med nadzorniki posameznega že odprtega podračuna JFP spremeni skrbnika na podlagi obsega transakcij, izvršenih v zadnjih dvanajstih mesecih pred določitvijo tega statusa.

UJP zagotavlja podatke o plačilih in vračilih obveznih dajatev, ki jih davčni in drugi pristojni organi pobirajo oziroma izterjujejo, usklajuje podatke s pristojnimi organi na ravni države in občin ter razporeja obvezne dajatve na račune prejemnikov. Način plačevanja in razporejanja obveznih dajatev in s tem povezane naloge UJP so podrobneje urejene v Pravilniku o plačevanju in razporejanju obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov (Uradni list RS, št. 21/18, 56/18, 18/21, 29/23 in 82/23).

V drugem odstavku je dano pooblastilo ministru za finance, da podrobneje uredi skupine in vrste podračunov, namenjenih za plačevanje in razporejanje obveznih dajatev (podračuni JFP), način plačevanja in razporejanja obveznih dajatev na podračune JFP in račune prejemnikov, obliko in način sporočanja obveznih podatkov s plačilnih nalogov obveznih dajatev oziroma podatkov za razčlenitev plačil s prehodnih davčnih in prehodnih carinskih podračunov na podračune prejemnikov ter vsebino, obliko, način in roke sporočanja podatkov o plačilnih transakcijah, vezanih na plačevanje, razporejanje in razčlenjevanje obveznih dajatev prejemnikom, nadzornikom in skrbnikom. Sprejet bo nov pravilnik, ki bo nadomestil pravilnik naveden v prejšnjem odstavku.

K 37. členu (obveznost preverjanja podatkov na plačilnem nalogu pri plačilu obveznih dajatev)

V praksi se dogaja, da davčni zavezanci ali drugi plačniki na plačilnih nalogih navajajo neobstoječe oziroma ukinjene podračune JFP, kar UJP povzroča dodatne težave in administrativno delo pri vračilih denarnih sredstev plačniku. Zato prvi odstavek tega člena nalaga davčnim zavezancem oziroma plačnikom davka, da morajo pri plačilu obveznih dajatev na plačilnem nalogu navesti aktiven podračun JFP, ki je objavljen v RTR, in referenco odobritve ter druge podatke, določene s pravilnikom, ki ureja plačevanje in razporejanje obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov. Na ta način je UJP in nadzornikom javnofinančnih prihodkov zagotovljeno pravilno prepoznavanje plačnika in vrste plačane obvezne dajatve. Trenutno je to urejeno s Pravilnikom o plačevanju in razporejanju obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov (Uradni list RS, št. 21/18, 56/18, 18/21, 29/23 in 82/23), pooblastilo za ureditev teh vsebin v pravilniku pa je dano tudi v tem zakonu, in sicer v predlogu drugega odstavka 36. člena. Vsebina bo po sprejetju tega zakona urejena v novem pravilniku.

Zaradi istega namena drugi odstavek tega člena zavezuje ponudnike plačilnih storitev, da morajo zavrniti plačilni nalog, na katerem je plačnik navedel neobstoječi ali ukinjeni podračun JFP ali referenco, ki ni v skladu z zgoraj navedenim pravilnikom ministra za finance. Kontrola obstoja oziroma aktivnosti podračuna JFP v RTR in kontrola referenc sta nujno potrebni zaradi pravilne identifikacije plačnika, namena plačila in vrste obvezne dajatve ter prejemnika oziroma nadzornika JFP in za pravilno razporejanje sredstev na ustrezne podračune JFP v okviru sistema enotnega zakladniškega računa države in občine. S to določbo predloga zakona in podzakonskim predpisom ministra za finance je uresničena zahteva iz 2. točke prvega odstavka 37. člena Zakona o davčnem postopku ZDavP-2, ki v zvezi z izvrševanjem plačilnih nalogov za plačilo davkov napotuje na uporabo tega zakona.

K 38. členu (poročanje o stanju odprtih terjatev in obveznosti iz naslova obveznih dajatev)

V tem členu je urejena programska podpora UJP za poročanje nadzornikov oziroma skrbnikov o stanju odprtih terjatev in obveznosti iz naslova obveznih dajatev ter omogoča programski prevzem navedenih podatkov prejemnikom. S tem so racionalizirani in pospešeni postopki na področju knjigovodskega usklajevanja podatkov na državni in lokalni ravni.

Nadzorniki oziroma skrbniki poročajo o odprtih terjativah in obveznostih iz naslova obveznih dajatev računovodskim službam prejemnikov štirikrat letno v rokih, določenih v drugem odstavku tega člena.

Nadzorniki oziroma skrbniki poročajo o terjativah in obveznostih iz naslova obveznih dajatev v elektronski obliki prek spletne aplikacije pri UJP v strukturi, ki je trenutno določena s Pravilnikom o izvajanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 34/19, 25/23 in 82/23) in določbe katerega bodo urejene v pravilniku, izdanem na podlagi petega odstavka 26. člena tega predloga zakona.

V zvezi s poročanjem je na spletni strani Ministrstva za finance objavljeno Navodilo nadzornikom za evidentiranje terjatev JFP, terjatve JFP posredovanje v davčno izvršbo in odpis terjatev JFP (številka 429-24/2016/5 z dne 23. 12. 2016). Predlog zakona v petem odstavku predloga člena ureja obstoječo rešitev. Navodilo nadzornikom namreč so v praksi pripomogla k boljšemu, bolj preglednemu in enotnemu izvajanju nalog v zvezi z javnofinančnimi prihodki. Vsebina teh navodil pa ni takšne narave, ki bi zahtevala normativno urejanje v podzakonskem aktu.

K 39. členu (opravljanje izvršbe na denarna sredstva imetnikov računov)

Glede na posebnosti delovanja sistema EZR, izvrševanja državnega in občinskih proračunov ter prepovedi in omejitve finančnega poslovanja proračunskih uporabnikov izven sistema EZR, določene z ZJF in tem zakonom, se denarna sredstva proračunskih uporabnikov, ki so lahko predmet izvršbe, vodijo izključno v okviru sistema EZR na podračunih, odprtih pri UJP. Zato je v prvem odstavku tega člena opredeljeno, da se vse izvršbe in zavarovanja na denarna sredstva proračunskih uporabnikov lahko opravljajo izključno preko podračunov, odprtih pri UJP. To pomeni, da Banka Slovenije, banke in hranilnice ter drugi ponudniki plačilnih storitev nimajo nikakršne pristojnosti pri izvrševanju sklepov o izvršbi, ki jih zoper proračunske uporabnike izdajo sodišča in davčni organi, ter da morajo ti ponudniki plačilnih storitev prejete sklepe vrniti izdajateljem ali jih odstopiti v nadaljnje reševanje UJP.

Podračuni, ki so odprti pri UJP in jih proračunski uporabniki uporabljajo za plačevanje svojih obveznosti do upnikov iz naslova javnih naročil ali drugih obligacijskih obveznosti, imajo s statusnopravnega, obligacijskega, davčnega, računovodskega vidika in z vidika predpisov o izvršbi in zavarovanju enak status kot transakcijski računi po ZPlaSSIED.

UJP pri opravljanju izvršbe zavezujejo določbe 188. do 190. člena ZPlaSSIED in področnih zakonov, ki urejajo postopek izvršbe in zavarovanja, zlasti določbe ZDavP-2 in ZIZ.

V drugem odstavku tega člena so navedeni računi, na katerih se vodijo sredstva, ki ne morejo biti predmet izvršbe. Zakladniški podračun upravljavca sredstev sistema EZR države oziroma občine, ki je odprt pri UJP, se uporablja izključno za upravljanje denarnih sredstev oziroma likvidnosti posameznega sistema EZR. Podračuni javnofinančnih prihodkov, na katere se plačujejo obvezne dajatve in drugi javnofinančni prihodki (npr. davki, prispevki, takse ipd.), kakor tudi posebni namenski transakcijski računi, odprti pri Banki Slovenije, in posebni računi z ničelnim stanjem, odprti pri bankah, se lahko uporabijo le za namene, določene s tem zakonom in posebnimi predpisi. Na podlagi 32. člena ZIZ in pri izvajanju sklepov o izvršbi v sodni praksi velja načelo, da so iz izvršbe izvzeta le tista sredstva, za katera tako določa ZIZ ali drug zakon. Z veljavnimi predpisi, ki urejajo izvršbo in zavarovanje, navedena sredstva niso izločena iz izvršbe. Zato so v tem členu jasno opredeljena denarna sredstva, ki ne morejo biti predmet izvršbe. S tem se ustrezno zavaruje javni interes oziroma namenska proračunska sredstva. Za poplačilo upnikov iz naslova sklepov o izvršbi se lahko zasežejo denarna sredstva na podračunih posameznih proračunskih uporabnikov ter na podračunih proračunov države in občin (dolžnikov), odprtih pri UJP, prek katerih se opravlja redni plačilni promet oziroma se plačujejo obligacijske obveznosti v okviru izvrševanja proračuna.

UJP opravlja izvršbe v breme podračunov proračunskih uporabnikov na podlagi izvršljivih sklepov o izvršbi, ki jih izdajo pristojna sodišča in davčni organi, ter vodi evidenco o stanju izvršb. Način in postopek opravljanje te naloge UJP podrobneje urejajo ZIZ, ZPlaSSIED, ZDavP-2 in Pravilnik o načinu ravnanja ponudnikov plačilnih storitev v zvezi z izvrševanjem sklepov o izvršbi oziroma zavarovanju, ki jih izdajo davčni organi (Uradni list RS, št. 33/18) ter vsakokratni sklep o izvršbi, ki ga izda sodišče oziroma davčni organ.

K 40. členu (obveznost priglasitve izdane, akceptirane in avalirane menice)

V praksi se je izkazalo, da bi izdane menice po unovčenju posameznim proračunskim uporabnikom lahko povzročile likvidnostne težave ter ogrozile tekoče financiranje in opravljanje njihovih temeljnih nalog, določenih s področnimi zakoni. Zato predlog zakona ureja vodenje evidence o menicah, ki jih izdajajo proračunski uporabniki na podlagi zakona, ki ureja javne finance, ali zakona, ki ureja izvrševanje proračuna, ali drugega področnega zakona, s čimer bo omogočen dodaten nadzor nad zadolževanjem proračunskih uporabnikov oziroma prevzemanjem obveznosti v breme državnega in občinskih proračunov. S tem je zagotovljen nadzor nad izdajanjem, akceptiranjem in avaliranjem menic, ki jih proračunski uporabniki izročijo svojim upnikom ali pogodbenim strankam ob sklenitvi obligacijskega razmerja (npr. kreditne pogodbe, poročila ipd.) in preprečila se bodo tveganja za likvidnost proračunskih uporabnikov in sistema EZR.

V tem členu je naveden nabor podatkov, ki jih morajo proračunski uporabniki poslati UJP v osmih dneh po izdaji menice.

V drugem odstavku je dano pooblastilo ministru za podrobnejšo ureditev načina priglasitve menice, akceptirane in avalirane menice. Način priglasitve menice trenutno podrobneje ureja Pravilnik o načinu priglasitve izdane menice (Uradni list RS, št. 27/17).

K 41. členu (unovčenje menic)

Ta člen ureja ravnanje UJP pri unovčenju menice, pri čemer predlog zakona napotuje na neposredno uporabo določb 186. in 187. člena ZPlaSSIED, v katerih je podrobneje urejen postopek unovčenja.

Za papirno menico, ki jo je v skladu z zakonom, ki ureja menico, izdal ali akceptiral uporabnik, ki je pravna oseba, zasebnik ali podjetnik, v zvezi z opravljanjem dejavnosti, in ki je plačljiva v breme denarnih sredstev, ki se vodijo na uporabnikovem plačilnem računu pri ponudniku plačilnih storitev (v nadaljnjem besedilu: domicilirana menica), se šteje, da vključuje tudi:

- nepreklicno pooblastilo uporabnika imetniku menice, ki je upravičen zahtevati plačilo na podlagi domicilirane menice v skladu z zakonom, ki ureja menico, da odredi izvršitev plačilne transakcije v breme plačnikovih sredstev pri plačnikovem ponudniku plačilnih storitev v skladu z domicilirano menico;
- nepreklicno soglasje uporabnika svojemu ponudniku plačilnih storitev, da v breme uporabnikovih denarnih sredstev izvrši plačilno transakcijo, ki jo odredi imetnik menice v skladu s prejšnjo alinejo.

Imetnik domicilirane menice odredi izvršitev plačilne transakcije na podlagi domicilirane menice tako, da uporabnikovemu ponudniku plačilnih storitev predloži domicilirano menico in podatke za izvršitev plačilne transakcije v breme uporabnikovega plačilnega računa pri tem ponudniku plačilnih storitev in s prenosom denarnih sredstev imetniku menice (v nadaljnjem besedilu: plačilni nalog za unovčitev domicilirane menice).

Ponudnik plačilnih storitev lahko zavrne izvršitev plačilne transakcije na podlagi plačilnega naloga za unovčitev domicilirane menice, če je:

- imetnik domicilirane menice odredil plačilni nalog za unovčitev domicilirane menice, ki je očitno v nasprotju z domicilirano menico (npr. glede zneska, domicila, zapadlosti menice), ali
- plačilni nalog za unovčitev domicilirane menice odredila oseba, ki ni menični upnik, ali druga oseba, ki jo je menični upnik pooblastil za odreditev plačilne transakcije zaradi plačila domicilirane menice.

Zaradi razlogov, navedenih v obrazložitvi k 39. členu tega zakona, se vse menice, ki jih izda ali akceptira ali avalira proračunski uporabnik, lahko unovčijo izključno v breme njegovega podračuna, odprtega pri UJP, pri čemer UJP za unovčenje menice ne sme uporabiti strogo namenskih sredstev, ki se vodijo na računih, navedenih v drugem odstavku 39. člena predloga tega zakona.

K 42. členu (unovčenje izvršnic in drugih instrumentov za zavarovanje plačil)

UJP je pooblaščen za unovčenje drugih instrumentov za zavarovanje plačil v breme podračunov proračunskih uporabnikov, med katere sodi tudi izvršnica, ki je uvedena z Zakonom o preprečevanju zamud pri plačilih (Uradni list RS, št. 57/12 in 61/20 – ZDLGPE), v katerem je podrobneje urejen postopek unovčenja izvršnice.

Izvršnica je listina, ki vsebuje izjavo dolžnika, dano v skladu z ZDLGPE, s katero se dolжник zaveže plačati z izvršnico določen denarni znesek. Izvršnico lahko izdala le gospodarski subjekt ali javni organ. Upnik lahko zahteva plačilo obveznosti iz izvršnice v breme denarnih sredstev, ki se vodijo na kateremkoli dolžnikovem računu pri ponudnikih plačilnih storitev. Izvršnica je izvršilni naslov v skladu z zakonom, ki ureja izvršbo. Po navedenem zakonu velja neizpodbitna domneva, da izvršnica vsebuje:

- nepreklicno pooblastilo dolžnika upniku, da zahteva izvršitev plačilne transakcije v breme dolžnikovih denarnih sredstev pri dolžnikovem ponudniku plačilnih storitev v skladu z izvršnico, in
- nepreklicno soglasje dolžnika vsem svojim ponudnikom plačilnih storitev, da v breme dolžnikovih denarnih sredstev izvršijo plačilno transakcijo, ki jo zahteva upnik v skladu s prejšnjo točko.

Upnik zahteva izvršitev plačilne transakcije v skladu s pooblastilom iz izvršnice tako, da predloži izvršnico v plačilo dolžnikovemu ponudniku plačilnih storitev. Upnik ob predložitvi izvršnice navede račun, na katerega naj se denarna sredstva prenesejo. Predložitev izvršnice predstavlja izročitev plačilnega naloga upnika ponudniku plačilnih storitev v skladu z ZPlaSSIED. Upnik lahko zahteva izvršitev plačilne transakcije tudi za znesek, ki je manjši od zneska, na katerega se glasi izvršnica. Če upnik ob predložitvi izvršnice ne izjavi, da zahteva izvršitev plačilne transakcije v višini, nižji od zneska, na katerega se glasi izvršnica, se šteje, da je upnik zahteval izvršitev plačilne transakcije za celoten znesek, na katerega se glasi izvršnica.

Postopek unovčenja izvršnice in obveznosti ponudnikov plačilnih storitev podrobneje ureja ZPreZP-1.

Zaradi razlogov, navedenih v obrazložitvi k 39. členu tega zakona, se izvršnice in drugi instrumenti za zavarovanje plačila, ki jih izda proračunski uporabnik, lahko unovčijo izključno v breme njegovega podračuna, odprtega pri UJP, pri čemer UJP za unovčenje menice ne sme uporabiti strogo namenskih sredstev, ki se vodijo na računih, navedenih v drugem odstavku 39. člena predloga tega zakona.

K 43. členu (izmenjava e-računov in e-dokumentov prek enotne vstopne in izstopne točke)

Uporaba e-računov v javnem sektorju je v slovenski pravni red vpeljana z Zakonom o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 59/10), ki je začel veljati 7. 8. 2010. Na podlagi 26. člena omenjenega zakona je bila pri UJP vzpostavljena enotna vstopna oziroma izstopna točka, prek katere proračunski uporabniki pošiljajo ali prejema e-račune. S tem je Republika Slovenija postala ena izmed prvih držav članic Evropske unije, ki so vpeljale poslovanje z e-računi.

Na podlagi ZOPSPU-A morajo vsi proračunski uporabniki od 1. januarja 2015 dalje prejemati račune in spremljajoče dokumente izključno v elektronski obliki. Pravne in fizične osebe (v nadaljnjem besedilu: gospodarski subjekti), ki za proračunske uporabnike dobavljajo blago, izvajajo storitev ali izvajajo gradnjo, morajo proračunskim uporabnikom pošiljati e-račune le prek spletne aplikacije UJP ali prek zainteresiranih ponudnikov plačilnih storitev in ponudnikov procesne obdelave podatkov (v nadaljnjem besedilu: udeleženci sistema izmenjave e-računov), ki imajo z UJP sklenjeno pogodbo o izmenjavi e-računov.

Namen tega člena je, da se proračunskim uporabnikom na enem mestu zagotovi vse, kar potrebujejo za uporabo storitev, povezanih z izdajanjem, pošiljanjem (vročanjem), prejetjem in plačevanjem e-računov ter izmenjavo e-dokumentov (opomin, naročilnica, dobavnica, izpis odprtih postavk) prek enotne vstopne in izstopne točke UJP. UJP omogoča proračunskim uporabnikom izmenjavo e-dokumentov, in sicer naročilnic in dobavnic, od leta 2020, izmenjavo opominov in izpisov odprtih postavk pa od leta 2024. Na ta način se upoštevajo cilji spodbujanja izdajanja elektronskih računov in drugih dokumentov ter odprave ovir za izmenjavo elektronskih računov in drugih dokumentov ter cilji glede zniževanja stroškov in racionalizacije poslovanja, gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti delovanja javnega sektorja ter druge prednosti elektronskega poslovanja v skladu z akcijskim načrtom e-poslovanja javne uprave.

Proračunski uporabniki bodo še naprej s strani poslovnih subjektov in fizičnih oseb, ki opravljajo ekonomsko dejavnost, prejemali izključno e-račune, s svojimi poslovnimi partnerji pa se lahko dogovorijo tudi za izmenjavo e-dokumentov, kar pa zakonsko ni zavezujoče. Zakonska obveznost prejetja e-računov temelji na dejstvu, da je proračunskim uporabnikom pri UJP zagotovljena uporaba posebne informacijsko-komunikacijske infrastrukture in uporabne programske opreme UJP ter vseh podpornih storitev v zvezi s plačilnim prometom oziroma izvajanjem plačil. UJP v skladu z ZOPSPU-1 in predlogom tega zakona zagotavlja in skrbi za upravljanje, vzdrževanje in razvoj informacijsko-komunikacijske infrastrukture in posebnih informacijskih sistemov (v nadaljnjem besedilu: oprema IKT), namenjenih za opravljanje plačilnih storitev, storitev izmenjave e-računov in e-dokumentov in drugih elektronskih storitev. Oprema IKT UJP, ki jo uporabljajo proračunski uporabniki, je prilagojena posebnim zahtevam in delovnim procesom v zvezi z delovanjem sistema EZR države oziroma občine ter izvrševanjem državnih in občinskih proračunov. Pri razvoju opreme IKT so bile zagotovljene standardizacija in usklajenost opreme in elektronskega poslovanja ter združljivost opreme z različnimi informacijskimi in poslovnimi okolji (državna uprava, sistem zakladništva, bančno okolje, gospodarski sektor, plačilni sistemi ipd.).

K 44. členu (izdaja e-računov)

Z namenom, da se odpravijo administrativna bremena in zmanjšajo materialni stroški, povezani z ročno obdelavo računov (tiskanje na papir, pošiljanje in prejemanje v fizični obliki, stroški poštnih storitev, ročni vnos podatkov pri knjiženju in plačevanju, hramba v fizični obliki, stroški za papir, tonerje, tiskalnike in

fotokopirne stroje, material in prostori za hrambo dokumentacije, stroški dela ipd.) je v prvem odstavku tega člena predpisano, da morajo vsi poslovni subjekti in fizične osebe proračunskim uporabnikom izdajati e-račune. Obveznost izdaje e-računov velja tudi v primeru zahtevkov za plačila na drugih pravnih podlagah, ki se posredujejo proračunskim uporabnikom. Primer takšnega zahtevka so zahtevki, ki jih imajo osnovne šole do občin. Obveznost v tem členu ne posega v obstoječo ureditev, po kateri proračunski uporabniki prejemajo izključno e-račune.

Proračunski uporabniki pri svojem poslovanju uporabljajo izključno e-račune, izdane v standardu e-SLOG, ali v sintaksah, ki so skladne z evropskim standardom za izdajanje e-računov. Naročniki so po trenutno veljavni ureditvi zavezani k prejemu e-računa, izdanega v evropskih standardih. Enaka obveznost je predvidena tudi v 49. členu predloga tega zakona. UJP kot enotna vstopna in izstopna točka za proračunske uporabnike bo e-račun, namenjen proračunskemu uporabniku, ki ne bo posredovan v teh standardih, zavrnil.

E-račun mora zavezanec izdati skladno s področno zakonodajo, ki ureja izdajanje računov.

K 45. členu (standardi za izmenjavo e-računov in e-dokumentov)

Predlog zakona določa, da se e-računi proračunskim uporabnikom izdajajo in s proračunskimi uporabniki izmenjujejo v standardu e-SLOG in sintaksah, ki s skladne z evropskim standardom za izdajanje e-računov.

V državah članicah Evropske unije in v tretjih državah se uporablja več svetovnih, nacionalnih in regionalnih standardov za izdajanje e-računov, ki večinoma niso medsebojno povezljivi, kar povzroča zapletenost, pravno negotovost in dodatne stroške poslovnim subjektom, ki uporabljajo e-račune v različnih državah članicah, ter tem subjektom omejuje dostop na nove trge zaradi novih in različnih standardov izdajanja e-računov ob njihovem sodelovanju pri izvajanju čezmejnih javnih naročil ter čezmejni trgovini oziroma ob vsakem dostopu na nov trg. Zato Direktiva 2014/55/EU ureja določitev evropskega standarda za izdajanje e-računov in seznama sintaks, ki ga Evropska komisija objavi v Uradnem listu Evropske unije.

Vsebina Direktive 2014/55/EU je specifične tehnične narave in je vezana na določitev, vzdrževanje in nadaljnji razvoj ter uporabo evropskega standarda za semantični podatkovni model osrednjih elementov e-računa, ki ga je morala pripraviti pristojna evropska organizacija za standardizacijo, odobrila pa ga je Evropska komisija, skladno z zahtevami in merili, opredeljenimi v prvem odstavku 3. člena navedene direktive. V ta namen je bil izdan Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2017/1870 z dne 16. oktobra 2017 o objavi sklica na evropski standard za izdajanje e-računov in seznama sintaks v skladu z Direktivo 2014/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 266 z dne 17. 10. 2017, str. 19).

V Direktivi 2014/55/EU je med drugim predvideno, da evropski standard za izdajanje e-računov ne bi smel zamenjati obstoječih nacionalnih standardov in tudi ne omejevati njihove uporabe, če z njim niso v nasprotju, temveč bi morale biti mogoče te standarde še naprej uporabljati vzporedno z njim. To pomeni, da se z navedeno direktivo in predlogom tega zakona ne posega v obstoječi standard e-SLOG.

Na območju Republike Slovenije se uporablja standard e-SLOG, ki je enotna standardizirana oblika dokumentov, ki jo je pripravil GZS. GZS je s projektom e-SLOG uspel povezati interese in strokovnjake iz več kot 100 podjetij in jih združiti pri pripravi in uveljavljanju enotnih slovenskih priporočil, ki poslovnim subjektom omogočajo elektronsko poslovanje. Rezultat projekta so standardi za elektronske dokumente: račun, naročilnica, dobavnica, opomin in IOP (izpisek odprtih postavk). Nosilec avtorskih pravic za e-SLOG priporočil je GZS, v pripravo in vzdrževanje priporočil pa sta vključena Nacionalni forum za eRačun, katerega član je tudi UJP, ter Sekcija Ponudnikov poslovnih programov S3P pri Združenju za informatiko in telekomunikacije.

V drugem odstavku je določeno, da se e-dokumenti izdajajo in izmenjujejo v standardu e-SLOG.

Glede na to, da se e-računi s proračunskimi uporabniki izmenjujejo le v standardu e-SLOG in sintaksah, ki so skladne z evropskim standardom, e-dokument pa le v standardu e-SLOG, so dolžni poslovni subjekti proračunskim uporabnikom posredovati e-račune oziroma e-dokumente le v teh standardih. Če bo e-račun ali e-dokument proračunskim uporabnikom poslan v drugih standardih UJP e-računa oziroma e-dokumenta ne bo sprejel.

K 46. členu (način izmenjave e-računov in e-dokumentov)

Zaradi posebnosti finančnega poslovanja proračunskih uporabnikov v okviru sistema enotnega zakladniškega računa države in občin (v nadaljnjem besedilu: EZR), morajo proračunski uporabniki e-račune in e-dokumente izmenjevati le prek UJP, ki je enotna vstopna oziroma izstopna točka za proračunske uporabnike. UJP za proračunske uporabnike opravlja storitve izmenjave e-računov in e-dokumentov brezplačno.

V drugem odstavku tega člena je določeno, da poslovni subjekti proračunskim uporabnikom pošiljajo e-račune prek zainteresiranih udeležencev sistema izmenjave e-računov, ki imajo z UJP sklenjeno pogodbo o izmenjavi e-računov; to so ponudniki procesne obdelave podatkov in ponudniki plačilnih storitev, le-ti omogočajo pošiljanje e-računov prek medbančnega sistema za izmenjavo e-računov. Poslovni subjekti lahko e-račune pošiljajo proračunskim uporabnikom tudi prek mednarodnega omrežja PEPPOL, v katerega je UJP vključen kot certificirana dostopna točka za proračunske uporabnike. Seznam udeležencev sistema izmenjave e-računov je objavljen na spletni strani UJP. E-račun se lahko proračunskim uporabnikom pošilja tudi prek brezplačnega spletnega portala UJP eRačun

Spletni program UJP omogoča manjšim poslovnim subjektom, da izdajajo in prejemajo e-račune brez najema ponudnika e-poti oziroma zagotavljanja lastnih sistemov za kreiranje e-računov. Gre za obstoječo rešitev, ki jo UJP zagotavlja od uvedbe obveznih e-računov za proračunske uporabnike. Aplikacija je za ta način izmenjave e-računov proračunskih uporabnikov namenjena za manjše število e-računov in je trenutno omejena na 100 e-računov letno. Aplikacija ne zagotavlja avtomatskega povezovanja oziroma integracije e-računov, ampak jo je moč uporabljati le na način, da se izvede ročni vnos. Aplikacija namreč ni namenjena množičnemu posredovanju e-računov, ampak lažjemu izpolnjevanju obveznosti pošiljanja e-računov proračunskim uporabnikom za manjše poslovne subjekte.

V tretjem odstavku predloga zakona je za e-račune in e-dokumente, ki jih izmenjujejo proračunski uporabniki, predpisana vsebina ovojnice za te e-račune in e-dokumente. Ovojnica e-računov mora vsebovati podatke za identifikacijo pošiljatelja in prejemnika (npr. davčna številka, transakcijski račun, naziv), podatke o izvoru dokumenta (npr. tip dokumenta, identifikacijska številka dokumenta, čas nastanka dokumenta), podatke za plačilo (npr. znesek, način plačila, podatki o prejemniku plačila in plačniku) in podatke o prilogah (npr. število in velikost prilog, ime priloge, tip formata priloge). E-dokumenti se izmenjujejo z ovojnico za e-dokument, ki mora vsebovati enake podatke kot ovojnica za e-račun, razen podatkov za plačilo. Strukturo ovojnic pri e-računih in e-dokumentih, ki jih izmenjujejo proračunski uporabniki, objavi UJP na svoji spletni strani. Ovojnica je za pošiljanje in prejemanje e-računov in e-dokumentov proračunskih uporabnikov predpisana zaradi usmerjanja e-računov in e-dokumentov s strani UJP. Ovojnica se uporablja že v obstoječi ureditvi prejetanja in posredovanja e-računov in e-dokumentov proračunskim uporabnikom, zato ta določba v praksi ne bo uvedla dodatnih obremenitev. Ovojnica je namenjena tudi avtomatski izvedbi plačila e-računa. V četrtem odstavku je izrecno predpisan obseg osebnih podatkov v ovojnici za fizične osebe, ki izdajajo e-račun, in sicer transakcijski račun in davčna številka. Osební podatki potrošnikov v ovojnici so urejeni v členu, ki ureja izdajanje e-računov potrošnikom.

UJP stroške in nadomestila za izmenjavo e-računov in e-dokumentov zaračunava v skladu s Pravilnikom o načinu izmenjave elektronskih računov prek enotne vstopne in izstopne točke pri Upravi Republike

Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 32/19). Po uveljavitvi zakona, bo minister za finance izdal nov pravilnik, v katerem bodo enotno urejeni pogoji in način zaračunavanja vseh storitev UJP. Pri zaračunavanju oziroma oprostitvi plačila stroškov in nadomestil UJP se upošteva načelo vzajemnosti.

Predlagani peti odstavek 46. člena pooblašča ministra, pristojnega za finance za izdajo podzakonskega predpisa, ki bo uredil pogoje izmenjave e-računov in e-dokumentov prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke. Potrebno je določiti pravila, ki jih morajo izpolnjevati e-računi in e-dokumenti (ovojnica, standard), obveznosti proračunskih uporabnikov in izdajateljev e-računov ter ravnanje UJP, če ta pravila niso upoštevana.

K 47. členu (izdajanje e-računov in e-dokumentov potrošnikom)

Ta člen omogoča potrošnikom, da se prostovoljno odločijo, ali bodo prejeli e-račune, če proračunski uporabnik takšno storitev omogoča. Izdaja in posredovanje e-računov potrošnikom ter prejem e-računov s strani potrošnika je torej dogovor med proračunskim uporabnikom izdajateljem in fizično osebo prejemnikom e-računa. Potrošnik mora za prejemanje e-računov podati izrecno soglasje. Navedeno pomeni, da ni dovolj, da je pošiljanje e-računov potrošniku predvideno v Splošnih pogojih poslovanja, ki jih potrošnik potrdi, ampak mora biti izraženo v izrecni obliki.

Izrecno soglasje se poda pisno na papirju ali v elektronski obliki kot elektronska prijava oziroma e-prijava. Preklic soglasja se poda pisno na papirju ali v elektronski obliki kot elektronska odjava oziroma e-odjava.

Dokazno breme glede izrecnega predhodnega dogovora s potrošnikom o izdajanju e-računov nosi proračunski uporabnik. S tem določilom se uvaja institut obrnjenega dokaznega bremena. Ta institut prelaga dokazno breme s potrošnika na proračunskega uporabnika, tako da je proračunski uporabnik tisti, ki mora dokazati, da je s potrošnikom sklenil izrecni predhodni dogovor o izdajanju e-računov. Pri obrnjenem dokaznem bremenu gre za tako imenovano »olajševanje« potrošnikovega položaja, kar je pomembno zlasti z vidika varstva potrošnika kot šibkejši stranke v pogodbenem razmerju.

Ne glede na dogovor o izdajanju e-računov lahko potrošnik kadar koli zahteva, da mu proračunski uporabnik račune pošilja v papirni obliki, kar v bistvu pomeni, da je to svoje soglasje preklical. Preklic tega soglasja pa mora v primeru spora oziroma nadzora dokazovati potrošnik. Potrošnik, ki je v skladu s prvim odstavkom 47. člena sklenil izrecni predhodni dogovor s proračunskim uporabnikom o izdaji e-računa, kasneje pa si premisli in želi ponovno račun v pisni obliki, torej sam nosi dokazno breme glede zahteve za izdajo računa v papirni obliki.

Potrošnik skladno s predlagano ureditvijo nima pravice zahtevati izdaje e-računa. Izdaja e-računa potrošniku je namreč dogovor, kar pomeni tudi, da se mora z izdajo e-računa potrošniku strinjati tudi proračunski uporabnik.

Izdajatelj mora k e-računu, namenjenemu potrošniku, ne glede na pot posredovanja e-računa, priložiti vizualizirano vsebino računa v PDF, TIFF, OpenDocument, Rich Text ali drugem standardnem formatu, ki omogoča vpogled v vsebino računa. Na ta način se potrošniku, ki nima orodja za prepoznavo vsebine računa ali računa ne uvaža v druge aplikacije, omogoči, da preveri vsebino in pravilnost računa ter pridobi podatke potrebne za poravnavo obveznosti iz prejetega računa.

V četrtem odstavku so določeni osebni podatki potrošnikov, ki jim proračunski uporabnik izda e-račun, ki se nahajajo v ovojnici e-računa za namen avtomatske obdelave in dostave e-računa. In sicer za namen avtomatske obdelave plačila se v ovojnici obdeluje transakcijski račun. Za namen dostave pa transakcijski račun ali davčna številka ali elektronski naslov. Drugih osebnih podatkov potrošnikov se v ovojnici ne navaja.

K 48. členu (prejem in obdelava e-računov, izdanih v skladu z evropskim standardom)

Direktiva 2014/55/EU zavezuje države članice, da naročnikom, ki izvajajo javna naročila, naložijo obveznost prejetja in obdelave e-računov, če so skladni z evropskim standardom za izdajanje e-računov. Na ta način so zavarovane pravice in interesi domačih ali tujih gospodarskih subjektov, ki se odločijo, da bodo pri izvajanju javnega naročila ali koncesijske pogodbe ali pogodbe o javno zasebnem partnerstvu izdajali račune v skladu z navedenim evropskim standardom. S tem je izpolnjen temeljni namen Direktive 2014/55/EU, ki je bila sprejeta zaradi odprave pravnih in tehničnih ter administrativnih ovir, zapletov in stroškov gospodarskih subjektov pri čezmejni trgovini in čezmejnih javnih naročilih. S tem se spodbuja razvoj elektronskega poslovanja in državam članicam, naročnikom ter gospodarskim subjektom omogoča ustvarjanje znatnih koristi z vidika prihrankov, vpliva na okolje in zmanjševanja upravne obremenitve.

Ta člen zavezuje naročnike, to so naročniki, kot jih opredeljujejo zakoni, ki urejajo javno naročanje, ali koncedenti, kot jih opredeljuje zakon, ki ureja podeljevanje koncesij, ali javni partnerji, kot jih opredeljuje zakon ki ureja javno-zasebno partnerstvo, in so podrobneje navedeni v obrazložitvi k 4. členu predloga tega zakona, da morajo prejemati e-račune domačih ali tujih poslovnih subjektov, če so e-računi skladni z evropskim standardom za izdajanje e-računov in katero koli od sintaks s seznama, ki sta določeni v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU. Ta obveznost velja tudi za e-račune podizvajalcev, ki jih svojim e-računom priloži glavni izvajalec, kadar je s pogodbo ali drugim aktom določeno, da naročnik neposredno plačuje podizvajalcu, v skladu s pogoji, določenimi v 94. členu ZJN-3.

Obveznost prejema e-računov s strani naročnikov po prvem odstavku predlaganega člena velja tudi v primeru, ko se naročnik in pogodbeni partner dogovorita o izdajanju oziroma prejemanju e-računov.

Ta člen ne posega v pravico naročnika, da e-račun zavrne zaradi stvarnih, pravnih ali drugih napak in pomanjkljivosti, vezanih na količino in specifikacijo ter kakovost blaga in storitev ali gradenj ali na primopredajo predmeta naročila ali na druge vsebinske razloge za zavrnitev oziroma reklamacijo računa, določene s pogodbo. Ta pravica do zavrnitve računa zaradi drugih vsebinskih razlogov je opredeljena tudi v uvodnem delu Direktive 2014/55/EU (34. točka).

K 49. členu (podatki na e-računu)

V prvem odstavku se navajajo elementi e-računa, kot jih določa 6. člen Direktive 2014/55/EU. Vsebina, ki jo narekuje Direktiva 2014/55/EU, se v predlogu zakona določa kot obvezna z namenom poenotena vsebine izdanih e-računov med naročniki in ostalimi poslovnimi subjekti. Ti elementi so obvezni za e-račune, ki se izdajajo naročnikom in niso obvezni za vse poslovne subjekte. Podatki, ki jih posamezen e-račun poslan naročnikom vsebuje, so naslednji:

- identifikator procesa, ki identificira razlog zaradi katerega je transakcija nastala in omogoči prejemniku obdelavo e-računa na primeren način, npr. pogodba, naročilnica, dobropis, popravek ali preklic računa;
- identifikator e-računa, to sta številka računa in datum računa;
- obdobje, na katero se e-račun nanaša, to je datum oziroma obdobje dobave blaga ali opravljene storitve;
- informacije o prodajalcu blaga oziroma izvajalcu storitev ali gradenj, to so med drugim naziv, naslov, kontaktni podatki (telefonska številka, elektronski naslov), identifikacijski podatki kot npr. matična številka, davčna številka oziroma identifikacijska številka za namene davka na dodano vrednost), lahko tudi koda države ipd.;

- informacije o naročniku, to so med drugim naziv, poslovni naslov, koda države, kontaktni podatki (telefonska številka, elektronski naslov), identifikacijski podatki kot npr. matična številka, davčna številka ali identifikacijska številka za namene davka na dodano vrednost;
- informacije o prejemniku plačila, to so naziv in identifikacijski podatki kot npr. matična številka, davčna številka ter podatki za izvedbo transakcije;
- informacije o davčnem zastopniku prodajalca blaga oziroma izvajalca storitev ali gradenj, če ga ima; to so naziv, naslov, koda države, identifikacijska številka za namene davka na dodano vrednost;
- sklicevanje na pogodbo ali naročilnico ali drug dokument (številka in datum dokumenta), ki je podlaga za izdajo e-računa;
- podatki o dobavi blaga ali opravljeni storitvi, to so podatki o prejemniku ter kraju in datumu izvedene dobave;
- navodilo za plačilo, to so način plačila, številka transakcijskega računa, identifikacija izvajalca plačilnih storitev, koda namena, namen, referenca;
- skupne informacije o odbitku ali pribitku (to so popusti ali zamudne obresti), ki med drugim vsebujejo podatke o razlogu, osnovi, odstotku in znesku odbitka ali pribitka;
- informacije o vrstični postavki e-računa, ki vsebujejo razčlenitev storitve ali blaga po vrsticah; to so vrsta blaga ali storitve, količina, osnova za davek na dodano vrednost, stopnja davka na dodano vrednost, odbitek;
- skupni zneski e-računa, ki so med drugim vsota neto zneskov vseh postavk računa, vsota vseh popustov in dajatev, skupni znesek računa brez DDV, skupni znesek DDV, skupni znesek računa z DDV, vsota zneskov predplačil in končni znesek za plačilo;
- skupna razčlenitev DDV vsebuje informacije o razčlenitvi DDV po posameznih kategorijah, stopnjah in razlogih za oprostitve; to so znesek obdavčljive osnove za kategorijo DDV, znesek davka za kategorijo DDV, koda kategorije DDV, odstotna stopnja kategorije DDV in besedilo razloga oprostitve.

Davčni zavezanec, ki nima sedeža v Sloveniji in je imenoval davčnega zastopnika v skladu s predpisi, ki urejajo davek na dodano vrednost, na računu navede ime, naslov in identifikacijsko številko za DDV davčnega zastopnika. Davčni zastopnik v imenu davčnega zavezanca, ki nima sedeža v Sloveniji, izpolnjuje obveznosti in uveljavlja pravice iz naslova DDV (sestavlja in predlaga obračune DDV, plačuje DDV, vloga zahtevke za vračilo presežka odbitka DDV itd.). Glede imenovanja davčnega zastopnika je po DDV zakonodaji treba upoštevati:

- če je plačnik DDV davčni zavezanec, ki v Sloveniji nima sedeža ima pa sedež v drugi državi članici, lahko ta davčni zavezanec imenuje davčnega zastopnika kot osebo, ki mora plačati DDV;
- če je plačnik DDV davčni zavezanec, ki v Sloveniji nima sedeža ima pa sedež v tretji državi ali na tretjem ozemlju, mora imenovati davčnega zastopnika kot osebo, ki mora plačati DDV, razen kadar tak davčni zavezanec uporablja posebno ureditev za storitve, ki jih opravljajo davčni zavezanci, ki nimajo sedeža v Uniji, ali posebno ureditev za opravljanje storitev mednarodnega občasnega cestnega prevoza potnikov ali ko ima tak davčni zavezanec sedež v tretji državi, s katero je Unija sklenila sporazum o medsebojni pomoči, katerega področje uporabe je podobno področju uporabe Direktive Sveta 2010/24/EU o vzajemni pomoči pri izterjavi terjatev v zvezi z davki, carinami in drugimi ukrepi in Uredbe Sveta (EU) št. 904/2010 z dne 7. oktobra 2010 o upravnem sodelovanju in boju proti goljufijam na področju davka na dodano vrednost).

Glede na to, da določba glede osrednjih elementov e-računa v prvem odstavku 49. člena predloga zakona, velja le v primeru, ko se e-račun izdaja naročnikom, med podatki osrednjih elementov praviloma ni osebnih podatkov, saj gre v teh primerih praviloma za razmerje med dvema poslovnima subjektoma. Iz tega razloga je nabor osrednjih elementov odprt, podatki pa so navedeni primeroma. Osebnih podatki pa se lahko pojavijo v dveh primerih. Prvi primer je, ko naročniku izda račun fizična oseba, ki ni vpisana v PRS in je zavezana izdati račun. Po DDV zakonodaji morajo namreč izdajati račune tudi fizične osebe, ki sicer niso vpisane v PRS, in sicer za dobave, opravljene v okviru ekonomske dejavnosti, zaradi opravljanja katere se štejejo za davčnega zavezanca po 5. členu ZDDV-1 (npr. kmetje (predstavniki kmečkih gospodinjstev), razen za dobave, za katere je določena izjema od obveznosti izdajanja računov

po 81.a členu ZDDV-1, fizične osebe zaradi izkoriščanja premoženja in premoženjskih pravic (npr. avtorskih pravic, če je le to namenjeno trajnemu doseganju dohodka). Drugi primer so prejemniki plačila. Praviloma bo prejemnik plačila poslovni subjekt, ki je izvedel določeno storitev za naročnika. Vendar pa je lahko prejemnik plačila tudi fizična oseba, ki je opravila storitev in je zavezana za izdajo računa ali fizična oseba, ki je upravičen prejemnik plačila npr. na podlagi odstopa terjatve.

Iz tega razloga drugi odstavek 49. člena za podatke o fizičnih osebah, ki so zavezane izdati račun in niso vpisane v PRS določa osebne podatke, ki so določeni pri informacijah o prodajalcu blaga oziroma izvajalcu storitev ali gradenj. Ti podatki so osebno ime, naslov, kontaktni podatki in davčna številka. Prav tako določa osebne podatke pri prejemniku plačila, in sicer osebno ime in naslov ter številka transakcijskega računa.

Skladno z določbo 6. člena Direktive 2014/55/EU, ki se s predlaganim prvim odstavkom 49. člena prenaša, lahko e-račun vsebuje tudi druge osrednje elemente e-računa. Ker je potrebno pri opredelitvi nabora osebnih podatkov določiti minimalni obseg podatkov, potrebnih za uresničitev namena obdelave, je v tretjem odstavku navedeno, da dodatni osrednji elementi e-računa ne smejo vsebovati drugih osebnih podatkov, kot so določeni v predlaganem drugem odstavku, razen v primeru, če drug predpis, ki ureja obvezne podatke računov, določa širši nabor osebnih podatkov.

Četrti odstavek 49. člena zakona določa podatke, katere mora vsebovati e-račun, da zadosti drugim predpisom, ki določajo obvezne sestavine računov. Namreč minimalni obseg podatkov iz Direktive 2014/55/EU, navedenih v prvem odstavku tega člena, ne pokrije vseh podatkov, ki jih zahteva davčna zakonodaja ali druga zakonodaja, poleg tega je ta obseg podatkov predpisan le za e-račune, ki se izdajajo naročnikom. Zato se predlog zakona v drugem odstavku glede obveznih elementov e-računov sklicuje na druge predpise, ki urejajo obvezne podatke na računu. Med te področne predpise spadajo npr. določbe 82. in 83. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14, 90/15, 77/18, 59/19, 72/19, 196/21 – ZDOsk, 3/22, 29/22 – ZUOPDCE in 40/23 – ZDavPR-B; v nadaljnjem besedilu: ZDDV-1) in 138., 138.a, 141. in 142. člen pravilnika, ki ureja izvajanje ZDDV-1. Na podlagi prvega odstavka 35. člena Zakona o davčnem postopku – ZDavP-2 mora davčni zavezanec na knjigovodskih listinah, ki se izstavijo kupcem blaga oziroma naročnikom storitev, navesti tudi svojo davčno številko. V zvezi s tem je treba upoštevati, da davčnemu zavezancu na izdanem računu ni treba navesti davčne številke, če na računu navede svojo identifikacijsko številko za namene DDV. Poslovni subjekti morajo na izdanem e-računu navesti tudi podatke, ki so kot obvezni podatki določeni po davčni zakonodaji. Več glede obveznih podatkov na računu po davčnih predpisih je pojasnjeno na spletni strani Finančne uprave Republike Slovenije, v podrobnejšem opisu Računi. Če je prejemnik e-računa poslovni subjekt, se navede tudi podatek o davčni številki oziroma identifikacijski številki za namene davka na dodano vrednost prejemnika e-računa.

Obvezne podatke na računa določa tudi 45. člen Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-1O, 75/23 in 102/24). Račun, ki ga izda družba, mora vsebovati navedbo celotne firme in sedeža družbe, navedbo registrskega organa, pri katerem je družba vpisana in matična številka družbe. Pri družbi z omejeno odgovornostjo in delniški družbi je treba navesti tudi znesek osnovnega kapitala in znesek še nevplačanih vložkov.

Obvezne sestavine računov predpisujejo tudi Pravila skrbnega računovodenja (2016). Po pravilih skrbnega računovodenja izvirne knjigovodske listine o poslovnih dogodkih sestavljajo na kraju in v času njihovega nastanka osebe, ki sodelujejo pri njih. Organizacija v svojem splošnem aktu opredeli vsebino vsake vrste knjigovodskih listin. Te vsebujejo najmanj:

- a) identifikacijsko oznako listine ter zaporedno številko listine;
- b) podatke o organizaciji, pri kateri nastajajo poslovni dogodki, in o odgovornih osebah;
- c) podatke o poslovnem dogodku;

- d) v denarju izražen obseg sprememb poslovnega dogodka;
- e) podatke o kraju in datumu izdaje knjigovodskih listin (pri notranjih knjigovodskih listinah podatki o kraju niso nujni);
- f) datum ali obdobje nastanka poslovnega dogodka;
- g) opredelitev oseb, pooblaščenih za zagotavljanje resničnosti in verodostojnosti knjigovodskih listin;
- h) sestavine, ki so glede na vrsto listine predpisane z veljavnimi predpisi.

Obvezne sestavine računov so lahko opredeljene še v drugi področni zakonodaji, ki ureja posamezno področje. Takšna področna zakonodaja je Odvetniška tarifa (Uradni list RS, št. 2/15, 28/18 in 70/22), ki v 15. členu določa, da je odvetnik dolžan v skladu s predpisi izstaviti stranki oziroma naročniku storitve specifičan račun za opravljeno odvetniško storitev ali plačani predjem najkasneje osmi dan po tem, ko je storitev opravljena, ali po tem, ko je predjem plačan. V specifikaciji računa je treba navesti zneske odvetniških stroškov za posamezne storitve in izdatke, predjeme, kratek opis dejstev glede posameznih storitev, opis izdatkov, številke iz posebnega dela tarife, ki so bile uporabljene kot podlaga za odmero odvetniških stroškov ter vrednost predmeta pri storitvah, ki se vrednotijo po vrednosti predmeta. Pri plačilih poštinih in telekomunikacijskih storitev zadostuje navedba skupnega zneska. Pri navajanju zneskov, ki so v posebnem delu tarife določeni v razponu, mora odvetnik kratko obrazložiti razloge, ki utemeljujejo navedene zneske.

K 50. členu (izjeme obvezne izdaje ali prejema e-računa)

V tem členu je predvideno, da obveznost prejemanja e-računov, če so skladni z evropskim standardom, ne velja za e-račune, izdane na podlagi pogodb, sklenjenih na podlagi zakona, ki ureja javno naročanje na področju obrambe in varnosti, če gre za naročila, za katera bi izvedba postopkov javnega naročanja povzročila posredovanje informacij, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z bistvenimi varnostnimi interesi Republike Slovenije, vključno z naročili vojaške opreme, pri kateri je treba sprejeti ukrepe za zaščito teh interesov, in za naročila, namenjena izvajanju obveščevalne in protiobveščevalne dejavnosti, če ta naročila vsebujejo tajne podatke v skladu z zakonom ali jih morajo spremljati posebni varnostni ukrepi.

Navedena izjema je opredeljena v skladu s pogoji iz 1. člena Direktive 2014/55/EU, ki omogoča državam članicam, da določijo izjemo za e-račune, izdane na podlagi izvajanja pogodb, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L št. 216 z dne 20. 8. 2009, str. 76), nazadnje spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 2015/2340/EU z dne 15. decembra 2015 o spremembi Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede pragov za uporabo v postopkih za oddajo naročil (UL L št. 330 z dne 16. 12. 2015, str. 14), ki je bila v slovenski pravni red prenesena z ZJNPOV.

Pri pripravi 1. točke tega člena je predlagatelj kot izjemo upošteval naročila, ki se izvajajo na podlagi 346. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 47), in naročila za izvajanje obveščevalne in protiobveščevalne dejavnosti, glede na besedilo prvega odstavka 11. člena Zakona o javnem naročanju na področju obrambe in varnosti (Uradni list RS, št. 90/12, 90/14 – ZDU-1I in 52/16; v nadaljnjem besedilu: ZJNPOV), iz katerega je razvidno, da se pri izvajanju te kategorije naročil izvajajo strožji varnostni ukrepi z namenom, da se prepreči posredovanje informacij, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z bistvenimi varnostnimi interesi Republike Slovenije. S to določbo se ne posega v pravico naročnika, ki izvaja naročilo iz 11. člena ZJNPOV, in nasprotno pogodbene stranke, da se sporazumno dogovorita o izdajanju in prejemanju e-računov ter o načinu izmenjave e-računov, ki vključuje ustrezne kriptografske metode tako, da bo zagotovljena njihova nečitljivost oziroma neprepoznavnost med prenosom prek telekomunikacijskih omrežij. Seznam dejavnosti, opreme in storitev, ki so predmet zaupnih javnih naročil, so podrobneje opredeljeni v Uredbi o seznamih storitev na področju obrambe in varnosti, o dejavnosti na področjih gradenj, vojaške opreme, občutljive opreme, občutljivih gradenj in občutljivih

storitev, o obveznih informacijah v objavah in o zahtevah, ki jih mora izpolnjevati oprema za elektronsko naročanje, ter o medresorski komisiji za izdajo soglasij k naročilom iz 11. člena Zakona o javnem naročanju na področju obrambe in varnosti (Uradni list RS, št. 4/13, 71/16 in 31/17).

Poleg navedene izjeme predlog zakona ureja tudi druge izjeme, pri čemer te izjeme ne posegajo v določbe navedene direktive.

V skladu z izjemama iz 2. in 3. točke tega člena se določbe predloga zakona ne uporabljajo za zahteve za plačilo, poročila, obračunske liste, dobropise, bremepise in druge spremljajoče obračunske dokumente, ki jih ZZZS pošiljajo bolnišnice, zdravstveni domovi, lekarne, zasebniki, v delu, ki se nanaša na izvajanje koncesijske pogodbe, zdravilišča, dobavitelji medicinskih pripomočkov in drugi izvajalci zdravstvenih storitev, ki opravljajo storitve v breme zdravstvenega zavarovanja ter domovi za starejše in posebni socialnovarstveni zavodi v javni mreži, zavodi za usposabljanje in varstveno delovni centri v javni mreži ter izvajalci dolgotrajne oskrbe, ki opravljajo storitve v breme zdravstvenega zavarovanja oziroma zavarovanja za dolgotrajno oskrbo. Ti dokumenti se pošiljajo neposredno prek informacijskega sistema ZZZS. Ti izjemi sta potrebni, ker ti dokumenti praviloma vsebujejo občutljive osebne podatke o boleznih in zdravstvenem stanju pacientov, kar zahteva dodatne strožje varnostno-tehnične postopke v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Navedeni izjemi ne veljata za druge e-račune iz naslova javnih naročil ali koncesij ter tekočega poslovanja, ki jih javni zavodi in drugi proračunski uporabniki s področja zdravstvene dejavnosti prejemajo ali pošiljajo pri izvajanju javnih naročil ali opravljanju storitev za druge subjekte.

V 4. točki so kot izjema opredeljene listine, ki se izmenjujejo preko spletnega programa, namenjenega za upravljanje denarnih sredstev sistema enotnega zakladniškega računa države oziroma samoupravne lokalne skupnosti (tj. program EZRLKV). Gre za posle sprejemanja vlog s strani proračunskih uporabnikov in dajanja posojil proračunskim uporabnikom ter nalaganje denarnih sredstev Upravljavca sredstev sistema enotnega zakladniškega računa in njegovo zadolževanje na denarnem trgu. Poslovni dogodki ne predstavljajo opravljanja prodaje blaga ali storitev. Sklepanje in izvajanje poslov je v celoti podprto v spletni aplikaciji EZRLKV, pri čemer se plačilni promet odraža preko podračunov odprtih pri UJP.

V skladu s 5. točko tega člena se kot izjema določajo računi, izdani pri gotovinskem poslovanju.

K 51. členu (poročanje o usklajevanju medsebojnih terjatev in obveznosti za sredstva v upravljanju)

UJP omogoča proračunskim uporabnikom programsko podporo za namen poročanja podatkov o usklajevanju medsebojnih terjatev in obveznosti za sredstva v upravljanju v skladu s predpisi, ki urejajo računovodstvo, ter zagotavlja Ministrstvu za finance in drugim upravičencem avtomatski prevzem podatkov, skladno s sklenjenim dogovorom.

Za zagotovitev enotnega načina pridobivanja podatkov registrov osnovnih sredstev je Ministrstvo za finance dopolnilo obrazec Usklajevanje medsebojnih terjatev in obveznosti za sredstva v upravljanju, ki ga posredni proračunski uporabniki posredujejo prek spletne aplikacije UJPnet (v nadaljnjem besedilu: UJPnet) resornim ministrstvom.

Posredni proračunski uporabniki morajo pred pošiljanjem podatkov o osnovnih sredstvih zagotoviti dostop do UJPnet, in sicer z oddajo Vloge za dostop do UJPnet. Obstoječi uporabniki UJPnet oddajo Vlogo za dodajanje/spreminjanje pravic, na kateri označijo pravico za posredovanje podatkov. Če so uporabniki že pridobili pravico za posredovanje podatkov za preteklo obdobje, Vloge za dodajanje/spreminjanje pravic ni potrebno ponovno pošiljati.

Posredni proračunski uporabniki prek UJPnet izpolnijo podatke v obrazcu za usklajevanje medsebojnih terjatev in obveznosti. K obrazcu je potrebno obvezno priložiti izpise iz analitičnih evidenc osnovnih sredstev po stanju na zadnji dan tekočega leta v obliki zip. datoteke.

Pristojno ministrstvo na podlagi prejetih podatkov za uskladitev medsebojnih terjatev in obveznosti opravi kontrolo podatkov in če se ugotovi neskladje, pristojno ministrstvo od posrednega proračunskega uporabnika zahteva obrazložitev.

K 52. členu (nadomestila in stroški)

V tem členu je opredeljena zakonska podlaga za zaračunavanje nadomestil in stroškov, povezanih s storitvami UJP.

UJP opravlja storitve za proračunske uporabnike brezplačno, kot tudi za fizične in pravne osebe, ki plačujejo svoje obvezne dajatve na negotovinskih plačilnih mestih in prek spletnih plači UJP. Enako velja tudi za storitve, ki jih UJP opravlja za banke in druge ponudnike storitev, pod pogojem, da zunanji ponudniki upoštevajo načelo vzajemnosti oziroma UJP ne zaračunavajo stroškov za storitve, ki jih prek UJP opravljajo za proračunske uporabnike.

UJP za namen opravljanja nalog, določenih s tem zakonom, izvaja javna naročila in prevzema obveznosti za plačilo stroškov in nadomestil, ki jih zaračunavajo ponudniki storitev na področju izmenjave e-računov, sistema za spletno plačevanje oziroma plačevanja s plačilnimi karticami ali prek sistema spletnega bančništva ali prek sistema mobilne telefonije, ki se izvajajo prek spletne aplikacije UJP e-plačila ali prek negotovinskih plačilnih mest UJP, ter v drugih primerih, določenih s posebnimi predpisi ali pogodbami.

UJP je pri opravljanju svojih storitev vključen v medbančno poslovno okolje in plačilne sisteme. Zato UJP v določenih primerih po načelu vzajemnosti zaračunava storitve bankam in preostalim udeležencem posameznih sistemov. UJP trenutno zaračunava stroške v skladu s Pravilnikom o načinu izmenjave elektronskih računov prek enotne vstopne in izstopne točke pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 32/19), ki bo nadomeščen z novim pravilnikom ministra za finance v skladu s pooblastilom iz četrtega odstavka tega člena ter v roku, določenem v 68. členu predloga zakona.

Nadomestila in stroški, ki jih UJP zaračunava po tem zakonu, se bodo obravnavala kot namenski prihodek proračuna Republike Slovenije, ki ga lahko UJP uporablja za zagotavljanje neprekinjenega poslovanja in upravljanje, vzdrževanje ter razvoj informacijsko-komunikacijske infrastrukture in posebnih informacijskih sistemov, opredeljenih v obrazložitvi k 8. členu predloga zakona. Prihodki iz tega naslova se bodo v prihodnjih letih razporejali za namen razvoja, vzdrževanja in nadgradnje obstoječe ključne aplikativne programske opreme oziroma aplikacij ter za obnovo ključne strežniške in komunikacijske opreme.

Morebitni dodatni pogoji glede namenskih prihodkov po tem členu se lahko urejajo z vsakokratnim zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna. Vsi namenski prihodki so trenutno zajeti v 21. členu Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2025 in 2026 (Uradni list RS, št. 104/24 in 17/25 – ZFO-1E).

K 53. členu (obdelava osebnih podatkov)

Pri pripravi besedila tega člena je predlagatelj upošteval nove storitve in naloge UJP ter določbe drugega odstavka 38. člena Ustave Republike Slovenije in 6. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22; v nadaljnjem besedilu: ZVOP-2), ki določajo, da zbiranje, obdelovanje, namen

uporabe oziroma obdelave, nadzor in varstvo tajnosti osebnih podatkov mora določiti zakon, kar zlasti velja za osebne podatke, ki se obdelujejo v javnem sektorju.

Nabor osebnih podatkov pod posameznim namenom je nabor osebnih podatkov, ki jih UJP pridobiva in obdeluje za namen izvajanja storitev. UJP poleg osebnih podatkov, ki so navedeni v tem zakonu, lahko obdeluje tudi druge osebne podatke, ki jih pridobi v okviru izvajanja svojih delovnih nalog in za katere ima podlago za obdelavo v drugih predpisih, kot npr. ZIZ, ZDavp-2, ZDIJZ.

Osebni podatki iz prvega in drugega odstavka 53. člena predloga zakona:

UJP lahko za namen opravljanja plačilnih in javnofinančnih storitev v skladu s predlogom zakona obdeluje osebne podatke fizičnih oseb, prejemnikov javnih sredstev: osebno ime, naslov, številka transakcijskega računa ter v primeru vračila obveznih dajatev še davčna številka, ki je del reference. Pri plačnikih javnih sredstev UJP obdeluje: osebno ime, naslov in v primeru plačila obveznih dajatev še davčna številka, ki je del reference. V primeru plačila javnih sredstev UJP obdeluje številko transakcijskega računa ali številko plačilne kartice ali telefonsko številko ali elektronski naslov, odvisno od načina plačila (spletna banka, mobilna denarnica, flik..), ki ga izbere plačnik javnofinančnih sredstev. Te podatke UJP potrebuje za izvedbo plačila na račun posameznika, za izvedbo nakupa in plačila, ki ga izvede posameznik prek sistema za spletno plačevanje, za izvedbo plačila na negotovinskih plačilnih mestih. V to kategorijo posameznikov se uvrščajo:

- prejemniki javnofinančnih sredstev (vključno z upniki v izvršilnih postopkih);
- posamezniki, ki odrejajo plačila v dobro računov proračunskih uporabnikov (plačniki blaga in storitev);
- davčni zavezanci, ki plačujejo davke in druge obvezne dajatve na negotovinskih plačilnih mestih UJP ali pri drugih ponudnikih plačilnih storitev.

UJP v okviru temeljnega namena, določenega v prvem odstavku 53. člena predloga zakona, obdeluje osebne podatke za izvajanje naslednjih aktivnosti oziroma operativne namene:

- opravljanje plačilnih storitev;
- nadzor pri izvrševanju nalogov za plačilo;
- unovčevanje sodnih in davčnih sklepov o izvršbi in zavarovanju v breme podračunov proračunskih uporabnikov – dolžnikov, ter prenos sredstev na transakcijske račune upnikov;
- unovčenje menic, izvršnic in izvrševanje drugih plačilnih transakcij v breme podračunov proračunskih uporabnikov;
- izvrševanje plačilnih transakcij, s katerimi se na negotovinskih plačilnih mestih UJP, plačujejo davki in druge obvezne dajatve;
- odpravljanje napak v okviru vzdrževanja aplikativne programske opreme (v nadaljnjem besedilu: APO) in tehnična podpora pri morebitnih težavah, vezanih na izvrševanje plačilnih transakcij;
- izvedba nakupa ali plačila prek sistema za spletno plačevanje;
- reševanje poizvedb in reklamacij glede plačilnih transakcij.

UJP lahko navedene podatke razkrije naslednjim uporabnikom:

- upravljavci plačilnih sistemov, Banka Slovenije, poslovne banke in drugi ponudniki plačilnih storitev, ki sodelujejo pri izvršitvi plačilne transakcije;
- sodišča in davčni organi ter izvršitelji v postopku sodne in davčne izvršbe;
- upniki oziroma njihovi pravni zastopniki (odvetniki), skladno s pogoji in omejitvami, določenimi v zakonu;
- Ministrstvo za finance in upravljavci sistemov EZR;
- Finančna uprava Republike Slovenije, skladno z ZDavP-2 in drugimi zakoni z delovnega področja FURS;
- Komisija za preprečevanje korupcije, ki podatke o plačilnih transakcijah v breme računov proračunskih uporabnikov pridobiva na podlagi 75.a člena Zakona o integriteti in preprečevanju

korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 – uradno prečiščeno besedilo, 158/20, 3/22 – ZDeb in 16/23 – ZZPri; v nadaljnjem besedilu: ZIntPK);

- prejemniki in nadzorniki;
- proračunski uporabniki – imetniki podračunov, v breme katerih je bila izvršena plačilna transakcija;
- nadzorni organi ali drugi uporabniki, ki izkažejo pravno podlago za pridobivanje podatkov za izvajanje njihovih z zakonom predpisanih pristojnosti.

Poslovni subjekti, ki za UJP opravljajo storitve vzdrževanja in nadgradnje APO, se lahko v okviru odprave napak in vzdrževanja ter namestitev nadgradnje seznani z osebnimi podatki, ki se nahajajo v posamezni APO.

Pri izvajanju plačilnih transakcij na območju SEPA ter čezmejnih plačilnih transakcij (v tretje države izven Evropske unije in EGP – evropskega gospodarskega prostora) se osebni podatki, navedeni v plačilnih nalogih, obdelujejo po standardih STP (straight-through-processing), ki omogočajo samodejno izvrševanje nalogov za plačilo, brez ročnih posegov v posameznih fazah transakcije. To pomeni, da se nalogi posredujejo elektronsko v strukturirani obliki z navedbo IBAN (in BIC) kode od nalogodajalca do prejemnika plačila, pri čemer sodelujejo tudi tuji ponudniki plačilnih storitev (npr. banka prejemnika sredstev) ter upravljalci plačilnih sistemov, kot je npr. TARGET.

IBAN je kratica za izraz "International Bank Account Number" (mednarodna številka bančnega računa) in omogoča enolično identifikacijo bančnega računa pri izvajanju plačilnega prometa, saj je iz IBAN mogoče razbrati državo ponudnika plačilnih storitev, ponudnika plačilnih storitev (banko), ki račun vodi, in imetnika računa.

BIC je identifikacijska koda ("Business Identifier Code", v preteklosti zgolj "Bank Identifier Code"), ki jo praviloma imajo institucije, ki izvajajo finančne transakcije, pridobijo pa jo lahko tudi nefinančne institucije. Koda se uporablja za avtomatizirano identifikacijo in usmerjanje finančnih transakcij, saj enolično identificira posamezno finančno ali nefinančno institucijo.

SEPA je kratica za Single Euro Payments Area, ki predstavlja enotno območje plačil v evrih – evro območja. SEPA je okolje, kjer lahko posamezniki, gospodarske družbe in drugi uporabniki plačilnih storitev izvajajo in prejemajo plačila v evrih, ne glede na to ali se takšno plačilo izvaja znotraj posamezne države ali med državami evro območja.

Vsi tuji ponudniki plačilnih storitev in upravljalci plačilnih sistemov so zavezani k spoštovanju predpisov EU, ki urejajo opravljanje plačilnih storitev, storitev izdajanja elektronskega denarja in plačilne sisteme, ter k spoštovanju mednarodnih / medbančnih standardov, zato je zagotovljena visoka stopnja varnosti obdelave osebnih podatkov.

Osebni podatki iz tretjega odstavka 53. člena predloga zakona:

UJP za potrebe vodenja Registra proračunskih uporabnikov in odpiranja ter vodenja računov UJP obdeluje podatke, ki so navedeni v 17. členu predloga zakona, in sicer:

- podatki o zakonitih zastopnikih in osebah, pooblaščenih za zastopanje Republike Slovenije, proračunskih uporabnikov in upravljavcev sredstev sistema EZR (osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, EMŠO, lastnoročni podpis, elektronski naslov);
- podatki o osebah, pooblaščenih za razpolaganje z denarnimi sredstvi na računu in podpisovanje plačilnih nalogov (osebno ime, lastnoročni podpis, podatki za stik: službena telefonska številka, službeni elektronski naslov);
- podatki o osebah, pooblaščenih za prejemanje obvestil o plačilnih transakcijah in stanju na računu (osebno ime, naslov, podatki za stik: službena telefonska številka, službeni elektronski naslov).

UJP osebne podatke iz 17. člena predloga zakona obdeluje za namene, ki so navedeni v tretjem odstavku 53. člena predloga zakona, in sicer:

- vodenje Registra proračunskih uporabnikov;
- odpiranje in vodenje računov;
- opravljanje plačilnih transakcij in zagotavljanje varnosti plačilnega prometa;
- upravljanje s finančnim premoženjem države in občin;
- obveščanje imetnikov računov o izvršenih plačilnih transakcijah in stanju na računu.

UJP v okviru zgoraj navedenih temeljnih namenov obdeluje osebne podatke za izvajanje naslednjih aktivnosti oziroma operativne namene:

- sprejem vlog prek spletnega portala UJPeObrazci za potrebe vodenja in vzdrževanja Registra proračunskih uporabnikov;
- posredovanje podatkov upravljavcu PRS in RTR, ki so določeni v ZPlaSSIED in zakonu, ki ureja vodenje PRS;
- reševanje reklamacij in poizvedb o plačilnih transakcijah;
- vzdrževanje in nadzor sistema UJPnet in APO Register proračunskih uporabnikov in računov (v nadaljnjem besedilu: RPU) ter spletnega Registra proračunskih uporabnikov (iRPU);
- odpravljanje napak v okviru vzdrževanja APO in tehnična podpora pri morebitnih težavah.

Do seznanitve z osebnimi podatki iz 17. člena predloga zakona lahko pride tudi v naslednjih primerih:

- vzdrževanje in nadzor sistema UJPnet in APO RPU ter spletnega Registra proračunskih uporabnikov (iRPU);
- vzdrževanje in nadgradnja APO za obdelavo podatkov plačilnih storitev s pripadajočimi moduli;
- odpravljanje napak in tehnična podpora javnim uslužbencem UJP pri uporabi APO RPU, ki je namenjen vodenju Registra proračunskih uporabnikov ter spletnega Registra proračunskih uporabnikov (iRPU).

Osebnih podatkov iz 17. člena predloga zakona se ne iznaša v tretje države ali mednarodne organizacije.

UJP lahko osebne podatke razkrije AJPEs, ki vodi PRS in RTR, ter drugim uporabnikom (npr. državnim in nadzornim organom), ki imajo za pridobivanje osebnih podatkov podlago v zakonu ali osebni privolitvi posameznika.

Osebnih podatki iz četrtega odstavka 53. člena predloga zakona:

UJP lahko za namen opravljanja nalog v zvezi z izdajo, naročanjem, prodajo, distribucijo in uničenjem tobačnih znamk zbira in obdeluje osebne podatke posameznikov, pooblaščenih za prevzem tobačnih znamk: osebno ime, številka osebnega dokumenta.

Obdelava teh osebnih podatkov je potrebna zaradi ugotavljanja identitete prevzemnikov tobačnih znamk, ki se izvaja z vpogledom v osebni dokument. Imetniki trošarinskega dovoljenja in uvozniki tobačnih izdelkov (v nadaljnjem besedilu: trošarinski zavezanci za tobačne izdelke) na lokaciji UJP prevzemajo naročene količine tobačnih znamk in v ta namen določijo osebe, ki so pooblaščen za prevzem tobačnih znamk.

Osebnih podatki o pooblaščenih osebah za prevzem tobačnih znamk se lahko razkrijejo le policiji, tožilstvu in sodišču v primeru uvedbe predkazenskega in kazenskega postopka ter drugim nadzornim organom, ki so pooblaščen za pridobivanje podatkov na podlagi zakona.

Osebnih podatki iz zbirke se ne prenašajo v druge države ali mednarodne organizacije.

Osebnih podatki iz petega odstavka 53. člena predloga zakona:

V petem odstavku so določeni osebni podatki, ki jih UJP obdeluje z namenom izvajanja nalog enotne vstopne in izstopne točke. Davčna številka in transakcijski račun je potreben za namen usmerjanja e-računov in e-dokumentov, ki se izdajo potrošnikom udeležencev sistema izmenjave e-računov in e-dokumentov. Elektronski naslov pa je potreben za primer, ko e-račun ali e-dokument, ki ga potrošniku izda proračunski uporabnik, potrošnik prejme prek elektronskega naslova.

Osebni podatki iz šestega odstavka 53. člena predloga zakona:

UJP lahko za namen zagotavljanja plačilnih in javnofinančnih storitev, določenih v tem ali drugem zakonu, upravljanja informacijske infrastrukture ter zagotavljanja informacijske varnosti, upravljanja dostopnih pravic uporabnikov, avtentikacije uporabnikov, nadzor uporabnikov, reševanje poizvedb in reklamacij uporabnikov zbira in obdeluje osebne podatke uporabnikov spletnih in mobilnih aplikacij ter druge informacijske infrastrukture, ki jo zagotavlja UJP: osebno ime, naziv PU ali poslovnega subjekta, v imenu katerega uporabnik deluje, službeni naslov, službeni e-naslov, službena telefonska številka, javni del ključa digitalnega potrdila uporabnika, podatke o sredstvu elektronske identifikacije, začetno osebno geslo, ki ga ob prvi prijavi uporabniku spletne aplikacije dodeli UJP, uporabniško ime, ki ga aplikacija dodeli samodejno (sestavljeno je iz prvih treh črk uporabnikovega imena in petmestne številke).

UJP prek svojih spletnih strani oziroma portalov zagotavlja uporabo spletnih aplikacij kot so npr.:

- UJPeObrazci, ki je namenjena elektronskemu poslovanju proračunskih uporabnikov z UJP. Prek UJPeObrazci je omogočena izpolnitev in oddaja obrazcev ter spremljajoče dokumentacije s področja vodenja Registra proračunskih uporabnikov (dokumentacija registra);
- UJPeRačun, ki je namenjena manjšim izdajateljem za pripravo oziroma ročni vnos e-računov ter pošiljanje e-računov proračunskim uporabnikom;
- Odložišče velikih datotek je spletna aplikacija namenjena izdajateljem e-računov in e-dokumentov za začasno odlaganje velikih datotek (večjih od 2 MB) kot prilog k e-računom in e-dokumentom;
- UJP JN Plačila, prek katere zavezanci za javno naročanje v skladu s Pravilnikom o objavah pogodb s področja javnega naročanja, koncesij in javno-zasebnih partnerstev (Uradni list RS, št. 5/15 in 53/22) mesečno poročajo o izvršenih plačilih iz naslova oddanih javnih naročil.

Uporabnikom sistema za spletno plačevanje so na voljo spletne aplikacije UJP e-plačila, UJP e-trgovina in Nadzorni modul. Podrobnejše informacije o teh aplikacijah so predstavljene v obrazložitvi k 34. členu predloga zakona.

Za proračunske uporabnike oziroma njihove pooblaščen javne uslužbenke in druge pooblaščen osebe UJP zagotavlja spletne aplikacije UJPnet, UJPnet B2B in mobilno aplikacije mUJPnet. Funkcionalnosti teh aplikacij oziroma vrste storitev, ki jih lahko proračunski uporabniku uporabljajo prek teh aplikacij, so podrobneje opredeljeni v dokumentu Pogoji spletnega in mobilnega poslovanja ter drugih dokumentih, objavljenih na spletni strani UJP v zavihku »Storitve«.

UJP o registriranih uporabnikih sistema UJPnet in posameznih aplikacij znotraj tega sistema zbira naslednje osebne podatke:

- podatki o uporabniku digitalnega potrdila oziroma UJPnet (ime in priimek, službeni naslov, službeni e-naslov, službena telefonska številka, mobilna številka za obveščanje prek SMS);
- javni del ključa digitalnega potrdila;
- uporabniško ime, ki ga aplikacija dodeli avtomatsko (sestavljeno je iz prvih treh črk uporabnikovega imena in petmestne številke);
- začetno osebno geslo (ob registraciji ga uporabniku UJPnet dodeli UJP in ga mora uporabnik UJPnet pri prvem dostopu v UJPnet spremeniti).

UJP v okviru temeljnega namena, določenega v šestem odstavku 53. člena predloga zakona, v povezavi z določbami 8., 9. in 10. člena predloga zakona in določbami 153. člena ter 240. do 242. člena

ZPlaSSIED in 16. člena Zakona o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 – ZDU-1M in 18/23 – ZDU-1O) obdeluje osebne podatke za izvajanje naslednjih aktivnosti oziroma operativne namene:

- avtentikacija uporabnika aplikacije;
- upravljanje spletne aplikacije in nadzor uporabnikov aplikacije;
- opravljanje plačilnih in drugih storitev za proračunske uporabnike, ki so podrobneje opredeljene v splošnih pogojih za uporabo posamezne aplikacije;
- upravljanje dostopnih pravic v informacijskem sistemu UJP;
- reševanje poizvedb in reklamacij uporabnikov sistema za spletno plačevanje UJP;
- obvladovanje operativnih in varnostnih tveganj;
- izmenjava e-računov za proračunske uporabnike.

Do seznanitve z osebnimi podatki iz šestega odstavka 53. člena predloga zakona lahko pride tudi v naslednjih primerih:

- vzdrževanje in nadzor aplikativne programske opreme (v nadaljnjem besedilu: APO);
- odpravljanje napak v okviru vzdrževanja APO in tehnična podpora pri morebitnih težavah.

UJP je tudi zavezan zagotavljati informacijsko varnost skladno z ZInfV in na podlagi tega zakona sprejetih podzakonskih predpisov. Zato se v tem členu ne urejajo osebni podatki, potrebni za zagotavljanje informacijske varnosti, torej dnevniških zapisov.

Za izvajanje storitev lahko UJP zbira tudi nujne piškotke, ki so potrebni za zagotavljanje s tem zakonom določenih nalog, v okviru določb zakona, ki ureja elektronsko komunikacijo.

Osebni podatki o uporabnikih spletnih storitev UJP se lahko razkrijejo le policiji, tožilstvu in sodišču v primeru uvedbe predkazenskega in kazenskega postopka ter drugim nadzornim organom, ki so pooblaščen za pridobivanje podatkov na podlagi zakona.

Dostop do osebnih podatkov ima tudi poslovni subjekt, ki za UJP opravlja storitve vzdrževanja in nadgradnje APO.

Splošen opis varovanja zbirk osebnih podatkov:

UJP vodi, vzdržuje in nadzoruje zbirke osebnih podatkov in evidenco obdelav osebnih podatkov na način in pod pogoji, določenimi v Uredbi (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna 49 uredba o varstvu podatkov) (UL L št. 119 z dne 4. 5. 2016; v nadaljnjem besedilu: GDPR) in v ZVOP-2.

APO, ki je namenjena za opravljanje plačilnih storitev, UJP vzdržuje in nadgrajuje v skladu evropsko in slovensko zakonodajo s področja plačilnih storitev in informacijske varnosti.

Dostop v bazo podatkov, vodenih v APO oziroma v informacijskem sistemu UJP, je avtoriziran z gesli.

Podatki, ki se prenašajo prek interneta, so varovani s protokolom SSL (angl. Secure Socket Layer) s 40-bitnim in 128-bitnim kodiranjem.

V okviru posamezne aplikativne programske opreme je zagotovljena notranja sledljivost operacij pri obdelovanju osebnih podatkov, tako da je omogočeno poznejše ugotavljanje, kdaj so bili posamezni osebni podatki vneseni v zbirko osebnih podatkov, uporabljeni ali drugače obdelani in kdo je to storil. Dostop do podatkov in revizijskih sledi je zavarovan s sistemom dostopnih pravic in je omejen na avtorizirane uporabnike. Razpoložljivost se zagotavlja z redno izdelavo varnostnih kopij.

Pri obdelavi je zagotovljena sledljivost posredovanja osebnih podatkov zunanjim uporabnikom na način, da je pozneje mogoče ugotoviti, kateri osebni podatki so bili posredovani, komu, kdaj in na kakšni pravni podlagi.

Dostop pooblaščenih javnih uslužbencev do osebnih podatkov oziroma dokumentarnega gradiva, ki vsebuje osebne podatke, ter do prostorov, strojne in APO, je omogočen v omejenem obsegu, ki je potreben za opravljanje delovnih nalog ter v okviru odobrenih dostopnih in uporabniških pravic.

Postopki in organizacijski ter tehnični ukrepi za varovanje osebnih podatkov so podrobneje določeni v notranjih aktih UJP, ki urejajo varovanje podatkov, strojne in sistemske aplikativne programske opreme ter prostorov v UJP.

UJP in drugi ponudniki plačilnih storitev ter upravljavci plačilnih sistemov so zavezani k spoštovanju predpisov Republike Slovenije in EU, ki urejajo opravljanje plačilnih storitev, storitev izdajanja elektronskega denarja in plačilne sisteme, ter k spoštovanju mednarodnih / medbančnih standardov, zato je zagotovljena visoka stopnja varnosti obdelave osebnih podatkov.

UJP in ponudniki plačilnih storitev se v delu, ko zagotavljajo plačilne storitve (vodijo račune, izvršujejo plačilne transakcije ipd.) ne štejejo za obdelovalce v smislu določb 28. člena GDPR, saj zagotavljajo regulirane storitve, ki bi jih upravljavci zbirk osebnih podatkov (imetniki transakcijskih računov oziroma uporabniki plačilnih storitev) sami zase težko ali celo nepooblaščeeno izvajali brez nesorazmerno visokih stroškov. Iz zgoraj navedenega je razvidno, da gre za visoko regulirane dejavnosti, kjer se zahteva od tovrstnih ponudnikov visoka stopnja varovanja zasebnosti komunikacij in podatkov.

UJP in drugi ponudniki plačilnih storitev v razmerju do uporabnikov svojih storitev ali tretjih oseb (plačnikov ali prejemnikov plačil) ne nastopajo v vlogi pogodbenega obdelovalca osebnih podatkov in ne sklepajo posebnih pogodb ali sporazumov o obdelavi po 28. členu GDPR. Enako velja tudi za druge javnofinančne storitve, ki jih UJP opravlja za proračunske uporabnike.

Poslovni subjekti, ki v okviru javnih naročil UJP izvajajo storitve vzdrževanja in nadgradnje strojne in aplikativne programske opreme, imajo dostop do osebnih podatkov uporabnikov posamezne aplikacije le v omejenem obsegu, ki je nujno potreben za vzdrževanje in nadgradnjo aplikacije ali za odpravo napak in varnostnih incidentov, ugotovljenih pri delovanju sistema. UJP kot upravljavec zbirk osebnih zagotavlja ustrezne kadrovske zmogljivosti za podporo uporabnikov in reševanje varnostnih ter tehničnih težav pri delovanju aplikacij.

V zvezi z izvajanjem določb z 24. členom ZVOP-2 je predlagatelj zakona od Informacijskega pooblaščenca pridobil mnenje na zakon.

K 54. členu (skupno upravljanje osebnih podatkov)

UJP pri zagotavljanju svojih storitev upravlja informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo, s katero proračunskim uporabnikom in zunanjim ponudnikom zagotavlja izvajanje storitev. UJP zagotavlja storitve npr. prek UJPeRačuna, UJPneta, UJP e-Plačila, UJP e-Trgovine. UJP osebnih podatkov ne zbira neposredno s strani posameznikov, ampak v relaciji do posameznika nastopa proračunski uporabnik ali zunanji ponudnik, ki je odgovoren tudi za zakonitost zbiranja teh podatkov. UJP se lahko pri izvajanju svojih nalog s temi osebnimi podatki seznani. Poleg tega UJP zagotavlja hrambo plačilne transakcije (10 let), v katerih se lahko nahajajo tudi osebni podatki.

UJP in proračunski uporabnik oziroma zunanji ponudnik sta torej skupna upravljavca osebnih podatkov, skladno z določbami GDPR. Za skupno upravljanje namreč gre, ko določen subjekt skupaj z drugimi določa namen in sredstva obdelave osebnih podatkov. V skladu z veljavnimi pravili morajo skupni upravljavci določiti delitev odgovornosti, še posebej glede vprašanja obveščanja pravic posameznikov

in obveščanja posameznikov o obdelavi osebnih podatkov. Glede na to, da UJP izvaja storitve za vse proračunske uporabnike in tudi zunanje ponudnike, bi to pomenilo, da bi moral z vsakim izmed njih skleniti pogodbo o skupnem upravljanju. Glede na število proračunskih uporabnikov ter iz razloga, ker so vsi proračunski uporabniki zavezani izvajati plačilne storitve prek UJP in nimajo možnosti izbire drugih ponudnikov plačilnih storitev, je smiselno urejanje skupnega upravljanja urediti v predpisu. Iz tega razloga je v predlaganem 54. členu urejeno skupno upravljanje teh podatkov med proračunskim uporabnikom oziroma zunanjim ponudnikom in UJP, pri čemer vsebina skupnega upravljanja podrobneje določi v splošnih pogojih poslovanja UJP.

UJP podatkov za namen izvedbe plačilnih storitev ne zbira neposredno od posameznikov, ampak te osebne podatke zbira in v informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo UJP vnaša proračunski uporabnik. V sami plačilni transakciji lahko navede tudi druge osebne podatke, ki jih UJP ne potrebuje za izvajanje svojih nalog. Zato je v četrtem odstavku predlaganega člena določeno, da je točnost in ažurnost osebnih podatkov odgovornost proračunskega uporabnika. Proračunski uporabnik je tudi odgovoren za zagotovitev ustreznih varnostnih postopkov in ukrepov za varovanje osebnih podatkov pri vpisovanju in dostopanju do osebnih podatkov v informacijsko-komunikacijski sistem UJP s strani proračunskega uporabnika. Za varnost informacijsko-komunikacijske infrastrukture UJP je odgovoren UJP.

V petem odstavku je urejen vnos osebnih podatkov v sistem za spletno plačevanje. Spletno plačilo ali nakup v spletni trgovini namreč izvede posameznik sam, pod pogoji, ki jih določi proračunski uporabnik oziroma zunanji ponudnik. Le-ta dva tudi nastopata v razmerju do posameznika oziroma sta s posameznikom v stiku za namen izvedbe svojih nalog ali storitev. Za te osebne podatke je proračunski uporabnik oziroma zunanji ponudnik samostojni upravljavec.

V šestem odstavku je določeno, da informacije, ki jih je upravljavec dolžan zagotoviti posamezniku, zagotavljata upravljavca ločeno. Ker proračunski uporabnik oziroma zunanji ponudnik nastopa napram posamezniku, je le-ta dolžan zagotoviti podatke, ki jih določa 13. člen GDPR. UJP podatkov ne zbira neposredno s strani posameznikov, zato je v tem primeru zavezan za informiranje posameznika skladno s 14. členom GDPR.

UJP na osebne podatke, ki se obdelujejo v informacijsko komunikacijski infrastrukturi UJP, nima vpliva, niti jih ne zbira neposredno od posameznika. Zato skladno s predvidenim sedmim odstavkom morebitno zahtevo v reševanje odstopi proračunskemu uporabniku oziroma zunanjemu ponudniku.

V osmem odstavku je določeno, da dopolnitev, popravek, blokiranje ali izbris osebnih podatkov, ki so del izvršene plačilne transakcije ali izmenjanega e-računa ali e-dokumenta, razen po poteku roka hrambe iz prvega oziroma tretjega odstavka 55. člena tega zakona, pri UJP ni mogoče. V primeru, da so osebni podatki v plačilni transakciji nepravilni, jih namreč ni mogoče popraviti s posegom v samo transakcijo. UJP namreč ne more posegati v transakcijo, ki je že izvršena. Tega podatka pri posamezni transakciji tudi tehnično ni mogoče označiti na način, da bi bilo razvidno, da osebni podatek ni pravilen. Osebnega podatka zaradi narave izvršene transakcije, hrambe te transakcije ter celovitosti transakcije tudi ni mogoče blokirati ali izbrisati. V izvršene transakcije namreč zaradi pristnosti in ohranjanja celovitosti ni mogoče, niti se ne sme posegati.

K 55. členu (hramba podatkov in dokumentov)

V tem členu so opredeljeni roki hrambe za podatke in dokumentacijo, povezano z opravljanjem nalog in storitev UJP po tem zakonu ter hramba osebnih podatkov.

UJP hrani dokumentacijo o računih deset let po zaprtju računov ter podatke in dokumentacijo v zvezi z opravljanjem plačilnih storitev deset let od datuma opravljene storitve.. Deset letni rok hrambe dokumentacije o računih in dokumentacije v zvezi z opravljanjem plačilnih storitev sovpada z deset

letnim rokom, ki je določen za hrambo računov po davčni zakonodaji. Brez podatkov o izvedenih plačilnih transakcijah ali podatkov o pooblaščenih osebah na določenih računih, nadzor in morebitni drugi postopki zlorabe javnih sredstev, ne bi bili učinkoviti oziroma celoviti.

UJP hrani podatke mesečnih poročil o realiziranih plačilih iz naslova pogodb, sklenjenih po izvedenem postopku javnega naročanja, dve leti od prenehanja veljavnosti pogodbe UJP zagotavlja e-račune in e-dokumente proračunskih uporabnikov dve leti od izmenjave e-računa ali e-dokumenta prek UJP. UJP hrani tudi prometne podatke o izmenjanih e-računih in e-dokumentih (dve leti od prejema ali posredovanja e-računa), in sicer za namen preverjanja dostave e-računa ali e-dokumenta od izdajatelja do prejemnika.

V primerih plačilnega prometa in mesečnih poročil o realiziranih plačilih iz naslova pogodb ne gre za tipično dokumentarno gradivo organa (UJP namreč gradiva ne izdelava, niti ga ne prejme za namen izvajanja svojih nalog, ampak je le prenosnik tega gradiva oziroma podatkov). Gradivo oziroma podatki pripadajo in se nanašajo na druge subjekte. Dokumenti lahko vsebujejo osebne podatke fizičnih oseb, s katerimi UJP ni v nobenem razmerju (ne pogodbeno, ne upravno). Ker gre za podatke s katerimi upravljajo stranke UJP (proračunski uporabniki, naročniki v postopku javnega naročanja), UJP pa je pri izvajanju teh storitev le prenosnik oziroma te podatke le zbira, določitev teh rokov hrambe ne more biti samo interna odločitev predstojnika UJP. Prav tako morajo biti stranke (proračunski uporabniki) seznanjene z roki hrambe teh podatkov oziroma dokumentov in določanje teh rokov ne more biti le stvar notranjega urejanja in odločitve organa, ampak je ustrezno, da se rok določi v predpisu. Z roki hrambe pa morajo biti ažurno seznanjeni tudi prejemniki sredstev, tudi z vidika varstva osebnih podatkov. Namreč osebni podatki, ki jih UJP obdeluje pri izvajanju teh storitev, so osebni podatki, ki jih UJP ne pridobi s strani posameznikov, hranijo pa se za čas, za katerega se hrani dokumentacija, ki te osebne podatke vsebuje.

Tudi za dokumentacijo o računih (zahtevki za odprtje računov, zahtevki za zaprtje računov, pooblaščenim podpisniki...) je pomembno, da so drugi organi seznanjeni z roki hrambe. V primeru suma zlorabe javnih sredstev (tudi evropskih) se namreč pristojni organi pogosto obračajo na UJP za predložitev dokumentacije, povezane z računi in podatkov o plačilnih transakcijah. Iz tega razloga je pomembno, da je rok hrambe za te primere določen zakonsko. Zakonsko določen rok zavezuje predstojnika UJP pri določanju rokov hrambe in pri sami hrambi. Proračunski uporabniki, katerih podračuni se vodijo, so z ureditvijo v zakonu seznanjeni z roki hrambe in posledično z uničenjem teh podatkov, kar lahko vpliva na njihove odločitve glede morebitnega preverjanja poslovanja in zlorabe javnih sredstev. Zakonsko določen rok hrambe je pomembna informacija nadzornim organom pri vodenju postopkov, povezanih z zlorabami javnih sredstev, predvsem pri pridobivanju podatkov in dokumentacije, povezanih s pooblastili glede porabe javnih sredstev ter izvedenimi transakcijami.

Roki hrambe ostale dokumentacije in podatkov, ki jih UJP obdeluje pri opravljanju svojih storitev in nalog (2, 5, 10 let) so določeni v načrtu klasifikacijskih znakov UJP, pri čemer so upoštevani drugi področni zakoni, ki določajo roke hrambe, ter določbe Uredbe o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 9/18, 14/20, 167/20, 172/21, 68/22, 89/22, 135/22, 77/23 in 24/24) in Pravilnika o določanju rokov hrambe dokumentarnega gradiva v javni upravi (Uradni list RS, št. 49/19).

V tem členu so urejeni tudi roki hrambe osebnih podatkov in sicer rok hrambe, določen za dokumentacijo iz prvega odstavka predloga tega člena, velja tudi za hrambo osebnih podatkov iz prvega in drugega odstavka 53. člena in 17. člena tega zakona.

Dokumentacija in osebni podatki, navedeni v četrtem odstavku 53. člena predloga zakona, se hranijo dve leti po zaključku leta, v katerem je bil izveden prevzem tobačnih znamk. Glede na izkušnje UJP v zvezi z prevzemi tobačnih znamk in preverjanj prevzemov tobačnih znamk je to primeren čas, ko je potrebno te podatke še zagotavljati za te namene. Po dosedanjih predpisih je bil rok hrambe 5 let. Iz razloga sorazmernosti obdelave osebnih podatkov ter iz razloga, ker se v praksi ni pojavila potreba po obdelavi teh podatkov po poteku 5 let, je v predlogu rok hrambe znižan na dve leti.

Osební podatki, navedeni v šestem odstavku 53. člena, se hranijo 10 let po prenehanju uporabe spletnih in mobilnih aplikacij ter druge infrastrukture UJP. Hramba teh podatkov je potrebna zaradi naknadnega ugotavljanja uporabnikov spletnih in mobilnih aplikacij UJP ter morebitne zlorabe pooblastil, ki jih je proračunski uporabnik dodelil posameznemu zaposlenemu pri uporabi teh aplikacij. Za kazniva dejanja, ki bi bila lahko storjena z zlorabo dostopov in uporabe spletnih in mobilnih aplikacij (npr. nevestno delo v službi, oškodovanje javnih sredstev) ter druge infrastrukture UJP in podatkov, ki se nahajajo v njih (npr. zlorabo osebnih podatkov) so v večini primerov predpisane kazni do 5 let zapora. Za ta kazniva dejanja je zastaranje kazenskega postopka skladno z 90. členom Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 54/15, 6/16 – popr., 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21, 186/21, 105/22 – ZZNP, 16/23 in 107/24 – odl. US) 10 let. Ti podatki pripomorejo k raziskovanju dejanskega stanja teh kaznivih dejanj.

V teh osebnih podatkih ni podatkov, ki se po ZInFV vodijo v dnevniških zapisih in katerih hramba je 6 mesecev.

K 56. členu (informacije javnega značaja)

Predlog 56. člena določa, da UJP ni zavezanec za posredovanje informacij javnega značaja za podatke o e-računih, ki jih izdajajo ali prejemajo drugi proračunski uporabniki. Na podlagi zahteve za dostop do informacij javnega značaja so prosilcem podatki o e-računih, ki predstavljajo javno dostopne informacije javnega značaja, dostopni pri izdajateljih oziroma prejemnikih e-računov, ki so zavezanci po zakonu, ki ureja dostop do informacij javnega značaja.

Po predlogu zakona je UJP enotna vstopna in izstopna točka za e-račune, ki jih izdajajo in prejemajo proračunski uporabniki. Zaradi velike količine dokumentov, ki jih UJP pri izvajanju teh nalog prejema, bo nemogoče zagotoviti postopke odločanja o zahtevah za dostop do informacij javnega značaja za te dokumente. Prav tako UJP nima celovitih informacij o morebitnih izjemah prostega dostopa, ki bi jih e-računi vsebovali. Iz tega razloga bi bil sam postopek odločanja o zahtevah zapleten in zamuden, hkrati pa bi obstajala večja možnost napačnega odločanja ter nezakonitega razkritja varovanih podatkov.

Iz teh razlogov se v zakonu predvideva podobna ureditev, kot je v trenutno veljavnem devetem odstavku 10.a člena ZDIJZ, ko iz vsebinsko podobnih razlogov, UJP v primeru zahteve za dostop do informacij javnega značaja ni zavezanec za posredovanje podatkov o plačilnih transakcijah, ampak so ti podatki dostopni pri zavezancih po ZDIJZ.

K 57. členu (nadzor nad izvajanjem zakona)

Prekrškovni organ za odločanje o prekrških na podlagi tega zakona je v skladu z določbo drugega odstavka 45. člena ZP-1, UJP, ki je v prvem odstavku tega člena določen kot organ, pristojen za nadzor tega zakona.

Postopek o prekršku vodi in v njem odloča pooblaščen uradna oseba UJP, ki izpolnjuje pogoje po ZP-1 in na njegovi podlagi sprejetih predpisih.

K 58. členu (prekrški proračunskih uporabnikov)

Predlog zakona v nekaterih določbah zavezuje proračunske uporabnike in druge pravne osebe k posameznim dejanjem, nujno potrebnim za popolno in sprotno vodenje Registra proračunskih uporabnikov, ter dejanjem, potrebnim za nemoteno delovanje sistema EZR, zato je bilo treba predvideti tudi sankcije, če se te določbe ne bi izvajale.

S predlaganimi sankcijami bo doseženo dosledno izvajanje in upoštevanje vseh obveznosti, prepovedi in omejitev, ki jih zakon nalaga proračunskim uporabnikom. Namen teh določb je tudi, da se preprečijo morebitne zlorabe teh računov ali nenamenska poraba javnofinančnih sredstev izven sistema EZR v državi ali tujini.

Ta člen predvideva prekrškovne sankcije za kršitev obveznosti zaprtja računov proračunskih uporabnikov pri drugih ponudnikih plačilnih storitev, uporabo plačilnih storitev izven sistema EZR v nasprotju z določbami tega zakona, odprtje in uporabo računa z ničelnim stanjem in trgovalnega računa v nasprotju s tem zakonom, pridobivanje in uporabo elektronskih plačilnih instrumentov v nasprotju s tem zakonom ter ne pošiljanja podatkov ali pošiljanja napačnih podatkov o menicah.

V tem členu so predvidene prekrškovne sankcije tudi za primere, ko proračunski uporabnik e-računov ne pošilja ali ne prejema prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke (prvi odstavek 46. člena tega zakona).

Pri pripravi besedila tega člena je bila upoštevana izključitev odgovornosti, ki je opredeljena v določbi 13.a člena ZP-1, po kateri Republika Slovenija in samoupravne lokalne skupnosti ne odgovarjajo za prekršek, zakon pa lahko določi, da odgovarja za prekršek odgovorna oseba v državnem organu ali v samoupravnih lokalnih skupnostih.

Prekršek je predviden tudi za odgovorne osebe državnih organov in občin.

K 59. členu (prekrški ponudnikov storitev)

V tem členu so iz razlogov, navedenih v prvem odstavku obrazložitve k 58. členu opredeljene tudi kršitve ponudnikov plačilnih storitev in ponudnikov investicijskih storitev glede odpiranja plačilnih in transakcijskih računov za proračunske uporabnike, opravljanja plačilnih storitev prek teh računov, sporočanja o plačilnih transakcijah in stanju sredstev ter izdaje in uporabe plačilnih kartic.

K 60. členu (prekrški zavezancev za prejemanje e-računov, izdanih v skladu z evropskim standardom)

V tem členu so predpisani prekrški za naročnika in odgovorne osebe naročnika, in sicer če naročnik zavrne sprejem in obdelavo e-računa, izdanega s strani domačega ali tujega poslovnega subjekta, ki je skladen z evropskim standardom za izdajanje e-računov in katero koli od sintaks s seznama, katere sta določena v vsakokratnem izvedbenem sklepu Evropske komisije, objavljenem v Uradnem listu Evropske unije v skladu z Direktivo 2014/55/EU.

K 61. členu (višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

V tem členu je opredeljeno pooblastilo za uradno osebo UJP, da v hitrem postopku o prekršku izreče globo v kateri koli višini v okviru razpona, določenega v 58. do 60. členu tega zakona. Pooblastilo za izrek globe v okviru predpisanega razpona je skladno s tretjim odstavkom 52. člena ZP-1.

K 62. členu (uskladitev pravnoorganizacijskih oblik)

S predlaganim členom, ki je povezan s 15. členom tega predloga zakona, se določa prehodno obdobje v katerem morajo tiste pravne osebe javnega prava, ki so vpisane v Register proračunskih uporabnikov in niso organizirane v statusni obliki javnega zavoda, javnega sklada ali javne agencije in njihov ustanovitelj ali soustanovitelj ni država ali občina, svoj status uskladiti s tem zakonom. Določeno je prehodno obdobje do 1. januarja 2030, kar pomeni, da je prehodno obdobje dovolj dolgo za izvedbo vseh aktivnosti povezanih z uskladitvijo pravnoorganizacijske oblike in ustanoviteljskih pravic države oziroma občine.

Iz 2. in 4. točke prvega odstavka 15. člena predloga zakona je razvidno, da so dovoljene tudi izjeme glede pravnoorganizacijske oblike ali vrste ustanovitelja, če poseben zakon izrecno določa, da je posamezna pravna oseba neposredni ali posredni uporabnik državnega oziroma občinskega proračuna. V obrazložitvi k 15. členu je med takšne posebne zakone omenjen Zakon o visokem šolstvu, ki v 51.e členu ureja ustanovitev Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu, ki je na podlagi tega zakona pridobila status neposrednega uporabnika državnega proračuna. V skladu s 4. točko prvega odstavka 15. člena predloga zakona je lahko posredni proračunski uporabnik tudi javni zavod, javna agencija ali javni sklad, pri katerem država ali občina ni edini ustanovitelj.

Izključitev pravne osebe iz Registra proračunskih uporabnikov se lahko izvede takoj po uveljavitvi zakona, če pravna oseba javnega prava ne namerava uskladiti svoje pravnoorganizacijske oblike s tem zakonom in ne želi obdržati statusa proračunskega uporabnika in pri UJP odda vlogo za izključitev iz Registra proračunskih uporabnikov.

Če pravne osebe javnega prava svoje organizacijske oblike v prehodnem obdobju ne bodo uskladile, se bodo po poteku roka iz prvega odstavka tega člena izključile iz Registra proračunskih uporabnikov po uradni dolžnosti.

K 63. členu (izključitev organov skupnih občinskih uprav iz Registra proračunskih uporabnikov)

V Register proračunskih uporabnikov so kot neposredni proračunski uporabniki občin vpisane tudi nekatere skupne občinske uprave. Zaradi ureditve v 15. členu, po katerem se skupne občinske uprave ne vpišejo v Register proračunskih uporabnikov kot neposredni uporabnik proračuna, je v tem členu določeno, da se le-te izključijo iz Registra proračunskih uporabnikov na podlagi odločbe, ki jo izda UJP. UJP začne postopek izbrisa v 30. dneh po uveljavitvi zakona. UJP izda odločbo o izbrisu, zoper katero je dovoljena pritožba, ki zadrži izvršitev odločbe.

Razlogi, zaradi katerih se organi skupnih občinskih uprav ne morejo obravnavati kot neposredni proračunski uporabniki občinskega proračuna, so podrobneje predstavljeni v obrazložitvi k 15. členu predloga zakona.

Po uveljavitvi tega zakona lahko organi skupnih občinskih uprav delujejo še naprej kot stroškovna mesta (notranje organizacijske enote) občine, v kateri imajo sedež, in zaradi tega ni potrebna uskladitev pravnoorganizacijske oblike ali druga statusna uskladitev v aktih občine, ter posledično ni potrebno nobeno prehodno obdobje za uskladitev.

K 64. členu (uskladitev nazivov proračunskih uporabnikov)

V predlaganem drugem odstavku 20. člena predloga zakona je določeno, da se mora naziv proračunskega uporabnika jasno razlikovati od nazivov vseh drugih proračunskih uporabnikov, vključenih v Register proračunskih uporabnikov. Iz tega razloga je v predlaganem 64. členu določeno, da UJP preveri vse obstoječe nazive proračunskih uporabnikov ter v primeru enakih ali podobnih nazivov pozove proračunske uporabnike, da sporočijo spremenjen naziv. UJP o spremembi izda odločbo, zoper katero je mogoča pritožba. Če se proračunski uporabnik ne odzove, UJP z odločbo, zoper katero je dovoljena pritožba, sam določi nov naziv proračunskega uporabnika.

Ta določba je dodana predvsem zaradi ožjih delov občin (npr. krajevnih skupnosti), ki imajo enake nazive v različnih občinah. V tem primeru lahko UJP v Registru proračunskih uporabnikov dopolni naziv ožjega dela občine tako, da bo njegov polni naziv vseboval tudi podatek o imenu občine.

Če je proračunski uporabnik vpisan v sodni register (npr. javni zavod), UJP odločbo iz drugega odstavka tega člena vroči pristojnemu registrskemu sodišču. Sodišče po prejemu odločbe UJP izvede postopek

za vpis spremembe naziva subjekta po uradni dolžnosti, skladno z zakonom, ki ureja sodni register. Zaradi skladnosti podatkov v sodnem (primarnem) registru in PRS ter Registru proračunskih uporabnikov ter pravne varnosti tretjih oseb, ki sklepajo obligacijska razmerja s proračunskimi uporabniki, je potrebno spremembo naziva proračunskega uporabnika vpisati tudi v sodni register. Vpis podatkov v sodni register po uradni dolžnosti ali na predlog drugega organa omogoča drugi odstavek 9. člena Zakona o sodnem registru (Uradni list RS, št. 54/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 49/09, 82/13 – ZGD-1H, 17/15, 54/17, 16/19 – ZNPO-1, 75/23 in 102/23 – ZviS-M).

K 65. členu (nadaljnja uporaba samostojnih sistemov za spletno plačevanje)

V zvezi s 34. členom predloga zakona, ki ureja delovanje sistema za spletno plačevanje storitev proračunskih uporabnikov, je bilo upoštevano dejstvo, da imajo posamezni proračunski uporabniki že vzpostavljene samostojne sisteme za spletno plačevanje. V izogib morebitnim dodatnim stroškom in enostranskim posegom v obstoječa pogodbeno razmerja med proračunskimi uporabniki in ponudniki storitev spletnih plačilnih servisov je v tem členu vsebovana prehodna določba, ki določa izjemo od obvezne uporabe sistema za spletno plačevanje.

Pravica proračunskih uporabnikov, da še naprej uporabljajo svoje sisteme za spletno plačevanje, je bila zagotovljena s prehodno določbo Zakona o spremembah in dopolnitvah ZOPSPU-A. Zato predlog zakona določa, da uporaba sistema za spletno plačevanje storitev proračunskih uporabnikov, ki jo ureja 34. člen predloga zakona, ni obvezna za proračunske uporabnike, ki so pred uveljavitvijo ZOPSPU-A vzpostavili samostojne sisteme za spletno plačevanje, razen če proračunski uporabnik prostovoljno pristopi k sistemu za spletno plačevanje iz prvega odstavka 34. člena tega predloga zakona.

K 66. členu (vključitev Republike Slovenije v Register proračunskih uporabnikov)

V tem členu je določen rok vključitve Republike Slovenije v Register proračunskih uporabnikov ter so določeni podatki, ki jih UJP vpiše v Register proračunskih uporabnikov ob vključitvi. Predlog člena zaradi kontinuitete poslovanja izrecno določa naziv, kratek naziv, šifro proračuna, matično številko, davčno številko in datum ustanovitve. Matična številka Republike Slovenije je 5854814000, davčna številka je 17659957. Ti dve številki sta določeni z Uredbo o poenotenju vpisov Republike Slovenije kot pravne osebe javnega prava v sodnem registru in delniških knjigah (Uradni list RS, št. 63/98). Zaradi kontinuitete poslovanja se ti podatki ob vpisu Republike Slovenije v Register proračunskih uporabnikov ne spremenijo. Podatkov o Republiki Sloveniji kot pravni osebi se namreč do sedaj ni vodilo v nobenem registru. UJP je v Registru proračunskih uporabnikov vodil podatke o proračunu z navedeno matično in davčno številko ter šifro proračuna 10995. Na to šifro proračuna so vezani tudi podračuni države, prek katerih poteka poslovanje večine neposrednih proračunskih uporabnikov države. Ker RS ni proračunski uporabnik, se zaradi kontinuitete pri Republiki Sloveniji določi obstoječa šifra proračuna, kar pomeni, da se obstoječi podračuni še naprej uporabljajo kot podračuni za poslovanje Republike Slovenije, kot pravne osebe.

Pri proračunu je v Registru proračunskih uporabnikov in posledično v PRS vpisan datum vključitve 19. 9. 1994, kar pa ni datum ustanovitve Republike Slovenije. Skladno s Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 1/91-I in 19/91-poprav) je bila Republike Slovenije ustanovljena 25. 6. 1991. Te podatke je vodil v PRS Slovenije tudi AJPes. V PRS je pri Republiki Slovenije vpisana tudi šifra proračunskega uporabnika.

V Registru proračunskih uporabnikov je pri proračunu Republike Slovenije in posledično v PRS pri Republiki Sloveniji kot sektorska pripadnost vpisana S.13111 (neposredni uporabniki državnega proračuna). Ker Republika Slovenija ni proračunski uporabnik, ampak pravna oseba – država, se pri sektorski pripadnosti določi SKIS: 13 (Država).

Pri kontaktnih podatkih se vpišejo kontaktni podatki Generalnega sekretariata Vlade Republike Slovenije, ki opravlja organizacijske, strokovne, administrativne in tehnične naloge za Vlado Republike Slovenije.

Zaradi zagotovitve vpisa pravih podatkov o Republiki Slovenije ter kontinuitete poslovanja se s tem členom izrecno določijo podatki o Republiki Slovenije, ki bodo vpisani v Register proračunskih uporabnikov.

K 67. členu (veljavnost pogodb med UJP in udeleženci sistema izmenjave e-računov)

Ta člen zaradi pravne kontinuitete izmenjave e-računov prek UJP določa, da pogodbe, sklenjene po četrtem odstavku 28. člena ZOPSPU-1, ostanejo v veljavi kot pogodbe, sklenjene po tem zakonu (drugi odstavek 46. člena).

K 68. členu (izdaja podzakonskih predpisov)

V tem členu je določen rok, v katerem mora minister za finance sprejeti podzakonske predpise, za katere ima pooblastilo v tem zakonu. Predvidena je izdaja enega pravilnika, ki bo nadomestil trenutno obstoječe pravilnike, izdane oziroma veljavne na podlagi ZOPSPU-1, razen tistih pravilnikov, ki so izdani na podlagi splošnega pooblastila za izdajo v ZOPSPU oz. ZOPSPU-1 in na podlagi izrecne podlage v drugih predpisih (ZDIJZ, ZJF in ZTro-1) ter sklep o določitvi Območnih enot UJP. Skladno z navedenim bodo združeni in prilagojeni vsi pravilniki, navedeni v nadaljevanju.

Minister za finance s podzakonskim aktom uredi postopke in način vodenja računov pri UJP, način opravljanja plačilnih storitev UJP, način obveščanja o plačilnih transakcijah, izvršenih v dobro ali breme računov odprtih pri UJP, način zagotavljanja podatkov o računih in plačilnih transakcijah, način vključitve podračuna javnofinančnih prihodkov v poslovanje z direktno obremenitvijo. Z ureditvijo tega področja bo urejena vsebina, ki je trenutno urejena v Pravilniku o postopkih in pogojih vodenja računov neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 109/12, 92/14, 24/15, 77/16 – ZOPSPU-1 in 25/23), Pravilniku o izvajanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (Uradni list RS, št. 34/19, 25/23 in 82/23) in deloma v Pravilniku o načinu zbiranja in posredovanja podatkov na računih proračunskih uporabnikov izven sistema enotnega zakladniškega sistema (Uradni list RS, št. 26/17).

Z novim pravilnikom bo nadomeščen Pravilnik o načinu vodenja registra neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov ter postopkih odpiranja in zapiranja računov (Uradni list RS, št. 25/17), ki bo podrobneje predpisal način vodenja Registra proračunskih uporabnikov ter postopke odpiranja in zapiranja računov proračunskih uporabnikov in nadzornikov.

Prav tako bosta z novim pravilnikom nadomeščena Pravilnik o dvigih ter pologih domače in tuje gotovine neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov državnega in občinskih proračunov, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije preko posebnega računa z ničelnim stanjem (Uradni list RS, št. 89/02, 94/02 – popr., 117/07, 58/09 – ZPlaSS, 109/09, 59/10 – ZOPSPU in 77/16 – ZOPSPU-1) in Pravilnik o načinu zbiranja in posredovanja podatkov na računih proračunskih uporabnikov izven sistema enotnega zakladniškega sistema (Uradni list RS, št. 26/17) zaradi razširitve izjem prepovedi odpiranja računov izven EZR in ureditve zavezancev za poročanje podatkov o transakcijah ter stanju na računih.

Glede na peti odstavek 34. člena bo z novim pravilnikom podrobneje predpisan način izvajanja nalog UJP v zvezi s sistemom za spletno plačevanje storitev proračunskih uporabnikov in zunanjih ponudnikov, ki ga trenutno ureja Pravilnik o načinu izvajanja nalog podpore za spletno plačevanje storitev proračunskih uporabnikov in zunanjih ponudnikov prek sistema spletnih plačil, ki ga upravlja Uprava Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 29/17).

Z ureditvijo vsebine iz drugega odstavka 36. člena v novem pravilniku bo nadomeščen Pravilnik o plačevanju in razporejanju obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov (Uradni list RS, št. 21/18, 56/18, 18/21, 29/23 in 82/23).

V skladu s pooblastilom iz drugega odstavka 40. člena predloga zakona minister, pristojen za finance, podrobneje predpiše način priglasitve izdane, akceptirane in avalirane menice. Vsebina trenutno veljavnega Pravilnika o načinu priglasitve menice (Uradni list RS, št. 27/17) se sicer ne spreminja, bo pa to področje vključeno v enotni pravilnik.

Glede na peti odstavek 46. člena bo v novem združenem pravilniku urejen tudi način izmenjave e-računov in e-dokumentov prek UJP kot enotne vstopne in izstopne točke.

Nov pravilnik bo urejal tudi vrste stroškov in nadomestil ter način in pogoje njihovega zaračunavanja, skladno s 53. členom predloga zakona.

K 69. členu (razveljavitev predpisov)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati ZOPSPU-1

Z uveljavitvijo tega zakona prenehata veljati tudi drugi odstavek 3. člena ZJF in Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, št. 46/03). Drugi odstavek 3. člena ZJF določa, da Ministrstvo za finance vodi seznam proračunskih uporabnikov. Ta določba je zastarela in ne ustreza dejanskemu stanju oziroma dejstvu, da je bil vzpostavljen Register proračunskih uporabnikov, ki ga vodi UJP. Zaradi podobnih razlogov in normativne zastarelости preneha veljati tudi navedeni pravilnik, ki je bil izdan na podlagi drugega odstavka 3. člena ZJF.

V skladu s tem členom bodo prenehali veljati tudi drugi pravilniki, navedeni v tem členu, ki se bodo uporabljali do sprejema pravilnika skladno z 68. členom tega predloga zakona.

V drugem odstavku tega člena so navedeni podzakonski predpisi, izdani na podlagi ZOPSPU oziroma ZOPSPU-1 in ZJF, ZDIJZ oziroma ZTro-1, ki ostanejo še naprej veljavni in se uporabljajo kot predpisi, izdani na podlagi tega zakona. Ti predpisi so Pravilnik o zbiranju podatkov o plačilnih transakcijah zavezancev za informacije javnega značaja (Uradni list RS, št. 60/14 in 77/16 – ZOPSPU-1), Pravilnik o poslovanju sistema enotnega zakladniškega računa države oziroma občine (Uradni list RS, št. 27/24), Pravilnik o izvajanju Zakona o trošarinah (Uradni list RS, št. 62/16, 67/16 – popr., 62/18, 13/19, 108/21, 71/22, 151/22, 4/23 in 100/23) in Sklep o določitvi, območju in sedežu območnih enot Uprave Republike Slovenije za javna plačila (Uradni list RS, št. 47/15 in 77/16 – ZOPSPU-1).

K 70. členu (začetek veljavnosti)

V tem členu je določeno, da zakon začne veljati 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

/

V PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

VI PRILOGE

- osnutki podzakonskih predpisov, katerih izdajo določa predlog zakona:
 - Pravilnik o izvajanju Zakona o plačilnih in javnofinančnih storitvah;
- MSP test